

Bachelorproject GOESting

Hoe kunnen we tot een haalbare samenwerking komen tussen een secundaire school en een ervaringsdeskundige geestelijke gezondheidszorg?

Academiejaar 2022- 2023

Bente Gevaert, Lieze Knezevic, Floor Laureyns, Bettie Lernout, Nina Van Henis, Marieke Van Hove

Begeleidend docent: Lien Agache

Voorwoord

Dit bachelorproject is geschreven met het oog op het behalen van de bachelor sociaal werk aan de Arteveldehogeschool¹ te Gent. In dit onderzoek trachten wij te achterhalen hoe we ervaringsdeskundigen kunnen inschakelen in de lessen van het secundair onderwijs.

Het concept werd ons toegewezen vanuit de school en klinkt als volgt: “Wat zijn de randvoorwaarden voor het inzetten van ervaringsdeskundigen in het secundair onderwijs?” De verdere afbakening hebben we zelf ingevuld. We leggen de focus op ervaringsdeskundigen binnen het thema geestelijke gezondheidszorg en richten ons tot leerlingen binnen het studiedomein maatschappij en welzijn in de derde graad van het secundair onderwijs.

Wij kozen voor de titel **GOESting**. Deze verwijst naar de termen Geestelijke Gezondheid, Onderwijs, Ervaringsdeskundige en Samenwerking. De bedoeling van dit project is dat alle relevante organisaties, scholen, individuen en ervaringsdeskundigen die werkzaam zijn binnen deze context ‘goesting’ krijgen of ‘er zin in krijgen’ om allen samen te werken en hier ook het nut van inzien. Samen kunnen ze werken aan een toekomst waar ervaringsdeskundigen worden gezien als een belangrijke speler in het secundair onderwijs in de derde graad, binnen het studiedomein maatschappij en welzijn. In dit bachelorproject staan we stil bij de voorwaarden voor deze samenwerking, waarom deze samenwerking nodig is, wat mogelijke knelpunten kunnen zijn en waarop de verschillende partijen moeten letten.

Dit bachelorproject is gerealiseerd dankzij een goede samenwerking van Bente Gevaert, Lieze Knezevic, Floor Laureyns, Bettie Lernout, Nina Van Henis en Marieke Van Hove. Met dank aan alle scholen, organisaties en andere gesprekpartners die wilden deelnemen aan dit bachelorproject d.m.v. verschillende diepte-interviews. Ook bedanken we graag onze begeleidende docent Lien Agache.

¹ Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudstafel

Voorwoord	1
Inhoudstafel	2
1. Inleiding.....	5
2. Afkortingenlijst.....	6
3. Globale situering.....	8
3.1 Waarom ervaringsdeskundigen inzetten in het secundair onderwijs?	8
3.1.1 Vooroordelen wegwerken	8
3.1.2 Bespreekbaar maken van het thema	8
3.1.3 Meerwaarde (professionele) identiteit	9
3.2 Relevantie voor het sociaal werk	9
3.3 Onderwijs	10
4. Doelstellingen en onderzoeksvragen.....	11
5. Literatuurstudie	12
5.1 Ervaringsdeskundigen	12
5.1.1 Wat is dat concreet; een ervaringsdeskundige?	12
5.1.2 Wat is ervaringskennis?	12
5.1.3 Competenties van een ervaringsdeskundige	13
5.1.4 Het verschil met een leerkracht en een ervaringsdeskundige.....	13
5.1.5 Herstel	13
5.1.6. Herstelondersteunende zorg	14
5.1.7. Empowerment.....	15
5.1.8 Preventie(-voordeel)	15
5.1.9. Uitdagingen ervaringsdeskundigen	15
5.2 Participatie	16
5.2.1 Actieve en passieve participatie	16
5.2.2 Drie componenten van participatie.....	17
5.2.3 Proces participatie	17
5.2.4 Leerlingenparticipatie	18
5.3 Geestelijke gezondheid	18
5.3.1 Begrip geestelijke gezondheid.....	18
5.3.2 Opleiding ervaringsdeskundige.....	18
5.4 Nazorg	19
5.4.1 Nazorg voorzien	19

5.4.2 Instanties	19
5.5 Relevante organisaties	20
5.5.1 Cliëntenbureau (Gent)	20
5.5.2 Uilenspiegel	20
5.5.3 CLB	20
5.5.4 Te Gek	20
5.5.5 Onbespreekbaar	21
6. Onderzoeksmethode	22
7. Verwerken interviews	24
7.1 Randvoorwaarden	24
7.2 Belemmeringen	25
7.3 Budget	26
7.4 Alternatieven	26
7.5 Thema's	28
7.6 Eerdere ervaringen	28
7.7 Nazorg	29
7.8 Aanpak ervaringsdeskundigen	30
7.9 Actuele aanpak geestelijke gezondheidszorg	30
7.10 Draagvlak	31
7.11 Meerwaarde	32
8. Aanbevelingen	33
8.1 Draagvlak	34
8.2 Voorbereiding	34
8.3 Veiligheid	34
8.4 Dialoog	34
8.5 Evaluatie	34
8.6 Conclusie	35
9. Referentielijst	36
Bijlage 1: PowerPoint	41
Bijlage 2: Vragenlijst CLB	43
Bijlage 3: Vragenlijst scholen	44
Bijlage 4: Algemene vragenlijst organisaties	46
Bijlage 5: Interviews Sint – Jozefsinstituut te Tielt	47
Contactpersoon 1: Leerling, STW, 6e jaar studente.	47
Contactpersoon 2: Docente en psychologe	50
Contactpersoon 3: Docente Sociale Wetenschappen	57

Contactpersoon 4: Leerlingenbegeleiding SJI	64
Contactpersoon 5: Directie SJI	78
Bijlage 6: Interviews IVV Sint-Vincentius te Gent	82
Contactpersoon 1 en 2: Adjunctdirecteur en leerlingbegeleiding.....	82
Contactpersoon 3: Anonieme leerling	96
Bijlage 7: Sofie Verstraeten (ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheid)	102
Bijlage 8: Interviews Sint-Jorisschool te Menen	104
Contactpersoon 1: Directie	104
Contactpersoon 2: Leerkracht 1	115
Contactpersoon 3: Leerkracht 2	125
Bijlage 9: Brugfiguur Menen	135
Bijlage 10: CLB-medewerker Gent	145
Bijlage 11: Interviews Edugo	150
Contactpersoon 1: Directeur Edugo De Toren.....	150
Contactpersoon 2: Leerling 1	154
Contactpersoon 3: leerkracht psychologie	158
Contactpersoon 4: Leerling 2	162

1. Inleiding

Met dit bachelorproject proberen we te achterhalen hoe ervaringsdeskundigen op een efficiënte en effectieve manier kunnen worden ingezet in het secundaire onderwijs. De doelstellingen die we willen bereiken a.d.h.v. het inzetten van de ervaringsdeskundigen zijn: vooroordelen wegwerken, vertrouwen in de klas vergroten en een verdiepende kijk bieden op sociale studierichtingen. Met ons project proberen we te achterhalen in welke mate dit gegeven haalbaar zou kunnen zijn, wat hiervoor nodig is en welke meerwaarde deze samenwerking voor alle partijen biedt.

Voor ons onderzoek maakten we een afbakening van onze doelgroep. We gingen met ervaringsdeskundigen aan de slag binnen het thema geestelijke gezondheidszorg. Dit leek ons een actueel en relevant thema in het secundair onderwijs. Bronnenonderzoek en diepte-interviews met scholen en organisaties bevestigden dat geestelijke gezondheidszorg een actueel thema is bij jongeren.

We richtten ons tot leerlingen van de derde graad in het secundair onderwijs die lessen volgen binnen het studiedomein maatschappij en welzijn. Leerkrachten bevestigden tijdens de diepte-interviews deze keuze. Deze leerlingen hebben al meer maturiteit en kunnen beter omgaan met een ervaringsdeskundige voor de klas. Daarnaast staan deze leerlingen binnenkort voor de keuze om verder te gaan studeren of om in het werkveld aan de slag te gaan. Een contact met een ervaringsdeskundige zou hen kunnen helpen in de voorbereiding van deze keuze.

Eens de afbakening van onze doelgroep afgerond was, gingen we aan de slag met een uitgebreid bronnenonderzoek met als basistermen “ervaringsdeskundigen geestelijke gezondheidszorg in het (secundair) onderwijs”. Het viel ons al snel op dat de zoekresultaten beperkt zijn, maar wel nuttig. Het positieve effect van het betrekken van ervaringsdeskundigen in diverse studierichtingen binnen het hoger onderwijs is reeds uitgebreid bestudeerd. Dit in tegenstelling tot gelijkaardig onderzoek in het secundair onderwijs. Toch zien we dat de adolescentiefase een cruciale fase is om vooroordelen tegen bepaalde doelgroepen tegen te gaan (Groeimee, 2017). Via ervaringsdeskundigen zouden leerlingen een betere connectie met de realiteit van het zorg- en welzijnslandschap kunnen krijgen. We merken dat ons bachelorproject een “pionierswerk” is.

Na onze literatuurstudie gingen we aan de slag met verschillende organisaties, leerkrachten die lessen aanbieden binnen het domein maatschappij en welzijn, directie, ervaringsdeskundigen en andere individuen en instanties. We werkten samen met het Sint-Jozefsinstituut te Tielt, Sint-Jorisschool te Menen, IVV Sint-Vincentius te Gent, Edugo de Toren te Oostakker, Onbepreekbaar, Te Gek!?, Ine Hubrechtsen (VCLB GENT), Hans Meganck (ervaringswerker), Sofie Verstraeten (Krabbelkracht) en Roy Silverans (brugfiguur Menen). Het project werd kleinschalig uitgevoerd en kan dus niet zomaar veralgemeend worden voor alle scholen in Vlaanderen.

2. Afkortingenlijst

GGZ	Geestelijke Gezondheid Zorg
JAC	Jongeren Advies Centrum
CAW	Centrum Algemeen Welzijn
CLB	Centrum Leerlingenbegeleiding
EVC	Elders Verworven Competenties
PWO	Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek
STEM	Science - Technology - Engineering - Mathematics
IVV	Instituut Voor Verpleegkunde
SJI	Sint-Jozefsinstituut
STW	Sociale Technische Wetenschappen
VTI	Vrij Technisch Instituut
ILB	Interne Leerlingen Begeleiding
IO	Integrale Opdrachten
WED	Wet Economische Delicten
WEP	Wired Equivalent Privacy
TSO	Technisch Secundair Onderwijs
ASO	Algemeen Secundair Onderwijs
BSO	Beroeps Secundair Onderwijs
e.a.	En andere
Etc.	Et Cetera
e.d.	En dergelijke
z.d.	Zonder datum
m.a.w.	Met andere woorden
n.a.v.	Naar aanleiding van
a.d.h.v.	Aan de hand van

d.m.v. Door middel van

VCLB Vrij Centrum voor Leerlingen Begeleiding

3. Globale situering

Ervaringsdeskundigen of service users bieden inzicht vanuit hun eigen ervaring en delen hun ervaringen door een getuigenis te brengen of een andere manier zoals co-teaching of het mee vormgeven van cursusmateriaal. Het is cruciaal dat er een goede samenwerking en voorbereiding is tussen leerkracht en ervaringsdeskundige en dat de verwachtingen van zowel de ervaringsdeskundigen als de leerkracht vooraf aangegeven worden. Op deze manier kunnen de ervaringsdeskundigen hun ervaring in de klas professioneel en krachtig overbrengen.

3.1 Waarom ervaringsdeskundigen inzetten in het secundair onderwijs?

Hieronder vind je de drie voornaamste doelstellingen die we willen bereiken door het inzetten van ervaringsdeskundigen.

3.1.1 Vooroordelen wegwerken

Personen met een psychische kwetsbaarheid zijn één van de meest gestigmatiseerde groepen uit de samenleving en dit is niet anders bij jongeren, integendeel. Over het algemeen hebben jongeren een negatievere kijk tegenover mensen met psychische problemen dan volwassenen (Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2022).

Vooroordelen over psychische kwetsbaarheden zorgen ervoor dat jongeren met psychische problemen minder snel hulp zoeken of niet weten waar ze hulp moeten zoeken. Voor deze groep maakt het een groot verschil hoe hun vrienden en klasgenoten tegenover geestelijke gezondheidszorg staan. Het is belangrijk dat jongeren een bruikbaar kader hebben hoe men moet omgaan met de geestelijke kwetsbaarheid. Stigmatisering kan onder andere tot eenzaamheid, schaamte, zelfstigma en een negatief zelfbeeld leiden. In het extreme kunnen vooroordelen leiden tot somberheid en depressie met alle gevolgen van dien (Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, 2022).

Ontmoeting en/of contact laat vooroordelen afnemen. Contact met mensen met een psychische kwetsbaarheid kan leiden tot een ander perspectief ten aanzien van geestelijke gezondheid. Dit effect zie je ook terug wanneer je mensen informatie aanbiedt over deze problematiek (Felten & Herder, 2020). De ervaringsdeskundige laat de mens achter het probleem zien. Door in dialoog te gaan, zien jongeren dat een persoon niet enkel zijn problematiek is, maar dat er een veel bredere persoon achter zit: een gekwetst kind, een ouder, een partner, een... Een ervaringsdeskundige zou ervoor kunnen zorgen dat het publiek stigma afneemt. Het wegwerken van vooroordelen is dus meteen al het eerste doel.

3.1.2 Bespreekbaar maken van het thema

Helaas hangt er nog steeds een groot taboe rond mentale problemen die leven binnen onze samenleving. Psychische problemen worden in onze maatschappij niet gezien als gezondheidsproblemen. Dit zie je bij individuen, maar evengoed bij voorzieningen waarin professionals tewerkgesteld zijn. Zo zijn op onze spoedafdelingen niet voldoende bedden voorzien om patiënten in een psychische crisis op te vangen. Er heerst een bepaalde mate van ontkenning, taboe en misgenoegen ten aanzien van de psychische problematieken en dit zorgt er voor dat veel mensen het niet evident vinden om hierover te spreken (Van Erp, 2021).

De basis voor deze taboesfeer is onwetendheid. Het is belangrijk deze onwetendheid te doorbreken. Op die manier krijgen mensen die zelf psychische problematieken ervaren ook meer kansen om er over te praten en zorg te accepteren waardoor psychische problemen veel vroeger erkend en dus aangepakt kunnen worden. Aan de hand van de ervaringsdeskundigen kunnen taboes en onwetendheid doorbroken worden. Dit kan zorgen voor een vlotter herstel en voldoende engagement gedurende de gehele behandeling vanuit de verschillende hulpverleners en familieleden. Door een

taboe te doorbreken zorg je ervoor dat het thema meer bespreekbaar en meer erkend wordt (Van Erp, 2021). Hierdoor voelt de cliënt zich ook meer op zijn gemak en herkent die ook sneller signalen bij zichzelf en zijn omgeving.

Wanneer jongeren in contact zouden komen met een ervaringsdeskundige geestelijke gezondheidszorg wordt dit taboe voor een deel doorbroken. Ze leren niet enkel de theorie maar horen er een verhaal bij, zien er een persoon bij en ervaren hoe die persoon die voor hen staat “uit de put” is geraakt. Op die manier zullen de jongeren onderling en naar anderen toe beter over het thema kunnen spreken. Dit zal hoogstwaarschijnlijk niet voor alle jongeren van toepassing zijn. Er zijn altijd uitzonderingen.

3.1.3 Meerwaarde (professionele) identiteit

Identiteitsontwikkeling is een levenslang proces, maar tijdens de adolescentiefase speelt de identiteitsvorming een belangrijkere rol in de ontwikkeling. Jongeren proberen verschillende rollen uit en exploreren. Ze ontdekken verschillende mogelijkheden en zoeken op welke manier ze in de wereld willen staan. Ze zijn m.a.w. nog op zoek naar hun (professionele) identiteit. Jongeren hebben tijdens deze ontdekkingsfase nood aan identificatiefiguren en rolmodellen (Ang, 2019). Hierbij kan de ervaringsdeskundige als nuttig ervaren worden.

Volgens van Swet en van Huijgevoort (2006) kan identiteit zich enkel vormgeven in dialoog met de ander. Door in contact te treden met anderen leer je rollen van anderen kennen en ook hoe je je eigen handelen op de omgeving afstemt. Je kan je professionele identiteit slechts ontwikkelen wanneer je een sociologisch perspectief ziet zoals verhalen van anderen.

Een extra voordeel dat hierbij kan spelen is dat jongeren tijdens het vormen van hun (professionele) identiteit zichzelf beter leren kennen en ondervinden wat ze wel en niet graag doen, waar hun interesses al dan niet liggen,... Dit kan hen helpen in de keuze van studierichting die ze eventueel zullen moeten maken wanneer ze beslissen om verder te studeren na het zesde middelbaar.

3.2 Relevantie voor het sociaal werk

Naast de inhoudelijke relevantie van ons project, tonen we graag de relevantie van ons project aan binnen een sociaal werk context. Hiervoor vertrekken we vanuit de definitie van sociaal werk. “Sociaal werk is een beroepspraktijk en een academische discipline die sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en bevrijding van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve verantwoordelijkheid en respect voor diversiteit staan centraal in het sociaal werk. Onderbouwd door sociaal werk theorieën, sociale wetenschappen, menswetenschappen en inheemse kennis, engageert sociaal werk mensen en structuren om problemen aan te pakken en welzijn te verbeteren” (IFSW & IASSW, 2014).

In de definitie vinden we vier doelen terug. We hebben het over het bevorderen van;

- Sociale verandering en ontwikkeling;
- Sociale cohesie;
- Empowerment;
- Bevrijding van mensen.

Ervaringsdeskundigen werken ook aan bovenstaande doelen. Ze zorgen er dus mee voor dat de doelen en de waarden van sociaal werk nagestreefd worden.

Je kan stellen dat ervaringsdeskundigen in het secundair onderwijs kunnen bijdragen aan sociale cohesie in onze maatschappij. Ze maken het thema bespreekbaar en kunnen er zo voor zorgen dat er

een hogere samenhang wordt gecreëerd tussen de leerlingen onderling, tussen de leerlingen en andere personen in de omgeving, tussen de leerlingen en hulpverleningsinstanties, en dergelijke meer.

Daarnaast merken we dat ervaringsdeskundigen werken via een herstelgerichte aanpak. Herstel verwijst naar een persoonlijk proces van herwinnen van veerkracht na een psychische crisis (Boevink, 2017). Deze herstelgerichte aanpak zet sterk in op empowerment. Empowerment is de ontwikkeling van het vermogen van mensen om zich uit (schijnbaar) hopeloze situaties te worstelen en nieuwe wegen te vinden in het leven (Boumans, 2015). Het stimuleert zelfstandigheid. Ervaringsdeskundigen proberen cliënten te empoweren.

Door hun manier van werken streven ervaringsdeskundigen zeker ook mee aan de bevrijding van mensen, wat ook een doelstelling is die we in de globale definitie van sociaal werk terugvinden.

3.3 Onderwijs

Onderwijs neemt een cruciale plaats in binnen dit project. Het is dus ook belangrijk om stil te staan bij de afbakening binnen het huidige secundair onderwijs. Wij kozen ervoor om binnen ons project te focussen op klassen die zich binnen het studiedomein 'maatschappij en welzijn' situeren. Ook begrenzen we ons tot de derde graad. Dit zijn de afstudeerstudenten van het secundair onderwijs.

Het secundair onderwijs startte op 1 september 2019 met een nieuw systeem, namelijk 'de matrix'. Het systeem wordt jaar per jaar ingevoerd en in het schooljaar 2025-2026 zou het volledige secundair onderwijs volgens de matrix georganiseerd zijn (Beerens, 2022). Via dit model wil men dat jongeren efficiënter kunnen doorstromen naar het hoger onderwijs of jongeren beter voorbereiden op de arbeidsmarkt. Het heeft als bedoeling jongeren te laten openbloeien en zou hen de kans moeten geven te ontdekken waar hun interesses en mogelijkheden liggen (Vlaamse overheid, z.d.).

Wanneer de derde graad ook overstapt op het nieuwe systeem wil dit concreet zeggen dat er zal gewerkt worden met 8 domeinen en 3 finaliteiten. De 3 finaliteiten tonen aan waarop leerlingen worden voorbereid. Deze zijn doorstromen naar het hoger onderwijs, doorstromen naar de arbeidsmarkt of beide (Ahovoks Onderwijs, 2021).

De leerlingen zullen verder een keuze kunnen maken tussen de 8 studiedomeinen;

- Taal en cultuur;
- STEM;
- Kunst en creatie;
- Land- en tuinbouw;
- Economie en organisatie;
- Maatschappij en welzijn;
- Sport;
- Voeding en horeca.

Bij elk studiedomein horen verschillende studierichtingen. In de tweede graad zijn deze richtingen eerder transparant waarbij verschillende opties worden opgehouden. In de derde graad zijn de richtingen dan weer scherper geprofileerd (Beerens, 2022).

4. Doelstellingen en onderzoeksvragen

Binnen dit project willen we verkennen op welke manier leerlingen en ervaringsdeskundigen op de beste manier van elkaar kunnen leren en hoe dit optimaal georganiseerd kan worden. We zullen de knelpunten, belemmeringen, randvoorwaarden e.d. in kaart brengen, zodat een eventueel vervolgproject hiermee aan de slag kan gaan. Om dit te kunnen bereiken, bekijken we van dichtbij een aantal begrippen die in verband staan met ons project en onderzoeken we deze begrippen aan de hand van een grondige literatuurstudie. Bij de literatuurstudie staan we stil bij de termen ervaringsdeskundige, herstel, empowerment, participatie, co-creatie, geestelijke gezondheidszorg, nazorg en relevante beleidsactoren, steunpunten en netwerken. Ook nemen we interviews af met stakeholders in het secundair onderwijs. We onderzoeken of er voldoende draagvlak is hiervoor bij directie, leerkrachten, leerlingen en eventuele brugfiguren, wat de belemmeringen zijn, of er voldoende budget hiervoor kan vrijgemaakt worden, wat de huidige alternatieven zijn en dergelijke meer.

Om op een constructieve manier aan de slag te kunnen gaan met bovenstaande doelstellingen, stellen we naast onze hoofdonderzoeksvraag enkele bijvragen. Deze dienen om een duidelijk en volledig beeld te krijgen en om ons bovenstaande doel te bereiken.

Hoofdonderzoeksvraag: Hoe komen we tot een haalbare samenwerking tussen een secundaire school en een ervaringsdeskundige binnen de geestelijke gezondheidszorg?

- Wat begrijpen we onder de Nederlandse term “ervaringsdeskundige”?
- In welke mate kunnen ervaringsdeskundigen en leerlingen in de derde graad participatief met elkaar werken?
- Hoe is het onderwijs anno 2022-2023 opgebouwd?
- Op welke manier kunnen leerlingen uit het secundair onderwijs en ervaringsdeskundigen van elkaar leren?
- Wat betekent de term geestelijke gezondheidszorg binnen ons project?
- Wat is een ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheid?
- Welke nazorg is nodig binnen ons project en op welke manier kunnen we dit toepassen?
- Welke organisaties, beleidsactoren en/of steunpunten zijn reeds actief bezig met jongeren, ervaringsdeskundigen en/of geestelijke gezondheidszorg?
- Is er een draagvlak bij directie en leerkrachten om ervaringsdeskundigen in te zetten in het secundair onderwijs?
- Over welke thema’s kunnen ervaringsdeskundigen ingezet worden?
- Welke hindernissen zouden scholen kunnen belemmeren om in te zetten op ervaringsdeskundigen?
- Welke meerwaarde biedt deze samenwerking voor leerlingen, leerkrachten, scholen en de samenleving?

5. Literatuurstudie

5.1 Ervaringsdeskundigen

5.1.1 *Wat is dat concreet; een ervaringsdeskundige?*

Ervaringsdeskundigheid ontwikkelt zich de laatste jaren tot een nieuwe discipline binnen de zorg- en welzijnssector. Ervaringsdeskundigen worden voornamelijk al binnen de geestelijke gezondheidszorg en rond het thema armoede ingeschakeld, maar ook binnen de lichamelijke gezondheidszorg worden de eerste stappen gezet. Naast wetenschappelijke en professionele kennis, wordt ervaringskennis stilaan aanvaard als een gelijkwaardige kennisbron. Ervaringskennis kan ingezet worden doordat een ervaringsdeskundige de eigen ervaringen met andere personen deelt en verwerkt. Op deze manier ontstaan er verbindingen en treedt er herkenning en erkenning op. Er ontstaat een emotionele afstand van de eigen ervaringen en er is meer aandacht voor de collectieve, abstracte ervaringen (Vlaams patiëntenplatform et al., 2020).

Rond het begrip ‘ervaringsdeskundige’ is er heel wat verwarring en treden er veel vragen naar de voorgrond. Dit komt ook omdat er nog niet voldoende eenduidigheid is over de verschillende opleidingen en de erkenning van diploma’s van ervaringsdeskundigen (Karbouniaris et al., z.d.).

Volgende definitie geeft een duidelijker beeld: “Ervaringsdeskundigen in de geestelijke gezondheidszorg zijn mensen die zelf psychisch ziek geweest zijn en die hun ervaringsdeskundigheid via vorming en bijscholing ontwikkelen tot een zinvolle bijdrage in de zorg voor anderen, hetzij beroepsmatig hetzij als vrijwilliger” (De Rycke, 2017). Toch kiezen wij ervoor om de afbakening van een ervaringsdeskundige tijdens ons onderzoek breder te zien dan deze definitie. Door de wachtlijsten binnen de opleiding tot ervaringsdeskundigen sluiten we een grote groep uit door ons enkel op personen te focussen die zijn gevormd of omgevormd tot ervaringsdeskundige. Daarom focussen wij ons ook op mensen die momenteel vrijwillig of professioneel aan de slag zijn als ervaringsdeskundige maar mogelijks niet gediplomeerd zijn.

Als ervaringsdeskundige heb je deskundigheid in het omgaan met het eigen lichaam, eigen geest, eigen gedrag, eigen manieren van doen en eigen leven. Daarnaast is er sprake van deskundigheid in het omgaan met hulpverleners, gezondheidszorg en andere steunsystemen in het leven van de ervaringsdeskundige. Dit kan gaan over het aanspreken en aanwenden van hulpverleners, het omgaan met regels, het omgaan met bureaucratie en zoveel meer (Dorst et al., 2022).

5.1.2 *Wat is ervaringskennis?*

Er is een groot verschil tussen ervaringsdeskundigheid en ervaringskennis. Ervaringskennis gaat over de pure eigen ervaring, de eerste bron van kennis. We kunnen het ook ervaringsweten of ik-kennis noemen, het is een persoonlijke ervaringskennis. De ervaringskennis kan vergroot worden door zelfreflectie. Op die manier worden de eigen kwetsbaarheden en de eigen grenzen beter begrepen. Het is een eerste stap (Castro & Regenmortel, 2019).

Daarnaast heb je de wij-kennis of collectieve ervaringskennis. Dit ontwikkel je door het uitwisselen van ervaringen en door aan bronnenonderzoek te doen. Op die manier groeien de algemene inzichten. Door het analyseren en reflecteren worden de eigen ervaringen ervaringskennis (Steunpunt Geestelijke Gezondheid, 2019). Dit gebeurt door in gesprek te gaan met artsen en andere zorgprofessionals, er met andere cliënten over te spreken en ervaringen te delen. Het eigen perspectief wordt dan overschreden (Castro & Regenmortel, 2019).

Ervaringskennis kan gebruikt worden om de ervaringsdeskundigheid te vergroten of aan te vullen. Wij focussen ons binnen dit project vooral op ervaringsdeskundigheid. De ervaringskennis binnen de

geestelijke gezondheidszorg kan natuurlijk wel een meerwaarde bieden in het geven van de materie aan een klasgroep, maar daar ligt de focus niet op.

5.1.3 Competenties van een ervaringsdeskundige

Er zijn talloze competenties die nuttig zijn om als ervaringsdeskundige binnen het onderwijs aan de slag te gaan. Alles is afhankelijk van de groep waar je voor staat, de persoonlijkheid van de ervaringsdeskundige, de verwachtingen van de onderwijsinstelling e.d. Enkele van deze competenties zijn;

- Open-minded zijn;
- Kunnen reflecteren over gedrag van cliënten én eigen gedrag;
- Communicatief vaardig zijn;
- Sociaal vaardig zijn;
- Kritisch kunnen zijn voor de cliënt én jezelf;
- Focussen op sterktes en krachtgericht werken;
- Talenten en mogelijkheden van de cliënt vooropstellen;
- Zich kwetsbaar durven opstellen;
- Gelijkwaardigheid inbouwen in relatie met de cliënt/student;
- Verantwoordelijkheid opnemen;
- Afstand-nabijheid bewaken;
- Medisch taalgebruik hanteren;
- Zonder oordeel luisteren;
- Flexibel met grenzen omgaan.

Dit is enkel een brede opsomming maar deze is zeker niet volledig. De vraag die elke school zich moet stellen is: "Wat heb ik nodig binnen mijn organisatie/dienst/afdeling en wat verwacht ik daarvoor van de ervaringsdeskundige?" (Callebaut et al., 2020).

5.1.4 Het verschil met een leerkracht en een ervaringsdeskundige

Er zijn eigenlijk wel een aantal gelijkenissen tussen een leerkracht en een externe spreker zoals een ervaringsdeskundige, maar er zijn zeker ook tal van verschillen. Het grootste verschil is vanuit welke achtergrond en kennis men voor een klas staat en uitlegt. Een ervaringsdeskundige doet dit op basis van de eigen ervaringen en die van anderen, waarbij de eigen ervaring overstegen is. Een leerkracht geeft les aan de hand van theoretische, technische en wetenschappelijke kennis en denkkaders vanuit een opleiding. Dit verschil toont aan dat een mogelijke samenwerking tussen deze vormen van kennis elkaar optimaal zouden kunnen aanvullen (Castro & Regenmortel, 2019). Een leerkracht bezit vaak veel diverse theoretische kennis, terwijl een ervaringsdeskundige dan juist wat dieper kan tasten in één ervaring en de theorie kan toepassen op die ervaring. Dit zal een leerkracht nooit kunnen. Want hij heeft de situatie zelf nooit individueel meegemaakt.

5.1.5 Herstel

Ervaringskennis is onlosmakelijk verbonden met herstel. Dat is kennis over hoe je jezelf het beste kan helpen en wat voor steun je daarbij van anderen nodig hebt. Om vertrouwen te krijgen in de eigen kracht en deze kracht verder uit te bouwen, hebben cliënten ervaringskennis nodig; kennis over wat helpt en wat je belemmert bij herstel. Ieder mens met een psychische problematiek heeft een eigen verhaal. Uit dit verhaal kun je opmaken welke betekenis iemand zelf aan problemen geeft en welke strategieën die door de tijd heen heeft ontwikkeld om met die problemen om te gaan.

Ervaringsdeskundigheid, oftewel het overdragen van ervaringskennis en het inzetten daarvan, is onmisbaar bij de ondersteuning van herstelprocessen. Niet alleen door andere cliënten de weg te

wijzen naar hun eigen kracht, maar ook door een inhoudelijke bijdrage te leveren aan verbetering van de kwaliteit van de geestelijke gezondheidszorg (Vilans et al., 2014).

5.1.6. Herstelondersteunende zorg

Herstelondersteunende zorg heeft per definitie een dienende rol bij herstelprocessen: de cliënt is in alle gevallen leidend. Herstelprocessen vinden altijd al plaats, maar soms zijn cliënten, naast en medewerkers zich daarvan niet bewust (Boevink, 2009). Bewustwording van herstel is dan ook een eerste stap. Pas als er aandacht is voor het persoonlijke herstel van cliënten, kan herstelondersteuning zinvol zijn. Door de cliënt centraal te stellen, kun je herstelprocessen niet alleen ondersteunen, maar ook aanwakkeren. Daarbij staat het hele aanbod binnen en buiten de organisatie, zoals diagnostiek, behandeling, begeleiding en trajectbegeleiding, in dienst van het persoonlijke herstelproces van de cliënt. We spreken dan over de hersteloriëntatie van de instelling. Leys (2014) geeft hiervoor de volgende definitie: "Hersteloriëntatie van een instelling verwijst naar de mate waarin het personeel en het aanbod van de instelling persoonlijk herstel faciliteren of bevorderen, en omvat de verschillende aspecten van de dienstverlening waarvan wordt verondersteld dit te doen."

Herstelondersteunende zorg focust op die eigen mogelijkheden en niet zozeer op de psychische problematiek en de bijhorende onmacht. Het begrip herstel roept soms verwarring op. Vaak wordt het vertaald als 'genezing', een betekenis die ook het meest is ingeburgerd in het spraakgebruik. De verwarring wordt gevoed door het hardnekkige vooroordeel dat mensen met psychische problematieken nauwelijks genezen. Herstel gaat over het (leren) leven met een ontwrichtende aandoening, beperking of kwetsbaarheid. De mogelijkheden en kracht van de mens staan hierbij centraal, en niet de onmogelijkheden van de beperking, aandoening of kwetsbaarheid. Herstel is dan ook een individueel en persoonlijk proces, waar het opnieuw gaan functioneren in sociale rollen centraal wordt gesteld. Hierbij moeten we herstel steeds blijven zien als een proces dat niet altijd een afgebakende uitkomst heeft: herstellen is zeer goed mogelijk wanneer de problematiek niet geheel verdwijnt. Het gaat vooral over het accepteren van kwetsbaarheden, problemen en eventuele beperkingen die ermee gepaard gaan en een geleidelijk aan de weg vinden van 'patiënt-zijn' naar "burger-zijn". Het herstelconcept werkt zowel op individueel als op collectief niveau (Leys, 2014).

Op individueel niveau verschuift de aandacht geleidelijk van de psychische problematiek en onmacht naar het hernemen van de eigen regie en de mogelijkheden binnen zijn of haar leven. Mensen met een psychische problematiek worden zich bewust van hun eigen ervaringen en leren dit om te zetten in gerelateerde verhalen. Deze verhalen zijn belangrijk om te kunnen vertellen hoe het is om te leven met een psychische problematiek, om de eigen identiteit verder te ontwikkelen en om te leren aangeven welke hulp en steun daarbij nodig zijn

Op collectief niveau is het herstelconcept onlosmakelijk verbonden met zelfbeschikking, empowerment en emancipatie van mensen met psychische problematieken. Het tegengaan van stigma en discriminatie neemt hier ook een belangrijke plaats in (Vilans et al., 2014). Binnen dit proces moet ruimte gemaakt worden om te kijken naar de behoefte van de patiënt. "Jij en jouw herstelproces staan centraal, niet de behandeling." (Herstelproces, z.d.) Ervaringsdeskundigheid is het vermogen om op grond van eigen herstelervaring voor anderen ruimte te maken voor herstel. De kennis die door reflectie op de eigen ervaringen en ervaringen van deelgenoten is vergaard, aangevuld met kennis uit andere bronnen, wordt op een professionele manier ingezet ten behoeve van anderen (Van Os, 2022). In het kader van ons bachelorproject betekent dit dus concreet dat diegene die zullen worden ingeschakeld in het secundair, bovenstaande kunnen en al hebben toegepast.

5.1.7. Empowerment

Ervaringsgericht werken is niet los te zien van herstel, maar ook niet van empowerment. Empowerment is het ontwikkelen van de eigen kracht, talenten en mogelijkheden en het ontwikkelen van inzicht in en acceptatie van onmogelijkheden en beperkingen. Herstel vereist empowerment, maar leidt ook tot empowerment. Het laat zien dat mensen het vermogen hebben om zich aan een schijnbaar hopeloze situatie te ontworstelen en een nieuwe wending aan hun eigen leven te geven. Mensen bepalen steeds meer zelf hoe zij omgaan met de uitdagingen in hun leven en welke ondersteuning zij daarbij willen hebben. Empowerment betekent dan ook meer dan alleen eigen keuzes leren maken. Het gaat ook om erkenning van wensen en ambities en deze een plek in het eigen leven kunnen en durven geven. Het vraagt dan ook ruimte en tijd om hierin een eigen weg te vinden. Hulpverleners kunnen deze ruimte scheppen, mensen aanmoedigen hun eigen ambities en wensen te onderzoeken en keuzes te (leren) maken. De rol van hulpverleners draait hierbij om faciliteren en het scheppen van randvoorwaarden en daardoor hoop en vertrouwen te geven (Vilans et al., 2014).

Ervaringsdeskundigen kunnen ondersteuning bieden in anderen hun empowermentproces. Ze kunnen bepaalde keuzes zichtbaar maken voor personen die niet zien dat er andere keuzes zijn. Verder kunnen ze helpen bronnen aan te reiken om deze keuzes uit te voeren (Boevink, 2008). Empoweren gaat om het hebben van regie op het eigen leven. De ervaringsdeskundige kan hierin helpen door ruimte te maken voor het vergroten van maatschappelijke kansen. Ze kunnen dit proces faciliteren (van Erp et al., 2019).

5.1.8 Preventie(-voordeel)

“Preventie is het geheel van voorschriften en maatregelen die genomen of voorzien worden in alle stadia van de activiteit van de onderneming of de instelling, om de professionele risico's te verminderen. Preventie laat toe om de gezondheid te bewaren en het welzijn te verbeteren” (Belgium.be, z.d.).

Als we het hebben over preventief werken dan is het een noodzakelijke bouwsteen om positieve leerkracht-leerling relaties te ontwikkelen, en van daaruit de klas en individuele leerlingen te observeren en gedragsmatige en emotionele vaardigheden te trainen binnen en buiten de klas (Timeout, z.d.).

Wanneer we gaan werken met ervaringsdeskundigen in het onderwijs zal er waarschijnlijk een groot preventie-voordeel zijn. Ervaringsdeskundigen kunnen ervoor zorgen dat problemen voorkomen kunnen worden. Door de thema's die aan bod zullen komen door de ervaringsdeskundige zullen leerlingen signalen bij zichzelf en of/bij anderen vroegtijdig herkennen en ook meer weten wat ze er misschien mee kunnen doen. Dit kan ertoe leiden dat problemen vroegtijdig kunnen worden aangepakt of zelfs niet tot een probleem hoeven te leiden. Daarnaast kan een ervaringsdeskundige rond bepaalde thema's bv. rond drugs, alcohol, gedragsstoornissen,... er ook toe bijdragen dat de gevaren veel beter gekend zijn en jongeren verstandigere keuzes kunnen maken. Een van de vaardigheden die aan bod komen om dit preventievoordeel te realiseren is monitoring. Hierbij is het steeds belangrijk dat je niet te controlerend overkomt; je stelt je best ondersteunend en begripvol op. De belangrijkste boodschap is dan: 'ik zie je, ik ben er voor je' (Timeout, z.d.). Dankzij de medewerking van een ervaringsdeskundige in klas, wordt de vaardigheid van monitoring vermoedelijk tot een goed einde gebracht en kan dit het preventievoordeel ten goede komen.

5.1.9. Uitdagingen ervaringsdeskundigen

Het Vlaams Patiëntenplatform vangt signalen op dat er slechts weinig voorzieningen zijn die de ervaringsdeskundigen een betaalde job aanbieden en dit ondanks de groeiende aandacht voor de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen. Daarnaast stelt men dat ervaringsdeskundigen vaak

contracten van bepaalde duur krijgen aangeboden en ze een relatief lage verloning krijgen die niet in verhouding zou staan met de hoge eisen die worden gesteld (Het Vlaams Patiëntenplatform et al. 2020).

De bestaande zorgvoorzieningen hebben niet steeds voldoende deskundigheid om ervaringsdeskundigen te begeleiden en ondersteunen. Ervaringsdeskundigen die door een organisatie rechtstreeks werden aangeworven, zijn vaak de enige ervaringsdeskundigen in de organisatie. Hierdoor kunnen ze niet echt zaken aftoetsen bij collega's (Kinnaer et al., 2019). Daarnaast is herval een risico bij ervaringsdeskundigen. Wanneer iemand dan zou uitvallen, maakt deze solopositie in een organisatie het vaak extra moeilijk om vervanging te vinden. Verder kan een ervaringsdeskundige ook worden ingeschakeld voor projecten, zonder dat het om een volwaardige job gaat. Dit vereist vaak specifieke competenties en is door de tijdigheid vaak niet aantrekkelijk voor een ervaringsdeskundige (Vlaams Patiëntenplatform et al., 2020).

Mogelijke oplossingen voor dit knelpunt zijn de volgende volgens het Vlaams Patiëntenplatform et al. (2020);

- Een eerste oplossing is dat men de mogelijkheid moet voorzien om de functie van ervaringsdeskundige op te nemen in de regelgeving binnen organisaties. Hierbij moet duidelijk worden uitgeschreven wat de functie-inhoud is en welke opleiding of vorming de organisatie vereist. Zo wordt een structurele aanwerving van ervaringsdeskundigen gestimuleerd.
- Verder moet er aangepaste inschalingen van de verschillende functies voor ervaringsdeskundigen worden opgenomen binnen de IFIC-classificaties.
- Ook moet men erkenning faciliteren voor elders verworven competenties (EVC) bij de inschaling van ervaringsdeskundigen.
- Tot slot moeten organisaties die met ervaringsdeskundigen werken ondersteund worden.

5.2 Participatie

Het zal belangrijk zijn dat, wanneer de ervaringsdeskundige voor de klas staat in het secundair onderwijs, die te werk gaat via een participatieve werkvorm. We zoomen wat dieper in op participatie.

Participatie is een zeer ruim begrip. Vaak denken we aan 'deelnemen'. Participatie draait vooral rond mee mogen doen, mee willen doen en effectief mee kunnen doen (Expoo, z.d.). Participatie is een begrip dat verschillende lagen dekt; het gaat om het mee deelnemen aan én het meebouwen aan de samenleving. Dit meebouwen zorgt ervoor dat je als individu je eigen stempel kan drukken door actief mee te denken over beleid, projecten,... Participatie is een democratisch recht binnen onze 'participatiesamenleving' volgens de Vlaamse Overheid (2022).

5.2.1 Actieve en passieve participatie

Je zou participatie in grote lijnen kunnen opdelen in twee vormen. De eerste vorm is het 'deelnemen' of de passieve participatie. Dit is vooral gericht op toegankelijkheid vergroten. Mensen zijn hier vooral op zoek naar wat de specifieke wensen en noden zijn. Acties zijn vooral gericht op het verbeteren van bijvoorbeeld de bereikbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid van diensten en aanbod. Passieve participatie is vrij eenzijdig; het zet weinig in op de eigen kracht van de participanten en hun zelfregie. Wel is het een mooie aanzet om alle noden te bundelen en hiermee verder aan de slag te gaan. Dit laatste behoort dan meer tot het 'deelhebben' (Expoo, z.d.).

Het 'deelhebben' of de actieve participatie is de tweede vorm en slaat meer op het mee beïnvloeden en bepalen. Dit gebeurt vaak in 3 dimensies;

- *Participatief handelen.* Binnen het participatief handelen is er veel ruimte voor dialoog. Men laat zich informeren en werkt vooral vanuit ‘samen denken’.
- *Gebruikersparticipatie.* Na het participatief handelen ontstaat er een heel dynamisch proces van aftoetsen, reflecteren, de noden herbekijken,... Er wordt beter afgestemd met de participanten.
- *Beleidsparticipatie.* Dit is de dimensie met de hoogste vorm van participatieve dialoog, aandacht voor inclusie en transparantie. Participanten leveren hun bijdrage aan het denk- en handelingsproces (Expoo, z.d.).

5.2.2 Drie componenten van participatie

Participatie werkt aan de hand van 3 belangrijke componenten; kennis, de emotionele component en de actiecomponent. Deze zijn alle 3 nodig om een volwaardige participatie van de gebruiker te kunnen garanderen. Bij de kenniscomponent ligt de focus op de kennis die de gebruiker heeft die hem aanbelangt rond dat thema. Hoe meer kennis een gebruiker heeft, hoe makkelijker hij zijn weg vindt naar het bestaande aanbod rond het thema. Wanneer je wil inzetten op participatie, moet je stilstaan bij welke informatie de toekomstige participanten nodig hebben om zich aangesproken te voelen (Expoo, z.d.).

Daarnaast heb je ook de emotionele component volgens Expoo (z.d.). Hier ligt de focus vooral op de drijfveren en verwachtingen van de gebruikers. Ook de belemmeringen en beperkingen die ze ervaren komen hier in beeld.

Tot slot heb je de actiecomponent. Dit is het resultaat dat je krijgt wanneer je de kennis en keuzes van verschillende gebruikers samenbrengt. Hierbij is het belangrijk dat participanten kunnen meedoen op het niveau dat zij zelf wensen. Dit moet aansluiten bij hun mogelijkheden, wensen en noden. Zo creëer je een ideaal dynamisch participatief proces (Expoo, z.d.).

5.2.3 Proces participatie

Het is belangrijk om te kaderen dat dé perfecte participatiemethode niet bestaat. Participatie is altijd afhankelijk van de context, doelgroep, doelstelling en nog zoveel meer. “Participatie is dus altijd maatwerk” (Provincie Oost-Vlaanderen, z.d.).

Dit proces van participatie kan je in kaart brengen via de participatieladder van Wilcox. Deze toont dat participatie zich steeds op een continuüm bevindt dat gaat van deelnemen tot deelhebben. Deze participatieladder kan je toepassen in een onderwijscontext. Door het juiste niveau te zoeken voor de juiste context, kan je betrokkenheid creëren. Het zijn verschillende methodes en er zal steeds moeten worden afgewogen welke geschikt is. Er zijn vijf niveaus in Wilcox’ participatieladder;

- Niveau 1: informeren. Hier is sprake van éénrichtingsverkeer van het schoolpersoneel naar de leerlingen.
- Niveau 2: consulteren. Hier is sprake van tweerichtingsverkeer. De school bevroegt of consulteert de leerlingen over zaken die hun aanbelangen.
- Niveau 3: samen beslissen. Ook hier worden leerlingen geconsulteerd, maar op dit niveau krijgen ze de kans om samen met de school een consensus te zoeken. Zowel de school als de leerlingen hebben een gelijke stem.
- Niveau 4: samen handelen. Alle partijen handelen samen om beslissingen die samen werden genomen te verwezenlijken.
- Niveau 5: individuele initiatieven ondersteunen (bottom-up). Leerlingen krijgen de vrijheid om een initiatief uit te voeren en de school voorziet de nodige ondersteuning (Vlaamse overheid, z.d.).

5.2.4 Leerlingenparticipatie

Specifiek voor ons project is het interessant om nog even in te zoomen op leerlingenparticipatie. Dit begrip wijst op de actieve betrokkenheid van leerlingen. Dit actief deelnemen kan slaan op verschillende zaken binnen een school zoals deelnemen aan het lesgebeuren, deelnemen aan activiteiten, deelnemen aan overlegorganen, feedback geven aan de school of leerkracht,... Voor de ervaringsdeskundigen zal vooral het actief deelnemen aan het lesgebeuren interessant zijn. Volgens onderzoek van AP Hogeschool Antwerpen wordt leerlingenparticipatie als positief ervaren bij zowel leerlingen als leerkrachten (De Beule, 2022). Ook binnen ons project is leerlingenparticipatie een belangrijke factor binnen dit project. Naar aanleiding hiervan hebben wij dan ook gekozen om een aantal leerlingen te bevragen over hun visie op ervaringsdeskundigen in de klas.

5.3 Geestelijke gezondheid

5.3.1 Begrip geestelijke gezondheid

We kozen ervoor om het begrip 'geestelijke gezondheid' te gebruiken i.p.v. psychische kwetsbaarheid. Dit omdat men in de opleidingen voor ervaringsdeskundigen ook spreekt over 'een ervaringsdeskundige geestelijke gezondheidszorg'. Geestelijke gezondheidszorg is een zeer breed thema en dekt vele ladingen. Toch kozen we dit bewust omdat we weten dat dit een heel actueel thema is, zeker bij jongeren. Hieronder gaan we wat dieper in op dit brede woord.

Geestelijke gezondheidszorg (GGZ) zet in op de psychische gezondheid van mensen. Binnen de GGZ streeft men ernaar psychische problematieken te voorkomen, behandelen en genezen indien mogelijk) of te leren omgaan met een psychische problematiek. Ook voert men onderzoek om de huidige kennis over het thema uit te breiden. De psychische problemen waarover wordt gesproken, kunnen heel sterk variëren in soort en ernst (Zorgwaarts, 2019).

Iedereen kampt met een vorm van psychische kwetsbaarheid, al is dit niet bij iedereen problematisch. Toch merken we nog steeds een grote vorm van taboe rond het thema. Dit leek wat te veranderen door corona. Geestelijke gezondheidszorg en psychische kwetsbaarheid werd dan heel actueel. Het thema wordt meer en meer bespreekbaar dankzij onder andere de aandacht van de media en een aantal publieke figuren die over hun psychische kwetsbaarheid getuigen, maar dit kan natuurlijk nog beter (Van Eeghem, 2022). Volgens Verhaeghe et al. (2010) krijgt 20 tot 25% van de wereldbevolking te maken met een psychische problematiek waarvoor ze ondersteuning nodig hebben. Timmermans (2019) bevestigt dit, want in België zijn er één op de vier mensen die hiermee worstelen. Er wordt opgemerkt dat het beleid hier een belangrijke rol zou moeten spelen, aangezien dit een globaal probleem is.

We zien veel (nieuwe) methodes bij het werken met mensen met een geestelijke gezondheidszorg. Allemaal werken ze samen mee aan een veilige omgeving. Eén van deze methodes is dus ervaringsdeskundigheid inzetten. Men merkt op dat een ervaringswerker cruciaal is binnen de geestelijke gezondheidszorg. Want wie kan er beter inzicht bieden dan iemand die er zelf mee worstelde? Iemand met een kwetsbaarheid legt vlotter contact met mensen die hier ervaring in hebben. Het werkt drempelverlagend (Van Eeghem, 2022).

5.3.2 Opleiding ervaringsdeskundige

De relevantie en actualiteit van het thema geestelijke gezondheidszorg, samen met de relevantie van een ervaringsdeskundige, zorgde ervoor dat de opleiding tot ervaringswerker in de geestelijke gezondheidszorg voor het eerst werd aangeboden in 2015. Deze opleiding kwam tot stand door de werkgroep ervaringsdelen en de werkgroep opleiding ervaringswerk van het Vlaams herstelplatform.

De opleiding werd concreet door samenwerking met de onderwijsinstellingen Vives, CVO Miras en Hogeschool Gent (Te Gek!?, z.d.).

In België heb je een 'basistraject ervaringswerker in de geestelijke gezondheidszorg'. Dit traject omvat 30 lesdagen. Na dit traject, ontvang je een getuigschrift en dus geen diploma. Om een diploma als ervaringswerker te kunnen krijgen, moet je de opleiding ervaringswerker volgen. Deze opleiding bestaat uit ongeveer 20 modules en duurt 3 à 4 jaar om deze volledig te volbrengen (Trefpunt Zelfhulp vzw, 2020).

De voordelen van een ervaringsdeskundige werden hierboven reeds uitvoerig beschreven. De doelgroep voor dergelijke opleidingen zijn mensen die met een psychiatrische problematiek in aanraking zijn gekomen (Uilenspiegel vzw, z.d.).

5.4 Nazorg

We zijn er ons van bewust dat het inzetten van ervaringsdeskundigen in het secundair onderwijs een grote indruk kan nalaten bij de jongeren en dat dit voor sommige jongeren persoonlijk heel confronterend kan zijn. Daarom willen we stilstaan bij hoe we een goede nazorg kunnen faciliteren en waar de jongeren terecht kunnen indien ze nood hebben aan een gesprek.

5.4.1 Nazorg voorzien

Over het voorzien van nazorg na de ontmoeting tussen jongeren en ervaringsdeskundigen vinden we geen informatie in bestaande literatuur. We hopen dit te weten te komen via de interviews.

5.4.2 Instanties

Er bestaan veel instanties die een luisterend oor kunnen bieden aan jongeren. Het zal dan ook belangrijk zijn om duidelijk te maken aan de klas bij welke instanties de leerlingen terecht kunnen indien ze graag een gesprek hebben.

Eerst en vooral moet elke school secundair onderwijs een beleid op leerlingenbegeleiding ontwikkelen. Hiermee moet de school een brede basiszorg voorzien en een extra zorg voor leerlingen die hier nood aan hebben. Dit uit zich in een interne leerlingenbegeleider of zorgcoördinator (Onderwijs Vlaanderen, z.d.). Concreet wil dit zeggen dat iedere leerling binnen het secundair onderwijs bij een persoon op school terecht zou moeten kunnen voor een gesprek over hun psychisch en sociaal functioneren.

Daarnaast is iedere school verplicht samen te werken met een CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding). Zij kunnen ingezet worden als een school hulp nodig heeft bij de aanpak of analyse van bepaalde problemen bij een individuele leerling of een groep leerlingen. Dit is dan hulp boven op het aanbod van de school (Onderwijs Vlaanderen, z.d.).

Verder heb je nog andere organisaties die een luisterend oor kunnen aanbieden aan jongeren. Zo heb je Awel vzw. Awel is erop gericht te luisteren naar kinderen en jongeren via chat, email of een telefoongesprek (Wat Wat, z.d.).

Daarnaast bestaat het JAC of Jongeren Advies Centrum. Ook daar kan je als jongere terecht voor vragen en professionele hulp. Het JAC is een deelwerking van het CAW. Net als bij Awel, kan je mailen, chatten of bellen met hen. Ook kan je fysiek langsgaan bij hen op één van hun locaties (WAT WAT, z.d.).

Ook TEJO biedt hulp aan jongeren tussen de 10 en 20 jaar. Je kan er terecht via mail, telefoon of in een TEJO-huis. De hulpverlening is gratis en anoniem. TEJO biedt een tiental gratis sessies aan met

een professionele therapeut. Ze willen een warme plek bieden waar jongeren zich welkom en gehoord voelen (TEJO – Therapeuten voor Jongeren, 2019).

Naast deze specifieke instanties voor jongeren bestaan er ook instanties die gericht zijn op de brede bevolking en waar jongeren in principe dus ook terecht kunnen. Een voorbeeld hiervan is Tele Onthaal. Verder heb je ook nog zelfstandige hulpverleners zoals de huisarts, een psycholoog of een psychiater (Te Gek?!, z.d.). Een jongere kan ook terecht komen bij een brugfiguur indien de school hiermee werkt, die vooral een doorverwijsfunctie heeft.

5.5 Relevante organisaties

Wij namen verscheidene interviews af met een aantal actoren. Er zijn enkele organisaties die een bijdrage leverden in het ondersteunen van ons bachelorproject en deze leggen we hieronder kort uit.

5.5.1 Cliëntenbureau (Gent)

Het cliëntenbureau is de nieuwe naam voor de organisatie Het Pakt. Het cliëntenbureau is een project voor en door mensen met een geestelijke gezondheidszorg. Het team van procesbegeleiders bestaat uit een ervaringsdeskundige en een hulpverlener, die ondersteund worden door een aantal vrijwillige medewerkers. De samenwerking met het aanloophuis Poco Loco, de WED en WEP zorgen voor een mooie wisselwerking.

De uitgangspunten van het Cliëntenbureau zijn het inzetten en ondersteunen van ervaringsdeskundigen binnen de geestelijke gezondheidszorg, vorming, beleid, het scheppen van een leeromgeving en een inloopmoment. Ze bieden een centraal informatiepunt rond herstel en ervaringsdeskundigheid in de lokale regio (Cliëntenbureau, z.d.).

5.5.2 Uilenspiegel

Uilenspiegel is een vereniging voor mensen die kampen met een psychische kwetsbaarheid. Lotgenoten ontmoeten elkaar en wisselen hun ervaringen, gedachten en bevindingen uit. Dit doen ze vaak aan de hand van thematische gespreksgroepen. Ook werken ze rond patiënten-participatie waarbij ze patiënten-vertegenwoordigers uitsturen. Zij coachen en ondersteunen de regionale netwerken geestelijke gezondheid in Vlaanderen en Brussel. Zelf organiseren ze ook vormingen en interviews met patiënten-vertegenwoordigers (UilenSpiegel vzw, z.d.).

5.5.3 CLB

Het CLB (Centrum Voor Leerlingenbegeleiding) geeft informatie, advies en begeleiding op maat van de leerling tijdens hun traject in het middelbaar onderwijs. Deze begeleiding is gedurende de schoolcarrière van de leerling aanwezig. Ze zijn verder ook dagelijks bezig met het psychosociaal functioneren en de preventieve gezondheidszorg (CLB, z.d.).

Het CLB werkt nauw samen met school, leerlingbegeleiding en de leerling zelf. Vandaar dat wij ook een medewerker betrokken in ons onderzoek.

5.5.4 Te Gek

“Te Gek” focust zich op jongeren die kampen met grote of kleine psychische zorgen. Ze organiseren zelf veel projecten, campagnes, voorstellingen,... Via deze weg proberen ze jongeren vooral te informeren over symptomen, ziektebeelden en de zoektocht naar gepaste hulp. Ook delen ze zelf hun ervaringen onder het motto; “Door te lezen hoe anderen omgaan met hun problemen kom je verder!” Online hebben ze een blog waar ervaringsdeskundigen hun verhaal opschrijven en delen (Te Gek!?, z.d.).

5.5.5 Onbespreekbaar

Dit is een organisatie die gestart is via het sociale media platform Instagram. Nicolas Overmeire en Jef Willem willen het taboe rondom mentale gezondheid doorbreken aan de hand van podcasts, quotes, Tiktoks, workshops, kledij, telefoonhoesjes,... om jongeren op die manier te kunnen bereiken en zo het thema bespreekbaar te maken.

Beiden gaan ze ook actief naar scholen en leggen ze laagdrempelige en organische verbindingen waardoor jongeren zich erkend voelen. "Een wetenschapper die komt uitleggen over theorie in gevoelige topics heeft minder impact lijkt ik te geloven, zeker bij jongeren, omdat die vooral zich willen herkend voelen. De basisvorm van empathie is niet de oplossing van pijn maar de erkenning ervan." (Overmeire & Willem, persoonlijke communicatie, 2022).

6. Onderzoeksmethode

Wij volgden enkele stappen om ons onderzoek tot een goed einde te brengen. Eerst bakenden wij onze doelgroep strak af. We kozen ervoor om te werken binnen de derde graad en dat bij leerlingen die studeren binnen het domein maatschappij en welzijn. Daarna maakten we kennis met de reeds verschenen literatuur die in verband staat met ons onderwerp (zie literatuurstudie). Ten derde namen we contact op met verschillende relevante betrokkenen aangaande ons thema. Daarna gebeurde de verwerking van de gegevens. Vervolgens stelden we enkele aanbevelingen op. Tot slot bespraken we hoe we de verzamelde info hebben verwerkt.

Allereerst hebben wij onze doelstellingen vooropgesteld met de bijpassende onderzoeksvragen en de hoofdonderzoeksvraag. Hieruit bleek al snel dat onze literatuurstudie niet voldoende antwoord kon bieden om de onderzoeksvragen die we stelden te beantwoorden. Aanvullend op de literatuur gingen wij via interviews op zoek naar antwoorden. We hadden contact met verschillende scholen; het Sint-Jozefsinstituut te Tielt, Sint-Jorisschool te Menen, IVV Sint-Vincentius te Gent en Edugo de Toren te Oostakker. Binnen deze scholen hebben wij volgende mensen geïnterviewd; leerlingenbegeleiders, een CLB-medewerker, ervaringsdeskundigen, leerlingen, leerkrachten werkzaam in vakken rond het domein maatschappij en welzijn en directiepersoneel. Ook hadden we contact met één brugfiguur.

De vernoemde instanties (die u terugvindt bij rubriek 6.6) die we interviewden gaven hun kijk op dit vernieuwende thema van ervaringsdeskundigen in de klas. Ook bij de actoren in de scholen deden we dit. We hadden het dan vooral over de knelpunten, meerwaarde, thematieken, randvoorwaarden en dergelijke meer. In het totaal namen wij een 20-tal interviews af.

Om bovenstaande actoren te contacteren en informatie hieruit te halen, kozen wij een diepte-interview als werkvorm. Zo konden we meer ervaringen en belevingen bevragen. Cijfers maken indruk, maar een echt verhaal van betrokkenen, van wat bijvoorbeeld studenten, leerkrachten en mensen uit het werkveld (zoals ervaringsdeskundigen) ervaren, gaat verder dan cijfers. Om deze grondig te verwerken, hanteerden wij het handboek kwalitatieve methodes (Van De Perre & De Clus, 2019). Wij kozen dus voor kwalitatief onderzoek.

Wij stelden ons flexibel op tijdens het interviewen door ons aan te passen aan de richting waarin het gesprek ging en ondertussen ook bewust te blijven van de doelen die we voor ogen hadden. “De vragen moeten van dien aard zijn en dusdanig gestructureerd, dat zij toelaten om steeds dieper te graven in het onderwerp van het gesprek, daarbij is doorvragen essentieel.” (Van De Perre & De Clus, 2019). Bij de analyse van de interviews zien we dan ook dat er vaak sprake is van een andere structuur, andere vragen en aspecten, afhankelijk van de interviewer maar vooral de geïnterviewde en de focus van het interview.

Na het afnemen van de interviews was het van belang om deze ook te gaan verwerken. We stelden van ieder interview een transcriptie op. Dit konden we doen aan de hand van een geluidsopname die is opgenomen van het interview. Bij elk geluidsopname hebben wij uiteraard mondelinge toestemming gevraagd aan de geïnterviewde. Wij hanteerden het verbatimprincipe, waarbij men het gesprek woordelijk uitschrijft zoals het uitgesproken werd (Van De Perre & De Clus, 2019). De transcriptie van de interviews werden vervolgens bijgevoegd als bijlage.

Hierna hebben wij de relevante antwoorden en uitspraken uit de verschillende interviews gecodeerd via Excel. Antwoorden die wijzen op eenzelfde thema worden op deze manier op een overzichtelijke wijze samengebracht. Hierdoor wordt het analyseren van onze resultaten gemakkelijker en kunnen we een heldere conclusie formuleren. Tegenstrijdige antwoorden komen op deze manier ook duidelijker naar boven en kunnen mogelijkheden bieden voor vervolgonderzoek.

Aangezien we hebben gekozen voor kwantitatief onderzoek is het belangrijk om hypothesen op te stellen aan de hand van de theorie. We kozen voor de volgende hypothesen;

- Er is waarschijnlijk geen budget binnen de scholen om een ervaringsdeskundige te vergoeden.
- Er zullen randvoorwaarden nodig zijn om dit project tot een goed einde te brengen.
- Er zullen belemmeringen naar boven komen bij het (proberen) realiseren van de samenwerking.
- Er zijn verschillende alternatieven voor dit project mogelijk.
- Het is belangrijk om na te denken welke thema's de ervaringsdeskundige aanhaalt voor de klas.
- De meeste scholen hebben al eerder gewerkt met ervaringsdeskundigen.
- Wanneer we dit project zullen proberen in realiteit om te zetten, zal de nodige nazorg moeten worden voorzien.
- De aanpak van de ervaringsdeskundige zal het meeste effect hebben als dit langdurig is.
- De meeste scholen hebben reeds aandacht rond het thema geestelijke gezondheidszorg en zetten zich hier reeds voor in.
- Het bestaande draagvlak zal afhankelijk zijn van school tot school maar over het algemeen zal dit wel aanwezig zijn.
- Dit project biedt een meerwaarde voor de leerlingen in de derde graad en voor de ervaringsdeskundige zelf.

De hypothesen kunnen bevestigd of weerlegd worden met de gevonden data.

7. Verwerken interviews

Onderstaande info is een samenvatting van wat er uit onze diepte-interviews naar voor kwam.

7.1 Randvoorwaarden

Hypothese: "Er zullen randvoorwaarden nodig zijn om dit project tot een goed einde te brengen." Na het verwerken van de interviews, kunnen we concluderen dat bovenstaande hypothese wordt bevestigd. Er kwamen over verschillende thematieken voorwaarden naar boven.

Een essentiële voorwaarde is dat veiligheid binnen de klas gewaarborgd moet worden, zowel voor de leerlingen, als voor de ervaringsdeskundigen. Dit betekent dat de klas een plaats moet zijn waar duidelijke afspraken gemaakt worden over wat er wel en niet in de klas besproken mag worden en wat vertrouwelijk is. Indien dit niet wordt nageleefd, kunnen eventuele sancties opgelegd worden. Om veiligheid te creëren, moet er ook de mogelijkheid zijn dat leerlingen hun hart kunnen luchten, als de leerling hier nood aan heeft. Meer hierover vind je onder 7.7: nazorg. Het is belangrijk dat de leerlingen op de hoogte zijn van het bezoek van de ervaringsdeskundige. Op die manier zorg je ervoor dat leerlingen die zelf worstelen met iets, zich kunnen voorbereiden en eventuele bezorgdheden kunnen aankaarten. Daarbij is het belangrijk dat er geluisterd wordt naar de leerlingen. Anderzijds is het ook belangrijk dat de ervaringsdeskundige zelf in een veilige klasgroep terecht komt en kan bespreken wat die wil.

"Tegenwoordig zijn de leerlingen veel mondiger geworden, ze durven al snel eens iets zeggen. Het is belangrijk dat de ervaringsdeskundige hiervan op de hoogte is. Zo kan de veiligheid voor deze mensen ook gegarandeerd blijven." - directie Sint-Jorisschool

"Het is belangrijk dat leerlingen er over durven spreken en hun mening geven en dan dat ze achteraf er mee uitgelachen worden en dat het dan wordt doorverteld aan leerlingen van een andere klas, en die zaken ik denk dat dat belangrijk is dat er duidelijke afspraken over te maken." - Ine Hubrechtsen (VCLBGENT)

Het zal heel belangrijk zijn dat er een goede afstemming is tussen de betrokken leerkracht en de ervaringsdeskundige. Afstemming over de klasgroep, over de inhoud, over de verwachtingen,...

"Sowieso samenzitten [over leerkracht en ervaringsdeskundige]. Als je dat niet goed doet, denk ik dat het niet goed loopt. En dat ik kan vertellen met welke klas heb je te maken, wat zijn de verwachtingen, wat kan jij mij bieden,... En dan zoeken naar een manier dat dat lukt. Is dat vertellen? Is dat aan de hand van iets doen? Is dat de leerlingen die zelf iets moeten opzoeken?" - leerkracht Sint-Jorisschool

Een andere belangrijke randvoorwaarde die duidelijk naar boven kwam, is een helder overzicht van instanties waar de scholen ervaringsdeskundigen kunnen vinden. Scholen hebben vaak niet voldoende kennis en zitten met bepaalde vragen: waar vind je een ervaringsdeskundige, hoeveel kost dat, wat doen ze, hoe kan ik ze bereiken,... Het zou handig zijn als deze worden aangereikt in een duidelijk overzicht, zoals in een draaiboek. Hier zou dan bijvoorbeeld kunnen staan wanneer een ervaringsdeskundige beschikbaar is.

"Dit project lijkt mij zeer zinvol, maar ik zeg het, het is jammer dat we niet altijd goed weten waar we direct gewoon kunnen aankloppen" - leerlingenbegeleiding SJI

De nazorg blijkt ook een belangrijke randvoorwaarde te zijn. Zie punt 7.7 hiervoor.

7.2 Belemmeringen

Hypothese: "Er zullen belemmeringen naar boven komen bij het (proberen) realiseren van de samenwerking."

Zowat iedere school die we geïnterviewd hebben, heeft tal van belemmeringen doorgegeven in verband met het inschakelen van ervaringsdeskundigen in de lessen. De praktische invulling van het project zorgt voor vele vragen bij de actoren. Er is reeds heel wat spanning in het secundair onderwijs omtrent het behalen van de leerdoelen. Men ziet het dan niet snel gebeuren dat er nog tijd kan vrijgemaakt worden om een ervaringsdeskundige voor de klas te laten staan. Dit verandert natuurlijk wanneer men zou kunnen uitzoeken hoe het inschakelen van ervaringsdeskundigen mee kan helpen om een leerdoel te realiseren.

"Bijvoorbeeld in mijn derde geef ik daar nu geen les over, bij mijn vierdes heel kort. Dus ja als zij nood hebben aan een ervaringsdeskundige, hoe moet ik die dan in mijn lessen gaan integreren, dat snap ik dan niet goed." - leerkracht SJI

"Ervaringsdeskundigen uitnodigen kan heel interessant zijn maar zoals jullie ook wel weten moeten leerkrachten ook hun leerplandoelen behalen. Dus er moet toch wel tijd voldoende zijn om iemand naar de klas te kunnen brengen." - leerlingenbegeleiding IVV

Daarnaast was men wel dikwijls enthousiast over het idee maar merken we dat het een belemmering vormt wanneer de ervaringsdeskundigen meerdere keren zou komen. Men kan enerzijds de leerdoelen niet behalen en anderzijds kunnen ook niet alle lessen binnen een bepaald vak over geestelijke gezondheid gaan.

"Het idee is zeker mooi, maar de praktische invulling,... Het zijn drie lessen max die erover gaan, misschien als je regionaal gaat, over alle scholen heen is dat misschien anders." - leerkracht Edugo

Zo komen we al snel bij de volgende belemmering terecht, namelijk de invulling van de rol van de ervaringsdeskundige die voor de klas staat. We merken dat er weinig vertrouwen is ten aanzien van de ervaringsdeskundige. Zo kwam de opmerking wat die persoon meer kan dan de leerkracht die voor de klas staat. De rol van de ervaringsdeskundige werd meermaals uitgelegd maar het geloof in de effectiviteit van de ervaringsdeskundige was niet helemaal terug te vinden. Dit vormt dus ook een belemmering. Men moet er volledig voor openstaan vooraleer men ermee aan de slag kan. Aansluitend merken we op dat de leerkrachten met een eerder conservatieve visie hier minder voor openstaan en dat dit voor een duidelijke belemmering zorgt. Men heeft een andere kijk op geestelijke gezondheidszorg en ervaringsdeskundigen. Een vlotte samenwerking tussen de ervaringsdeskundige en de leerkracht is een vereiste. Men moet eerst een gelijke visie verwerven.

Een andere belemmering die aan bod komt is budget (zie 7.3: budget).

7.3 Budget

Hypothese: "Er is waarschijnlijk geen budget binnen de scholen om een ervaringsdeskundige te vergoeden."

In het algemeen is het opvallend dat budget een struikelblok is bij het inschakelen van een ervaringsdeskundige. Het is niet eenvoudig om hier als school voldoende budget voor vrij te maken. We zagen in dat leerkrachten het vaak wel als meerwaarde zien om ervaringsdeskundigen in te schakelen binnen hun school, maar dat hier geen tot weinig budget voor over is. Het budget van scholen gaat vooral naar didactisch materiaal, uitstappen, energiefacturen en personeel.

"Ik denk persoonlijk dat het kostenplaatje een belemmering zou kunnen zijn om het uit te voeren, dat is dikwijls." - leerkracht Edugo

Als er op dit moment een ervaringsdeskundige komt spreken, dan wordt deze vaak vergoed met een cadeaubon, geschenkmand of kleine gift. De kosten van een spreker worden nu vaak betaald door de leerlingen zelf. Dit wordt verrekend via hun schoolfactuur. Veel scholen willen de schoolfactuur ook niet nodeloos verhogen. Als er nog kosten bijkomen kan dit voor moeilijkheden zorgen.

"Budget hebben we niet, of toch niet op overschot. Als wij sprekers hebben hoe dan ook werken wij altijd met cadeaubonnen van de fnac of van iets anders." - directie IVV

Scholen vinden het moeilijk om een correcte positie en verloning toe te kennen aan een ervaringsdeskundige die ze zouden inschakelen in de lessen. Wordt deze dan vergoed als een leerkracht? Of is dit ondersteunende personeel? Of kunnen we dit plaatsen onder bijzondere pedagogische uren? Je merkt dat het voor hen voor vele vragen zorgt rond financiering en statuut.

Het is duidelijk dat scholen de meerwaarde kunnen inzien maar dat het beperkte budget zeker voor een heikel punt zal zorgen in de praktijk. Een ervaringsdeskundige verwacht een vergoeding maar scholen kunnen deze vergoeding vaak niet waarmaken.

7.4 Alternatieven

Hypothese: "Er zijn verschillende alternatieven voor dit project mogelijk."

Uit de interviews kwamen verschillende alternatieven naar boven. Dit geeft duidelijk weer dat scholen elk hun eigen idee hebben over het inzetten van ervaringsdeskundigen. Tussen de scholen, maar ook binnen de scholen, werd een gedeelde visie of tegenovergestelde alternatieven aangehaald.

Omdat er bij het inzetten van ervaringsdeskundigen belemmeringen komen kijken, worden alternatieven bedacht door scholen die volgens hen beter haalbaar zijn. Zo wordt 'tijd' als een struikelblok gezien en ziet de school IVV Sint-Vincentius een ervaringsdeskundige hierdoor pas zinvol op afsluitende trimestermomenten. Dat zijn momenten waarop de leerlingen bijvoorbeeld hun rapport komen ophalen. Het kan een zinvolle invulling zijn om deze momenten vrij te houden voor de ervaringsdeskundige omdat er op deze momenten minder tijdsdruk is.

"Moesten we nu een keer iemand hebben die komt spreken, dan zouden we het zo een beetje doen. Dan gaat er geen lestijd aan verloren en is er toch een zeer zinvolle invulling van een uur of 2 uur dat de leerlingen hier toch op school zijn." - adjunctdirecteur IVV

Ook kwamen alternatieven voorbij waarbij leerkrachten het eerder online voor ogen zien zoals in een digitale getuigenis die even waardevol is en even gewaardeerd kan worden.

“Kan evengoed een digitale getuigenis gebruiken die even echt is en ook gewaardeerd wordt en echt gebeurd is en waardevol is.” - leerkracht Edugo

Maar er kwam ook een tegenovergestelde blik op waarbij net gezegd werd dat het belangrijk is om iemand fysiek aanwezig te hebben. Dit omdat interactie met de leerlingen wel nodig is en zodat ze eventuele vragen kunnen stellen.

Volgens de scholen zijn de belemmeringen bij het inzetten van een ervaringsdeskundige nooit een reden om er niet mee aan de slag te gaan. Zo haalt het Sint-Jozefsinstituut aan dat er vaak dieper over nagedacht moet worden en dat er op zoek gegaan moet worden naar een andere manier van denken zoals een ervaringsdeskundige rond één groot project inzetten en niet wekelijks. Zij zien het inzetbaar als een campagne en minder als een wekelijkse spreker in de klas. Het alternatief van een spreekuur kwam ook boven water waarbij leerlingen vrijblijvend kunnen langsgaan voor een gesprek met een ervaringsdeskundige.

“Dan denk ik dat je meer met campagnes moet werken op school” “Ofja echt tenzij dat je zo werkt met een spreekuur van dan tot dan zit die persoon er en als er iets is dan kan je vrijblijvend langsgaan” - leerkracht SJI

Het is vanzelfsprekend dat niet elke school en niet iedereen binnen eenzelfde school er hetzelfde over denkt, of dezelfde alternatieven voor zich ziet.

“Maar eigenlijk zou ik dat niet zo logisch vinden. Wij hebben eigenlijk een uitgebreide leerlingbegeleiding, hè. Veel mensen zijn hier actief voor verschillende jaren. Ik geloof er eerder in om die mensen wat te versterken om hun kennis uit te breiden en dat ze een beetje een sanctionerende rol hebben. Ja, dat heeft elke leerkracht ook een beetje hé. Ze hebben ook wel zo een vertrouwensrol en ook wel een sanctionerende rol.” - directie SJI

Bij de bevraging van een brugfiguur kwam vooral het beeld naar voren van een gezamenlijke poele van ervaringsdeskundigen in Vlaanderen, waarvoor scholen zelf kunnen intekenen voor een bepaald thema en wanneer ze graag een ervaringsdeskundige laten spreken. Door dit systeem kan een ervaringsdeskundige worden gedetacheerd naar verschillende scholen.

Het is duidelijk dat scholen brainstormen over verschillende manieren die mogelijk zouden kunnen zijn binnen hun school maar dat het niet altijd vanzelfsprekend is om dit door te voeren. Er komen verschillende vragen naar boven. Is daar wel voldoende tijd voor? Zou het interessant zijn om gebruik te maken van een digitale getuigenis of toch eerder face to face? Elke maand een ervaringsdeskundige laten komen of toch eerder met campagnes werken rond een thema? Er blijven steeds vragen over welke vorm effectief zou kunnen zijn in de toekomst.

7.5 Thema's

Hypothese: "Het is belangrijk om na te denken welke thema's de ervaringsdeskundige aanhaalt voor de klas."

De term 'geestelijke gezondheidszorg' is zeer breed. Daarom bevroegden we in de verschillende interviews welke thema's er binnen dit brede domein interessant zouden kunnen zijn voor de leerlingen om een ervaringsdeskundige over te laten spreken. Hier kwamen verschillende zaken naar voren.

Iets wat meerdere malen benoemd is door leerkrachten en directie, is de dalende weerbaarheid van jongeren. Ze wijten dit aan een maatschappij waar veel aandacht is voor het 'ik' en waar kinderen soms iets te veel betutteld worden. Ook wordt de constante bereikbaarheid via onder andere sociale media hier aangehaald. Ze merken dat jongeren de laatste jaren in het algemeen kwetsbaarder worden en minder aankunnen. Ze kunnen niet goed om met druk, hebben weinig draagkracht en ervaren heel snel stress.

"Dus ik denk dat de jongeren op dat vlak ruimer denkend zijn, maar als ze moeten omgaan met moeilijkheden of zelf dingen doen, zijn er velen die echt niet veel durven. Dus dat is heel raar: ze zijn mondiger aan de ene kant maar aan de andere kant is het van 'mevrouw', en paniekeren en stress, en het zal niet gaan..." - leerkracht Sint-Jorisschool

Een ander thema dat meer dan één keer werd benoemd, is een ongezonde relatie met voeding. Een directielid merkt dan weer op dat het niet altijd om eetstoornissen gaat, maar soms ook over ridicule ideeën rond eten.

"Ik heb vaak al eetstoornissen aangehaald, ik voel aan dat er meer en meer leerlingen hiervoor bij mij komen. Na corona, heb ik over dit thema wel meer vraag. Dat vind ik gewoon een belangrijke" - Ine Hubrechtsen (VCLBGENT)

Een ander thema dat interessant zou zijn, is depressieve gevoelens, suïcidale gedachten of donkere gedachten. Enkele scholen gaven aan dat ze verschillende leerlingen hebben die kampen met een depressie. Een leerkracht uit het Sint-Joris zegt dat dit vaak samenhangt met een laag zelfbeeld en jezelf niet graag zijn.

Andere thema's die werden benoemd zijn drugs, schoolmoeheid, rouw en verlies en ASS. Nog een opvallende hierbij is het thema armoede. Hoewel we beslisten om te werken met ervaringsdeskundigen in de geestelijke gezondheidszorg en niet in de armoede, sluiten deze thema's nauwer aan dan we oorspronkelijk misschien dachten.

"Armoede is ook geestelijke gezondheidszorg: ze worden gestigmatiseerd, bekeken,... Ze kunnen niet deelnemen aan het culturele want het kost veel geld. Wie niet werkt voelt zich niet nuttig in de maatschappij." - leerkracht Sint-Jorisschool

7.6 Eerdere ervaringen

Hypothese: "De meeste scholen hebben al eerder gewerkt met ervaringsdeskundigen."

Of eerdere ervaringen met een ervaringsdeskundige noodzakelijk zijn om voor een groep jongeren te kunnen spreken, werd uit de interviews duidelijker. Vanuit de blik van de leerling zelf, zorgt een spreker of ervaringsdeskundige in ieder geval voor een meerwaarde in het lesgebeuren. Het wordt

persoonlijker en er wordt actief geluisterd. Toch merken we dat een eerdere ervaring helemaal niet vanzelfsprekend is bij de scholen. Zo is er bij de leerlingenbegeleiding van het IVV nauwelijks geweten of er een ervaringsdeskundige in het verleden is ingeschakeld.

“Maar ik denk dat er in STW dat er daar ook wel dingen gedaan worden ze, maar goh ik kan er... Nu gelijk in IO ga ik er nu toch wel vanuit dat er daar ook wel af en toe eens een ervaringsdeskundige op bezoek komt.” - leerlingenbegeleiding IVV

Andere secundaire scholen die wij binnen dit bachelorproject hebben bevroegd, hadden al verscheidene eerdere ervaringen. Zo heeft het IVV rondom verkeersveiligheid gewerkt met een ervaringsdeskundige. Ook zijn er projectdagen die worden georganiseerd rond een bepaald thema. Hier komen ervaringsdeskundigen vaak ook spreken. Zo organiseerde SJI een ‘wel-in-je-vel-dag’. Hierbij ervaarde de school een belemmering;

“Dat dit daar ook niet altijd even gemakkelijk is omwille van de kwetsbaarheid van de ervaringsdeskundige zelf.” - leerlingenbegeleiding SJI

Toch geven de ondervraagde scholen over het algemeen weinig aan ervaring te hebben met het werken met ervaringsdeskundigen. Er zou een jaarlijkse projectdag/groeidag gegeven worden doorheen de verscheidene scholen en daarbinnen worden er ervaringsdeskundigen ingezet maar daarbij stopt het dan ook. De voornaamste belemmeringen die worden aangegeven zijn de onvoldoende bagage die aanwezig is bij de ervaringsdeskundigen.

7.7 Nazorg

Hypothese: “Wanneer we dit project zullen proberen in realiteit om te zetten, zal de nodige nazorg moeten worden voorzien.”. We zijn er ons van bewust dat een contact met een ervaringsdeskundige zaken kan losmaken bij leerlingen en dat ze na dit contact mogelijks nog met vragen zitten. Daarom bevroegden we bij de verschillende actoren hoe er een degelijke nazorg zou kunnen worden voorzien bij de leerlingen na contact met de ervaringsdeskundige.

Wat hier vaak werd aangehaald, zijn de bestaande voorzieningen op school en daarbuiten. Er wordt aangehaald dat het duidelijk gemaakt moet worden aan leerlingen waar ze terecht kunnen. Zo wordt er benadrukt dat leerlingen steeds hun verhaal kwijt kunnen bij de leerlingenbegeleider of de klastitularis. Daarnaast worden ook externe organisaties of personen benoemd zoals het CLB en de brugfiguur. Maar wat vaak als eerste naar voor komt, is de vakleerkracht zelf. Zo wordt er ook gewezen op het belang van schoolpsychologen. De eerstelijnszorg moet toegankelijk zijn voor de jongeren. Jongeren moeten weten waar ze terecht kunnen.

“Ik vind het aan de leerkrachten dat ze erna tijd moeten voorzien om te ventileren, want dat is echt de bedoeling.” - leerkracht SJI

Sommige leerkrachten opteren ervoor om ruimte te maken om dit klassikaal te bespreken achteraf, zoals een evaluatiemoment. Ze benadrukken dat het belangrijk is om nog eens in gesprek te gaan. Al heeft iedere leerkracht hier zijn eigen methode. Wat wel steeds terugkomt, is dat ze via deze klassikale bespreking kunnen oppikken welke leerlingen nood hebben aan een gesprek. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat leerkrachten leerlingen niet mogen forceren. Een goede nazorg is dus belangrijk, maar leerlingen moeten steeds hun eigen grenzen kunnen stellen.

“En achteraf zou ik het wel niet in de klas vragen maar wel persoonlijk laten opschrijven van: hoe is het geweest? [...] Maar wel van heeft het je geraakt, waarom wel, waarom niet. En dan kan je wel, aan de hand van wat je leest, kan je wel nog naar die leerling toegaan.” - leerkracht Sint-Jorisschool

7.8 Aanpak ervaringsdeskundigen

Hypothese: “De aanpak van de ervaringsdeskundige zal het meeste effect hebben als dit langdurig is.” Vanuit de eerdere ervaringen met de scholen worden er verschillende aanbevelingen gedaan over de aanpak omtrent het inzetten van ervaringsdeskundigheid binnen het secundair onderwijs.

Zoals reeds vermeld bij de eerdere ervaringen, speelt de dubbele rol van de leerlingenbegeleiding scholen heel wat parten. Daarom zal het belangrijk zijn voor ervaringsdeskundigen om geen dubbele rol op te nemen, dit zal het vertrouwen, de erkenning en het begrip voor de ervaringsdeskundige verhogen.

Zo wordt er ook een aanbeveling gedaan om een ervaringsdeskundige te laten mee lesgeven rondom het thema psychische gezondheid. Een ervaringsdeskundige kan op die manier een meerwaarde bieden door de theorie te versterken met een praktijkvoorbeeld.

“Dus ik vraag mij af, moest je bijvoorbeeld met een mooi aanbod voor leerkrachten kunnen komen waar dat leerkrachten kunnen op intekenen van ah ja? Dat past eigenlijk perfect binnen mijn lesonderwerpen voor dit trimester. En je hebt een leerkracht die inderdaad er nadien ook mee aan de slag gaat, of een nauwe samenwerking heeft met ervaringsdeskundigen. Dan denk ik dat dat alleen maar een meerwaarde is. Ook naar ons toe moesten wij zaken opvangen op een klassenraad. Ik denk nu bijvoorbeeld ge sprak ook rond eetstoornissen en wij pikken zaken op dat we daar misschien mee aan de slag kunnen gaan” - leerlingenbegeleiding SJI

Bij het integreren van ervaringsdeskundigen in het lesgebeuren moeten er wel op voorhand afspraken worden gemaakt. Zo moet er met de leerlingen op voorhand in gesprek worden gegaan als het over moeilijke thema's zal gaan. Dit werd hierboven reeds besproken. Ook zal er aandacht moeten zijn om de ervaringsdeskundige op een structurele en doordachte manier in te plannen. Leerkrachten moeten zich houden aan hun leerdoelen. Het integreren van een ervaringsdeskundige binnen een bepaalde les moet gegronde en doordachte gebeurtenissen. Ook afstemmen met de leerkrachten is van belang: wat behoort tot de rol en taak van de ervaringsdeskundige en wat tot die van de leerkracht en hoe zal het lesgebeuren verlopen.

Bij het integreren van ervaringsdeskundigen is het van belang om voldoende voorbereid te zijn: waar wil de leerkracht dat de ervaringsdeskundige een meerwaarde biedt en op welk vlak. Waar wil hij/zij naartoe? Het wordt door de verscheidene scholen als meerwaarde gezien om ervaringsdeskundigen in te zetten.

“Hoe meer identificatie, hoe meer herkenbaarheid, hoe beter dat het werkt” - leerkracht SJI

7.9 Actuele aanpak geestelijke gezondheidszorg

Hypothese: “De meeste scholen hebben reeds aandacht rond het thema geestelijke gezondheidszorg en zetten zich hier voor in.”

In een bepaalde mate wordt er binnen de verscheidene scholen gewerkt rond thema's binnen de geestelijke gezondheid. Wanneer er een moeilijker thema aan bod komt binnen een les worden er bij sommige leerkrachten vak-afspraken gemaakt. Wat binnen de klas wordt verteld, blijft binnen de klas. Er wordt ook gekozen om reflectiemomenten te voorzien. Tijdens de coronapandemie hanteerde de school SJI een online tool waar leerlingen anoniem communiceerden met de leerlingenbegeleiding. Dit gebruiken ze nog steeds.

Leerkrachten halen ook aan dat leerlingen weten bij wie ze terecht kunnen wanneer het moeilijker gaat. Ze spreken dan vooral over de vertrouwde leerkrachten, meer bepaald klastitularissen en graadcoördinatoren. Ook wordt er vaak doorverwezen naar het CLB. In Sint-Joris spreekt men van ILB leefzorg (Interne Leerlingen Begeleiding) die zorgen voor het welbevinden van de leerlingen.

“In het CLB zit er een psycholoog. Die kan eventueel doorverwijzen naar psychiatrische hulp enzo. Dus we hebben hier wel de kennis om door te verwijzen.” - leerkracht Sint-Jorisschool

Scholen geven aan dat ze themadagen, initiatieven of projectdagen inlassen om zaken rond de geestelijke gezondheid bespreekbaar te maken. In de school SJI had men ook extra aandacht voor de leerlingenbegeleiding, samengesteld door leerlingen. Het initiatief 'Whatsupp' leerde leerlingen hoe ze kunnen omgaan met moeilijkheden. Ze kregen handvaten mee hoe ze tegenover anderen kunnen reageren en hoe ze hiermee om zouden kunnen gaan.

Een ander project in het SJI is een 'Wel in je vel- dag'. Deze gaat jaarlijks door en gedurende de hele dag komen verschillende thematieken rondom geestelijke gezondheidszorg aan bod. Ook nodigt men bij sommige lessen mensen uit om hierover een getuigenis af te leggen, of gaan klassen soms richting relevante organisaties. De scholen en leerlingen geven zelf aan dat de coronapandemie hier de laatste jaren wel een stokje voor heeft gestoken. Binnen de lessen zelf worden ook thema's aangeboden rond geestelijke gezondheid.

Ondanks de vele initiatieven, merken we uit de interviews met leerlingen dat de drempel nog vrij groot is om de stap te zetten richting een leerlingenbegeleider, leerkracht of het CLB. Ook geven zij aan die personen niet altijd zo goed te kennen.

“CLB is ook wel een paar keer bij ons ingeschakeld voor mensen die zeggen van ja, ik voel mij niet goed dat wel, maar ik denk niet dat heel veel mensen daar echt zo vrijwillig naartoe gaan stappen.” - leerling Edugo

We concluderen dat de meeste scholen veel proberen te doen, maar dat leerlingen hier niet altijd de weg naartoe vinden. Het is belangrijk om drempelverlagend te werken. Ook leerkrachten blijken niet altijd goed te weten welke instanties er bestaan en hoe ze met bepaalde moeilijke problematieke moeten omgaan.

7.10 Draagvlak

Hypothese: “Het bestaande draagvlak zal afhankelijk zijn van school tot school maar over het algemeen zal dit wel aanwezig zijn.”

We merken bij leerkrachten verschillende meningen op. De leerkrachten die zelf lesgeven in sociaal maatschappelijke vakken hebben vaker een groter draagvlak. Zij komen dan ook zelf vaker in contact met dergelijke thema's rondom mens en maatschappij. Zij zien het zitten om iemand te ondersteunen

in hun klas en samen te werken met een ervaringskundige. Anderzijds merken we ook een afwachtende houding op; veel leerkrachten hebben hun vertrouwde lessen al en vinden de verandering niet altijd even positief.

“Er is draagvlak volgens mij. We zitten met een goed team van leerkrachten. Anderzijds hebben sommige collega's niet graag een vreemde in hun klas, dit kan ervoor zorgen dat er geen draagvlak is.” - leerkracht Sint Jorisschool

“Ik denk dat er heel veel scholen zwaar gaan tegenwerken om een ervaringsdeskundige daar te zetten. [...] En ik denk eerder gemeenschapsscholen en scholen met heel veel culturen gaan daar al wat opener tegen staan omdat zij het heel druk hebben en omdat alle hulp welkom is voor een gemeenschapsschool. Ik kan nu natuurlijk ook wel zeggen dat de meeste scholen met een A-stroom, dat zijn dan nu voor het moment, de iets wat wittere scholen, nu nog, zij gaan daar heel wat minder tegenover staan. Zij zijn daar al minder open over.” - brugfiguur Menen

Uiteraard moet er ook bij de leerlingen zelf een draagvlak zijn. We merken bij de leerlingen zelf wel een groeiende interesse naar mentaal welzijn en een grotere bespreekbaarheid rond bijvoorbeeld emoties binnen de derde graad. Het inschakelen van een ervaringsdeskundige gebeurt voor hen ook te weinig en de maatschappelijk relevante thema's mogen meer aan bod komen. Veel leerlingen geven aan dat er zeker interesse in is, al benadrukken ze wel dat een veilig klimaat en goede omkadering essentieel is wanneer zoiets wordt uitgewerkt in klasverband.

“Ik denk dat het wel ook leerrijk is om te zien en te leren hoe je op bepaalde situaties moet reageren of met bepaalde situaties moet omgaan. Echt heel veel dingen eigenlijk.” - leerling Edugo

We merken ergens dus wel een nood bij leerlingen, maar goede omkadering is hier wel nodig. Bij leerkrachten zijn de meningen eerder verdeeld. Er is een zeker draagvlak aanwezig, al blijven er veel praktische en financiële belemmeringen en vragen die ervoor kunnen zorgen dat het draagvlak nog beter kan. Dit merken we vooral op bij directie.

7.11 Meerwaarde

Hypothese: “Dit project biedt een meerwaarde voor de leerlingen in de derde graad en voor de ervaringsdeskundige zelf.”

Tijdens de interviews werd het duidelijk dat ervaringsdeskundigen in de klas zeker een meerwaarde kunnen bieden. Zowel leerlingen, leerkrachten, CLB-medewerkers, leerlingenbegeleiders en directie staan hierachter.

Een eerste punt dat naar boven kwam bij de meerwaarde was ‘de echtheid’ van het verhaal. Er werd vaak besproken dat leerlingen aandachtiger zouden zijn en meer de waarde zouden inzien van wat verteld werd. Iets wat door de leerkrachten in een puur theoretische, abstracte les gegeven wordt, zal minder blijven hangen dan iemand die een bepaalde ervaring heeft meegemaakt en hierover komt spreken. Ervaringsdeskundigen brengen het echte leven binnen in het onderwijs en maken de theorie wat realistischer waardoor de leerlingen dit beter plaatsen.

“Dat komt binnen bij leerlingen; als ik vanuit mijn eigen ervaring kan spreken. Terwijl als je voorleest uit een handboek, daar gaan ze wat lichter over. Ik vind het zeker een meerwaarde, ik vind het echt een interessant onderzoek.” - Ine Hubrechtsen (VCLBGENT)

Veel scholen zien de meerwaarde echt wel. Getuigenissen komen altijd binnen. Al is dit niet het enige waar we naartoe willen met de ervaringsdeskundigen. Door een echt persoon te zien achter een problematiek, beseffen de leerlingen dat bepaalde kwetsbaarheden ook effectief spelen. Leerlingen ervaren dat deze zaken niet altijd een ver van hun bed show is. Ook kunnen er meer persoonlijke vragen worden gesteld aan een ervaringsdeskundige.

“Een leerkracht houdt zich enorm aan leerplandoelstellingen en wijkt ook niet makkelijk af. Zo hadden we vorig jaar een deeltje zelfmoord en preventie en werd dit droog verteld op de manier zoals het in de cursus stond maar het gesprek kon ook gewoon opengetrokken worden om erover te praten en ik denk dat een ervaringsdeskundige dat zou kunnen.” - leerling Edugo

Leerlingen leren hoe er met bepaalde problematieken kan worden omgegaan als hulpverlener maar ook hoe je er zelf mee kan omgaan als je ermee worstelt als individu. Leerlingen zullen geboeid zijn als een ervaringsdeskundige kan vertellen hoe die op muren botste op zoek naar hulp of zich gestigmatiseerd voelde of...

“Ook is het handig om een beter zicht te krijgen of we verder willen studeren in het domein geestelijke gezondheid. De verhalen kunnen langs de andere kant ook zorgen voor inlichting over wat we kunnen doen in de toekomst” - leerling Edugo

Anderzijds is het belangrijk om in het achterhoofd te houden dat de leerkracht de theoretische knowhow heeft over het vak. Ervaringsdeskundigen zijn er dan vooral om het accent te leggen op hoe die een bepaalde kwetsbaarheid heeft ervaren en hoe die al dan niet een maatschappelijk antwoord hierop vond. Een ervaringsdeskundige kan dus m.a.w. geen meerwaarde zijn als die enkel een theoretisch kader komt geven. Dit behoort tot het takenpakket van de leerkracht.

Naast bovenstaande voordelen zou het een meerwaarde bieden volgens leerlingen om het thema bespreekbaarder te maken. We ondervinden dat er op vele scholen toch nog onvoldoende gesproken wordt over geestelijke gezondheid. Een ervaringsdeskundige voor de klas kan voor sommige leerlingen een steun zijn om te beseffen dat ze er niet alleen voor staan, dat ze niet de enige zijn met een bepaalde problematiek. Ze kunnen zich opgelucht voelen wanneer ze zichzelf herkennen in een situatie.

8. Aanbevelingen

Met dit onderzoeksproject formuleerden we een antwoord op volgende centrale vraag: “Hoe kunnen we tot een haalbare samenwerking komen tussen een secundaire school en een ervaringsdeskundige geestelijke gezondheidszorg?” We formuleren enkele aanbevelingen en conclusies op basis van ons onderzoek.

Eenzijds merken we dat er heel wat positieve reacties komen op ons project. Zo zien de meeste scholen het project als een meerwaarde. Er is erkenning voor het thema geestelijke gezondheid en een algemeen bewustzijn dat dit een actueel thema is bij adolescenten. Anderzijds merken we dat er nog heel wat belemmeringen zijn om samenwerking tussen ervaringsdeskundigen en het secundair

onderwijs mogelijk te maken. Een van de meest voorkomende belemmeringen zijn de praktische zaken. Hierbij denken we aan het lessenpakket, leerdoelen, budget en de visies. Daarnaast is er ook weinig kennis omtrent de werking van ervaringsdeskundigen en hoe ze te bereiken zijn.

We bevelen aan om goed uitgewerkte randvoorwaarden op te stellen. Deze kunnen ervoor zorgen dat er een succesvolle samenwerking tot stand kan komen. We onderzochten volgende zaken maar er zijn uiteraard nog vele andere factoren die een rol spelen.

8.1 Draagvlak

We kunnen concluderen dat het van groot belang is dat het nodige draagvlak aanwezig is bij alle betrokkenen. Het schoolbeleid moet worden aangepast aan het werken met een ervaringsdeskundige: het beleid moet voldoende ruimte, mensen, middelen en tijd voorzien om dit draagvlak te creëren. Verantwoordelijkheid en betrokkenheid creëren als organisatie is van belang. Ontvankelijkheid, aandacht spenderen aan de doelgroep en werking, begrip tonen en acceptatie zijn de uitgangspunten om een draagvlak te kunnen creëren (Delphi Mindconnection, 2016).

8.2 Voorbereiding

Hierbij staat dialoog en communicatie centraal. Het is belangrijk om goede afspraken te maken over hoe de samenwerking zal verlopen. We denken hierbij aan het takenpakket, leerstof, afstemming, keuze van thema's e.c. Hierbij horen ook afspraken zoals het budget en middelen die vrijgemaakt kunnen worden voor de ervaringsdeskundige. Een draaiboek zou hiervoor dan ook ideaal zijn. Het is belangrijk om in te zetten op actuele thema's binnen de geestelijke gezondheidszorg die voor de jongeren een meerwaarde kunnen bieden. Het is ook aangewezen om dit mee te nemen in verder onderzoek.

8.3 Veiligheid

Veiligheid is een fenomeen dat afhangt van de tijd en ruimte. Het kan niet altijd ingeschat worden waardoor het ook moeilijk is om te creëren, maar het is van groot belang. Het zorgt ervoor dat alle partijen op een onbevooroordeelde manier hun verhaal kunnen doen en zich hierbij op hun gemak voelen. Men moet dus een klasgroep hebben waarbinnen dit kan gerealiseerd worden of waar er reeds sprake is van deze veiligheid. Alle betrokkenen hebben hun eigen verantwoordelijkheid in het bieden van veilige en verantwoorde zorg (GGZWNM, 2015).

8.4 Dialoog

Dialoog vindt plaats tussen alle partijen; tussen de ervaringsdeskundige, de leerkracht(en) en de leerlingen. Dit schept ruimte om samen te zoeken naar oplossingen en een open houding aan te nemen. Dialoog is nodig om duidelijk de taken en rollen van de ervaringsdeskundige af te bakenen. Op die manier vermijdt men discussies of onduidelijke communicatie. Door naar elkaar te luisteren en elkaars achtergronden te leren kennen, krijgen we meer begrip voor elkaars standpunt. Dit leidt tot nieuwe inzichten wat dan weer zorgt voor het creëren van een positieve impact (Wageningen University & Research, z.d.).

8.5 Evaluatie

Evalueren geeft je een overzicht over waar je bent in je proces en wat er nodig is om alles gestroomlijnd te laten verlopen (Holl, 2020). Aangezien het onderwerp van dit project een nieuw concept is, moet evaluatie nog centraler staan. Het voortdurend evalueren en reflecteren zorgt ervoor dat knelpunten weggewerkt kunnen worden en dat de positieve aspecten ook worden benadrukt. Het bevordert de samenwerking en zorgt voor zorgvuldig werk. Evaluatie moet er zijn tussen de

ervaringsdeskundige en de leerkracht maar ook evaluatie vanuit de leerlingen kan een grote meerwaarde bieden.

8.6 Conclusie

We kunnen concluderen dat dit project zeker haalbaar en mogelijk kan zijn, wanneer scholen zelf openstaan om deze randvoorwaarden en aanbevelingen na te streven. Een draaiboek met de nodige kennis over ervaringsdeskundigen, randvoorwaarden en hoe ze ingezet kunnen worden is zeker een must voor een vervolgproject. Dit aangezien we een tekort merken aan kennis over het bereiken van de ervaringsdeskundigen en de kennis die men over de werking heeft. Anderzijds zal het niet enkel aan de school zijn om dit project te realiseren. Aangezien (financiële) middelen en tijd een vereiste zijn, zal de overheid (de onderwijskoepels) hier een significantie rol in spelen.

9. Referentielijst

- Ahovoks Onderwijs. (2021, 21 januari). *De matrix secundair onderwijs* [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 28 september 2022, van https://www.youtube.com/watch?v=iM0G2SkKRNo&feature=emb_title&ab_channel=AhovoksOnderwijs
- Ang, W. (2019, 14 oktober). *Hoe worden jongeren wie ze zijn?* Sociaal.net. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://sociaal.net/achtergrond/identiteit-in-een-diverse-wereld/>
- Beerens, N. (2022, 23 juni). *Modernisering secundair: nieuw model voor studierichtingen*. Klasse. Geraadpleegd op 28 september 2022, van <https://www.klasse.be/73458/nieuw-model-studieaanbod-secundair/>
- Belgium.be. (z.d.). *Preventie en bescherming op het werk* Geraadpleegd op 30 januari 2023 via https://www.belgium.be/nl/werk/gezondheid_en_welzijn/preventie
- Boevink, W. (2008). *Herstel, empowerment en ervaringsdeskundigheid - Praktijkvoorbeeld*. Movisie. Geraadpleegd op 23 oktober 2022, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2018-04/Good-practice-HEE.pdf>
- Boevink, W. (2009, januari). *Herstelondersteunende zorg, een concept in ontwikkeling*. Researchgate. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van https://www.researchgate.net/publication/316966292_Herstelondersteunende_zorg
- Boevink, W. (2017). *HEE! Over herstel, empowerment en ervaringsdeskundigheid in de psychiatrie*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Boumans, J. (2015). *Over de vraag wat werkt*. Trimbos Instituut. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Naar-het-hart-van-empowerment-deel-2%20%5BMOV-8063581-1.0%5D.pdf>
- Callebaut, F., Genouw, R., Jansegers, F., Keresdedjian, I., Kint, N., Leuridant, P., & Nuffel, D. (2020). *Bachelorproject: ervaringsdeskundigheid in de geestelijke gezondheidszorg*. Gent: Arteveldehogeschool.
- Castro, E., & Regenmortel, T. (2019, augustus 26). *Ervaringsdeskundigen zorgen voor meer kwaliteit in ziekenhuizen*. Sociaal.net. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://sociaal.net/achtergrond/ervaringsdeskundigen-meer-kwaliteit/>
- CLB. (z.d.). *De vrije centra voor leerlingenbegeleiding*. vrij CLB. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.vrijclub.be/over-club>
- Cliëntbureau. (z.d.). *Wie zijn we?* Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://clienbureau.be/wie-zijn-we>
- De Beule, B. (2022). *Leerlingenparticipatie in het secundair onderwijs*. Scriptiebank. AP Hogeschool Antwerpen. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://www.scriptiebank.be/sites/default/files/thesis/2022-09/leerlingenparticipatie%20in%20het%20secundair%20onderwijs%20-%20BrittDeBeule%20%28scriptieprij%29.pdf>
- De Rycke, R. (2017, 17 augustus). *De meerwaarde van ervaringsdeskundigen in de geestelijke gezondheidszorg*. Site-Artsenkrant-NL. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van

https://www.artsenkrant.com/actueel/de-meerwaarde-van-ervaringsdeskundigen-in-de-geestelijke-gezondheidszorg/article-column-28837.html?cookie_check=1669283950

- Delphi Mindconnection. (2016, 7 augustus). *Hoe creëer ik draagvlak?* Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://delphimindconnection.nl/resultaatgericht-samenwerken-kennisbank/hoe-creer-ik-draagvlak/>
- Dorst, J., Brummel, A. & Stichting Philadelphia Zorg. (2022). *Inspiratie tot inclusief besturen: participatie van ervaringsdeskundigen in besturen in zorg en welzijn*. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://www.stichtingspz.nl/wp-content/uploads/2022/04/Download-hier-de-publicatie-van-SPZ-en-DSIN..pdf>
- Expoo. (z.d.). *Theoretisch kader: Participatie als middel tot deelnemen en deelhebben*. Geraadpleegd op 3 november 2022, van <https://www.expoo.be/themas/participatie/theoretische-kaders/theoretisch-kader-participatie-als-middel-tot-deelnemen-en-deelhebben>
- Expoo. (z.d.). *Theoretisch kader: participatie en zijn componenten*. Geraadpleegd op 3 november 2022, van <https://www.expoo.be/themas/participatie/theoretische-kaders/theoretisch-kader-participatie-en-zijn-componenten>
- Expoo. (z.d.). *Wat is participatie*. Opgroeien. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://www.expoo.be/wat-is-participatie>
- Felten, H. & Herder, M. (2020, oktober). *Hoe ga je vooroordelen over mensen met een geestelijke gezondheidszorg tegen: wat werkt?* Movisie. Geraadpleegd op 6 oktober 2022, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-10/Hoe%20ga%20je%20vooroordelen%20over%20mensen%20met%20een%20psychische%20kwetsbaarheid%20tegen.pdf>
- GGZWNB. (2015). *Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk NoordBrabant - Veiligheidsvisie*. Geraadpleegd op 1 februari 2023, van https://ggzwnb.nl/wp-content/uploads/2021/03/Veiligheidscode-GGZ-WNB.pdf?fbclid=IwAR13FYVfOB-OPx-LhGxzvRIQ6F2k-2vIP1Oso5AYCnOCg6a_Jno0hu0E8UE
- Groeimee. (2017, maart). *Over de ontwikkeling van jongeren - De Apenjaren?* gezondheid.be. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.gezondheid.be/artikel/ontwikkeling/over-de-ontwikkeling-van-jongeren-de-ajenaren--13630>
- Herstelproces. (z.d.). *Wat is herstelondersteunende zorg*. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.herstelproces.nl/wat-is-herstelondersteunende-zorg/>
- IFSW & IASSW. (2014, juli). *Globale definitie van het sociaal werk*. Geraadpleegd op 26 oktober 2022, van <https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/2019/08/Global-Definitie-Social-Work-2014-Dutch-.pdf>
- Karbouniairis, S., Sedney, P., & Driessen, E. (z.d.). *De ervaringsdeskundige, de nieuwe collega in de ggz*. Tinteling.ashesboersma. Geraadpleegd op 24 november 2022, van <http://www.tinteling.ashesboersma.com/karbouniairis-print.pdf>
- Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie. (2022, 4 juli). *Destigmatisering van kinderen en jongeren met psychische kwetsbaarheden*. Geraadpleegd op 6 oktober 2022, van <https://www.kenniscentrum-kjp.nl/over->

[ons/projecten/destigmatisering/#:%7E:text=Mensen%20met%20psychische%20kwetsbaarheden%20behoren,ontwikkeling%20in%20de%20weg%20staat.](#)

- Kinnaer, S., Scheepers, B., Dens, A. & Van Roey, E. (2019, 29 juni). *Ervaringsdeskundigen staan nog niet op gelijke voet*. Sociaal.net. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://sociaal.net/opinie/ervaringsdeskundigen-staan-nog-niet-op-gelijke-voet/#:~:text=Studenten%20sociaal%20werk%20van%20de,nog%20niet%20voldoende%20erkend%20wordt>.
- Leys, J. (2014, 20 december). *Het herstelconcept*. Broedersvanliefde. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://broedersvanliefde.be/artikel/het-herstelconcept>
- Onderwijs Vlaanderen (z.d.). *Een beleid op leerlingenbegeleiding*. Geraadpleegd op 27 november 2022, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/directies-en-administraties/onderwijsinhouden-leerlingenbegeleiding/basisonderwijs/zorgbeleid-leerlingenbegeleiding-en-clb/een-beleid-op-leerlingenbegeleiding>
- Onderwijs Vlaanderen (z.d.). *Opdrachten van het CLB*. Geraadpleegd op 27 november 2022, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/opdrachten-van-het-clb>
- Provincie Oost-Vlaanderen. (z.d.). *Participatie in ruimtelijke projecten*. Geraadpleegd op 3 november 2022, van <https://oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/ruimtelijke-planning/beleidsinstrumenten/participatie.html>
- Steunpunt Geestelijke Gezondheid. (2019, september). *Globaal Plan Ervaringsdeskundigheid*. Herstelplatform.be. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van www.herstelplatform.be/gpe
- Te Gek!? (z.d.). *Opleiding ervaringswerker*. Te Gek. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://www.tegek.be/herstel/ervaringsdeskundigen/opleiding>
- Te Gek!? (z.d.). *Over Te Gek!? tegek.be*. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.tegek.be/over-te-gek>
- Te Gek!? (z.d.). *Waar terecht*. Geraadpleegd op 27 november 2022, van <https://www.tegek.be/psychische-problemen/hulp-nodig/waar-kan-je-terecht/waar-terecht>
- TEJO - Therapeuten voor Jongeren. (2019, 13 september). *Hoe wij je helpen*. TEJO. Geraadpleegd op 13 februari 2023, van <https://tejo.be/hoe-wij-je-helpen/>
- Timeout. (z.d.). *Meer info preventieve werking*. Geraadpleegd op 30 januari via <https://timeoutisin.wixsite.com/timeout/meer-info-preventieve-werking>
- Timmermans, G. (2019). Er valt nog veel te veranderen: een beschouwing naar aanleiding van het boek Therapiewinst. *Klinische Psychologie*, 50, 26–37. https://vvp.be/sites/default/files/TKP%2001-2020_WEB_04_Er%20valt%20nog%20veel%20te%20veranderen.pdf
- Trefpunt Zelfhulp vzw. (2020, 30 september). *Waar vind je een opleiding tot ervaringsdeskundige?* Zelfhulp.be. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://www.zelfhulp.be/actueel/waar-vind-je-een-opleiding-tot-ervaringsdeskundige>
- UilenSpiegel vzw. (z.d.). *Ervaringsdeskundigheid*. Uilenspiegel. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://uilenspiegel.net/ons-aanbod/vormingen/ervaringsdeskundigheid>

- UilenSpiegel vzw. (z.d.). *Visie en missie*. Uilenspiegel.be. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://uilenspiegel.net/over-ons/visie-en-missie>
- Van De Perre, S., & De Clus, J. (2019). *Syllabus onderzoek 2: Kwalitatieve methoden*. Uitgeverij Lannoo
- Van der Hoest. (z.d.). *Ervaringen van anderen*. Vxanderhoest.
<https://www.vanderhoest.com/mvier/?fbclid=IwAR1YI9xYeRAB-gnYSSsFZTdVmROS02J0hbCG67rv9vrtyEPAtIUuUJOSBnw>
- Van Eeghem, B. (2022, 2 maart). *Kwartiermaken in Brugge: 'Er is meer openheid over geestelijke gezondheidszorg'*. Sociaal.net. Geraadpleegd op 1 november 2022, van <https://sociaal.net/verhaal/kwartiermaken-in-brugge-psychische-kwetsbaarheid/>
- Van Erp, A. (2021, 28 oktober). *Vooroordelen over psychische problemen belemmeren herstel*. Sociaal.net. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://sociaal.net/verhaal/vooroordelen-psychische-problemen-belemmeren-herstel/>
- Van Erp, N., Knispel, A. & van Bakel, M. (2019). *Handreiking empowerment en inzet ervaringsdeskundigheid in sociale wijkteams*. Trimbos. Geraadpleegd op 23 oktober 2022, van <https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/sites/31/2021/09/af1679-handreiking-empowerment-en-inzet-ervaringsdeskundigheid-in-sociale-wijkteams.pdf>
- Van Os, J. (2022, 10 oktober). *Hoe word ik ervaringsdeskundige?* PsychoseNet. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.psychosenet.nl/hulp-en-herstel/tips-voor-wonen-werken-en-leven/werken/hoe-word-ik-ervaringsdeskundige/>
- Van Swet, J. & van Huijgevoort, H. (2006). *Bouwen aan een opleiding als platform*. ResearchGate. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van https://www.researchgate.net/profile/Jos-Kienhuis/publication/269465567_Bouwen_aan_een_opleiding_als_platform_Interactieve_professionaliteit_en_interactieve_kennisontwikkeling/links/5ea7defb92851cde0c902418/Bouwen-aan-een-opleiding-als-platform-Interactieve-professionaliteit-en-interactieve-kennisontwikkeling.pdf#page=25
- Verhaeghe, M., Pattyn, E., & Bracke, P. (2010). Belgen over psychische problemen en psychische hulpverlening: Stigma in a global context: Belgian mental health survey: enkele eerste resultaten. *PSYCHE (GENT)*, 22(4), 16–18. Geraadpleegd op 1 november 2022, van <http://hdl.handle.net/1854/LU-1176189>
- Vilans, Trimbos-instituut, V&VN, & Calibris. (2014). *Herstelondersteunende zorg - kennisbundel voor docenten Zorg & Welzijn*. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://www.zorgvoorbeter.nl/zorgvoorbeter/media/documents/onderwijs/kennisbundel-herstelondersteunende-zorg.pdf>
- Vlaams patiëntenplatform, Trefpunt zelfhulp, & OPGanG. (2020). *Het inschakelen van ervaringsdeskundigen in de gezondheidszorg*. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://vlaamspatientenplatform.be/storage/files/7a6d2943-a908-45cf-b9d2-95c8ed9261a8/20200619-beleidsnota-inschakeling-ervaringsdeskundigen.pdf>
- Vlaamse Overheid. (2022, 19 januari). *2 definities*. Vlaanderen Intern.
<https://overheid.vlaanderen.be/communicatie/participatie/definitie>
- Vlaamse Overheid. (z.d.). *Modernisering secundair onderwijs: nieuw model voor opleidingen*. Microsoft Power BI. Geraadpleegd op 28 september 2022, van

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjojZTFhYjFhNzgtMmFiOC00MjhhLTkxMjUtNmQwZjI3NjdiMDEwliwidCI6IjBjMDMzOGE2LTk1NjEtNGVIOC1iOGQ2LTRIODIjYmQ1MjBhMCIsmMiOjh9>

Vlaamse Overheid. (z.d.). *Verbindend schoolklimaat door participatie*. Geraadpleegd op 31 januari 2023, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/samen-tegen-schooluitval/schooluitval-voorkomen/verbindend-schoolklimaat/verbindend-schoolklimaat-door-participatie>

Wageningen University & Research. (z.d.). *Waarom willen we dialoog?* WUR. Geraadpleegd op 1 februari 2023, van https://www.wur.nl/nl/waardecreatie-samenwerking/samenwerken-met-wur/in-gesprek-samen-werken-aan-oplossingen/wageningen-dialogues/waarom-willen-we-dialoog.htm?fbclid=IwAR2t2knSx0NwOKStxZKZNmlKo6yvrCg2Wly_omellqVQdDYTI6Qp7FFDvk#:~:text=Het%20belang%20van%20dialoog&text=Door%20naar%20elkaar%20te%20luisteren,positieve%20impact%20op%20de%20wereld

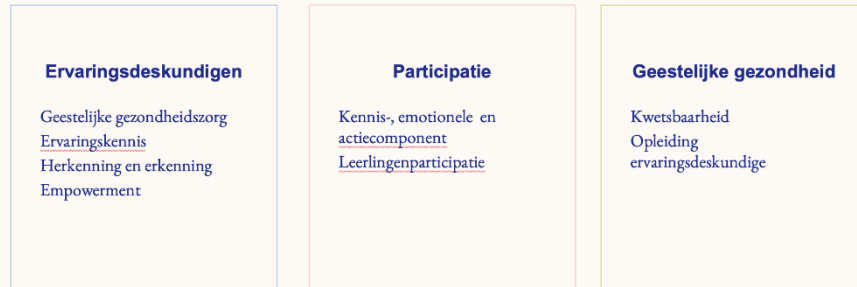
WAT WAT (z.d.). *Praat erover*. Geraadpleegd op 27 november 2022, van <https://www.watwat.be/praat-erover>

Zorgwaarts. (2019, 10 september). GGZ Geestelijke gezondheidszorg. Geraadpleegd op 30 januari 2023, van <https://zorgwaarts.nu/ggz-geestelijke-gezondheidszorg/>

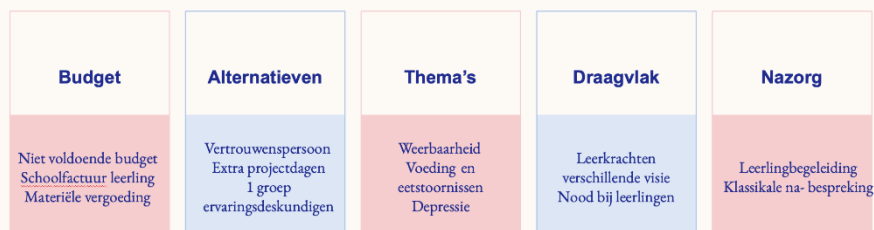
Bijlage 1: PowerPoint

Literatuurstudie

Interviews

Belemmeringen

- Praktische invulling
- Leerdoelen
- Budget en statuut
- ...

Bijlage 2: Vragenlijst CLB

Inleiding

- Uitleg project
- Wat is voor jullie een ervaringsdeskundige?
- Heb je hier al ervaring mee? Hoe was dit?
- Wat is psychische kwetsbaarheid voor jullie?
- Wat is jullie taak?
 - o Wat doen jullie binnen deze school?
- Het CLB biedt begeleiding en ondersteuning op school en binnen de schoolloopbaan;
 - o Wat onderscheidt jullie van de leerlingenbegeleiding binnen deze school?
 - o Waar werken jullie samen?

Psychische kwetsbaarheid

- Hoe zien jullie een evolutie rond het thema psychische kwetsbaarheid?
- Welke thema's denken jullie dat er interessant zijn om aan bod te laten komen binnen psychische kwetsbaarheid met de klassen? Welke thema's zijn actueel/komen veel aan bod?
- Wat denken jullie dat er nodig is om veiligheid te creëren binnen de klas om te spreken over psychische kwetsbaarheid?

Meerwaarde

- Wat zou volgens jou de effectieve meerwaarde zijn van ervaringsdeskundigen inschakelen in de klas?
- Op welke manier kunnen leerlingen uit het secundair onderwijs en ervaringsdeskundigen volgens jullie van elkaar leren?
- Zouden jullie het een meerwaarde vinden als jullie door een ervaringsdeskundigen (als vertrouwenspersoon) worden ondersteund?
- Hoe zou je dit dan zien?

Belemmeringen

- Welke belemmeringen of knelpunten denken jullie dat er zullen meespelen bij de scholen?
- Welke belemmeringen of knelpunten denken jullie dat er zullen meespelen bij de ervaringsdeskundigen?

- Zien jullie belemmeringen/knelpunten voor de leerling?
- Weten jullie hoe je een ervaringsdeskundige vindt?

(Na)zorg

- Hoe denk je dat de scholen een goede nazorg kunnen voorzien voor de leerlingen na de bijeenkomst met de ervaringsdeskundige?
- Hoe kunnen jullie een rol spelen bij deze nazorg?
- Hoe zouden jullie omgaan met leerlingen die zelf een problematiek meemaken? Stel dat een leerling psychoses heeft en er komt iemand spreken over dit onderwerp, hoe denk je dat men daarmee moet omgaan?

Slot

- Wat is jullie visie op ons project?
- Hebben jullie nog tips of aanvullingen in ons project?
- Hebben jullie nog vragen?

Bijlage 3: Vragenlijst scholen

Inleiding

- Uitleg project
- Hebben jullie al ooit gewerkt met ervaringsdeskundige? Zo ja, hoe verliep deze samenwerking met een ervaringsdeskundige? Zo nee, hoe zie je de samenwerking dan?
- Organisaties: Waarom kiest jouw voorziening ervoor om met ervaringsdeskundigen te werken?
- Wat is voor jullie een ervaringsdeskundige? En waarom is dat voor jullie een ervaringsdeskundige?
- Wat is psychische kwetsbaarheid voor jullie?
- Is het voor jullie duidelijk wat ons project inhoudt?
- Heeft u al veel samengewerkt met ervaringsdeskundigen?

Draagvlak

- Denken jullie dat er draagvlak is bij de leerkrachten om de samenwerking met ervaringsdeskundigen te realiseren?
 - o Hoe uit zich dat wel/niet?
 - o Wat denken jullie over ervaringsdeskundigen binnenbrengen in het onderwijs?
 - o Heeft dat volgens jullie een meerwaarde, zo ja, wat is die meerwaarde voor jullie?
 - o Hoe denk je dat dit draagvlak (schoolcultuur) eventueel vergroot kan worden zodat iedereen hier ten volle aan zou willen meewerken?
 - o Waarom zou er binnen deze school weinig of veel draagvlak zijn?
- Oorzaken?
- Gevolgen?

Randvoorwaarden

- Wat verwachten jullie van de ervaringsdeskundige, wanneer die met jou in de klas staat?

- Hiermee bedoelen we: hoe zou volgens jullie, passend binnen ons project, een ervaringsdeskundige te werk kunnen gaan in deze school (adhv: co-teaching, vormingen, sessies,..)?
- Wat zou er voor de les moeten gebeuren als voorbereiding?
 - o Naar de leerkracht toe? Naar de ervaringsdeskundige toe? (Een groep studenten voor je krijgen van die leeftijd is niet zo gemakkelijk, zeker als je diegene niet echt kent, de ervaringsdeskundige moet wel weten wat er zich te wachten staat).
 - o Afstemming tussen leerkracht en ervaringsdeskundige.
 - o De leerlingen voorbereiden?
 - o Teamvergadering om het belang te duiden?
- Bij welke vakken kunnen ervaringsdeskundigen worden ingezet binnen jullie richtingen mens en maatschappij/humane wetenschappen?
- Wat denkt u dat er nodig is om met dit project van start te gaan binnen middelbare scholen?
- Wat zien wij over het hoofd?
- Voorwaarden die wij misschien niet zien?

Erkenning ervaringsdeskundige (tijd, budget, zorg, contract)

- Zouden jullie hier budget voor kunnen vrijmaken? Zo niet, hoe zouden jullie ervoor zorgen dat de ervaringsdeskundige op de één of andere manier vergoed wordt? Gebeurt de vergoeding door een organisatie of wordt dit individueel geregeld?
- Best via een contract?
- Vrijwillige ervaringsdeskundigen?
- Is hier budget voor?
- Zouden jullie een ervaringsdeskundige individueel aanspreken of via een organisatie?
- Wat denk je dat er na de les nodig is voor de ervaringsdeskundige?
- Nazorg
- Hoe zouden jullie als school een ervaringsdeskundige benaderen?
- Kent u organisaties of mensen die hieraan verbonden zijn?
- Weet u waar u ervaringsdeskundigen moet vinden?

Belemmeringen

- Denk je aan bepaalde knelpunten/moeilijkheden om te werken met ervaringsdeskundigen? Denk aan visie, integratie in teams, samenwerking met andere zorgprofessionals, ...
- Wat zou jullie tegenhouden om ervaringsdeskundigen binnen te brengen in jullie scholen?
- Hoe zouden we volgens jou deze knelpunten kunnen wegwerken/verminderen?

Meerwaarde

- Wat is voor jullie de meerwaarde/voordelen van dit project? Voor leerlingen, leerkrachten, directie, ervaringsdeskundigen...
- Op welke manier kunnen leerlingen uit het secundair onderwijs en ervaringsdeskundigen volgens jullie van elkaar leren?
- Welke rollen moet een ervaringsdeskundige opnemen?

Sociale kaart/nazorg/ ondersteuning

- Hoe denk je dat er best wordt omgegaan met jongeren die het zelf moeilijk krijgen tijdens de les met de ervaringsdeskundige?

- Op welke manier zouden jullie ervoor zorgen dat de jongeren de nodige nazorg krijgen die ze nodig hebben? Welke nazorg kunnen jullie aanbieden op school?
- Welke andere instanties of personen zouden mogelijks de nodige nazorg kunnen aanbieden?

Herkenbaarheid en omgaan met psychische kwetsbaarheid op school (voorwaarden)

- Hoe gaan jullie momenteel om met psychische kwetsbaarheid op school?
- Merken jullie doorheen de tijd veranderingen op, op vlak van psychische kwetsbaarheid op school?
- Op jullie website staat dat er opleidingen en vormingen door het Cliëntenbureau worden voorzien en extern ook vormingen worden gegeven op maat. Gaan hier veel mensen op in? Volgen er velen die vorming?

Vertrouwen vergroten

- Hoe vind je dat je personeel zich moeten voorbereiden op het werken met een ervaringswerker? Wat is belangrijk voor je collega's om te weten? Wat is volgens jou de meerwaarde van een ervaringswerker in het herstelgericht proces?
- Kan de afstand-nabijheid gewaarborgd worden bij ervaringsdeskundigen?
- Hoe kunnen jullie ervoor zorgen dat de klas een veilige omgeving wordt waar iedereen zijn/haar verhaal kan doen indien men dit wil?
- Merken jullie dat er leerlingen zijn die moeilijkheden ervaren met hun geestelijke gezondheid? Hoe gaan jullie daarmee om? Hoe worden die best ondersteund?
- Wat denkt u dat de impact gaat zijn van een ervaringsdeskundige op een leerling met bijvoorbeeld diezelfde problematiek? Hoe wordt hier het best mee omgegaan?

Wat is psychische kwetsbaarheid/ervaring psychische kwetsbaarheid

- Over welk thema binnen psychische kwetsbaarheid zou je graag hebben dat het gaat?
- Hebben jullie reeds projecten uitgevoerd omtrent psychische kwetsbaarheid?

Slot

- Wat is jullie visie op ons project? Zouden jullie hiervoor openstaan?
- Waarom wel/ waarom niet?
- Hebben jullie nog vragen of voorstellen in verband met ons project?

Bijlage 4: Algemene vragenlijst organisaties

- Aan welk thema denkt u als u denkt aan psychische kwetsbaarheid binnen het secundair onderwijs? Welke thema binnen psychische kwetsbaarheid lijkt u interessant om binnen te werken met leerlingen van de derde graad secundair onderwijs?
- Werd binnen de instantie/organisatie reeds gesproken over ervaringsdeskundigen? Over wat ging dit dan?
- Wat is uw visie over het idee om deze ervaringsdeskundigen in te zetten?
- Wat denkt u dat er nodig is binnen de scholen om dit goed te kunnen organiseren?
- Kent u nog andere instanties of bronnen die interessant kunnen zijn voor ons onderzoek?
- Voor beleid: Zijn hier middelen voor beschikbaar? Kunnen hier middelen voor beschikbaar gemaakt worden?

- Welke ondersteuning denkt u dat er nodig is voor de ervaringsdeskundigen om aan de slag te gaan met leerlingen van de derde graad secundair onderwijs?

Bijlage 5: Interviews Sint – Jozefsinstituut te Tielt

Hierbij anonimiseren wij de geïnterviewden.

Contactpersoon 1: Leerling, STW, 6e jaar studente.

Bente Gevaert: Ons onderzoek gaat over ervaringsdeskundigen inzetten in het secundair onderwijs. Onze eerste vraag is dan specifiek naar u toe als leerling, als je het woord ervaringsdeskundigen hoort, heb je daar dan enig idee van wat dat is, of ben je daar al mee in aanraking gekomen of zeg je van ik weet daar niets over.

Student: Therapeuten of zo, iets zo ja schooltherapeut. Ja ik weet niet.

Bente Gevaert: En verder ben je daar niet mee in aanraking gekomen, of?

Student: Nee, niet dat ik weet. Of CLB of zo dan?

Bente Gevaert: Het is eigenlijk nog iets anders.

Student: Geen idee

Nina Van Henis: Is er al ooit iemand komen spreken in de klas voor jullie? Iemand die jullie iets kwam vertellen?

Student: Ja, dat wel. Een paar geleden zo. Ik denk dat dat was over de werking van CLB maar ook van, goh kweet niet meer over wat dat precies was. Maar of in het lager is dat dan ook, telt dat dan ook over jobs wat dat dan inhoudt ofzo? Er is nog nooit iemand een verhaal of getuigenis komen brengen.

Bente Gevaert: Want een ervaringsdeskundige, hoe dat wij dat interpreteren is eigenlijk iemand die daar zelf echt specifiek, zoals die zelf zegt, ervaring mee heeft. Om maar een voorbeeld te geven, iemand die een depressie heeft doorgemaakt en die daar nu wel bovenop is en die nu eigenlijk zijn ervaring wil delen met anderen door daar te komen over spreken. Maar wij willen het een beetje ruimer trekken dan dat. Want wij hebben hier ook gezeten op school en wij hebben wel een keer zo een getuigenis gehad. Maar wij willen ze echt gaan inzetten in het secundair onderwijs. Het is een beetje een pioniersonderzoek, dus wij zijn zelf nog een beetje zoekende hoe of wat. Zou je dat zelf interessant vinden moest er rond die geestelijke gezondheidszorg meer dingen aan bod komen, dat er echt iemand vanuit zijn ervaring komt spreken in de les?

Student: ja, dat wel want in feite weten wij daar ni zoveel over. We weten gewoon dat dat kan gebeuren, maar hoe of wanneer wat of hoe dat je daarboven op komt, wat dat daarna is dat weten wij totaal nog niet.

Nina Van Henis: In welk jaar zit jij nu?

Student: In het 6^e in sociaal technische wetenschappen.

Nina Van Henis: Dus als ik het kan samenvatten, zou dat voor u wel een meerwaarde zijn?

Student: Ja, zeker met de richting, wij leren daar ook over, over het welzijn van de mens. Ook bijvoorbeeld sociaal werk is dan ook iets dat wij verder kunnen studeren, dus dat zou dan wel zeker interessant zijn.

Nina Van Henis: Nu met de uitleg van ervaringsdeskundigen dat wij hebben gegeven, er is niemand zo voor de klas komen spreken?

Student: Nee ik denk dat niet.

Docent: We hebben wel ervaringsdeskundigen in de klas. Maar er wordt niet over gesproken. Een ervaringsdeskundige is zoals zij aanhalen, dat is iemand die zelf een psychische of psychiatrische heeft gehad, die daar sterker is door geworden en die eigenlijk zelf zijn eigen ervaring deelt en eigenlijk zegt van kijk dat heb ik allemaal meegemaakt, hoe kan het beter worden. Niet vanuit professioneel oogpunt maar iemand die het van zichzelf deelt.

Student: Nee, dit heb ik inderdaad nog niet meegemaakt, ook in het zesde jaar niet maar niet in andere jaren ook.

Nina Van Henis: Ik weet nog als ik hier op school zat dat er een projectdag was 'Wel in je vel' gaat dit nog altijd door? En ook 2 observatiedagen dat de leerlingen in het werkveld zelf komen te staan en op die manier de praktijk onder ogen zien?

Student: Ja, er is daar al 1 moment van geweest, ik stond bij ergotherapeuten. Daardoor dat ik ook mijn studierichting heb kunnen kiezen. Dat was wel positief, ik stond op een afdeling met zwaar gehandicapte mensen die al bijna allemaal in een rolstoel zaten en ook mentaal dan. Dat was ook wel gek soms om te zien hoeveel dat een normaal persoon zeg maar kan in vergelijking met een persoon met een beperking. Ik heb ook activiteiten meegedaan, visuele ondersteuning dat waren opdrachten doen om hun ogen te stimuleren. En ook gewoon zo simpel waarvan je denkt van amai dat is eigenlijk wel echt een grote stap achteruit en dat je zelf niet goed wist wat dat was daarvoor, dat is wel goed dat wij dat hebben kunnen doen. Ik heb daar wel veel uit geleerd. Dat is echt belangrijk. Ze zeiden daar ook dat ze daarvan vershoten werden dat wij dat konden doen, omdat ik was de eerste persoon die daar stage heeft mogen doen op jonge leeftijd en heeft mogen meekijken en mee volgen. Ik heb daar echt veel aan gehad.

Nina Van Henis: Dus dan zie je echt een meerwaarde moest een ervaringsdeskundige komen praten? Want bijvoorbeeld ons thema gaat dan over psychische gezondheid, dus bij ons zou het dan eerder iemand zijn die ervaring heeft gehad met ons thema. Er is nooit iemand geweest, dat als je jezelf slecht voelt kan je daar zo en zo mee omgaan?

Student: Nee

Bente Gevaert: Die mentale gezondheid wordt dan sowieso in het lessenpakket van jullie gestoken?

Docent: Ja, binnen het vak sociale wetenschappen.

Bente Gevaert: Ah, ja, dat bestaat nog want met de veranderingen binnen het secundair onderwijs weten wij niet goed als die richting er nog is.

Docent: Het is nog 1 jaar dat het bestaat, hierna nog 1 schooljaar.

Bente Gevaert: Vind je dat er daar dan genoeg gepraat wordt over die geestelijke gezondheid in sociale wetenschappen?

Student: Ja, we hebben de organisaties rond hulp en welzijn gezien maar daar hebben we dat niet gezien binnen depressie of burn-out.

Bente Gevaert: Zou je daar zelf nood aan achten als leerling om meer les te krijgen over het thema geestelijke gezondheid? Of zeg je of met de basisinfo heb ik eigenlijk al genoeg informatie?

Student: Ik ben redelijk goed in mijn mentaal welzijn maar ik denk dat sommige mensen daar wel veel aan zouden hebben. Want ik ken wel mensen die soms echt in een putje kunnen vallen. Ik denk wel dat dat voor veel mensen een meerwaarde zou zijn van hoe kan je uzelf een beetje oppeppen van dat mentaal welzijn, want ik zit een beetje diep.

Bente Gevaert: Zou jullie klas dan een veilig genoeg omgeving zijn om dat te kunnen delen of wat denk je zelf van goh ik zou dat hier nu niet direct dat op tafel leggen, ik zou dat eerder apart doen.

Student: Goh ik zou dat wel in mijn klasgroep kunnen voorleggen, zoals bijvoorbeeld in onze klas zou ik daar geen probleem mee hebben, maar er gaan veel mensen in de klas zijn die dat niet zouden doen. Ik denk dat de meerderheid van onze klas dat zeker niet zouden doen.

Nina Van Henis: Dus je denkt wel dat er nood is aan nazorg, dat er eventjes iemand apart kan daar nog met iemand over spreken.

Student: Ja, ik denk wel dat dat belangrijk zou zijn. Maar ik weet dan niet als mensen dat vanuit hun eigen initiatief zouden doen, zeggen van ik ga nog met die persoon spreken. Ik denk dat ze dan eerder vanuit zichzelf zouden zeggen van ik wil het in groepjes van 2 of 3 dan apart gaan praten met die persoon.

Nina Van Henis: Stel dat er iemand van jouw klas naar jou zou komen en zeggen van goh ik voel mij toch niet zo goed, naar waar zou jij dan die persoon verwijzen?

Student: Vragen waar ze zich comfortabelst bij voelen, ouders of leerlingenbegeleiding. Ik heb zelf nog in Whatsapp gezeten hier op school, dat is zo een beetje leerlingenbegeleiding maar dan de leerlingen zelf. Ik heb dan een opleiding gevolgd van 2 dagen, dat was een weekend op het internaat hier op school bij de Regina. Waar dat we dan alles leren, bijvoorbeeld problemen, dat er 2 kanten zijn aan het probleem of dat er supersimpele oplossingen zijn. Ja zo een beetje opgeleid van wat we kunnen doen, hoe moeten we iemand troosten, als het echt een moeilijk probleem is dat we best vragen aan die persoon waar die zich het comfortabelst bij voelt, vragen aan die persoon is dat oké dat we samen in gesprek gaan met je ouders of dat we naar de leerlingenbegeleiding gaan daarmee. Maar dat zijn maar 5 of 6 personen geweest. Dat was in het 3e en 4e.

Docent: Ja, dat was van peersupport dat was met Meneer * en *. Nu is dat gestopt omdat er niet voldoende mensen waren die bereid waren om deel te nemen.

Nina Van Henis: Dan denk ik dat we verder geen vragen meer hebben, ik haal er beetje uit dat er veel van jouw medeleerlingen, omdat je ook zegt dat er weinig tot geen deelname is aan Whatsapp. Dat veel medeleerlingen niet zouden weten naar waar dat ze zouden moeten gaan.

Student: Dat denk ik wel, ik denk dat er veel niet de stap durven te zetten. Ik denk dat velen niet de stap zouden zetten naar de leerkracht om te vragen heb je tijd om te praten over mijn probleem. De drempel is nog veel te hoog.

Nina Van Henis: Er is ook niet dat de leerlingen echt contact maken met de leerlingenbegeleiders, want bijvoorbeeld ikzelf ben nooit in aanraking gekomen met de leerlingenbegeleiders. Omdat ik daar nooit naartoe geleid ben, maar denk jij dat die drempel is verminderd of komen de

leerlingenbegeleiders op een of andere manier in aanmerking met jullie of is dat redelijk afstandelijk?

Student: Eigenlijk alleen maar in de eetzaal, zij staan in de eetzaal. Ik denk die mensen eigenlijk niet, tenzij je ernaar toe gaat en een probleem hebt. Ze benaderen je als je slechte schoolresultaten hebt dan gaan ze u wel echt benaderen of dat je gedrag op school gewoon slecht is. Daarvan heb ik wel iemand gekend dat ze vanuit school zagen dat ze vaak alleen begon te lopen en dat ze dan die hebben benaderd en begeleidt. Dat dan wel. Anders kennen wij die mensen niet, zelf de leerlingenbegeleiding ik denk dat er veel leerlingen zijn die niet eens hun achternaam deftig weten.

Nina Van Henis: Oké, merci dat is super interessant voor ons. Merci om langs te komen.

Contactpersoon 2: Docente en psychologe

Bente Gevaert: Oké, dan willen we eerst nog keer polsen bij u, wat dat u studies achtergrond is. Omdat wij ook weten uit de lessen dat u uw eigen praktijk heeft, omdat dat voor ons ook wel interessante informatie is.

Docent: Ik ben klinisch psycholoog, ja sinds 2004. Maar nu is het misschien best om mijn achtergrond te weten om naar mijn website te gaan want het is heel veel dat ik kan opsommen. Ik ben nu eigenlijk in hoofdberoep psycholoog en mijn onderwijs is bijberoep. Ik geef nog maar 8 uur les hier op school, ik ben ook creatief therapeut ik ben gespecialiseerd in trauma en psych somatologie, ik ben ook geconventioneerd psycholoog voor kinderen en jongeren van 0-23 jaar. Dat wil dus zeggen dat ik een eerstelijns psychologe ben, die jammer daar heb ik eigenlijk niet aangedacht, maar ik heb allemaal briefjes rond preventieve gezondheidszorg en het hele nieuwe project rondom de nieuwe eerstelijnszones. Ja, wat moet ik daar nog van zeggen, ik begeleid wel volwassenen ook maar die conventie is natuurlijk wel iets positiefs omdat dat het gesubsidieerd aanbod is van de overheid en dat mentaal welzijn ook op een veel kortere tijd eigenlijk mensen te gaan bereiken. Dat wil zeggen dat dat kortdurende therapie is. Met de bedoeling dat mensen eigenlijk niet zo lang wachten met psychologische hulp te vragen en dat ze niet plots in heel gespecialiseerde hulp zitten waar er al heel grote wachtlijsten zijn. Het is eigenlijk de bedoeling dat ik zowel gespecialiseerde eerstelijnszorg ben als de gewone eerstelijnszorg. Dus dat is een beetje, ja, het grootste ding waar ik mij in gespecialiseerd heb is groepstrainingen die ik ook geef, zowel aan volwassenen, kinderen als aan jongeren. Ik heb eigenlijk ook echt folders over dergelijke projecten, over studerende jongeren maar ik kan dat wel online wel allemaal doorsturen. Voorbeeld het project van peerjournal, dat gaat eigenlijk net over waar dat jullie het over hebben maar dan niet in het secundair onderwijs maar toch wel al een eerste stap, piekeren, zelfvertrouwen, problemen, ja omdat we dat, vorig jaar heb ik ook met een leerling van het zesde jaar een onderzoek gedaan, ze hebben zelf een enquête gedaan. Eigenlijk door de leerling naar de leerling, en eigenlijk oké welke noden zitten daarin. Ik kan ook de resultaten doorsturen, we hebben dan ook een eigen podcast gemaakt we zijn ook in gesprek gegaan met experts. We hebben dan vooral gezien dat er spectaculaire resultaten naar voor kwamen, het waren wel 250 leerlingen die daarop inpikten. Wat toch denk ik wel een mooie steekproef is. We zagen daarvan dat meer dan 70% zei dat ze vermoeid in de les zitten, het was meer dan 80% die zei soms of dikwijls slaapproblemen te hebben, de redenen dat ze aangaven was in de top 3: piekeren, stress in het algemeen en de derde was sociale media, omdat ze eigenlijk niet kunnen stoppen met sociale media. Er zijn daar onwaarschijnlijke resultaten uitgekomen en op basis van die resultaten ben ik samen met een oud student trouwens, die hier is afgestudeerd 10 jaar geleden ook in STW, die nu klinisch psycholoog is en gaan wij nu samen een training ontwikkelen voor studerende jongeren die allemaal inpikken op zaken die uit dat onderzoek zijn gekomen.

Goh, ik doe zoveel, ja ik zeg het is nu eigenlijk vooral psycholoog en lesgeven is eigenlijk maar een klein stukje geworden. Ook groepstrainingen die ik nu geef, ik eigenlijk rond een creatieve manier rond ontspanning eigenlijk werken. Dus ja met jullie onderzoek, ik ben daar uiteraard vollen bak daarmee bezig.

Nina Van Henis: Die training voor studerende jongeren, heb je daar al een idee van hoe je daar gaat op inzetten?

Docent: We hebben de thema's nu allemaal besproken, we zijn hem aan het ontwikkelen en in april gaat hij effectief van start, de eerste start is nu in Wingene en we hebben al samengezeten met de schepen van welzijn en alle partijen van sociale diensten. Omdat hetgeen wat wij nu willen doen, enerzijds in scholen lokaal is enerzijds nu al op maatschappelijk vlak overal bezig. Dus dat is echt een gedragen project, dat komt vanuit sociaal werkers die ons daarin ondersteunen. Dat is eigenlijk ook binnen die eerstelijnszorg dat ondersteunt wordt. Dus ik kan jullie ook die dingen ook wel online doorsturen. Want dat project specifiek is voor studerende jongeren minstens 5^e middelbaar maar ook voor hogeschool studenten. Omdat we merken dat dat eigenlijk een groep is die, minder, zelf, naar hulp vraagt en er is nog iets anders die heel belangrijk is. Ik werk samen met de CM, de preventiedienst en zij waren ook aan het kijken om projecten met scholen uit te rollen, ik heb samengezeten met de preventiedienst, zij vinden het fantastisch moesten er trainingen kunnen worden gegeven binnen de schooluren. Maar er was zodanig veel interesse van verschillende invalshoeken dat we ze even op hold hebben gezet. Omdat ze dachten, ja, in plaats van met externen, die professioneel daarmee bezig zijn in de klas te gaan moeten we misschien kijken naar, vroeger hadden ze bijvoorbeeld een pakket ontwikkelt, de gelukszoekers. Maar zeggen ze dat de gelukszoekers eigenlijk in de klas kan gegeven worden, niet per se door ervaringsdeskundigen maar wel om hetgeen wat jullie beogen, omdat eigenlijk in de lessen eigenlijk gaan vertellen en daarmee in gesprek te gaan. Een echt trainingsprogramma ook Nok Nok heeft daar programma's voor, om te kijken van ja als je piekert in de lessen wat moet je gaan doen en zo, omdat echt in te zetten binnen de lessen. Maar ze zijn dus nu aan het kijken of dat ze effectief iets kunnen ontwikkelen om meer jongeren in de scholen te kunnen bereiken. Ik kan gerust de namen doorgeven van mensen die daarmee bezig zijn, anders moet je nog een mailtje sturen met wat je precies wilt. Want dan kan je eventueel ook met de mensen in gesprek gaan, die eigenlijk specifiek met de werkgroep school daarmee bezig zijn. Ja, wat kan ik daar nog van vertellen, is, met ervaringsdeskundigen in het onderwijs wordt er wel al meer met ervaringsdeskundigen gewerkt, bijvoorbeeld wel in je vel. Of ook in specifieke richtingen, als ze bijvoorbeeld het zevende jaar, hier op school, op Sense – niveau, een beetje orthopedagogie maar op een beetje Sense – niveau. Dan gaan wij wel heel veel met ervaringsdeskundigen werken, dat kunnen mensen dan met een beperking zijn maar ook iemand die omwille van een ongeval, een niet aangeboren hersenletsel, die werkt nog steeds als opvoeder maar die heeft wel door dat ongeval obsessief compulsieve stoornis ontwikkelt, die gaat ook obsessief letters zien, dingen zien, dan gaan wij die persoon dan ook uitgenodigd om daar over te komen spreken. Om op die manier, als ik dan les gaf over psychiatrische stoornissen in een zevende jaar, gaan wij wel alle psychische of psychiatrische stoornissen gaan zien, of verschillende soorten beperkingen en zoverder maar krijgen ze niet enkel de theorie en niet enkel hoe moet ik daarmee omgaan maar gaan wij ook heel vaak gaan kijken, meer naar het werkveld toe, meer met groepen, een vak dat project heet en gaan wij wekelijks, met mensen in aanraking komen. Je stemt ook meer af van richting tot richting, meer theoretische richtingen waar er meer specialisatie is, daar is dat niet meer echt ingebouwd, zeker niet meer in de hogere secundaire jaren. Want in de jongere secundaire jaren hebben we het vak leefsleutels en zo van die dingen. Dat is allemaal niet per se een ervaringsdeskundige, maar meer ruimte is voor psychologische ontwikkeling.

Bente Gevaert: Ja, dat merken wij nu ook wel, allee, wij hebben ook ons onderzoek afgebakend naar de derde graad. Ook wat meer mens en maatschappij richtingen, omdat dat ons ook logisch blijkt maar wel met verder oog van ook in meer theoretische richtingen is er nood aan, want daar gaan mensen ook geconfronteerd worden met hun mentaal welzijn. Maar ons onderzoek zelf is nu enkel daarop, omdat we dat niet super ruim kunnen trekken.

Docent: En dus welke doelgroep nemen jullie dan, in het onderwijs?

Nina Van Henis: De derde graad.

Docent: Oké, want dat is goed dat je inderdaad afbakent. Ik was daarnet aan nog iets aan het denken, ah ja juist omdat ik aan de CM aan het denken was, dacht ik van oké we willen dan dergelijke initiatieven in scholen gaan binnenbrengen omdat we meer willen, net heel specifiek die oudere doelgroepen ook wat meer willen gaan bereiken omdat ze ook zeggen ja na corona nog meer dan anders. Van der moet echt iets komen voor hen, preventief dan. Ik heb naar aanleiding van dat gesprek, had ik beloofd aan hen dat ik in de klas een keer zou gaan polsen, als zij dat zinvol zouden vinden dat er daar plots iemand een keer staat. Dan kwamen er eigenlijk heel verrassende dingen naar boven. Ook heel tegenstrijdig eigenlijk, aan de ene kant hoor je zeggen, van ja ja er zijn heel veel problemen en zorgen en weet ik veel wat allemaal als vanaf het ogenblik dat er hulp is willen ze er niets van zeggen. Dus aan de ene kant hoor je een noodkreet maar vanaf als er hulp is is het van ja, maar dat gaan we wel niet doen.

Nina Van Henis: Ja, dat is wat wij nu ook aan het zoeken zijn. Hoe zetten we die personen dan ook effectief in binnen het secundair onderwijs. Het is moeilijk van als er iemand komt spreken, wat doen we er dan mee, daarna als er een gesprek is, nemen we ze apart. Want voor sommige mensen kunnen bepaalde thema's heel dicht bij hun leefwereld komen te staan, daar zitten wij ook wel mee. Hoe dat we dat een beetje kunnen aanpakken, ook die nazorg omdat we weten dat dat superbelangrijk is ook. Hoe dat je het voor hun ook het beste aanpakt. Omdat we nu ook merken uit het gesprek met de leerling, dat de afstand leerling en leerlingenbegeleiding wel nog echt ver is.

Docent: Vroeger weet ik bijvoorbeeld wel nog dat de leerlingenbegeleiders zichzelf kwamen voorstellen in het begin van het schooljaar aan de klassen. Ik merk vaak dat er nog wantrouwen is, een grote afstand is. En dan mensen die dan plots toch dichtbij staan, dat dat een heel groot verschil is. Maar je moet als leerling de stap zetten.

Bente Gevaert: Dat is juist wat jongeren niet durven, die drempel over gaan. Onze redenering is dan bijvoorbeeld om ervaringsdeskundigen wat vaker te betrekken, het is nu wat luidop denken, maar om de ervaringsdeskundige in het lessenpakket echt te gaan betrekken. In plaats van eenmalig, wij hebben ook lessen gehad rondom het thema mentale gezondheid. Maar dan zou het misschien interessant zijn om aan de ene kant het theoretische verhaal te laten spreken maar daarnaast ook een ervaringsdeskundige die het echt heeft ervaren. Die samen dan ook voor de klas staan, wij denken dan eerder aan zo een dingen. Maar dan polsen we ook even naar de leerkrachten toe, zien jullie dat haalbaar in? Als iets dat eventueel kan, als je daar open voor staat?

Docent: Nu, wat ik denk en dat is enorm zoeken. Is wel, hoe kan je dat structureel gaan inbouwen. In principe zou dat moeten geïntegreerd worden, bijna in je pakket dat dat niet is van ah plots in wiskunde of in sociale wetenschappen of plots moet je daar tijd voor maken want leerkrachten zouden denken oh mijn leerdoelen gaan we niet halen, allee dat zou eigenlijk logisch moeten zijn, dat is trouwens ook een van mijn missies in mijn leven, die mentale gezondheid in het onderwijs. En ik ben ondertussen al er heel sterk dicht en dicht aan het bijkomen. Zo zijn we al bezig met de CM, dat is eigenlijk mijn bedoeling, dat dit gewoon normaal is, dat dit een

vak is. Dat je mensen leert omgaan met het sociaal emotionele. Hierdoor wordt het ook preventief, vandaar ben ik ook terecht gekomen in de eerstelijns zorg, omdat ik anders met heel zware en specifieke problematiek zat. Ik wil daar vanaf, ik wil het vroeger en vroeger en vroeger, zodat het niet zover moet komen. 'uhm, dus uhm'. We zijn daartoe aan het zoeken hoe we daar naartoe kunnen komen. Hoe kan je dat inderdaad ook gaan doen, het schoentje knelt ook een beetje in de overheid. Bij de overheid bovenaf gaan ze dan vaak nieuwe plannen gaan maken. Bijvoorbeeld een MEAV; maatschappelijk emotionele vorming, plots willen ze daar dan ook iets artistiek in steken. Er worden daar dan vaak zoveel doelen ingepropt, terwijl men tijd wil maken voor het emotionele. Ja, dan is dat eigenlijk niet meer echt een apart vak. Aan de andere kant zijn er dan wel scholen die daarin hun vrijheid nemen en bijvoorbeeld het vak mindfulness als vak geven. Er bestaan secundaire scholen, maar ik weet niet precies waar, maar er bestaan er. Je moet dat maar eens opzoeken. Desnoods moet je in gesprek gaan met dergelijke scholen die daar al verder in staan. Doordat ze dit vak inplannen wordt dit genormaliseerd. Hierdoor ontwikkel je het, en dat is iets waar wij naartoe moeten. Er zijn heel veel mythes rond psychologie, rond zorg, en dat is zo we denken altijd dat er een groot taboe rond hangt en dat dit de reden is waarom mensen niet gaan. Maar juist met dit onderzoeken merken we dat dit taboe redelijk verminderd is. Het is nog altijd wel meer taboe dan naar een kinesist gaan, maar toch is dat al veel verminderd hé. Maar wat merken we wel op dat de stap naar hulp zetten, omdat het vaak nog niet erg genoeg is. Het moet eigenlijk al verschrikkelijk erg zijn voor ze naar een psycholoog willen gaan of therapeut of dergelijke. En dat is het grootste probleem, omdat 'jah', dat een mentaliteitswijziging die moet gebeuren. Da's een wijziging die echt 'ja' jaren gaat duren. Ik spreek over 30 50 jaar, dat is iets die zo hardnekkig is. Dit is op dit moment het allergrootste probleem. Dit moet weg 'wanneer is het erg genoeg?'. Als je echt ineens stort?. Maar eigenlijk is het dan, en dan geef ik altijd de vergelijking. Stel dat jij pijn hebt aan jouw knie, dan zeg je 'kga hem even relaxen, even rusten'. Maar als het na een week, of week 2 of 3 nog niet beter is dan ga je naar een dokter of specialist. Er is niemand die ga zitten wachten tot hij neerstort en zijn knie moet laten opereren. Bijna niemand. Niemand gaat zitten wachten om dan pas actie te ondernemen. Niemand. Ik maak maar als en meer die vergelijking om aan te tonen. Het is nodig om ons te informeren met hoe we ons moeten 'soigneren', en het is daar waar we naartoe moeten. Of dat nu met een ervaringsdeskundige in de onderwijs hoeft te zijn, daar kan ik nu nog geen antwoord op geven. Maar op zich is het zeker een meerwaarde zeker als je met leeftijdsgenoten zit. Hoe meer identificatie, hoe meer herkenbaarheid, hoe beter dat het werkt. Maar toen dat ik vroeg aan mijn leerlingen van het zesde 'zouden jullie het goed vinden moest er iemand in de klas komen' en dit en dat. Dan was ik vre verrast dat ze dit eigenlijk niet wilden. Toen zeiden ze; 'ik heb liever dat dit in de klas gebeurt met onze leerkrachten'. Ik was daar eigenlijk wel van verrast, omdat ik zo dacht 'ja een leerkracht'. Is er dan wel en veilig genoeg klimaat daarvoor? Ja, dat is denk ik een van de allermoeilijkste dingen in zo'n klasgroep.

Bente Gevaert: Ja, dat is inderdaad ook een van onze randvoorwaarden die we al hadden bedacht en waar we nog mee zitten.

Docent: Ze in groepjes apart zetten uit hun klas dat niet, dat is zeer duidelijk naar boven gekomen in het gesprek.

Bente Gevaert: Ja, ik vind het ook wel gek dat ze zeggen er is een noodkreet, maar als het er dan op aankomt willen ze het liever niet. Wat ons idee was, het is nog heel zoekende, maar door effectief iemand te laten spreken voor de groep, heel laagdrempelig, om die signalen al mee te geven aan de groep. Ik dacht dit gaat de drempel wat verlagen?

Docent: Inderdaad, nu een externe, toen hadden ze het enkel over professionele. Dus das alweer iets anders, dan denken ze van oei oei oei. Ik denk een ervaringsdeskundige dat dit al veel laagdrempeliger zou zijn. Ik hoop dat ze zoiets hebben dit moet in de lessenspakketten, en niet erbuiten.

Bente Gevaert: Ja, dit is ook onze opvatting. We willen niet dat het iets is na de lessen. Bijvoorbeeld lesuur 7 en 8 is er een sessie. Dan denken ze vaak oei ik heb een probleem ik moet daarnaar toe en anderen gaan helemaal niet.

Docent: Voilà, dat werkt niet he, dit willen we inderdaad niet.

Nina Van Henis: Het zou inderdaad iemand moeten zijn die u vertrouwenspersoon kan zijn. Want als ik het zo hoor is de drempel naar leerlingbegeleiding wel echt groot.

Docent: Nu natuurlijk is dat 1 persoon, maar goed ja. Ik zeg het, er zijn dan mensen die heel veel hulp hebben aan een leerlingbegeleiding en andere totaal niet. Ik denk ook dat dit een beetje moeilijk is in een school, omdat de leerlingbegeleiding vaak een dubbele rol heeft. Als je dit wilt bereiken dan mag die geen dubbele rol hebben, of je kan dit nooit bereiken. Je hebt het autoritaire, en dit bedoel ik niet negatief. Maar als die erna dan een luisterend oor moet bieden is dit geen veilige omgeving meer.

Bente Gevaert: Ik versta dit compleet, Ik ben zelf met de leerlingbegeleiding in aanraking gekomen in het 4de middelbaar toen mijn ouders aan het scheiden waren. En zelf had ik daar veel aan, ze vroeger eens om een gesprek. Maar ik weet ook nog dat ik het zelf heel moeilijk vond want daar zat ik dan in een kamertje alleen en praten we heel chill en op de speelplaats moet je dan afstand bewaren en luisteren bij wijze van spreken.

Docent: Ja inderdaad, maar ze moeten dat ook he.

Bente Gevaert: Ik vond dat gewoon vrij moeilijk op die leeftijd om dat verschil te snappen en respecteren. En dat is misschien ook een randvoorwaarde die we hieruit moeten meenemen. Heeft u ook nog randvoorwaarden waar je aan denkt?

Nina Van Henis; Binnen die opbouw, wij hebben zelf al gesproken met een ervaringsdeskundige en die zij ons om niet alle thema's bespreek te maken. Bijvoorbeeld zij raad drugs aan om niet te doen. Wat is u mening daar over?

Docent: Ik ken ook een ervaringsdeskundige, anders wil ik haar gegevens wel eens geven. Maar ja als het over drugs en alcohol gaat dan vind ik dat er genoeg experten zijn met hun expertise om die informatie en tools mee te geven. Er is veel expertise rond van de Vlaamse drugs en alcohol vereniging. Die kunnen echt trainingen komen geven en vormingen. Ik zou dat heel specifiek ook wel echt door hen laten geven. Om de goede reden dat dit heel moeilijke thema's zijn, waar vaak afhankelijk van leeftijd en drugs een groot nieuwsgierigheidsaspect aan zit. Zoiets werkt ook contradictorisch. Hiermee bedoel ik, er is een groep die hieruit leert en ook een groep die hier juist naar toe trekt. Net als automutilatie en eetstoornissen, dit zijn moeilijke thema's. 'uhm' ik vind ook dat er een onderscheid moet gemaakt worden in gespecialiseerde problematieken en algemeen eerstelijns problemen of dingen. Ik denk dan dat het vooral moet gaan over dat zelfvertrouwen en piekeren. Of uhm echt pesten of echtscheidingen, zelfbeeld. Het ene hangt ook aan het andere. Dat kan de kern zijn voor later eventueel vlucht gedrag te stellen. Bijvoorbeeld jezelf pijn doen is eigenlijk een manier om je gevoelens niet te moeten voelen, omdat de pijn van jezelf pijn doen dan overheerst voel je u emoties niet. Het is denk ik nodig om de kern te geven in klas. Ik zeg niet, moest je nu een klas hebben waar veel drugsproblematiek zit, dan kan je dit wel aankaarten of eventueel met een projectdag of dergelijke.

Bente Gevaert: Dus als ik het eventjes mag samenvatten of hoe ik het heb begrepen. Dat bij zo'n problematiek zoals drugs het voor u beter lijkt om met experten te werken aan de hand van projectdagen. Met een ervaringsdeskundige of leerkracht alleen vindt u het niet goed genoeg?

Docent: Absoluut, ja!

Nina Van Henis: Wij hebben hier vroeger ook een projectdag gehad 'wel-in-je-vel', maar dat zit ver voor mij. Is er daar genoeg nazorg, wat vindt u daarvan?

Docent: Wij zeggen altijd als je nog ergens mee zit praat erover, met de leerlingbegeleiding of een leerkracht of vrienden. Blijf hier niet mee rondlopen. Wij als leerkracht zeggen dit vaak ook nog eens. Je kan ons ook aanspreken, maar ja wij zeggen dat wel maar ja...

Nina Van Henis: Wordt dat achteraf dan ook gedaan?

Docent: Soms. Soms gebeurt het hé. Soms storten mensen in als het over iets heel herkenbaars gaat. Of ja over heel ernstige dingen gaat. Bijvoorbeeld verkeersslachtoffers.

Bente Gevaert: Ja wij hebben die getuigenis hier ook nog gehad op school, over dat verkeer en die dode. Voor ons kwam dat heel heftig binnen en ik had wel zoiets van 'amai wow hier sta ik dan'. Ik kon wel even ventileren tegen mijn vriendinnen enzo.

Nina Van Henis: Ik vond dat ook. Dat was het eerste moment dat het helemaal stil was. IK vond dat heftig. Dat kwam wel binnen. Toen was er ook iemand zijn broertje verloren en je zag dat die persoon niet wist waar hij naartoe moest. Er was precies geen ruimte enzo want dan was het plots speeltijd en terug les enzo.

Docent: Zo'n dingen kunnen inderdaad wel dingen wakker maken, maar er moet dan inderdaad wel genoeg aandacht zijn voor de nazorg.

Bente Gevaert: Ja inderdaad, zo een bespreking in de klas of een terugkom moment. Want toen had ik zoiets als 'we staan hier nu'. We moesten terug naar buiten naar de speelplaats en daarna hadden we bij wijze van zeggen terug les wiskunde. Dat was wel iets, dit willen we wel meenemen die nazorg. Zijn er dingen waar u zelf aan denkt rond nazorg of randvoorwaarden wanneer een ervaringsdeskundige voor een klas zou staan?

Docent: Het is inderdaad zo dat het niet zomaar gedaan mag zijn. En die projectdagen ja, ik vind dat niet slecht hé, mensen die fantastisch prachtig werk. Maar ik zou het nog beter vinden moesten die dingen structureel ingebouwd worden. Alé ik zou liever hebben dat er terug wekelijks 2 uur langer les is, en dat die 2 uur langer les zo wordt opgevuld dan nu. Dat zou ik veel logischer vinden, dan dat alles nu op elkaar wordt gepropt en weg. Nu ja dat is een mentaliteitswijziging die moet gebeuren want ondertussen zijn leerlingen daar sceptisch over. Ze hebben het nodig maar als het dan wordt aangeboden krijg je de reactie 'ja maar daar heb je dan 2 uur extra les, ik ga dan liever ergens anders naar toe hoor'. Ik vind dan dat dit genormaliseerd moet worden en dat het normaal moet zijn dat elke school dat heeft. Maar dat je wel een vrijheid hebt in hoe je dat wilt invullen. Ik hoor vooral zeggen van mijn leerlingen dat ze het liever hebben door de leerkracht met eventueel maandelijks of wekelijks een ervaringsdeskundige dat kan. Maar dat je elkaar super goed kent, dat je weet dat ik een veilige plaats is, een veilige klasgroep en veilige leerkracht. En als leerkracht is het ook handig als 1 leerkracht hetzelfde vak geeft zodat dit vertrouwd is, ook de leerkracht moet daar professioneel klaar voor zijn. Dat hij 1 dezelfde rol heeft. Het mag geen therapie worden hé, dat wil ik ook wel als aandachtspunt meegeven! Het moet educatie blijven, psycho-educatie en geen groepstherapie! Het is niet de bedoeling dat dit daar een zelfhulpgroep is of een therapeutische boel. Ja dat vind ik.

Bente Gevaert: Ja, wij willen ook wel de focus leggen op de educatie uiteraard.

Docent: En waar moet je opletten van de ervaringsdeskundige? Dat het iemand is die ook al stabiel genoeg is. En normaal gezien een ervaringsdeskundige, maar ja ik weet niet welke jullie precies bedoelen?

Bente Gevaert: Wij leggen de focus op degene die een opleiding hebben gevolgd tot ervaringsdeskundige, maar zo 'sluiten' we andere ook weer uit. Het is dus een beetje zoeken. Zelf vind ik het belangrijk dat ze al voor een groep kunnen staan, want het blijft desnoods onderwijs en educatie, maar we weten dat de opleiding lange wachtlijsten kent. Dus het is wat moeilijk. We hebben al met een paar ervaringskundige gesproken.

Docent: Ik heb ook iemand in gedachten. Die heeft specifiek een opleiding gevolgd en die ook in nazorg blijven. En die gaan effectief al naar scholen.

Bente Gevaert: ja, maar het is moeilijk om de grens te trekken wie wel, wie niet. Want de wachtlijsten zijn groot en er zijn ook veel goeie die geen opleiding hebben gevolgd die willen we niet uitsluiten, maar dan nog blijft het educatie en moeten ze voor een groep kunnen staan. Wij willen ook niet dat ze door zo'n ervaring een weerbots krijgen of jongeren die hard kunnen zijn, het blijven nog steeds jongeren he.

Docent: Ik denk ook inderdaad dat is een hele moeilijke in onderwijs. Want als je iets wakker maakt dan komt er een heleboel naar boven en eigenlijk zijn wij daar niet voor opgeleid. Het moet dus eigenlijk zeer laagdrempelig worden en niet met die zware specifieke thema's. Waar dat ik dan bijvoorbeeld aan denk, ik weet niet of jullie dat ook al hebben gehad? Rot en water training?

Bente Gevaert: Nee, zegt mij eerlijk gezegd niets

Docent: Nee? Mo alé?

Nina Van Henis: Nee

Docent: Oke, wel. Dus dat is een actieve sociale competentie training, dit zorgt dat je groeit in lichaamsbeweging, hoe je met je lichaam moet gedragen, hoe je grenzen kan aannemen. Ook hoe je u lichaam rustig moet houden, hoe rustiger je hoofd, hoe rustiger je buik, hoe rustiger alles eigenlijk. Het leert je ook keuzes maken. De rots staat voor de kwaliteit van zelfvertrouwen, keuzes maken, .. De waterkwaliteit is dan eerder hoe het je kan samenwerking en luisteren. Nu ja te veel water je je doen overspoelen door de emoties van een ander. Te veel rots wil dan eigenlijk zeggen dat je haantjesgedrag toont of te agressief bent. De training gaat lichaam gerichte oefening hoe je u kracht kan voelen vanuit uw buik, die trainingen doen spectaculaire dingen hoor. Dat is eigenlijk 12 sessies, en dat leert u dat zelfvertrouwen en die kracht in je buik te voelen. Dat wordt nu al in een lager onderwijs al in het lessenspakket gestoken, in middelbare scholen niet. Maar hier en daar wordt het wel al gebruikt. Dat is ontwikkeld door een Nederlander die LO-leerkracht was maar ook leerlingbegeleiding en die merkte in secundaire scholen dat er veel problemen waren met het mentale. Maar hier werd enkel aan gewerkt door te spreken, spreken, spreken en spreken. Maar de ervaring is dat je de dingen niet enkel gaat oplossen door erover te spreken. Omdat je ze enkel mentaal dingen bijleert, maar dat lichaam blijft onrustig. En dan en je met al je kennis en tips en tricks niets. Dus moet je ook niet enkel cognitief maar ook met je lichaam werken. Dit moet meer en meer in scholen komen. Ik geef dit zelf al in scholen, bijvoorbeeld in Wingene daar ga ik enkele weken aan de slag. In Het Reuzenhuis binnenkort ook. Vorige week heb ik een pedagogische studiedag kunnen geven aan een team leerkrachten om hen te leren in die klas aan dat sociaal emotionele te werken. Dus er is wel een verandering op gang hoor! Maar het is vooral het lager onderwijs, het secundair onderwijs blijft daarin wat achter. Terwijl er daar een nood is. en veel oplossing op tafel liggen.

Bente Gevaert: Ja, wij zijn ook op gesprek geweest bij de directrice en ze vindt dit ook heel interessant, maar geeft aan dat het momenteel heel chaotisch is met die verschillende nieuwe stromen. Ze zei wel iets over een nieuw vak...

Nina Van Henis: Ja, iets van Wellness en...

Docent: Ja Wellness en lifestyle. Ik zit hier ook mee in de werkgroep. Maar die vragen moet je anders straks maar stellen aan *, want zij geeft effectief dat vak en geeft er al les in. Maar ik heb dit ook mee vorm helpen geven. Maar je moet het maar vragen aan haar, zij zal dit wel uitleggen.

** onderbroken door een andere docent**

Docent: Maar wij gingen toch afronden, hebben jullie alles kunnen vragen?

Bente Gevaert; Ja hoor, het was interessant. Maar het is wel nog heel zoekende.

Nina Van Henis: Dank u wel voor het interessante interview.

Docent: Top, maar goed zij zal dan verder vertellen over Wellness en Lifestyle..

** einde opname**

Contactpersoon 3: Docente Sociale Wetenschappen

Bente Gevaert: We hebben al veel informatie door * ook.

Docent: Ja, dat dat ik dacht, tis jammer dat niet samen kon.

Nina Van Henis: Ja nee dat is geen probleem.

Bente Gevaert: Weet je ongeveer waarover het gaat of heb je liever dat we het nog eens uitleggen?

Docent: Leg het nog eens uit. Ik heb het gehoord, allee gelezen.

Bente Gevaert: Wel, wij doen een onderzoek, een bachelor project naar dat we eventueel ervaringsdeskundigen kunnen inzetten in het secundair onderwijs.

Docent: En bedoel je dan volwassenen die in een klas komen zitten? Of wat bedoel je dan?

Bente Gevaert: We willen, we willen het een beetje breder zetten in de zin van we hebben hier zelf op Sint-Jozef zo bijvoorbeeld getuigenissen gehad maar wij willen echt ervaringsdeskundigen specifiek in psychische gezondheidszorg dus bijvoorbeeld volwassenen die bijvoorbeeld depressief zijn en die daar klaar voor zijn om dat naar buiten te brengen en dat ook te vertellen ofzo. We willen ze echt proberen om, dat toch ons doel, ze eventueel ook in het lessenpakket, eventueel, ze regelmatig te laten komen. Dus niet alleen een vage getuigenis vooraan in de klas. We willen echt kijken hoe ze optimaal in te zetten in het secundair onderwijs zodat dat dat eigenlijk de educatie een beetje bevordert. We willen nog altijd daar de focus op de educatie. Het moet geen groepstherapie worden ofzo, het is echt zo de educatie omdat we meer het mentale welzijn ook een beetje willen betrekken in het onderwijs en omdat misschien enkel de pure, vage theorie, misschien ja.

Docent: En zou je dat dan in klasverband doen of individueel? Ja want in uw klasverband als je dan iemand hebt die met iets zit, gaat die dat daar nooit vertellen.

Bente Gevaert: Ja het is een beetje pioniersonderzoek, we zijn zelf heel hard zoekende hoe of wat en hoe het wel en hoe het niet kan. Dus dat is ook een beetje waarom we met jullie in gesprek gaan om

te kijken wat is jullie mening daarover. Hoe denken jullie dat het wel kan werken, hoe niet? Ben je zelf al in contact gekomen met ervaringsdeskundigen, of niet?

Docent: Ja in het kader van lessen ofzo, maar niet voor mezelf bijvoorbeeld niet.

Bente Gevaert: Maar je hebt dat wel al gebruikt in lessen dan ofzo?

Docent: Ja tijdens de zevendes of in de... De laatste 2 jaar niet maar daarvoor wel ja, mensen die komen vertellen over drugsproblematiek of armoede of ... Ook iemand met een burn-out. Dat is wel interessant als iemand zo een les komt vertellen maar dat vragen stellen is inderdaad wat minder.

Bente Gevaert: Ja, omdat we merken dat er nog altijd een heel grote drempel is, we hebben ook gebabbeld met een meisje hier op school en ze zegt ook dat er een heel grote drempel is naar leerlingenbegeleiding of dergelijke.

Docent: Echt?

Bente Gevaert: Ja, * heeft dat ook een beetje bevestigd, dat ze dat wel merkt. Dus wij hopen ook dat als wij ervaringsdeskundigen op regelmatige basis integreren in het lessenpakket, dat dat ook een beetje... Want als mensen komen praten vanuit expertise dan is dat een grote afstand, maar als je echt met ervaringsdeskundigen gaat werken. Dus ja, we willen dat drempel effect een beetje verminderen.

Docent: Een soort van spreekuur op school? Dat de maandag die daar zit en de dinsdag die?

Bente Gevaert: Het was eerder in de lessen zoals van sociale wetenschappen, als het dan gaat over psychische gezondheid en over depressie.

Docent: Ja, dat zijn ook maar weer een aantal lessen en dat moet dan ook weer lukken op dat moment. En als je net in die lessen geen problemen hebt maar 3 maanden later wel.

Nina Van Henis: Dus het zou eigenlijk op jaarbasis, een vertrouwenspersoon moeten zijn die er in bepaalde lessen bijvoorbeeld bij sociale wetenschappen, dat het regelmatig is en niet een periode, een vast gezicht.

Docent: Ja, maar als je het dan echt over een droog theoretisch thema hebt, wat zit die daar dan te doen? Ik denk dat het eerder haalbaar is, zoals een leerlingenbegeleiding die een rol heeft. Zoals wij nu studiebegeleiding hebt, die is er de helft van de week en de helft van de week niet. Dat je zo op maandag of zo, elke maandag kan je terecht bij die of die. Dat je afspraken maakt daarover. Ik zie het zo eerder haalbaar, ik geef les voor functioneren of het cognitief functioneren. Ja dan, weet ik niet hoe een ervaringsdeskundige mij of leerlingen kan gaan helpen, die kan mij niet helpen en die persoon zal daar ook maar gewoon zitten. Ik denk dat dat iemand moet zijn, die kan zeggen tegen de leerlingen van kijk als je nood hebt aan een babbel over dat thema dan zit daar iemand die dat kan. Maar in de lessen zelf, tenzij dat iemand is die daar elke les zit.

Bente Gevaert: Goh, het is eigenlijk niet de bedoeling dat het iemand is die daar elke les zit, het is gewoon, wij merken nu ook dat wij ook met verschillende ervaringsdeskundigen al hebben gepraat, die ook een opleiding hebben gevolgd tot ervaringsdeskundige dus het is wel zo dat zij tot een groep kunnen staan en kunnen spreken tot een groep. Zij worden dan ervaringsdeskundige in de psychische gezondheid, zij kunnen daar wel over praten maar er zijn verschillende zaken waarover zij kunnen praten. Het zijn niet enkel de zware verhalen boven willen halen maar eerder de signalen willen meegeven.

Docent: Bijvoorbeeld in mijn derde geef ik daar nu geen les over, bij mijn vierdes heel kort, dus ja als zij nood hebben aan een ervaringsdeskundige, hoe moet ik die dan in mijn lessen gaan integreren, dat

snap ik dan niet goed. Hoe ik dat dan kan doen als ik daar dan geen les over geef. Terwijl dat leerlingen daar wel nood aan kunnen hebben, daarmee dat ik eerder denk aan een spreekuur. Leerlingenbegeleiding kan niet alles oplossen.

Nina Van Henis: Ja, die hebben ook vaak 2 taken dat is ook iets wat * zei. Die hebben de autoritaire taak op de speelplaats en toezichthouders, maar aan de andere kant zijn die ook vertrouwenspersoon. Als leerling is het dan moeilijk om die 2 rollen gescheiden te houden. Ook vermeldde de leerling daarnet dat zij amper de namen weten van de leerlingenbegeleiders, dus de afstand is er wel aanwezig.

Docent: Zit die leerling hier al lang?

Nina Van Henis: Ze is nu laatstejaarsstudente hier op school.

Bente Gevaert: Maar toen ik hierzelf op school zat, merkte ik ook dat veel leerlingen effectief amper gebruik maken van leerlingenbegeleiding. Uit onze ervaring werden leerlingen uit de klas gehaald waarvan ze wisten dat er iets was, ook al tegen hun zin. Dus werd de leerlingenbegeleiding gezien als iets negatief, omdat de persoon er op dat moment geen nood aan had.

Docent: Maar ik weet wel nu in het vijfde hebben we een leerling die het heel moeilijk heeft thuis, maar die leerlingenbegeleiding heeft wel veel kunnen betekenen voor die studente, ook in de thuissituatie.

Bente Gevaert: Inderdaad voor sommigen werkt het, maar wij willen die drempel wat verlagen, we merken dat het voor vele leerlingen nog troef contact is.

Docent: Ja, maar dat ga je blijven hebben als ze die positie hebben van toezicht en terechtwijzen op dat mag wel en dat mag niet. En hoe zou dat dan gefinancierd worden?

Nina Van Henis: Ja, daarvoor gaan we in gesprek met de directie, hoe dat zij dat haalbaar achten. Het is echt een pioniersonderzoek.

Docent: Ja, het is omdat iedereen hier zowat in een ambt zit, of je bent leerkracht, of je bent opvoeder, orthopedagoog, directie en dat is het. Dus ja in welke ambt steek je die dan, die moet dan ook nog onthaald worden. Dan moeten daar ook weer uren voor vrij komen.

Nina Van Henis: Ja, de directie vertelde ons ook dat als er vroeger een getuigenis was hier op school, dat dit op onze schoolrekening terecht kwam.

Docent: ja, tuurlijk ja. Mensen moeten natuurlijk betaald worden, dat komt op jullie schoolrekening dan. Dan vraag ik mij daar ook de haalbaarheid vanaf, want iemand gaan in een lerarenfunctie steken, ja...

Bente Gevaert: Maar u als leerkracht zou het geen meerwaarde vinden moest u in sommige gevallen ondersteund worden door een ervaringsdeskundige, zelf persoonlijk zie je er geen meerwaarde in?

Docent: Nee, omdat ik vind dat leerlingen wel vlot babbelen met mij, ik heb daar zelf ook verder geen nood aan, en als ik lesgeef over een bepaald thema dat ik denk van goh dit is nu te veel voor mij. Dan zou ik een ervaringsdeskundige wel inschakelen. Wat ik wel merk, in Amerika is mij dat opgevallen, werken ze soms altijd met 2, dat was een leerkracht en een co leerkracht en als een leerling het wat moeilijk had om te volgen dan sprong die bij. Zo iets zou ik nuttig vinden, maar daarvoor niet per se een ervaringsdeskundige. Dit lijkt mij logischer, om elkaar aan te vullen. Om te differentiëren zou ik dat nuttig vinden, zowel van ik ga door met de sterkere leerlingen jij met de zwakkere. Ook als een leerling moeilijk gedrag stelt van kijk neem dat een keer over, dan vermijdt je discussies omdat je die kalm kan krijgen. Als leerkracht ervaar ik dat als ik een discussie heb dan blok ik dat af want ik moet

verder met de les, maar dan is de leerling niet content en ik als leerkracht ook niet. Maar met 2 zou dit dan anders zijn.

Bente Gevaert: Dan zaten wij ook nog een beetje, wij focussen ons nu vooral op de derde graad. Maar nu zijn er allemaal nieuwe stromen en dergelijke.

Nina Van Henis: Ja wij hoorden dat er nu een vak is Wellness en Lifestyle, zou je daar wat meer over kunnen vertellen? Zit er daar al meer mentale gezondheid in verweven?

Docent: Goh, vroeger had je schoonheidsverzorging, we mogen dat woord niet meer gebruiken maar het is een afgeleide ervan. Ik geef lifestyle, het is gericht op die schoonheid en dan ook wellness, dat is nagelverzorging, gezichtsverzorging, huidanalyse enzoverder. En wij zijn eigenlijk een team, wij stemmen onze lessen af op elkaar. Wij hebben over ontwikkelingspsychologie van prenataal tot ouderen en wij zien dan ook hoe zit de mens in elkaar en hoe bestem je de behandeling daarop af. 3 leerplandoelen gaan over gezondheidsgedrag en mentaal welbevinden, dus nu ben ik ook met die leerlingen over adolescenten in de examens. Nu moeten zij een campagne uitwerken van hoe ga je studenten gezond door de examens loodsen, concreet gaat dit dan ook verder op lichamelijke gezondheid, beweging, voeding enzoverder. Daar komt dat dus wel in voor.

Bente Gevaert: Vind je dat een verbetering op de normale lessen die je had van sociale wetenschappen?

Docent: Sociale wetenschappen kan je vergelijken met maatschappij en welzijnswetenschappen en ook met ontwikkeling en pedagogisch handelen. Lifestyle is echt iets anders, meer schoonheidsspecialisten. Dus dat was voor mij wel echt zoeken wat doe ik hier eigenlijk.

Nina Van Henis: Dat is ook het moeilijke aan ons onderzoek, we moeten ons focussen op de derde graad maar volgend jaar zal dit een ander parcours zijn.

Docent: ja klopt, nu weten wij nog niet wat wij volgend jaar zullen moeten geven. Dat is super frustrerend voor ons, we weten niet wat we moeten geven. Ik heb ondervonden dat alles wat ik in 4 en 5 gaf dat geef ik nu in het 3^e en in het 4^e.

Bente Gevaert: ja, het is een beetje een ambetant onderzoek om nu te voeren.

Docent: Ja eigenlijk wel.

Bente Gevaert: Ja, dan snap ik wel dat u moeilijk een antwoord kan geven op dit. Een ervaringsdeskundige inzetten in lessen, maar u weet zelf nog niet wat de inhoud is.

Docent: Ja het is echt wel moeilijk. Ik weet niet goed hoe dat vorm zou moeten krijgen dan...

Bente Gevaert: Ja want wij hebben met de directie gesproken en ze vertelde ons dit ook al... Dat het een beetje chaos is...

Docent: Ja, maar het is echt ook gewoon niet gekend. Wat super frustrerend is, want in september sta je daar wel hé voor die klas.

Bente Gevaert: En jullie moeten ook echt alles zelf maken van cursussen enzo?

Docent: voor ons vak wel, van wiskunde heb je wel boeken enzo. Maar voor ons bestaat er niets deftig. Dus wij schrijven echt alles van nul. En ik kan u verzekeren dat is echt dag én nacht werk!

Bente Gevaert: Ik ga toch nog eens goed nadenken over leerkracht worden..

Docent: Je moet leerkracht worden als die vernieuwing gedaan is, als er materiaal is en dan pikken van anderen ;)) Maar goed wij proberen ook wel samen te werken, maar dat is ook niet evident. Meneer * geeft een ander vak, maar sommige leerplandoelen lopen gelijk en dan proberen wij dat wel. Maar het is echt moeilijk werken.

Bente Gevaert: Ja dan is het een beetje een ambetant onderzoek om nu uit te voeren..

Docent: Ja en ik zie ook echt niet hoe het haalbaar is. Ofja echt tenzij dat je zo werkt met een spreekuur van dan tot dan zit die persoon er en als er iets is dan kan je vrijblijvend langsgaan. Want ja in de klas, ik zie het echt niet dan. Want als ik echt lesgeef over de baby want zit die daar dan in mijn les te doen? Over de adolescent zou nu wel gaan, maar ja.

Bente Gevaert: Het is niet zo dat u ergens een thema heeft dat vaker terugkomt of een manier ziet waarbij u die vaker kan inzetten in de les? Want wij willen ook niet constant verschillende mensen in de klas laten komen, we willen een soort vertrouwensrelatie creëren. Maar dit ziet u persoonlijk niet echt haalbaar dan?

Docent: Er zijn wel basiscompetenties die terugkomen maar dat is reflecteren en observeren, ik zie niet hoe ik hier een ervaringsdeskundige bij nodig heb. Ik zie het eerder haalbaar in een soort spreekuur, waar je zelf tussen bepaalde tijdstippen naartoe kan.

Bente Gevaert: Maar echt iemand integreren in de lessen zelf ofja het lessenpakket zelf ziet u niet direct voor ogen?

Docent: Nee, want als ik u mail las dan dacht ik ook van 'hu'. De helft van mijn lessen is het gewoon niet nodig om of haalbaar om daar iemand bij te halen. Alé dan kan ik dat gewoon niet.

Bente Gevaert: We horen inderdaad veel verschillende visies en meningen en dat is ook wel interessant, ik kan u ook wel volgen hierin.

Docent: Ja nee integreren nee. Ik zie da gelijk niet zo. Maar wel iemand die hier aanwezig is, dat wel maar voor derest ja...

Bente Gevaert: Want we willen eigenlijk dat het de leerkracht wat ondersteunt ook, maar dat zou voor u dan niet het geval zijn? Ofja het zou geen meerwaarde zijn voor u?

Docent: Ondersteuning kan zeker, maar niet daarmee. Bijvoorbeeld om te differentiëren wel ja. Maar ja daar zijn geen ervaringsdeskundigen voor nodig. Das weer een andere piste dan.

Bente Gevaert: En denk je dat het een meerwaarde zou kunnen zijn voor de leerlingen?

Docent: Ik denk als die op school aanwezig zou zijn ja, maar in de les nee. Ik denk niet dat een leerling tijdens zo'n les gaat zeggen 'oh ik heb een probleem' 'kga daar nu eens over praten'. Want ja wij geven ook niet constant over die thema's les hé, wij hebben nog veel andere leerplandoelen. Ik denk dat het gewoon een beetje vreemd zou zijn dat die daar zouden zitten.

Bente Gevaert: Das ook wat zoeken voor ons hoeveel lessen daarover aan bod komen enzo.

Docent: Ja ik denk dat ik daar 4 leerdoelen over heb van de 25 hé. Dus zo vaak komt dat mentale welzijn niet echt aan bod. Ofja het is niet echt in verhoudingen.. En dit is dan ook nog eens over 2 jaar verspreid hé. Dat komt dan eens eventjes aan bod en dat is het dan ook wel. Ik zie het niet echt persoonlijk... Alé de manier waarop jullie het zien dat die persoon aanwezig is in de klas, zo zie ik het niet. Als die gewoon aanwezig is op school, ja dan misschien wel. Dat als ik het over dat thema heb

die persoon eens 4u kan boeken om te komen praten, ja dan wel. Maar echt zo vaak in u les dat weet ik zo niet. En zeker ook ik denk dat leerlingen ook zo veel minder gaan leren.

Bente Gevaert: Ja, stel u voor dat dit ooit zo uitgewerkt wordt en je die voor enkele uren kan boeken. Welke randvoorwaarden denk je dat er zeker aanwezig moeten zijn?

Docent: Absoluut een veilige klasgroep. Maar ik merk ook als leerlingen met iets zitten dan treuzelen ze wat aan hun boekentas tot iedereen voorbij is en dan komen ze meestal naar mij. Meestal praten ze wel snel met mij, omdat ik ook zo'n vak geef. Maar ze praten wel enkel alleen.

Bente Gevaert: Dus je denkt dat een klasgroep vaak niet altijd even veilig is voor zo'n zaken te bespreken.

Docent: Soms wel, soms niet. Alé er moet maar 1 rotte appel in de groep zitten en soms durven ze niets meer delen hé. Terwijl het daarvoor misschien een veilige groep was. Ik had zo'n klas en dat was een perfect klasje en ik dacht van oké! En dan komt daar 1 iemand in die ervoor zorgt dat er niets meer gedeeld wordt. Die dynamiek is eraan dan.

Bente Gevaert: Als je zelf lesgeeft over bijvoorbeeld wat lijvige onderwerpen, merk je dan zelf dat er nazorg is? Vind u zelf dat er op school voldoende nazorg is voor de leerlingen.

Docent: Ja uhum.

Bente Gevaert: Want wij hebben hier ook eens een getuigenis gehad over alcohol en verkeer enzo. Dat werd op ons afgevuurd en wij zaten daar maar. En erna ging de bel was er speeltijd en moesten we terug naar de les. Maar ik vond dan dat er daar precies geen nazorg voor was.

Docent: Oei? Er is toen geen nabespreking ofzo geweest?

Bente Gevaert: Nee nee. Ik vond dat zelf moeilijk en dat is wel iets wat we willen nemen in ons onderzoek, die nazorg. Wij vinden dat heel belangrijk dat daar voldoende aandacht voor is.

Docent: Ik vind het aan de leerkrachten dat ze erna tijd moeten voorzien om te ventileren, want dat is echt de bedoeling. Dat doe ik bijvoorbeeld dan wel. Stel ik heb 4u na elkaar dan zou ik dat zo plannen, 1 uur nabespreking. En lukt dat niet altijd dan met je dat regelen met de directie dat de leerkracht na u 2 uur minder lesgeeft ofzo.

Bente Gevaert: Dit vindt u zelf wel belangrijk?

Docent: Ja! Ja, zeker! Zeker als je het over lijvige dingen hebt waar leerlingen niet goed van zijn ofzo. Dan kunnen leerlingen zich inderdaad niet concentreren in wiskunde als ze nog daarmee bezig zijn.

Nina Van Henis: En als er nu leerlingen zijn die zich mentaal niet goed voelen, denkt u dan dat er ergens naartoe kunnen? Leerlingbegeleiding?

Docent: Ja dat denk ik wel. Ik denk vooral naar leerlingbegeleiding en sommige leerkrachten. Ik merk dan wel dat sommige leerlingen liever naar mij komen dan naar de leerlingbegeleiding, maar evengoed andersom hé. Das een beetje persoonlijk hé en sommige leerlingen gaan ook naar helemaal niemand denk ik.

Bente Gevaert: En heb je het gevoel dat er veel leerlingen zijn met mentale problemen of heb je het gevoel dat er al meer over gepraat kan worden?

Docent: gohja, meestal merk ik de dingen op in mijn les en dan geef ik dat door aan de leerlingbegeleiding. En dan zeg ik 'ga er eens mee in gesprek' misschien hebben zij dat nog niet

opgemerkt. Maar soms wil die leerling dat ook niet. En dan denk ik van 'jah oké als die leerling dat niet wilt'. Je kan ze niet forceren he. Uiteindelijk blijft het hun keuze om er iets mee te doen. Maar ik vind wel dat onze leerlingbegeleiding, we hebben er 1 per graad, die zijn aan het uitbreiden tot en met, dus die zijn wel bereikbaar hoor. Zij doen ook wel echt hun best om te helpen waar nodig. De mogelijkheid is er als je ze nodig hebt.

Bente Gevaert: Ja, wij willen ook wat de signalen meegeven, zodat ze die van zichzelf ook al kunnen opmerken. Dat het niet persé tot iets mega ergs moet lijden voor ze hulp vragen. * zei dit ook als, vaak trekken ze het veel te ver tot ze denken 'ah het is erg genoeg'. Maar eigenlijk moet je er in het begin al bij zijn en daarom vinden we die signalen wel belangrijk. We willen dat leerlingen hier bewust mee kunnen omgaan.

Docent: Dan denk ik dat je meer met campagnes moet werken op school.

Bente Gevaert: Zo projectdagen dan?

Docent: Ja.

Nina Van Henis: Vind je dat dat al genoeg geïntegreerd is hier op school?

Docent: Ik vind eigenlijk dat dit hier amper aan bod komt. Alé...

Bente Gevaert: Ja, want wij hebben hier gezeten en hadden 1 wel-in-je-vel-dag. Maar het is wel interessant om jullie kijk hierop ook te bevragen, we proberen in ons onderzoeken meerder scholen te betrekken om zo te vergelijken. Omdat we er zelf ook over nadachten wij hebben maar 1 keer zo'n projectdag gehad.

Docent: Ja 1 keer, dat is niet veel he!

Bente Gevaert: Ja en uiteindelijk hebben we erna ook niets meer meegedaan ofzo. Ik denk dan ja het was interessant een mega boeiende dag, maar verder wordt er niets mee gedaan.

Docent: Ik heb in het VTI ook zo'n dag moeten organiseren en dat is volledig waar. Want de dag erna begin je gewoon weer met wiskunde, Nederlands, Frans,...

Bente Gevaert: Ergens mist dat zijn doel dan toch een beetje? Das fantastisch he zo'n dag, maar je bent er niets mee als het zijn doel mist dan?

Docent: Ja das waar, maar wij moeten ook nog onze leerplandoelen halen van de inspectie en zo en tijd is hier ook een dingetje. Maar zelf vind ik dat ook super nuttig hé. En in mijn lessen kan ik dat ook makkelijk integreren. Maar in een les wiskunde, dat zie ik niet gebeuren zu.

Bente Gevaert: Dus in u ogen lijkt een projectdag met ervaringsdeskundigen beter om er dan op verder te kunnen bouwen dan ze in het lessenpakket te steken bijvoorbeeld?

Docent: Ik zou ze echt niet in het lessenpakket steken, dat lijkt mij echt.. nee... Ja of projectdagen en iemand erbij inzetten, zo van die dingen.

Bente Gevaert: Eerder een combinatie?

Docent: Ja, ja! Of zo reclame maken, als je met die die of die problemen zit kan je naar daartoe. Maar in de lessen integreren, nee ik zie het niet. Alé ik zie daar de meerwaarde niet van in. Alé. Ik weet ook niet hoe ik het dan moet organiseren.

Bente Gevaert: Merk je dat er bij de leerlingen wel een vraag naar zou kunnen zijn? Aan hulp dan?

Docent: Ik denk dat zij veel met elkaar kunnen babbelen. En met leerkrachten zie zo'n vakken geven, zoals ik het geef. Er komt zo ook wel veel naar boven. Ik denk ook leerlingbegeleiding als ze dat echt willen. Maar als ze dat niet willen dan weet ik niet hoe ik die kan bereiken. Ze willen niet met mij praten, niet met de leerlingbegeleiding... Ja kan ze niet forceren, je kunt niemand forceren. Want we hebben hier leerlingen met serieuze problemen lopen, maar gaat die ervaringsdeskundige dan wel die drempel verlagen? Ik weet dat niet. Als je van u eigen moeilijk praat gaat dat zo blijven denk ik. Als je een opkropper ziet. Je kan ook niemand verplichten alé om gesprekken te hebben hé. Ja nee ik weet het niet.

Bente Gevaert: Ja nee we kunnen u visie wel snappen hoor. We zijn zodanig veel informatie aan het verzamelen en verschillende meningen enzo.

Nina Van henis: Ja want bijvoorbeeld * zag het al helemaal in werking..

Docent: Ja, maar zij is ook een heel ander persoon dan dat ik ben.

Bente Gevaert: Ja zij heeft al veel ervaring en kennis vanuit haar praktijk ook en andere projecten die ze volgt. Maar wij wouden ook eens u meningen. Ook die van de directie was interessant want dat was over de haalbaarheid enzo.

Docent: Ja ik kijk wel naar haar op want die zit ook in een denkgroep en kan mooie ideeën hebben hé. Maar dan denk ik ja dat zijn wel mooie ideeën maar ja het moet haalbaar zijn en ingeplant worden. Ze heeft altijd toffe ideeën dat is leuk om daar eens over te filosoferen hé. Maar je moet ook een beetje realistisch zijn.

Bente Gevaert: Ja wij kijken ook of het haalbaar is...

Docent: Ja het systematisch integreren in mijn lessen, ik zie het niet...

Bente Gevaert: Ja.. Heeft u zelf nog vragen voor ons?

Docent: Nee, ik heb geen vragen.

** einde gesprek**

Contactpersoon 4: Leerlingenbegeleiding SJI

Docent 1: Leerlingenbegeleiding 3e graad

Docent 2: Leerlingenbegeleiding 1ste en 2e graad

Docent 1: Ja hallo.

Nina Van Henis: Hallo Hallo.

Docent 1: Alles goed?

Nina Van Henis: Ja.

Bente Gevaert: ja.

Docent 1: Goh, dat is lang geleden.

Nina Van Henis: Ja. Moeten wij anders nog een keer kort ons project uitleggen of zijn jullie erin mee?
Een beetje.

Docent 1: Ewel, we hebben het al een keer een gelezen maar leg nog maar één keer uit hoor.

Bente Gevaert: Ewel, ja, wij zijn eigenlijk aan het onderzoeken hoe dat we ervaringsdeskundigen eigenlijk kunnen inzetten in het secundair onderwijs en we zijn nu een beetje aan het onderzoeken. Als we in de lessen gaan doen. Of ja, in verband met getuigenis of toch echt in de lessen of meer als vertrouwenspersoon. Dus we willen ook graag een keer jullie mening daarin horen. Omdat jullie toch wel dicht bij de leerlingen staan, ook als leerlingbegeleiding en hebben jullie zelf al ervaring met die ervaringsdeskundigen?

Docent 1: Dus, wat bedoelen jullie nu? Met ervaringsdeskundige? Ik ben dan ruim mogen zien waarschijnlijk he?

Nina Van Henis: Ja ge moogt da echt ruim zien, dus wij hebben ons nu specificieert tot ervaringsdeskundige in de psychische gezondheid. Maar dat is heel ruim Alleen, want eerst hadden we het afgebakend, maar dan verlies je eigenlijk heel veel contacten met andere derden die ook kunnen interessant zijn, dus het is eigenlijk gewoon zoals het woord zegt, iemand die deskundige is in een ervaring en dan gewoon inzet in het onderwijs. Dat is een beetje.

Docent 1: Dus het kan zijn vanuit eigenlijk een beetje, een verleden zelf, allee kzalt zo zeggen een beetje. T'een en t'ander meegemaakt hebben en te zeggen van eigenlijk wil ik t'gene dat ik daaruit geleerd heb doorgeven aan anderen kan evenwel een psycholoog zijn misschien of er ergens een een verpleegkundige die die bijvoorbeeld meer in de richting psychiatrie gevolgd heeft, is dat dan ook dat je het zo ziet?

Bente Gevaert: Ja bij ons is het vooral nu mensen die zelf iets aan meegemaakt, dus voorbeeld iemand die een depressie heeft doorgemaakt, of ja iemand met psychose of zo die daar nu aan betere hand is en die eigenlijk zijn ervaring en zijn kennis en ook een beetje theorie errond wilt overbrengen naar een andere.

Docent 1: Dus die zijn niet per se geschoold ervoor. Dat is gewoon vanuit eigen ervaring.

Nina Van Henis: Nee, ze kunnen ze kunnen een opleiding volgen tot ervaringsdeskundige zelf. En dan hebben ze wel dat diploma ervan. Maar ja, Er zijn heel lange wachtlijsten voor, ook voor die opleiding, dus daarom dat we het ruim zien. En ze moet niet per se een diploma hebben, maar Natuurlijk ja in school is dat wel misschien wel handig als ze voor de groep staan Enzo.

Docent 2: Ja ja tis te zien dat hangt inderdaad ervan af als dat gewoon één les is dat iemand kan. In het kader van een bepaalde les iemand kan uitnodigen of dat dat iemand is die effectief langdurig aan de slag gaat op de werkplaats of in de school. Denk dat daar het verschil ook wel een stuk zit he.

Nina Van Henis: Ja en jullie, allee hebben zelf ook heel veel contact met leerlingen. Merken jullie dat er daar ook een nood voor zou zijn voor die leerlingen? Dat dat wel handig zou zijn dat er iemand aanwezig is?

Docent 1: Maar ik peis dat dat om zo continu iemand ton is het eigenlijk iemand die hier al werkt, lijkt

mij dat wel moeilijk, maar wij bijvoorbeeld wel ik ben nu aan het denken rond dat project project wel in je vel of mocht je nu echt wel merken. Ja, bepaalde zaken komen meer voor van we kunnen dat bijvoorbeeld wel in zoiets installeren, zie ik daar wel zo de continue aanwezigheid peis ik dat dat niet echt haalbaar is.

Bente Gevaert: Ja, daar zitten wij nu ook een beetje mee. Het is ook een ja onderzoek, een onderzoekend onderzoek een beetje, dus we zijn een beetje aan het kijken wat de haalbaarheid is, hoe leerkrachten het zelf ook zien. We hebben ook al gesproken met twee leerkrachten bij jullie. En ja, die zagen het ook niet echt haalbaar. Of die vonden het ook geen meerwaarde. Als er vaak iemand aanwezig zou zijn in de les, maar dan kwam het voorstel van eigenlijk iemand die dan naast jullie functie ook als leerlingenbegeleiding, meer dan als vertrouwenspersoon ook zou werken en die enkel ook die rol zou opnemen. Omdat we hebben ook gebabbeld met een leerling en en. Over jullie al een keer gevraagd van de leerlingbegeleiding en zij vindt het wel soms lastig omdat jullie hebben eigenlijk. Ja, een beetje twee rollen in de zin van, Je moet er eigenlijk zijn als ook vertrouwenspersoon. En als iemand waar de leerlingen naartoe kunnen. Maar aan de andere kant heb je ook autoriteit is misschien een beetje het foute woord, maar heb je ook wel die rol van toezichthouder. En ja, en dat dat wel. Soms moeilijk is ook op die leeftijd voor die leerlingen om daar een beetje een onderscheid in te maken. Dus misschien is dan een wel handig als die persoon dan enkel de rol op zich neemt van vertrouwenspersoon dat misschien dan de drempel om te babbelen, misschien wel een beetje minder gaat zijn.

Docent 2: Ja, Ik denk dat dat klopt. Dat is een pijnpunt dat wij zelf vanuit leerlingenbegeleiding ook wel al heel lang merken en opmerken. En ik benoem dat ook naar directie toe. We worden ook heel vaak in die rol gestopt geduwd van sanctionerend waardoor dat je soms inderdaad wel een band verliest. Ik denk dat eerder dan een meerwaarde zou zijn, moest sanctioneren een stuk kunnen wegvallen bij ons en dat we kunnen zeggen van wij kunnen ons enkel en alleen focussen op het begeleiden. Nu begeleiden doe je soms ook door een keer wat strenger te zijn en door een keer te zeggen van hier tot hier en daar niet verder. Maar Ik denk ja dat dat wel een pijnpunt is dat je mooi blootlegt anderzijds denk ik. We hebben hier ook een beetje onze peer support gehad waar dat je eigenlijk ook wel kan zeggen van ergens heb je daar ook wel ervaringsdeskundigen. In de mom van medeleerlingen die eigenlijk ook in hun tienerjaren staan die ook weten wat, het is om in deze generatie op te groeien om met deze school op te, allee het is ook een stuk ervaringsdeskundige. Het is dan misschien op een andere manier en dan misschien iets minder naar de geestelijke gezondheidszorg. Maar het maakt wel als leerlingen zegt soms wel, alleen voelen hier op school. Dat er wel andere medeleerlingen zijn die dan wel aanspreekpunt kunnen zijn, dat wel.

Nina Van Henis: Ja, Dat is wel een beetje die dubbele rol die jullie hebben. Hoe zou je dat dan laten opvangen door de ervaringsdeskundige zou je daar. Een beetje een idee rond hebben hoe dat jullie dat dan zouden opvangen?

Docent 1: Ik zie het eerder echt in een zekere thema hoor is, zoals dat je nu zegt, met die geestelijke gezondheidszorg. Ik geloof dat wel sterk in dat we nog meer en meer dat taboe daarrond moeten afbreken en ik zou het zo vooral zien, meer zien van vooral de sensibilisering toe. Niet die continue aanwezigheid, maar het veel meer onder de aandacht te brengen aan als bijvoorbeeld, zeg maar een paar sessies over over een jaar bijvoorbeeld. Dat je zegt ja, een bepaalde groep laten we wel komen en zijn we daar wel mee aan de slag. Niet iedereen allee. De ene staat uiteraard ook veel sterker in zijn schoenen dan de andere, maar sommige die dan soms peizen ervan ik zit daar wel mee en ik kan mijn verhaal niet kwijt, maar door iemand die wel een paar keer of die een paar keer per jaar gekomen heeft, heb ik wel het gevoel van hé, Ik kan daar wel mijn verhaal in doen. En ook tegenover andere

dient ons zeggen van ja, ik zit er wel goed in. Mijn vel kan er wel voor zorgen dat hij misschien ook wel signalen zal oppikken, ik heb lik meer het gevoel dat je zo denk ik meer zou kunnen bereiken dan eigenlijk echt ter plekke te zijn en goh bij wijze van spreken. Misschien een beetje kort door de bocht antwoorden wijze van spreken te zeggen van ja, ge kunt langskomen en een keer komen vertellen.

Nina

Van

Henis:

Ja.

Docent 1: Want natuurlijk ja, als ze dan effectief met een hulpvraag zitten, als je je niet goed, dan effectief ermee naar buiten komen. Je moet eerst en vooral erkennen dat je ergens niet goed voelt, en dat je ergens met een probleem, allee als ik dat als probleem mag omschrijven. En dan te zeggen van nu ga ik daar ook mee naar buiten komen en dat is misschien wel een persoon op school waar ik het kan mee doen vrees ik ja dat de persoon in kwestie misschien ook beetje op zijn honger gaat blijven zitten. En gaat peizen hoe kan ik het hier wel aanbrengen? Maar dat dat taboe nog altijd rond dat psychische. Ja, dat vind ik persoonlijk wel belangrijk en dat zou veel meer moeten kunnen opengetrokken worden. Eigenlijk naar nog verschillende leeftijdsgroepen, hé?

Docent 2: Nu, Ik weet dat in Pittem, in de Sint Jozefkliniek, in Pittem nu ook met ervaringsdeskundigen werken, hè? En dat dat daar ook niet altijd even gemakkelijk is omwille van de kwetsbaarheid van de ervaringsdeskundige zelf.

Nina Van Henis: Ja, Het is inderdaad daarin ook heel hard zoeken naar ons was dat de randvoorwaarden zijn. Omdat ge werkt ook met jongeren, dus ge moet zelf ook weerbaar genoeg zijn om effectief voor die groep te staan. Want ja, niet iedere jongere ziet het nut ook daarin van iemand die hier komt spreken. Dus we willen ook niet dat dat ten koste gaat van de ervaringsdeskundige zelf dus het is eigenlijk ja, voor ons ook nog een beetje zoeken hoe dat we ze het beste kunnen inschakelen en waar. En we hadden ook een leerling bevestigd rondom geestelijke gezondheidszorg, als er al ooit een ervaringsdeskundig was geweest. Wij zijn nu 3 jaar afstudeert, ja 3 jaar gestudeerd en wij hadden toen een getuigenis gekregen van een papa die zijn dochter verloren was. En dat was eigenlijk ook onze ervaring dat wij daarvan eigenlijk als enige ervaringsdeskundige ingezet en hebben jullie na die 3 jaar ondertussen dan nooit meer een ervaringsdeskundige kunnen gaan inzetten? Want die leerling gaf aan van niet.

Docent 2: Ik denk dat dat te weinig gebeurt, goh ja te weinig ja wel in je vel dagen, maar voor de rest echt tijdens lessen. Maar de voorbije periode ja, we hebben slechte jaren gehad hier met die corona.

Docent 1: Ik heb lik de indruk dat het het eerste schooljaar is dat alles terug op zijn plooi begint te vallen, dus dat hebben we nu ook wel, maar anders gebeurt dat effectief wel. In dat wel in je vel he. Ook naar die verkeersongevallen toe en zo en drugsverleden en ook nog gehad, maar blijft, zo denk ik vooral rond die wel in je vel dag. Misschien nog een keer in het kader van de stage moeten, Ik weet het eigenlijk niet.

Docent 2: In het kader van een stage, maar dan minder bij de aansluiting van de levens van de leerlingen maar eerder bij de doelgroep waarin dat ze terechtkomen, dus eigenlijk nog minder echt bij de geestelijke gezondheidszorg. Mij lijkt het dan meer dat je ergens zegt van kijk, we doen een workshop over de middag en we tekenen. We laten mensen intekenen die ook echt wel heel actief daar willen zijn soms dan dat je het opdringt en dat je in een klas komt, waarin dat je inderdaad zoals hij zegt, sommige staan er ook gewoon minder voor open en dan heb je misschien onze rol om soms leerlingen te duwen en te zeggen van goh. Daar heb je dat gehoord er is daar een workshop donderdagmiddag. Misschien is dat wel iets voor jou. Misschien moet je dan een keer langs gaan. Dat

is vrijblijvend. Ga luisteren, dat is iemand die iets meegemaakt hebt waar dat jij momenteel in zit en die ga je misschien wel goed kunnen begrijpen en dat je dan?

Docent 1: Ja, dat lijkt me wel een goed idee ja, want uiteindelijk ga je dan ook binnen in een klasgroep, degene die dan toch echt wel peizen van oké, dat kan wel wat voor mij zijn, die niet altijd goed durven te reageren. Omdat er zo'n een andere persoon bij zit die ook niet goed weet hoe dat die moet reageren. Die er dan misschien wel wat lacherig mee gaat doen. Alle de andere leerling gaat dan terug geblokkeerd geraken, terwijl zo werk je wel zeer gericht natuurlijk hè?

Bente Gevaert: Ja , ja, Devriend, allee we hadden dat ook voorgesteld aan haar en zij gaf wel, allee als als gevaar. Dan als je het op die manier zou doen. Dat je dan eigenlijk niet, want mensen denken vaak dat je uhm. Goh ik ben nu mijn kluts kwijt. Mensen denken vaak dat hun probleem niet erg genoeg is. Dus dat ze dan weer, allee, ja, dat ge kunt kiezen of je gaat of als je niet gaat dat er dan weer een drempel wordt gecreëerd waar dat niet iedereen ook behoefte er per se aan heeft effectief de gaat gaan. Buiten als het voor iedereen wordt aangeboden. Ja, heeft iedereen is wel, dus ja, het is zo weer een beetje. Maar ja, ik snap jullie ook wel, alleen ik snap jullie visie, zeker ook wel, want het is een beetje zoekend.

Docent 2: ja, het is een beetje een dubbele he, ik denk dat je op beide facetten voor- en nadelen hebt, kun je eventueel zeggen van die ervaringsdeskundige gaat op voorhand wel een keer in de klas eventjes toelichting gaan geven over wat dat gaat? Of geef je nadien een PowerPoint mee met degenen die er niet waren of. Het zijn zaken waarmee je inderdaad wel mee aan de slag kunt van van hoe kun je toch iedereen bereiken zonder dat je inderdaad, mensen gaat in hokjes duwen of of ergens gaat in duwen of soms. Te groots gaan maken, waardoor dat anderen niet altijd durven reageren, zoals jij net zei.

Docent 1: En aan de andere kant, ja oké, een ervaringsdeskundige, stel dat je inderdaad zegt oké, die komen naar de klas. Kben nu zo zelf een beetje aan het denken ook. Natuurlijk op dat moment, het doel is in feite, allee, degene met een geestelijke gezondheidszorg te te te bereiken, Maar dat is natuurlijk ook een proces die die langer duurt, hè? Het kan dan inderdaad wel een leerling zijn die zegt ja, eigenlijk voel ik me echt wel niet goed in mijn vel. Dus het is inderdaad tussen, he, ik voel dat het niet goed gaat met dan ook nog van en nu ben ik er klaar voor voor er iets mee te doen. Ja, Dat is ook nog weer een ander verhaal natuurlijk, maar als je zou kunnen informeren van kijk als het niet gaat, weet dat er wel hulp mogelijk is. Weet vooral dat je daar daar en daar terecht kunt, vind ik dat ook altijd het een en het ander mee bereikt. Want ge kunt het uiteindelijk niet forceren he. Ik herinner mij en ik moet daar altijd op terugdenken, want het is al een jaar of 8, 9 geleden, het was redelijk in het begin dat ik hier werkte. Een meisje waarin dat ik ook, voelde dat dat dat helemaal vastliep dat dat eigenlijk ook wel niet ging. Die thuissituatie was niet goed en ge probeert dan wel eens een beetje te sturen. Van ja zou je misschien toch niet of he ge kunt terecht daar of daar dat eigenlijk gewoon niet gelukt op dat moment dat ze stond er ook niet echt voor open hebt soms ook nog ja wat mag gedeeld worden met het thuisfront of niet. Maar een paar jaar erachter heb ik hier een mailtje via het onthaal van de school gekregen van toch ergens met een bedanking en intussen heb ik wel hulp genomen, maar toen was ik daar gewoon niet klaar voor en dat is eigenlijk wel. Allee dat is blijven hangen, van ge kunt, ja, ge kunt dat ook niet altijd. Ja, echt gaan forceren op het moment dat je denkt van Ik wil u helpen. Maar dus ja ik zeg al de stappen zetten van ge kunt da, da en dat doen en weet dat dat eigenlijk, dat dat wel belangrijk is dat je bij iemand terecht kunt. Allee dat is ook wel iets die daar zeker mag in verweven zitten.

Nina Van Henis: Ja ons doel is denk ik ook vooral, het willen informeren van de leerling en de signalen ook meegeven van bijvoorbeeld. Ja, we denken dan ook voorbeeld iets dat veel speelt bij de 3e graad of bij die leeftijdsgroep is voorbeeld ook eetstoornissen of zo gewoon al daarom. Het is ook niet de bedoeling dat we heel heftige verhalen komen brengen of zo, want dan kan dat soms ook afschrikkend werken ofzo. Het is echt zo de signalen meegeven en inderdaad kunnen zeggen van kijk die instanties

is er, die instantie is er. Als je ergens meezit of zo, dus dat dat is ook een beetje, het doel is echt gewoon informeren een beetje signaleren.

Bente Gevaert: Het gewoon wat zoeken hoe dat we ze integreren in het secundair onderwijs. Omdat we botsen hele tijd op budgettaire vlak als er iemand komt spreken, komt dat op de schoolrekening terecht, dus dat kun je ook niet altijd doen en dan in het onderwijs zien docenten, dan zitten dan met hun lessenkpakketten onder doelen dat ze moeten behalen dus en dan zagen we zo ja, jullie dubbele rol is er wel, dus dan zien we zo daar eerder een ingang om naar ervaringsdeskundige in te schakelen. Maar het is gewoon echt zoeken. En ja. Soms zitten we ook vast omdat. Ja, Het is ook zoeken voor ons.

Docent 2: Zijn jullie al een keer te rade gegaan bij het CLB?

Nina Van Henis: Ja, we hebben het geprobeerd in Tielt, maar die zeggen, wij hebben nog nooit gewerkt met ervaringsdeskundigen, dus ze zien niet echt het nut ervan in om mee te werken.

Docent 2: Want ik denk dat zijn, zouden allee als neutrale partij die dan uiteindelijk zo over de school heen, die ook wel hier wat rol van niet die dubbele rol opneemt, zou misschien wel een meerwaarde kunnen zijn om daar ook ervaringsdeskundigen door te verwijzen. Of.

Bente Gevaert: Ja, we hebben het geprobeerd maar bij ons in Tielt, is het niet gelukt, maar wij hebben wel een andere school, ja ook iemand in ons groepje die dan wel met een CLB kan babbelen. We zijn ook zelf al met organisaties aan het babbelen die ook met ervaringsdeskundigen werken bijvoorbeeld het cliëntenbureau ik weet niet als je dat kent. Dat is ook zo, zij ja en bijvoorbeeld Te Gek?! Dat zij is er dan ook bijvoorbeeld zo zorgen voor getuigenissen in school enzo. Maar we merken gewoon als er dan bijvoorbeeld in getuigenis, komt of er komt iemand voor de klas babbelen is dat meestal één keer, maar daarmee heb je niet allee, het gewenste resultaat van dat informeren, dat signaleren, dus zoals een vertrouwenspersoon. Die dan wel vaker terugkomen. Ook niet zo super veel. Maar dat er toch ja een beetje een band ontstaan of zo. Of een beetje een vertrouwensband dus.

Nina Van Henis: ja, want ook vanuit onze ervaring van die ene spreker dat ik daarnet vermeldde. Een uur later dan zaten wij in Nederlands. Snap je, er is daar nooit over gereflecteerd geweest waardoor. Dat was ingrijpend voor ons. Dat was de vader die kwam spreken die heel emotioneel was en dat was iedereen was heel stil, maar dan is er eigenlijk zo nooit iets verder mee gebeurt. Het was gewoon niet echt nazorg en dat vind ik ook wel belangrijk dat er, en dat hebben we ook al besproken met de leerkrachten en ze zijn daar ook wel. Allee dat snappen ze ook wel dat er een bijvoorbeeld die wel in je vel dagen. We hebben ook zo eentje meegemaakt, wij vonden dat zelf ook supertof en super interessant en dat was eigenlijk een heel mooi dag, maar we vinden het dan jammer dat er in de lessen die dan relevant zijn ervoor niet echt meer iets mee wordt gedaan. Alleen wij aan die indruk toch? En dan vonden wij een beetje dat het doel beetje. De mist inging allee, Dat is gewoon onze mening omdat ge organiseert, dan zo'n mooie dag en super zinvol ook voor heel veel leerlingen. Maar als er dan achteraf geen terugkoppeling op komt of niet echt meer iets wordt meegedaan dan ja, is het ook maar gewoon gepasseerd. Dus we zijn misschien ook aan het kijken als projectendagen, als er daar dan misschien een ervaringsdeskundige in te schakelen en dan daar wat vaker op terugkomen of zo. Misschien is dat ook een manier om het zowat bespreekbaarder te maken.

Docent

1:

Ja.

Nina Van Henis: Wordt er buiten de wel in je vel dagen, nog project aan of zaken die jullie via geestelijke gezondheidszorg bespreekbaar maken in het secundaire of?

Docent 2: Ik denk dat je dat je de lessen wel hebt waarin dat bijvoorbeeld binnen verzorging heb je dan inderdaad gezondheidszorg waarin dat er heel vaak thema's aan bod komen. Rouw en verlies eigenlijk heel veel thema's. Dus ik denk sowieso zijn er wel lessen waarin dat zeker aan bod zou kunnen

komen en waarin dat je als je een. De leerkracht mee hebt die ook gebruik kan maken van die ervaringsdeskundigen en nadien kan terugkoppelen naar de klas dat dat zeker een meerwaarde is. Dus ik vraag mij af, moest je bijvoorbeeld met een mooi aanbod voor leerkrachten kunnen komen waar dat leerkrachten kunnen op intekenen van A? Dat past eigenlijk perfect binnen mijn lesonderwerpen voor dit trimester. En je hebt een leerkracht die inderdaad er nadien ook mee aan de slag gaat, of een nauwe samenwerking heeft met ervaringsdeskundigen. Dan denk ik dat dat alleen maar een meerwaarde is. Ook naar ons toe moesten wij zaken opvangen op een klassenraad. Ik denk nu bijvoorbeeld ge sprak ook rond eetstoornissen en wij pikken zaken op dat we daar misschien mee aan de slag kunnen gaan.

Bente Gevaert: Dus voor jullie zou het ook ergens wel ondersteunend helpen of ondersteunend werken moest er inderdaad een ervaringsdeskundige gewoon aanwezig zijn waarmee je dan. Ja ge kunt ja misschien in gesprek gaan of een keer op kunnen terugkoppelen ofzo, zou dat jullie helpen?

Docent 2: Ja of contacteren, Ik denk Ik denk dat het soms niet genoeg weten wat dat er soms omgaat in bepaalde situaties bij bepaalde leerlingen en dat wij ergens vanuit ervaring van andere leerlingen wel proberen te helpen. Maar als je het zelf niet meemaakt.

Nina Van Henis: Ja.

Docent 1: Dan dan blijf je die gevoelens nooit volledig ervaren. Zoals dat zij dat ervaren en dan is zeker meerwaarde. Als je naar iemand kunt stappen die het wel meegemaakt heeft om te vragen van kijk. Hoe pak je deze situatie? Waar zou zij meeste deugd van hebben, hoe heb jij dat ervaren? Zou ik met haar kunnen spreken? Kunnen we misschien wel die die koppelingen doen.

Nina Van Henis: En nu dat je spreekt over contact, hoe maken jullie als leerlingbegeleider eigenlijk contact met de leerling, want in gesprek met Devriend vermeldde zij dat heel vroeger. Ja, heel vroeger wij hem dan nooit meegemaakt, maar dat vroeger de leerlingbegeleider In het begin van het academiejaar zichzelf gingen gaan voorstellen aan de leerlingen maar in hoeverre dat wij weten. Maar ja, wij zijn ook allebei, maar later ingestapt allee in een in een ander jaar, dus niet. We zijn niet vanaf het begin, vanaf het eerste bij u terecht gekomen, hoe ja, hoe maak je jullie een beetje bekend bij de leerlingen? Want als er iets is of zo, hoe komen die bij jullie terecht?

Docent 1: we proberen wel een keer binnen te komen In de klas in het begin van het jaar, maar dat is altijd zodanig hectisch he. Maar dat gebeurt wel soms op die manier. Ja, een mailke is nu al zeer formeel natuurlijk.

Docent 2: Ja en onze teams chat he. Ja, ja, Ik denk dat dat dat het er wel voor gezorgd dat we een iets lagere drempel hebben nu via teams, gaan we wel een keer rapper sturen van hoe is het nu of wil je een keer komen, dat ze niet meer aan die deur moet komen staan van en te vragen van wil je een keer mee komen want. Ja dan is dat op den duur, ja. Waarom moet je gaan en en? Nou ja.

Bente Gevaert: Ewel ja, bij ons was dat zo en dat is zeker niet slecht ofzo maar inderdaad, dat dat creëert dan weer een drempel ofzo.

Nina Van Henis: En ja, en ervaren jullie dat er heel veel dezelfde leerling naar jullie komen, of?

Docent 1: Ik vind wel, een keer dat die stap gezet is dat dan wel beter lukt het.

Nina Van Henis: Ja, ja, Dat is een ja. Het is een stap dat de leerling eigenlijk echt moet zetten. Want wij zitten hier nu ik heb bijvoorbeeld contact gehad met jullie. Een andere persoon dan bijvoorbeeld wel en dan ja, soms, de afstand is gewoon soms groot om de stap zelf te durven zetten of zo. Het is

daarom dat wij dan eerder die die ervaringsdeskundige kunnen misschien helpen met laagdrempelig te maken. Maar hoe de ruimte creëren is nog een beetje een zoektocht dat we dan.

Docent 2: Nu, ik denk dat die waarde die meerwaarde van die chat echt wel ook niet mag onderschat worden. Ik merk dat leerlingen heel vaak veel meer open zijn via chats dan dat ze face to face doen. Ik heb leerlingen die bijvoorbeeld nooit tot bij mij komen op gesprek, enerzijds omdat ze dat gewoon een drempel vinden om in gesprek te gaan, visueel. Anderzijds omdat ze beschaamd zijn naar klasgenoten van die staat daar aan de deur van de leerlingenbegeleiding. En dan merk je dat hij zich soms heel wat meer van zich afgeschreven en soms in veel meer emotie en op het moment zelf, wanneer dat er echt toe doet. Dan dat ze zouden doen op het moment dat jij ze roept in een pauze waarin dat ze ergens iets zijn van nu ben ik echt niet in de stemming om over dat onderwerp nu in gesprek te gaan.

Nina Van Henis: Ja.

Docent 1: Dus ik merk dat dat op zich echt wel de grootste meerwaarde is dat we sinds corona. Als we dan iets van voordelen eruit mogen uit uithalen is dat die chat geweest. Ook gewoon mensen bereiken thuis. Ja.

Bente Gevaert: Ik kan me dat wel voorstellen, ook omdat je niet dan inderdaad zo face to face moet babbelen en omdat dat voor denk ik ook in die leeftijdsfase enzo inderdaad, wel soms niet voor iedereen evident is en dat dan ook met jullie dubbele rol of zo denk ik ook een beetje wegvalt, want zo hoeven jullie dan ook niet in het echt te spreken. Het is dan ook eigenlijk allemaal online is dan ook iets onpersoonlijker, maar voor hen is dat denk ik wel makkelijker dan om alles wel te delen.

Docent 2: Plus de uren waarop dat je merkt, soms dat ze sturen zijn niet de uren, waarop dat jij dan werkt, op school zit of zelfs wakker bent, moet dat wel een moment zijn waarop dat zij soms maar heel veel zaken geconfronteerd worden of met heel veel emoties of wakker liggen, s nachts en waarin dat je merkt van. Het is anders van zich afgeschreven wanneer dat ze echt, alleen zijn verdrietig zijn of of met van alles in hun hoofd zitten. En, het is ook heel duidelijk van ja, ik keek ook niet om de 5 minuten naar mijn teams, maar als ik jouw berichtje zie, dan ga ik wel proberen te antwoorden. Maar het is voor hun maal een last van mijn schouders van kritisch gezegd geweest. Ik denk ergens daar het inzetten van die ervaringsdeskundigen, al is het gewoon via chats soms al de aanwezigheid van kijk, deze middag is er iemand bereikbaar die rond dat thema ergens kan jou kan helpen, kan misschien ook iets zijn.

Nina Van Henis: Ja ja, dat is ook wel interessant.

Docent 1: Maar ik denk ook die chatfuncties. Ja, ik weet niet van het CLB, maar je hebt awel enzo. Die hebben waarschijnlijk ook een chat functie. Dat maakt het wel zeer laagdrempelig dan dan. Ja kunt eigenlijk zonder dat je al heel persoonlijk moet zijn. Kan je eigenlijk al het een en het andere van u afgeschreven. En dan is soms ja, die stappen inderdaad ook wat gezet. Of rapper gezet.

Nina Van Henis: Ja zou ik juist een keer mogen vragen aan wat jullie zijn afgestudeerd, wat voor diploma jullie hebben?

Docent 1: Ik heb eigenlijk voeding en dieet gedaan. Dus ik ben diëtiste van opleiding. Ik heb daarna nog mijn de specifieke lerarenopleiding, in volwassenenonderwijs nog wel lerarenopleiding gedaan.

Docent 2: En ik ben afgestudeerd in de Regina en ik heb dan nog via ja via bijscholing leerlingenbegeleiding gedaan.

Nina Van Henis: Ja, en wat zijn jullie? Wat is jullie dagelijkse routine dan een beetje of wat zijn jullie taken binnen leerlingenbegeleiding? Wij weten nu wel toezicht houden op de speelplaats en inderdaad, soms gesprekken voeren. Maar ik denk dat dat maar heel klein deeltje is voor jullie takenpakket?

Docent 1: Ja, wat doen wij allemaal? Wij houden inderdaad toezicht op de speelplaats, wat ook niet onbelangrijk is, want je ziet daar ook veel. En dus ja, dus inderdaad daar toezicht studie toezicht vooral heel veel toch wel op mijn bureau permanentie telefoons die binnenkomen, dus toch wel de chat van leerling ook. Ja, dan toch wel leerkrachten die men zaken komen, al dan niet moeten wij dan sanctionerend optreden maar. Alleen dat, dat doen we wel altijd vanuit dat sanctionerende weten we wel dat het daar altijd wel iets achter zit en probeerde door probeer ik toch zelf ook wel. En het mag vooral allemaal spreken. Ik probeer we echt wel te zoeken van wat zit er nu achter dat gedrag. Ja, een voor waarom doe je dat of probeerde daar toch wel toe te komen. Want wij willen ook wel echt af van dat sanctionerende. Het zit nu ook eenmaal zo in elkaar. Heel de maatschappij zit ook zo in elkaar en er moet nog een grens ook gesteld worden, want als we geen grens stellen. Ja, ik moet eerlijk zeggen, gaat het uiteindelijk met het welzijn van de mensen ook niet echt goed gaan, dus we zitten nu eenmaal wel in zo een systeem hè, maar we willen vooral proberen in gesprek te gaan en eigenlijk te zoeken achter. Ja, wat houdt er je nu bezig? Hoe komt het dat je geen goesting meer hebt om te leren? En Waarom is die motivatie weg? Zijn er toch toch dingen thuis, dat dat, dus dat proberen we echt wel te te zoeken. Maar Natuurlijk ja krijgt er niet altijd zomaar het antwoord uit. Soms weten ze het ook gewoon zelf nog niet, hé van hoe komt het nu dat ik geen goesting niet meer heb in mijn school, of wat steekt er mij vooral tegen? Dus het is vooral dat allemaal wel dat we wel proberen he.

Docent 2: Afwezigheden? Dat is wel heel belangrijk, zie je ook heel veel van vanuit die afwezigheden iemand die heel vaak afwezig is. Dan kun je wel vragen beginnen stellen of weet ik te laat komen spijbelen en die zei, dat valt nog redelijk mee. Om de twee weken hebben we een voormiddag zorg overleg met CLB. Dus Dat is uiteindelijk ook wel een heel kostbaar moment waarin dat we echt wel leerlingen waar dat we wat knipperlichten zien of toch wel grote zorgen zien. Bespreken.

Docent 1: In feite, wij zijn een beetje de de EHBO ik zal het zo zeggen he, eerste hulp en vanaf dat het een beetje té specifiek wordt of dat je dan zegt, ja oké, toch echt wel de mening van iemand die die ervaren is. Die expert is daarin is. Het CLB neemt dan ook die rol als maatschappelijk werkende of een psycholoog. Zij gaan daar toch ook wel, zij kunnen een andere inschatting maken, maar die opleiding hebben wij niet he. Zij kunnen wel beter die inschatting maken. Kunnen zij een aantal sessies op zich nemen en als ze dan voelen na een paar sessies van oké, daar stopt het voor hen dan ook? Oké, dan moeten wij beginnen doorverwijzen. Wat is dat? Zorgoverleg is ook wel zeer belangrijk ook. Daar zou die ervaringsdeskundige ook een tussenschakel kunnen zijn. Vooraleer je misschien ja via CLB terugkoppelt, hè? Want die mensen hebben eigenlijk ook heel veel werk nu. Heel die werking is ook veranderd. Er wordt ook veel gesnoeid In het aantal jobs, dus daar zou die ervaringsdeskundige ook een een tussenschakel of een schakel kunnen zijn of een bijkomend kanaal, om misschien ook ja wel te rade te gaan. Want daar ben ik toch wel. Een ervaringsdeskundige had toen in die zin ook niet altijd In de opleiding genoten hebben, dus dan kunnen zij vooral vanuit hun ervaringen, wat het is natuurlijk niet om dat, ik ben nu zelf een beetje aan het denken he. Omdat zij dan inderdaad die ervaring hebben opgedaan hebben ze zelf ook misschien wel therapie enzo gekregen hebben dat dat daarom wat bij hen maakt. Ook bij een andere werken, hè? Dat is, Dat is misschien toch wel als zijnde tussenschakel he, ze gaan dan nog niet altijd iemand die ervoor opgeleid is, kunnen, kunnen daarin kunnen gaan vervangen? Niet.

Bente Gevaert: Ja, daarom vind ik zelf ook wel belangrijk. Als we het dan naar die ervaringsdeskundige, die echt in het onderwijs zitten dat misschien wel ja aangewezen is om toch die die driejarige dat zo een driejarige opleiding dat ze dan volgen, met allemaal vakken, of wat dan ook, waardoor dat dan leren ja ook in in groep functioneren, maar ook één op één gesprek waarbij ze ook verschillende theorie zien. En dan doen ze ook iets van 600 uren stage of zo, dus dat is wel echt een heel goede opleiding en we denken ook wel alleen als dat als we over het onderwijs spreken. Wel het beste is dat we dan even die mensen inzetten. Omdat zij wel al een degelijke ja achtergrond hebben en ook wel leren voor de groep te staan, want het is nog altijd ja blijven het jongeren en jongeren kunnen ook heel onverwachts reageren en en heel onverwacht zijn. Dus ja, dat ja.

Docent 1: Ja is ja en allee u ook wel een beetje terug in die denkwereld ook, gaan inleven he. Want dat is soms voor ons ook he, wij moeten ons soms ook wel een keer naar de denkwereld teruggaan, van we zien wij da wel, jamaja azo en azo. We zijn allemaal wel jong geweest, maar ja. Dat zeggen we ook wel, maar ten slotte moet je wel een keer terugkeren naar de denkwereld van van de jongeren. Ook he, maar die extra opleiding lijkt mij wel. Ja, inderdaad toch wel belangrijk.

Nina Van Henis: Ja zeker als we als ze willen inzetten in het onderwijs, lijkt dat voor ons wel ook echt wel allee noodzakelijk. Ook een beetje om blijft ook nog altijd educatie. Allee we willen nog altijd dat de informatie goed wordt overgebracht, dus we zijn bezig met de groep ook het mag geen groepstherapie of ze worden, want dat was ook wel een goed aandachtspuntje van Devriend het moet nog altijd wel educatie blijven en we denken ook wel dat dat dan ook wel noodzakelijk is dat ze goed voor de groep kunt staan. Dus dat daarom die diplomeerde ervaringsdeskundige wel belangrijk zijn.

Docent 2: Ja, en is er dan een platform waar dat ervaringsdeskundigen terecht kunnen? Omdat ik wel merk ja, die verhalen van onze leerlingen zijn soms wel heel zwaar. Zitten daar echt wel schrijvende verhalen tussen en Ik kan mij voorstellen als ervaringsdeskundige komt dat des te dichterbij jouw leefwereld. Wij kunnen soms misschien nog iets meer afstand nemen dan een ervaringsdeskundige.

Nina Van Henis: Wij hebben nu ook in gesprek geweest met het cliëntenbureau. Dat is eigenlijk een organisatie die met ervaringsdeskundige werkt, dus zij geven vormingen aan ervaringsdeskundigen maar zij, ja, ja, ze hebben ook een heel groot aanbod van ervaringsdeskundige als een scholen bijvoorbeeld een vraag uit sturen naar aan die getuigenis nodig rond dat thema of zo? Kijken zij eigenlijk bij een ervaringsdeskundige van wie komt hiervoor in aanmerking, wie kan ik daarvoor eigenlijk ja inschakelen? Omdat die dan ook gewoon goed omkadert zijn, die komen ook nooit alleen dan naar school. Er is altijd ook iemand bij ter ondersteuning, ook ja voor wat lastigere vragen te beantwoorden. Er is ook altijd nazorg, dus er wordt dan ook altijd gekeken van hoe is het verlopen enzo en te gek?! doet dat ook, maar dan ook meer gericht op secundair secundaire school. Het is wel de bedoeling dan als het als het ooit zover komt of zo, dat we wel dan alleen gebruik maken van ervaringsdeskundigen die verbonden zijn aan een organisatie en niet op hun eentje. Omdat we wel goed willen dat die goed omkaderd zijn en dat er wel degelijk goede ondersteuning is.

Docent 1 : Ja.

Bente Gevaert: Ik weet niet als jullie nog vragen hebben voor ons?

Docent 1: Nee eigenlijk niet laat wel een keer weten wat het eindresultaat is. Ik vind het op zich wel heel boeiend.

Bente Gevaert: Ja, het is wel een pittig onderzoek. Omdat er nog niet echt onderzoek naar gedaan is, dus het is wel heel zoekend ook. En ja, we zijn met veel scholen aan het babbelen en organisaties en ja, mensen zoals jullie, maar ook totaal anderen. Er zijn heel veel verschillende meningen. Dus Het is

inderdaad wel een beetje zoeken naar de haalbaarheid ervan en hoe dat eventueel kan. Maar het is wel super boeiend.

Nina Van Henis: Ja, het zijn vaak tegenstrijdige meningen. Bijvoorbeeld, we hebben twee docenten uit Sint Jozef genomen en Devriend zag dat helemaal zitten, ze zou dat integreren in elke les. En dan hadden we een heel tegenovergestelde visie, zij zag daar totaal niet het nut van in, zelf in de hele school context niet.

Docent 1: En bij wie was dit de tweede dat je het interview gedaan hebt?

Nina Van Henis: Vandaele, vond het geen meerwaarde om het echt in de lessen zelf te doen. Omdat ze denkt dat het voor meer afstand gaat creëren én omdat ze ook zij in haar lessen pakket nu zelf zegt ze ik heb eigenlijk maar 4 van de vijftwintig leerdoelstellingen op 2 jaar tijd waar dat ik het in zie om iemand in te plaatsen dus eigenlijk zegt ze dat is eigenlijk al niet veel 4 van de vijftwintig maar ze ziet dan ook eerder als een vertrouwenspersoon die dan aanwezig zou moeten zijn in plaats van echt in de lessen zelf en dat ze dan zelf kan kiezen wanneer vind ik het relevant nu kan ik die 4 uur inboeken. Dus we snappen zeker die visie ook. Het is inderdaad ja. Het zijn heel veel verschillende meningen en ze hebben allemaal wel iets van waarheid hoor en iets van. Het is wel interessant om mee aan de slag te gaan. Dus we kunnen ermee aan de slag.

Docent 2: Het is ook heel ruim he, een ervaringsdeskundige je hebt heel veel zaken waarover dat je ervaringsdeskundige nodig hebt, hebt er inderdaad rond geestelijke gezondheidszorg hebt er rond eetstoornissen hebt rond pesten hebt rond transgender. Ik denk inderdaad dat je heel veel mensen moet kunnen aanspreken of dat je ja ge kunt maar één iemand bij wijze van spreken hier als vertrouwenspersoon plaatsen. Dat moet dan iemand zijn of of hoe zien jullie dat op dit moment?

Nina Van Henis: Wel ja, wij willen ook liefst niet dat dat er hele tijd andere ervaringsdeskundige, in beeld komt. Omdat je dan een beetje dat vertrouwen, allee dan kun je daar niet echt een vertrouwensband mee opbouwen. Als het andere mensen zijn. Maar het is wel als ze een opleiding hebben gevolgd dat ze ook wel leren over de andere. Ja, hoe moet ik het nu zeggen, ja, de andere ervaringsdeskundige, in de zin van geestelijke gezondheidszorg als die vrouw misschien last heeft gehad van een depressie, leert ze ook wel andere psychische kwetsbaarheden in in het ruimer, dus ze krijgen ook wel de theorie mee en zo dus het is niet zo dat ze enkel maar over depressie kan babbelen, want dan ja, dan komt dat eigenlijk maar één keer aan bod, dus dan is het ook niet echt relevant. We zien het wel een beetje breder, dat ze in verschillende zaken wel kunnen ingezet worden. Maar liefst ook ja één persoon dat er een beetje een vertrouwensband kan gecreëerd worden, maar ja, haalbaarheid daarvan.

Docent 1: Dat is het he.

Docent 2: Maar het feit dat je al zegt van, wacht hoe noemt het nu weer?

Nina Van Henis: Het Cliëntenbureau, dat was vroeger het Pact. Ik weet niet, misschien is dat bekender?

Docent 1: Neen, ja, Dat is wel interessant, uiteindelijk. Als je al weet dat er daar allee, als je daar al een keer kan aankloppen. Nu als je inderdaad met met iets specifiek zit. Nu ik moet wel zeggen de dagen de laatste nu. Dat merk ik nu ja toch wel wat eetstoornissen, dat duikt wel vrij regelmatig op. Nu is dat nog een beetje gevolg van corona weet het niet, nu is er altijd natuurlijk, maar nu dit jaar wel. Nu ja, dat hangt ook af van van jaar tot jaar natuurlijk, hè?

Nina Van Henis: Ja, dat is waar.

Docent 2: Nu, ja, moest je inderdaad op die momenten, dat is ook klas overstijgend he, we hebben een bepaald moment gehad waarin dat we met een bepaalde klas merkten. Van oké, het leeft daar heel erg rond drugs ze waren elkaar een stuk aan het opstoken en een stuk van hé en ik doe dit In het weekend wat jij en en ge merkte. Die leefwereld ging echt nog puur rond, wat neem ik en wanneer neem ik het en gaat het voor school al die zaken. Als je op dat moment een ervaringsdeskundige kunt contacteren en zeggen, kijk enkel met die klas aan de slag. We hebben dat toen ook wel gedaan. We hebben toen geïnformeerd bij groep Intro of dat echt ervaringsdeskundige zijn? Dat is iets anders. Maar dat waren wel mensen die er veel meer van kenden. Dan dat ik bij wijze van spreken ervan ken, dan moet je op dat moment ook durven uit handen geven en zeggen van ook voor hen die gesprekken zijn ook. Zonder meegevoerd. Zonder leerkrachten. Zonder dat waren heel interne gesprekken waarin dat er op een bepaald ogenblik gezegd is van kijk. We gaan maar met een select groepje leerlingen maar verder. Dat was ook buiten de schooluren dat groepje bleef ook wat langer. En dan ga je effectief vanuit een vertrouwensband. Ik heb daar eigenlijk nooit geen interne informatie over geweten. Ik wist wel van oké. Het is afgerond en dat is verdergezet en. Maar dat was wel een heel kostbaar traject dat er gevolgd is of gevoerd is. Omdat je wel merkt, want er zijn zaken beginnen te verschuiven binnen die klas context binnen bepaalde leerlingen binnen bepaalde blikken op op situaties. Maar dan moet je inderdaad kunnen aankloppen ergens en zeggen van kijk, hier zitten wij mee. Wie kan ons daarbij helpen? Dus op dat vlak vind ik het cliëntenbureau zeker een meerwaarde om een keer bij aan te durven kloppen om iets te vragen.

Nina Van Henis: Ja, vind je dan dat je als school eigenlijk te weinig weet van bij wie je misschien terecht kunt als er dergelijke problemen zijn? Zou het voor jullie handiger zijn, moest er inderdaad zo een een aantal ervaringen kunnen gewoon ter beschikking zijn zagezegd en dat je ze dan inderdaad kunt invoeren wanneer nodig. Dat zou voor jullie dan misschien wel een hulp zijn?

Docent 1: Ja, want inderdaad dat ja, Het is zo divers wat je soms. Ja, wat dat je soms ook meemaakt en inderdaad afhankelijk van schooljaar tot schooljaar ja en varieert dat enorm he.

Docent 2: En dan zou je eigenlijk inderdaad moeten kunnen zeggen van kijk we stuiten op deze problematiek, we horen vanuit de klassenraad, we horen vanuit zorgoverleg. Wie zouden we kunnen contacteren?

Bente Gevaert: Want daar is ook een beetje hoe dat cliëntenbureau werkt. Allee we hebben nu deze ochtend een interview met hun gehad en zij krijgen eigenlijk, ja van organisaties of van scholen altijd een specifieke vraag doorgestuurd, dus dat kan over van alles en nog wat gaan. En dan bespreken zij onder hun team en dan kijken ze van oh, wie kan daarvoor in aanmerking? Wie zou dat zien zitten om dat uit te werken, dus zij iedere vraag dat zij krijgen, begeleiden zij echt op maat. Het is niet zo dat zij bepaalde vorming klaar hebben staan. Het is echt de school, komt met een specifieke vraag of een specifiek aantal van leerlingen. Ja echt heel specifiek en dan gaan zij eigenlijk gaan kijken op maat van wat kunnen we voor die mensen betekenen?

Docent 1: Ja, ja, dat lijkt me alleszins al zeer zinvol ja. Als we het nu niet goed weten, kloppen we aan bij het CLB en dan is het van waar kunnen wij terecht? En dat kan eigenlijk alweer een tussenstap wegnemen.

Docent 2: Ja, Ik ga jullie moeten laten. Ja, het bericht dringend ja efkes ergens gevraagd wordt, dus ik

ga het spijt mij. Ik ga moeten uit het overleg stappen.

Nina Van Henis: Geen probleem, alvast bedankt voor uw tijd.

Docent 1: Goed ja, ik weet niet als er nog zaken zijn, waar dat je aan dacht of?

Nina Van Henis: We hadden zo met de gesprekken van Mevrouw *, ook zo'n beetje richting jullie gedacht om jullie dan te ondersteunen, nu dat jullie dan zo'n beetje bevestigen is het voor ons. Heel klein, beetje duidelijker.

Bente Gevaert: Het is wel, Ik vind het ook wel gek dat jullie ook aangeven van eigenlijk weten we ook niet zo goed bij wie we moeten aankloppen en moest er inderdaad, zo ik ga niet zeggen een databank of zo, maar moest er inderdaad iets, ik weet nu niet het juiste woord moest er inderdaad iets ter hande zijn een bepaalde tool of zo. Waarom je dan zelf kan in kiezen van A kijk, nu kunnen we echt die inschakelen dat nodig is, zou dat eigenlijk al veel handiger zijn. Omdat je er zoveel tijd verloren gaat eigenlijk het zoeken van de juiste mensen, terwijl dat ze eigenlijk ja ruim ter beschikking zijn.

Docent 1: Ja ja, dat is inderdaad altijd der bestaat dikwijls heel veel. Maar ja, een wirwar aan wat bestaat er en het gevaar is dat je veel dingen ook op ja ellenlange wachtlijsten botst eh en veel gevallen dat ook niet altijd kan en in die zin is zoiets dan ook wel wel zinvol. Dat wel misschien nog sneller keer jou keer. Als ik die niet echt beschikbaar is op dat moment. Misschien zijn er toch nog wel mogelijkheden er toch niet voor. En zoals Docent 2 zei, heb je dan iets rond die drugsproblematiek oké ge hebt daar nu al mee gewerkt stel nu, dat allee. Laten we hopen van niet. Maar dat er bijvoorbeeld volgend jaar of zo weer zoiets op duikt dan ga je sneller denken, van ah ja we hebben daar goede ervaring mee. Dus dan ga je daar wel rapper op op terug vallen niet. Maar er zijn natuurlijk wel heel veel situaties waarin dat je dan voelt van. Ja, hier loopt het ook weer vast. Wat doen we er dan mee?

Nina Van Henis: Ja.

Docent 1: Maar zoiets ja lijkt mij wel zeer zinvol. Maar ik zeg het ja, het jammere is dat we niet altijd goed weten waar we direct gewoon kunnen gaan aankloppen.

Bente Gevaert: Ja, dat versta ik wel. Er is daardoor veel en ook enorm veel diverse problematieken ook en ja, en ik snap ook wel dat jullie ook met jullie dubbele rol. Het is ook een beetje moeilijk allee. Ik merk het zelf ook dat jullie het soms ook een beetje lastig vinden, dan denk ik dan ook om zo die vertrouwenspersoon te gaan spelen, maar dan heb je ook nog ergens andere taken dat je ook moet opnemen.

Docent 1: Maar ik neem nog altijd liefst de taak op van leerlingenbegeleider en niet van dat sanctionerende dat doe ik niet graag, maar ja goed ja, dat doet niemand graag maar aan de andere kant. Ja vind ik dat dat ook iets is die. Ja, die ook wel een beetje moet, dan alleen die ook wel een beetje moet aangeleerd, een beetje moet voelen. Ik moet eerlijk zeggen, ja, thuis is het ook zo. Ge kunt gij bij uw ouders terecht voor hé? Wat ik ga niet zeggen voor alles, maar er is daar ook. Er zijn er ook regels en ja, een puber heeft nu eenmaal ook niet altijd een graag regels, hè. Maar het is nu ook wel zo en soms is het toch wel een keer kwaad, maar als je er dan in gesprek kan gaan van ja oke, ik snap het wel dat dat niet niet niet goed vindt of niet tof vindt. Maar ge moet ook aan die kant begrijpen. Ja dat vormt en dan ook wel weer, hé. En soms ja is toch wel in zijn algemeen voor. Voor een tiener niet zo simpel van, Ik ben hier en Ik heb dat probleem en pas op het zijn heel veel volwassenen die het uiteindelijk ook nog niet altijd goed kunnen. Of ton inderdaad denken van mijn

probleem is nog niet groot genoeg, ik zal het wel zelf kunnen oplossen. Ik ga het wel kunnen. Ja, Ik denk dat dat nog altijd een beetje. Allee dat het voor heel veel nog wel een rol speelt.

Nina Van Henis: Hoe ervaart u dat de leerling het meeste naar u komen, is dat door vriendjes of dat ze daar naartoe gestuurd worden, of komen ze zelf of?

Docent 1: Kan zijn via leerkrachten die iets oppikt. Het kan zijn dat je dingen ziet, ik zeg het toezicht doen op een speelplaats of zelfs In de studiezaal kan eigenlijk al heel veel informatie geven waar je eigenlijk maar rondkijkt. Ook kan het ouders zijn dien alarmeren kan medeleerlingen. Of ja, kzegget kan zijn dingen die wij zelf oppikken, van is het eigenlijk wel oké? Uw punten zijn lik achteruit? Dan kan je wel eens via teams sturen van is alles cava of wil je toch nog een keer iets kwijt? Dat komt een beetje van verschillende kanten, hoor. Klassenraad is ook soms wel iets van, he ik heb lik de indruk dat dat niet goed loopt, heb je daar iets over gehoord of ja. Soms komt het voor op een klassenraad, dat je ton hoort van goh die leerling heeft dat verteld en dat je dan lik niet goed weet van goh. Dat je dan soms peist van verdorie als ik dat nu al had gehoord of wist. Of omgekeerd ook he. Wij gaan ook wel trachten terug te koppelen naar de leerkrachten toe. Ja, soms is er zo van. Ik weet iets en de rest mag het niet weten precies van he. Kan soms zoveel dingen al al wat voorkomen, ook he? Maar de info komt een beetje van aan ja van verschillende kanten. Ge gaat ook wel merken, we zeggen. * heeft natuurlijk zelf haar expertise en gaat in de klas ook ja, ze gaat zij dat niet zo snel komen melden bij ons. Ik versta dat ook he eindelijk is ze er meer voor opgeleid dan dan ons. Maar dat zij natuurlijk ook veel meer openstaat voor voor dat inderdaad wel bespreekbaar te maken. Ja, dan weet ik perfect ook van waaruit dat dat komt en terecht hè? Dus ja, van Mevrouw * verschiet ik misschien nog een klein beetje, maar zij had het puur als leerkracht bekeken.

Bente Gevaert: Ja dat zei ze ook wel, ze vond het idee van Mevrouw * zeker niet slecht en ze zit er ook samen mee in een werkgroep en ze vindt dat ze ook fantastische ideeën heeft. Maar Mevrouw *zegt dat zelf, ja, ik zie dan een beetje meer nuchterder van de haalbaarheid en de leerplandoelen. En dat moet ook nog allemaal lukken en ik snap dat dan ook wel weer.

Docent 1: Ja Da's, Dat is ook een heel groot verschil, hè? Omdat Ik was ook als leerlingbegeleiding? Ik ga het anders zeggen, als je de situatie hebt waarin dat de leerling dan gaat door een collega leerkracht aangesproken of bestraft of of of hoe moet ik het ook noemen? Er over aangesproken wordt dat wij dan soms een keer denken van, maar ja, zou het misschien toch nog wel iets anders kunnen zijn. Misschien moet je dat toch wel een beetje voorzigtiger op reageren is toen nogal gevoelig omdat te moeten overbrengen. Maar ge peist, en dat gaan jullie ook al merken he vanuit jullie opleiding, je gaat daar met een andere manier mee om, ge peist daar ook anders over van, want het zou wel nog een keer iets anders kunnen schelen ook. Of ik zeg maar iets ja, ge bekijkt dat vanuit een vanuit een ander standpunt, ik denk dat dat ook iets is dat je wel een beetje moet meenemen naar ervaringsdeskundigen van niet iedereen staat er ook altijd voor voor open ja, bij de lessen ook. Om dat daarin te steken soms ook een eigen comfort. Van een leerkracht van oei, moet ik dat nu in mijn les en hoe ik me daar dan ook bij bijgedragen of bij voelen, of dus dat soms zeer zeer complex he?

Bente Gevaert: Ja, we gaan de puzzel moeten maken.

Docent 1: Ja alleszins, ik kan mij inbeelden dat dat inderdaad wel zeer zeer boeiend is. Allemaal voor die verschillende van die verschillende versies te horen nu.

Nina Van Henis: Ja ja, budgettair is ook één van onze grootste struikelpunten en ook met heel die vernieuwing van al die stromen. Is dat dat ook heel moeilijk is om. Ja, ze zijn nu nog bezig, met heel

de vernieuwing van al die stromen om daar dan inderdaad nu nog een keer nog een keer iets nieuws aan toe te voegen. Ja, ik snap ook. Dat is ook het moeilijke. Wij focussen ons nu op de derde graad omdat wij denken dat het het effectiefste is ook richting afstuderen of arbeidsmarkt. Focussen wij ons nu op de derde graad. Maar de derde graad gaat er volgend jaar helemaal anders uitzien dan nu. Dus ja, ja.

Docent 1: Dat wel inderdaad, ja dat wel, ik weet zelf nog niet goed hoe dat het er gaat uitzien.

Bente Gevaert: Ja niemand weet het, en zelfs de directie wist het nog niet, dus.

Docent 1: Ja, ze zijn er inderdaad nog volop mee bezig. Dus ja, het STW van jullie gaat niet meer, niet meer bestaan hè? Het is aan het uitdoven, het gaat op een andere manier zijn. Het blijft min of meer nog een beetje bestaan maar het is gewoon op een andere manier, met andere benaming. Ja inderdaad dus dat verandert allemaal, maar ik geloof ook wel dat de 3e graad een iets betere leeftijd is om al mee aan de slag te gaan, zo dat mossel nog vis gehalte is een beetje weg he. Ik ben ook nog leerlingenbegeleidster geweest in de tweede graad. Dat is een toffe groep, maar. Ja ge gaat nog niet altijd dat kunnen bereiken. Kunt er ja kunt ze kunnen er nog niet aandoen. Ze zitten tenslotte nog in in volle ontwikkeling.

Bente Gevaert: Ja nee, die zijn som ook onvoldoende ontwikkeld om de dingen, om die signalen te snappen. En dan gaat het doel ook een beetje verloren. Als je dan daar iemand in plaatst staan ook misschien minder stil bij. Hoe voel ik mij eigenlijk?

Docent 1: Ja dus versta ik heel goed waarom? Dat echt meer richten op die graad. Ik denk ook dat je daar wel wat meer kan bereiken, dus dat versta ik.

Nina Van Henis: Ja, oké dan denk ik dat we er zijn.

Docent 1: Ja oké en ik zou zeggen nog heel veel succes met.

Nina Van Henis: Ja super bedankt voor de tijd en de vele uitleg enzo.

Docent 1: Mocht er nog iets zijn, ge moogt gerust altijd een mail sturen of zo oké moest je nog aan iets denken van dat zouden we wel nog een keer willen weten, dan hoor ik het wel.

Contactpersoon 5: Directie SJ

Nina Van Henis: Oke de opname is gestart

Directie: OK.

Bente Gevaert: Oké, dan kunnen we beginnen. .

Directie: Goed.

Bente Gevaert: Wij hadden nog kort enkele vraagjes over het financiële.

Directie: Ja

Bente Gevaert: Het zijn eigenlijk dezelfde vragen als via de mail. Dus... Hoe wordt dat budget nu zelf wel van jullie school verdeeld? Is dat in jullie scholengemeenschap? Hoe gaat dat eigenlijk? Als jullie een spreker willen laten komen?

Directie: Hoe kreeg je bij ons budget als school? Is dat eigenlijk de vraag, dus hoe zit dat eigenlijk? Je krijgt als school het budget dat berekend wordt op het aantal leerlingen dat je hebt op 1 februari van het vorige schooljaar, hè?

Bente Gevaert: Ja.

Directie: En dan wordt er ook gekeken hoeveel leerlingen zitten er in de A stroom, hoeveel leerlingen de B stroom en sommige leerlingen die die leveren meer budget op... bijvoorbeeld een leerling in het BSO levert meer budget op dan een leerling in het TSO of het ASO. Waarom? Omdat je meestal meer praktijkruimte en middelen op school nodig hebt om die leerlingen te laten leren, hè? Dus rond 1 januari van dat schooljaar kijk ik... Hoeveel leerlingen zitten er en dan weet ik dat zij mijn werkmiddelen voor het jaar erop. Jah... en dan moeten we eigenlijk voor een bepaalde datum en dat is altijd, maar vroeger en vroeger ... nu is dat zelfs bijna oktober. Dan moeten wij een begroting opmaken als school. Je berekent dat een beetje op wat er de voorgaande jaren allemaal besteed is, heel uitgebreid. Dus dat is niet alleen wat je besteedt aan de leerlingen voor didactisch materiaal en uitstappen. Maar ook nog, wat dat moet je ook rekenen, energie betalen. Er zijn hier mensen; contractueel personeel, schoonmakers, onderhoudsmensen. Die moeten ook betaald worden. Al het onderhoud aan de school moet ook betaald worden. Nieuwe zaken die moeten aangekocht worden, investeringen, dus dat moet allemaal van hetzelfde budget komen! Dus Je moet een beetje een begroting opmaken en denken van, wat heb ik nu volgend jaar nodig, bijvoorbeeld dit schooljaar of dit kalenderjaar. Ik moet nu nadenken, hoe ik ervoor ga zorgen dat ik volgend jaar als het A blok niet meer mag gebruiken, hoe ik dat kan oplossen? Ik moet naar het klooster verhuizen. Ik ga waarschijnlijk de verhuishuizen moeten huren. Ik ga daar elektriciteit moeten in orde brengen. Ik ga daar een beetje moeten schilderen, enzovoort... Dus dat budget van onderhoud is hoger dan in een normaal jaar en je hebt een budget, een richtprijs, ongeveer voor didactische uitstappen.

Bente Gevaert: Ja. Amai.

Directie: Voor het didactische aspect en dat is dan onder andere ook als we sprekers vragen, dan wordt dat uit dat budget betaald. Dat is niet zo dat het heel gedetailleerd is, maar je hebt zo een beetje een idee van oké, ik ga ongeveer zoveel daaraan besteden. En dan, krijg je daar ook op terug, want als je een spreker uitgenodigd, vraag je dat eigenlijk aan de leerlingen terug. Van kijk, we hebben voor jullie een spreker uitgenodigd, het heeft ons zoveel gekost gedeeld door het aantal leerlingen en dat komt dan op de schoolrekening, dus zo wordt dat eerlijk berekend.

Bente Gevaert: Ja oké, Dat is wel duidelijk. En dan nog een vraag die ik daar ook over had. Die spreker zelf, de leerlingen betalen dat eigenlijk? Maar hoe betalen jullie die of hoe vergoeden jullie als school? Die spreker is dat een bepaald vast bedrag dat je hebt afgesproken in de scholengemeenschap, is dat wat dat de sprekers zelf vraagt of?

Directie: Ja hangt een beetje van af inderdaad. Als het iemand is van een bepaalde organisatie kan die een factuur uitschrijven en wordt het bedrag van de factuur betaald. Het kan ook zijn dat er een onkostenvergoeding wordt gevraagd. Voor de verplaatsing kan er ook nog bij komen. Sommige mensen komen spreken en zeggen van, eigenlijk hoeft ik geen vergoeding voor mezelf, maar ik kom spreken voor een bepaalde organisatie... wil je geen storting doen aan die organisatie? Dat doen we dan ook.

Bente Gevaert: Ja, ja.

Directie: Ze worden altijd vergoed of als geschenk geven we dan aan die organisatie een bedrag, dat varieert het bedrag. Het is niet zo dat er een vast bedrag is... Dus op die manier worden de mensen die komen spreken vergoed.

Bente Gevaert: Oké.

Nina Van Henis: Ja en op een jaarbasis wordt dat al heel veel gedaan, zo sprekers dat jullie vergoeden of wat er meer van moet gedaan worden, of. Ik weet niet wat hij daar zelf ben jij ervaart?

Directie: Belangrijk is dat het past in het leerplan. Het zou een beetje gek zijn dat je week na week iemand uitnodigt om te spreken Als je daarmee geen leerplan doelen behaald. Als die spreker belangrijk is om een bepaald nieuw doel te behalen, zijn ze zeker meer dan welkom, hè? Maar het moet een beetje in balans blijven, want het kan niet zijn dat een leerkracht aanvaard wordt om een jaar lang les te geven en elke week na week iemand laat komen spreken, dan vraag je je alleen af, wat doe jij dan nog? Dus het moet een beetje in balans blijven. Gebeurt het teveel? hmm, dat denk ik niet, Ik denk dat het echt wel afgesproken wordt in bepaalde lessen, zoals een seminarie en gezondheid. Maar in wetenschap of in andere lessen ook sporadisch, maar echte vakmensen komen hier niet spreken. Ik denk niet dat het te veel gebeurt. Ik denk dat dat oké is.

Bente Gevaert: Ja.

Directie: En In het kader van een bepaald project gebeurt het dan ook wel, hè. Net zoals jullie hebben meegemaakt: project wel in je vel, dan hebben we natuurlijk ook een aantal sprekers die langskomen.

Nina Van Henis: Ja wel. Maar vanuit onze interview.. met de leerling en leerkrachten is duidelijk gebleken dat er heel weinig inzetbaarheid zou kunnen zijn van ervaringsdeskundige in het lessenpakket, omdat het al zodanig druk is. Maar de leerlingbegeleiding gaf dan bijvoorbeeld aan, met hun dubbele rol hebben van zowel sanctionerend als vertrouwenspersoon, dat ze eventueel daar wel iemand zou kunnen gebruiken. Omdat leerlingen merken dat het sanctionerend en vertrouwend vaak botst, ze ervaren dat ook, dus zij zagen dat wel. Ergens als we ze dan daar zouden kunnen inzetten bij de leerlingbegeleiding, als vertrouwenspersoon... Maar u zegt dan budgettaire gezien dat dat redelijk onhaalbaar is om eigenlijk een extra persoon in te zetten.

Directie: Ik denk wel dat dat niet zo gemakkelijk is, hè. Want we zijn inderdaad beperkt. Hoe zou je iemand kunnen inzetten als persoon? Als vaste persoon op school op twee manieren? Je zou die persoon uren kunnen geven voor bijzondere pedagogische taken, maar dat komt uit de totale pot. Dus ik heb gesproken over het aantal leerlingen op 1 februari, ik krijg daar werkingsmiddelen voor. Maar ik krijg daar ook de aantal uren voor voor het volgende schooljaar en daarmee moet je het doen. Dus het kan zijn dat je er eigenlijk nog veel meer hebt dan vorig jaar, maar je moet het doen met de uren die je gekregen hebt. Dan kun je dat doen. Je kunt uren lenen om het uit te breiden, maar die moet je het jaar erop ook weer teruggeven, dus dat wordt niet zo veel gedaan om veel uren te lenen.. Je moet het doen met het aantal uren en daarmee moet je doen. Dus als je uit die pot uren neemt om iemand uren te geven voor bijzondere pedagogische taken dan ben je die kwijt voor bijvoorbeeld een klasgroep te splitsen. Ik zeg maar iets, hé, dus dan kun je dat daar niet aan besteden. Vandaar dat het altijd in de grote vakantie besproken wordt met het lokaal overleg comité LOK, van mogen we onze uren op die manier gebruiken, dus de uren die we niet besteden aan lesgeven. Mogen we die

gebruiken voor bijzondere pedagogische taken en ze zijn daar nogal... Hoe zal ik zeggen, argwanend over. Ze hebben niet zo graag dat daar heel veel uren aan besteed worden. Omdat dat betekent dat bepaalde klasgroepen groter zijn, of dat er minder splitsingen zijn. Zou ook kunnen dat dat je zegt van, Ik heb uren voor het ondersteunend personeel, hé? Ik ga daar iemand echt op zetten, of ik haal er iemand binnen. Maar eigenlijk zou ik dat niet zo logisch vinden. Wij hebben eigenlijk een uitgebreide leerlingbegeleiding, hè. Veel Mensen zijn hier actief voor verschillende jaren. Ik geloof er eerder in om die mensen wat te versterken om hun kennis uit te breiden en dat ze een beetje een sanctionerende rol hebben. Ja, dat heeft elke leerkracht ook een beetje hé. Ze hebben ook wel zo een vertrouwensrol en ook wel eens sanctionerende rol. Ouders hebben dat ook, hè? Eigenlijk, ja, Maar ik begrijp wel die bedenking van de leerlingbegeleiding van die dubbele rol. Dat is inderdaad niet zo fijn altijd. Je zou een ervaringsdeskundige kunnen aanwerven als ondersteunend personeel. Je zou iemand een contract kunnen geven, Maar dat is bijzonder duur. Waarom? Omdat je die dan eigenlijk met de werkingsmiddelen moet betalen. Je zou die een bediendecontract kunnen geven. Maar dat is dan echt wel duur voor de school, want dat moet volledig uit eigen zak betaald worden, terwijl leerkrachten en ondersteunend personeel door het ministerie van onderwijs worden betaald.

Nina Van Henis: Ja, dus dat is moeilijk voor ons om te weten. Alle het is een in pioniersonderzoek.. we zijn aan het kijken wat we kunnen doen, Maar we lopen constant op muren. En ja.

Directie: Ja.

Bente Gevaert: Ja, het budgettaire is niet evident..

Directie: Dat speelt altijd een rol.

Bente Gevaert: Ja.

Directie: Maar ik denk wel, ale ja , het is niet omdat er belemmeringen zijn dat we die Mensen nooit zouden kunnen inzetten. Misschien moeten we op andere manieren denken. Misschien door iemand te koppelen aan verschillende scholen bijvoorbeeld of een grotere groep inzetbaar maken. Maar we botsen inderdaad bijna altijd op hetzelfde... het financiële. We merken nu bijvoorbeeld ook dat pedagogische begeleiding verder inkrimpt... We vinden het jammer dat de ondersteuning van de leerkrachten... een stukje wegvalt. Maar jullie hadden nog een vraag?

Nina Van Henis: Bente?

Bente Gevaert: Voor mij is het duidelijk.

Nina Van Henis: Ja, ik ben eens naar de vragen aan het kijken, maar u heeft op alles al geantwoord...

Bente Gevaert: Ja, ik dacht nu misschien wel nog spontaan aan iets. Is het misschien dan wel budgettair haalbaarder om extra in te zetten op projectdagen ofzo rond het mentale welzijn? Of ziet u dat ook niet meteen?

Directie: Toch wel, ik denk het wel, maar ja... Ik denk dat die projecten op verschillende manieren niet slecht zijn. Als je iemand hebt die het hele jaar door aanwezig is op school, dan kan er een beetje gewenning ontstaan, dat de mensen denken van oh, ze is er weer. Hij vertelt weer hetzelfde.. Terwijl als net ...jullie hebben het ook net verteld 'wij waren zo onder de indruk van die persoon die kon spreken om die projectdag. Ik denk dat dat veel meer blijft nazinderen.

Bente Gevaert: Ja.

Directie: Maar iemand die zo in het kader van een heel project komt spreken... Misschien ga je meer terugdenken eraan en er meer van opsteken dan iemand die het hele jaar door aanwezig is de school. Ik denk als iemand elke week naar Parijs moet rijden dat hij dat ook op een andere manier ervaart dan iemand die één keer per jaar daar naartoe mag gaan. Het is een andere ervaring, denk ik. De indrukken zijn anders.

Bente Gevaert: Ja want Mevrouw* gaf ons het idee om meer projectdagen te organiseren. Maar ja, bij ons bijvoorbeeld zo'n projectdag daar werd dan ook niet meer op teruggekoppeld... Misschien moet er meer terugkoppeling zijn? Is dat dan misschien ook meer haalbaarder? Ook tijdens de lessen dat je niet super veel uren verliezen. Want ja, die projecten nemen ook wel tijd in enzo dat dat dan misschien haalbaar is en dat we zo ervaringsdeskundigen kunnen inzetten op die manier.

Directie: Vind ik ook wel belangrijk hoor dat een project niet op zichzelf staat. Ik vind het heel belangrijk dat zoiets goed wordt voorbereid dat je het project zelf hebt en dat je ook een goede nawerking of ja verwerking is. En dan pas haal je er iets uit. Nou, dat je weet van, waarom heb ik dat hier nu gekregen? Wat ga ik er dan? Wat kan ik ermee doen? Dat vind ik ook wel heel belangrijk.

Bente Gevaert: Oké, denk dat dat voor ons wel heel duidelijk is. Ik weet niet als je nog vragen hebt?

Directie: Ik denk ook dat ik de meeste vragen al beantwoord heb, hè? Als ik even kijk...

Nina Van Henis: Ja, inderdaad.

Bente Gevaert: Goed, ja, Ik heb ook niet direct vragen meer of iets waar ik aan denk.

Directie: Ik ben nieuwsgierig wat er uit de bus zal komen.

Bijlage 6: Interviews IVV Sint-Vincentius te Gent

Contactpersoon 1 en 2: Adjunctdirecteur en leerlingbegeleiding

Directie: Ja, en ik ben, mijn officiële titel is pedagogisch adjunctdirecteur van de tweede en de derde graad. Mijn rechtstreeks contact met leerlingen als het formeel en gestructureerd is kom je ze natuurlijk ook wel zo tegen, dat is wel leuk. Maar dat is meestal als er iets niet goed loopt of niet loopt,... Maar dat kan in gedrag zijn, dat kan ook zijn leerlingen die een beetje op de sukkel zitten met hun opleiding ale dan. Maar ja ik volg natuurlijk wel veel, ik zit in het stelsel van de leerlingbegeleiding, ik volg natuurlijk van op de zijlijn ook daarnaast nog veel situaties mee op.

Bettie Lernout: Ja, oke. Misschien moeten we nog eens beginnen met onze onderzoeksvraag uit te leggen. We willen een beetje de randvoorwaarden stellen over hoe dat die ervaringsdeskundigen in de psychische kwetsbaarheid hoe we ze in het secundaire onderwijs kunnen inzetten wat de scholen daarvoor nodig hebben om dat goed te laten verlopen en omgekeerd. Dat is dan natuurlijk niet jullie taak maar we willen dus vooral onderzoeken hoe dat dan op een goeie manier kan verlopen en welke randvoorwaarden er daarvoor nodig zijn. Er bestaan opleidingen voor psychische kwetsbaarheid ervaringsdeskundigen maar wij hebben beslist om te werken met mensen die de opleiding gedaan

hebben maar ook met mensen die al aan het werk zijn als ervaringsdeskundigen maar niet per se de opleiding gevolgd hebben. Omdat we anders een heel beperkte doelgroep hebben dus dat zijn mensen die zelf een problematiek hebben meegemaakt en aan de slag gaan met andere mensen maar het wel een beetje breder trekken dan hun eigen getuigenis.

Directie: Ja

Bettie Lernout: Het is niet dat we gewoon iemand willen laten getuigen over “ik heb dat meegemaakt” maar we willen het echt wel inzetten in het lessenpakket dat die mee les geeft als je bijvoorbeeld ik zeg maar iets les geeft over de structuur van de geestelijke gezondheidszorg dat die dan mee les geeft en dan ook wel een eigen insteek kan geven “bv ik heb dat daar gemerkt”. Het is dus wel breder dan die getuigenis alleen.

Lieze Knezevic: Zijn er daar nu al vragen rond voor jullie of dingen dat nog niet duidelijk zijn?

Directie: En hebben jullie daar een idee van, ik weet het niet is dat dan Vlaanderen breed, hoeveel van die ervaringsdeskundigen er eigenlijk actief zijn? Ik moet nu zeggen dat is de eerste keer dat ik dat hoor. Ik ken wel ervaringsdeskundigen in armoedeproblematiek. Daar hoor je wel vaker iets over. Maar dat dit,... We hebben wel soms mensen die uit persoonlijke titel ons soms contacteren, bijvoorbeeld die iets hebben meegemaakt BV rond alcohol en verkeer, ik zie dat een beetje als mijn missie om daarover te komen getuigen. Dat lijken mij wel zo individuele mensen die iets doen maar het lijkt wel breder en georganiseerd, zeker met die opleidingen ervoor. Maar je weet niet hoeveel,...

Bettie Lernout: Nee, in begin van ons project dacht ik ook oei dat zijn waarschijnlijk heel weinig mensen maar we hebben wel al veel mensen eigenlijk gevonden en gecontacteerd dus het zijn er wel meer dan je zou denken. Maar we hebben niet echt een cijfer ofzo.

Lieze Knezevic: Je hebt wel verschillende domeinen zo bijvoorbeeld over drugsproblematiek of armoede inderdaad, psychische kwetsbaarheid, alé echt voor elk ding dat iemand heeft meegemaakt kan je ervaringsdeskundige worden.

LIn begeleiding: Is die opleiding dan ook meer algemeen? Ahja dus eigenlijk de psychische kwetsbaarheid is het geheel

Lieze Knezevic: Je moet niet per se een opleiding gedaan hebben.

LIn begeleiding: Ahjaa

Bettie Lernout: ja omdat er enorme wachtlijsten zijn voor die opleiding. Dat gaat uit van bepaalde instanties, dat is niet echt zoals een universiteit ofzo.

Lieze Knezevic: Het is niet echt een school en ook je kan ervaringsdeskundige worden zonder die opleiding te doen

Directie: Ahja, zonder die te volgen

Lieze Knezevic: Je kan je bijvoorbeeld aanbieden of via een Instagramaccount je aanbieden zeg maar. Je voorstellen als ervaringsdeskundige. Bijvoorbeeld je aanbieden aan scholen “mag ik eens komen praten bij jullie”.

Directie: Ah dus dat zou wel kunnen, die mails die we bijvoorbeeld soms krijgen van mensen

Lieze Knezevic: Ja die willen hun verhaal komen doen

Directie: En sommigen zullen die opleiding gevolgd hebben en anderen niet.

Lieze Knezevic: Ja

Directie : Het lijkt mij in ieder geval wel interessant

LLn begeleiding: Ja

Lieze Knezevic: En daarom zijn we hier, ja we hebben een paar vragen, ale een paar vragen, wel redelijk veel vragen

Bettie Lernout: Misschien moeten we wel nog even verduidelijken. Het gaat hier wel om de 3de graad secundair onderwijs. En richting in mens en samenleving denken we.

Directie: Maatschappij en welzijn

Bettie Lernout: Of maatschappij. Ik ben niet meer zo goed mee met de naam. Dus eigenlijk in de sociale richtingen.

LLn begeleiding: We zitten hier in sociale richtingen

Lieze Knezevic: Ja, daarom dat het dus wel interessant is hier

Directie: Dus jullie willen het vooral wat integreren in het lessenpakket en natuurlijk in onze richtingen heb je wel lessen die daarbij aansluiten he. In andere richtingen bijvoorbeeld talen die zullen daar niet echt iets aan hebben.

Bettie Lernout: ja inderdaad

Lieze Knezevic: Daarom dat het ook vooral interessant is om het hier te doen, er zijn veel sociale richtingen. Ja

Lieze Knezevic: Is het oké om te beginnen met de vragenlijst.

Lieze Knezevic: De eerste vraag die we hebben voor jullie is of jullie al hebben gewerkt met ervaringsdeskundigen.

LLn begeleiding: Ik weet dat er in de derde graad verzorging ook iemand komt die in een verkeersongeval heeft meegemaakt en daar eigenlijk een blijvend letsel aan overgehouden heeft. Ik denk dat hij verlammingen heeft aan zijn arm.

Directie: Ja het zou kunnen ja

Directie: Dat is iemand die al verschillende jaren komt en ja zijn getuigenis brengt over wat hem overkomen is. Ik weet nu niet wat de oorzaak was, ik denk iets met alcohol, ik weet het niet meer.

LIn begeleiding: Alcohol of drugs denk ik

Directie: Dat is zeker eentje dat hier op school is

LIn begeleiding: Door de hoeveelheid der dingen denk ik dat we het sowieso niet allemaal volgen. Dus dat kan wel he. Ik ga ervan uit dat in sociale wetenschappen en psychologie dat er misschien wel eens zo iemand is.

Directie: Of iemand die in de richting van leefgroepen werkt. Die ook wel rond veel van die thema's werken, die zitten op de andere campus. Het zou kunnen maar die ene is nu zeker. Ze gaan ons deur niet platlopen, dat gaat het ook niet zijn.

Bettie Lernout: en hoe is de ervaring met die ene persoon dan al gegaan?

Directie: Ja zeer goed want hij wordt eigenlijk elk jaar opnieuw gevraagd dus,... Leerlingen zijn daar toch wel door aangegrepen, ale dat dat zo echt ja. Dat is een echt verhaal he en niet iemand die over iets verteld.

Lieze Knezevic: Dat is dan enkel in de bso richtingen?

Directie: Ja,... (twijfelend)

LIn begeleiding: Maar ik denk dat er in STW dat er daar ook wel dingen gedaan worden ze maar goh ik kan er nu gelijk in IO ga ik er nu toch wel vanuit dat er daar ook wel af en toe eens een ervaringsdeskundige op bezoek komt. Lieze weet dat misschien wel he (lachend)

Lieze Knezevic: Ik kan mij daar niks meer van herinneren

LIn begeleiding: Het zit te ver weg

Lieze Knezevic: Ja

Directie: Maar bijvoorbeeld in jeugd-en gehandicapten zorg en leefgroepen, maar ik weet niet of dat daaronder valt maar daar komen soms ook mensen spreken met een niet aangeboren hersenletsel of iemand die een hulphond heeft en die dat dan komen tonen hoe dat allemaal werkt en hoe het leven voor hen verloopt. Dat gebeurt zeker ook he.

LIn begeleiding: Ja

Bettie Lernout: Maar hetgene waar je nu over spreekt dat zijn wel echt getuigenissen.

Directie: ja dat zijn echt wel mensen die de problematiek aan lijve ondervinden of ondervonden hebben. Ja die dan inderdaad in de klas komen vertellen wat hen overkomen is en hoe dat het leven voor hen is. Hoe dat loopt en wat hun moeilijkheden zijn waar ze op blijven botsen.

Lieze Knezevic: Oke, zouden jullie eens kunnen verduidelijken voor wat jullie die ervaringsdeskundige hier hebben, is dat voor de leerlingen bij te leren of,...

Directie: Ja ik denk omwille van de echtheid van het verhaal. Want je kan natuurlijk als leerkracht kan je vanalles gaan opzoeken en vertellen. Zoals "er zijn mensen, ik zeg maar iets die door drugsgebruik en de combinatie met autorijden en accident hebben" en dat kan erg zijn en je kan iemand verongelukken en je kan dat vertellen en je zou een filmpje kunnen tonen. Maar iemand die dat echt echt komt vertellen. Bijvoorbeeld mensen met een niet aangeboren hersenletsel die daar dan echt zijn. Dat spreekt veel meer dan als je hoort vertellen van. Letterlijk de levensechtheid.

LIn begeleiding: Als ik kijk naar mezelf en je krijgt het te horen van iemand, dat is anders dan als dat gebracht wordt door iemand die dat ook echt heeft meegemaakt he. Want die impact zal ook wel anders zijn he. Die gaan daar dingen in kunnen vertellen, zijn persoonlijke ervaringen speelt daar een grote rol. En die brengt dat over naar een klas terwijl als je dat gewoon in een lespakket geeft dan is dat niet hetzelfde.

Directie: Ik denk dat echte verhalen zelf als leerkracht iets kunt vertellen dat je zelf hebt meegemaakt, een ervaringsdeskundige int klein. Heb je dat ook, dan voel je ook wel dat je die aandacht van die leerlingen hebt.

Of dat nu daadwerkelijk iets aan hun gedrag zal veranderd hebben dat weet ik niet. Maar ik weet op dat moment dat dat wel toekwam meer dan dat ik daar zou zeggen "ja de zorg",... Plots kwam daar een concrete ervaring en dan merk je dat dat wel veel meer impact heeft dan iets anders eigenlijk.

LIn begeleiding: anders is het zo een beetje ver van u bed en nu is dat echt wel iemand die ook wel tot de school behoort die dat dan verteld. Dan komt dat anders over.

Lieze Knezevic: Ja, dat is zeker waar

Bettie Lernout: Wat verstaan jullie onder psychische kwetsbaarheid (lange stilte)

Lieze Knezevic: Wel een moeilijke vraag maar zo breed mogelijk.

LIn begeleiding: Dat is een zeer brede vraag. Daar zit zoveel onder. Psychische kwetsbaarheid dat zijn mensen die niet goed in hun vel zitten. Dat is voor mij een beetje de algemene factor die daaronder zit. Mensen die nood hebben aan hulp, ondersteuning, begrip ook heel belangrijk.

Directie: Daar waar balans is tussen draagkracht en draaglast. Die ook fout zit door een teveel aan het ene en teveel aan het andere. Niet in evenwicht denk ik dan.

Bettie Lernout: Het is een heel breed begrip inderdaad maar ik denk dat dat een goede samenvatting is.

Lieze Knezevic: Ja inderdaad, we gaan het nu toevallig hebben over (want je hebt het net gezegd) over draagvlak en draagkracht als dat fout zit dat er zegmaar een beetje een storing kan zijn. Denken jullie dat er een draagvlak is bij de leerkrachten over de samenwerking met ervaringsdeskundigen te kunnen realiseren.

LIn begeleiding: Daar ben ik nu echt wel van overtuigd

Directie: Dat zal wel zijn ja

Bettie Lernout: Om 1 van de redenen die jullie net zeiden of om iets anders.

LIn begeleiding: Door de ingesteldheid van de leerkrachten. Er zijn misschien een aantal leerkrachten die daar goh ja iets minder voor staan te springen maar ik denk dat dat dan,.... Ik ga me daar zelf niet over uitspreken. De meeste leerkrachten die hier les geven die zijn daar echt wel toe bereid en staan daar zeker voor open.

Bettie Lernout: Dat is een goed teken voor ons

LIn begeleiding: Ik denk zelf dat we daar zeker gebruik van zouden maken

Lieze Knezevic: Hoe zouden jullie het ongeveer aanpakken als jullie echt zouden starten met een ervaringsdeskundigen en dat echt in de lessen inplannen. Zouden jullie dan team gesprekken doen, zaken voorbereiden daarvoor of hoe zouden jullie dat precies aanpakken.

LIn begeleiding: Het is ook een beetje afhankelijk van de situatie he over wat dat gaat. Stel dat er ene ervaringsdeskundige naar de les komt en dat gaat dan over een seksueel misbruik. Dan denk ik dat als je weet hebt van leerlingen die daar eigenlijk al mee te maken gehad hebben. Dan denk ik wel dat je daar op voorhand met die leerlingen mee in gesprek gaat moeten gaan. Dan ga je ook met die leerlingen moeten aftoetsen. Ben je in staat om dat mee te volgen of blijf je daar liever buiten. Wordt dat besproken in het team? Dat kan wel ter sprake komen maar ik weet nu niet of dat altijd zo is.

Directie: Ik denk dat veel leerkrachten ook wel graag eerst bij de ervaringsdeskundigen zelf een beetje zouden zicht willen krijgen over wat gaat er precies gebeuren, wat zal er precies verteld worden. Om ook een beetje te kunnen inschatten. Ik kan mij ook voorstellen dat het ene verhaal en de ene verteller al wat meer impact heeft dan de andere. Ik denk niet dat ze zomaar in het wilde weg,... Ik denk dat ze zeker ookal zullen navragen bij iemand die de spreker al gehad heeft of in contact met die spreker "hoe gaat het dan precies, welk verhaal wordt er gebracht, wat doen we als we inderdaad zouden zien dat het een aantal leerlingen raakt, hoe gaan we daar dan mee om". Ik denk niet dat ze zo onbezonnen bij wijze van spreken iemand van het internet gaan plukken en zonder de minste voorbereiding zelf die in de klas gaan plaatsen. Ik denk dat het zo ook correct is.

Bettie Lernout: Welke stappen denk je dat er specifiek nodig zijn voor de leerkracht voor dat die les dan kan doorgaan. Ik hoor je zeggen een keer opzoeken, een keer navragen bij andere mensen

Directie: Of ja contact met de spreker zelf en eens afstemmen, welk verhaal breng je precies

LIn begeleiding: Een beetje aftoetsen he

Directie: Ik kan mij ook voorstellen dat een leerkracht aan die ervaringsdeskundige zou vragen om misschien bepaalde dingen extra te accentueren. Bijvoorbeeld als het voor onze leerlingen ook belangrijk is om zicht op te krijgen. Dat ze een beetje samen afspreken van wat komt daar

LIn begeleiding: Uiteraard gaat dat ook wel als een leerkracht een ervaringsdeskundige naar de klas brengt dan gaat dat ook wel over een bepaald thema gaan. Een thema dat aan bod komt in de klas. Dan denk ik inderdaad dat ze op voorhand moeten afspreken, wij zien dit en dit en dan daar inderdaad die accenten dan gaan opleggen. Dus een gesprek in eerste instantie. Een gesprek met die ervaringsdeskundige met de leerkracht en eventueel zelf met de leerlingbegeleiding bij en andere aantal collega's. Maar sowieso in eerste instantie denk ik een beetje aftoetsen van wie hebben we voor ons en hoe ziet dat er dan uit, dat je kunt afspreken.

Lieze Knezevic: Ja oke, nu nog een belangrijk aspect eigenlijk over het budget. Zouden jullie het zien zitten om daar zelf budget voor vrij te maken of zouden jullie eerder willen werken met een vrijwillige ervaringsdeskundige. Of hoe zouden jullie dat zien

Directie: Budget hebben we niet, of toch niet op overschot als wij sprekers hebben hoe dan ook werken wij altijd met cadeaubonnen van de Fnack of van iets anders. Dat zijn geen cadeaubonnen van 150 euro he. Ik kan jullie de precieze bedragen niet zeggen maar het is als iemand komt voor een uur of een dag maar ik denk ja het is nu gevaarlijk om daar een getal op te plakken want als het dan fout is maar ja ik denk dat dat een bon van 20 euro of 25 euro is voor zo een uur te komen spreken dat dat zo een beetje gangbaar is. Natuurlijk als dat iemand is die de heledag in verschillende klassen zou doen zouden we dat aanpassen. Maar zo zou dat gaan.

LIn begeleiding: Dat zijn dus meestal vrijwilligers

Directie: Tenzij met een attentie. We hebben denk ik wel gemerkt dat er wel mensen zijn die hun onkosten een kilometervergoeding vragen, als dat dan is en je ze echt wilt dan gaan we dat ook wel,...; Er zijn mensen die zeggen ik moet daar niks voor maar wel mijn onkosten, mijn kilometers of treinticketjes vergoed moeten worden. Dan gaan we dat ook doen maar we willen niet zeggen dat we dan geen. We gaan dus ook niet zeggen dat we dan geen bon meer gaan nemen want dan pakken we dat erbij he.

Bettie Lernout: Maar er echt budget voor die persoon zoals vrijwilligersvergoeding te geven dat is niet,...

Directie: Nee dat gaat niet, we hebben dat ook nog nooit gedaan.

Lieze Knezevic & Bettie Lernout: Oke

Bettie Lernout: Het is omdat dat binnen ons project een beetje een drempel is omdat die ervaringsdeskundigen van hun kant zeggen "wij zijn hiervoor opgeleid en dat is onze job" en de school heeft dan geen budget dus.

Directie: Goh ik denk dan wel een budget,... We hebben wel sprekers die wel geld vragen he rond bepaalde thema's en dan delen we dat, hetzelfde als we op een uitstap gaat. Dan wordt dat verdeeld onder de leerlingen. Maar we gaan geen spreker uitnodigen dat dat aan 40 euro per leerling zou komen maar 2 of 3 euro per leerling kunne we op de rekening zetten. Ik denk zeker dat dat wel

bespreekbaar is. Ik wil maar zeggen, het is niet zo dat de grote bedragen die circuleren in bedrijven en organisaties of navormingen en weet ik wat allemaal, daar heb je als school niks he. Maar we proberen met de mogelijkheden die er zijn daar iets aan te doen.

Lieze Knezevic: Als jullie nu zouden starten waar jullie een ervaringsdeskundige zouden vinden. Of hebben jullie daar geen flauw idee van

LIn begeleiding: Op het internet (lachend). Misschien dat ik de vraag wel zou stellen aan het CLB. Er wordt daar wel meer bevraagd daarover, van "ken jij niet iemand"

Directie: Ja van 2 jaar geleden of zo iets. Of organisaties die werken met psychische kwetsbare mensen.

LIn begeleiding: Ja maar ik zit nu ineens te denken aan het CGG, je hebt daar ook wel maar dat werkt samen met Adentro die mensen zijn ook wel al een keer bij ons geweest he. Maar dan meer rond drugsproblematiek maar dat zijn geen ervaringsdeskundigen he. Maar we zullen wel via hen de vraag kunnen stellen van kijk we willen dat thema aanbrengen en het lijkt ons wel interessant om daar dan iemand te hebben die daar een historiek in heeft. Zij zullen misschien wel een aantal mensen kennen. Het zou nogal een zoektocht zijn op het eerste zicht.

Directie: Ja

Lieze Knezevic: Ja ik denk dat veel mensen dat zo zien.

Directie: Ik denk dat we el kanalen zouden hebben via die en die zouden kunnen proberen

Bettie Lernout: Het zou voor jullie wel handig zijn moest er een lijst zijn, dat je weet van ah bij die persoon of die website kan ik een telefoonnummer vinden, dat je niet zelf moet zoeken.

Directie: Ja

Lieze Knezevic: Nu gaat het eerder over belemmeringen enzo. Aan welke knelpunten en moeilijkheden denken jullie zo bij het werken met een ervaringsdeskundige. Bijvoorbeeld te zwaar voor de leerlingen of budget

LIn begeleiding: Financieel denk ik dat dat wel een knelpunt is. Als die ervaringsdeskundigen zeggen dat ze daarvoor zijn opgeleid en daar geld voor willen dan zitten we eigenlijk wel al wat vast. Dan wordt dat voor ons al wat moeilijker. Naar leerlingen toe, maar ik denk dat dat dan altijd maar over 1 iemand, niemand of 2 gaat die het daar ongelofelijk moeilijk mee hebben. Maar die spreek je daarvoor aan en dan laat je de leerlingen zelf ook wel bepalen of die dan aansluit ja of nee.

Directie: Maar een belemmering die ervoor zou zorgen dat we dat doen of niet, neuh. Dat zie ik nu niet

Lieze Knezevic: enkel het financieel aspect dan?

Directie: Ja als dat anders zou zijn dan dat dat nu is zoals dat nu is is dat draagbaar natuurlijk als daar nu een circuit in zou ontstaan dat dat zwaar betalend wordt. Dan zou dat wel een keer goed kunnen

zijn dat we,.. Ik zou niet zeggen dat dat nooit meer zou gebeuren maar er zouden zeker keuzes moeten gemaakt worden. Of het ene of het ander. Op die manier eigenlijk.

LLn begeleiding: Ervaringsdeskundigen uitnodigen kan heel interessant zijn maar zoals jullie ook wel weten moeten leerkrachten ook hun leerplandoelen behalen. Dus er moet toch wel tijd voldoende zijn om iemand naar de klas te kunnen brengen. En goed het gaat wel over de les maar dan heb je nog altijd die theorie niet hebt gezien. Dus ik denk dat dat dan wel ook een belemmering kan zijn.

Directie: Daarom gebeurt het ook vaak op afsluitende trimestermomenten bijvoorbeeld als ze het kerstrapport komen halen is er ook altijd nog een klasmoment en dan wordt er vaak geen les gegeven. Moesten we nu een keer iemand hebben die komt spreken, dan zouden we het zo een beetje doen. Dan gaat er geen lestijd aan verloren en is er toch een zeer zinvolle invulling van een uur of 2 uur dat de leerlingen hier toch op school zijn.

Bettie Lernout: Het geen waar wij ook aan dachten is, wat doe je als een leerling denkt "ik heb dat ook meegemaakt of ik wil daar iets over zeggen", in welke mate laat je dat dan toe dat leerlingen zelf hun verhaal delen of zeg je van nee we gaan dat afblokken.

LLn begeleiding: Bedoel je dan op het moment dat die ervaringsdeskundige daar is.

Bettie Lernout: Ja of achteraf

LLn begeleiding: Als die leerling daar achteraf zoiets heeft van 'ik heb dit ook meegemaakt' en nood heeft om daar eens over te ventileren dan gaan we daar uiteraard voor open staan. Die ervaringsdeskundigen hebben wel, als je die naar ene klas brengt dan kan dat voor sommigen wel de drempel verlagen om ook met hetgeen waar zij mee zitten naar buiten te komen. Zolang dat ze dat niet doen kunnen we daar geen weg in afleggen. Het is maar wanneer ze hun daarvoor durven openstellen en op tafel leggen. Dan gaat er een wereld open he, dan kunnen we echt ook gericht de leerlingen aan helpen.

Directie: En bedoel jij ook Bettie het zo in de klas vertellen.

Bettie Lernout: Ja

Directie: Ja dan is het nog iets anders. Dat kan wel he maar zoiets doen, soms heb je leerlingen die met iets zitten dat we zelf denken misschien zou het wel goed zijn dat de klas daar iets over weet dat jij dat hebt meegemaakt. Of de leerling die zelf aangeeft dat het beter zou zijn dat de klas daarvan weet. Dan proberen we zoiets altijd voor te bereiden met die leerling. Hoe ga je dat zeggen en wat ga je precies zeggen. Want reacties van medeleerlingen zijn ook niet altijd even voorspelbaar. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat die leerling daar achteraf in de miserie mee terecht komt of dat er heel veel onbegrip is bij leerlingen. Dus zo bereiden we dat eigenlijk voor. We vragen ook liever dat wij het zeggen of jij. Vul jij dan aan, mogen ze vragen stellen, mogen ze geen vragen stellen. Zodanig dat dat op een zo veilig mogelijke manier kan gebeuren he.

LLn begeleiding: Ik denk dat dat ook iets is dat soms ook wel afhangt van ervaringsdeskundige tot ervaringsdeskundige he. De ene zal daar misschien meer ruimte voor laten en zelf al eens de vraag stellen en de andere ervaringsdeskundige gaat dat misschien niet doen. Daarom is dat overleg wel belangrijk, dat je dat een beetje kan aftoetsen. Samen met de collega's.

Bettie Lernout : Ja, oke dus jullie zeggen het kan wel maar er moet wel de juiste omkadering zijn.

LIn begeleiding: Ja, ja

Bettie Lernout: Dat sluit ook een beetje aan bij een ander thema waar we over nadachten en dat is de nazorg voor de leerling. Hoe zouden jullie die nazorg voorzien na dat die persoon is gekomen. Hoe zouden jullie daarop voorzien als er toch iets is met een leerling om daar eventueel over te ventileren of nog eens na te praten.

LIn begeleiding: Dan maakt die een afspraak he, dan komt die bij leerlingbegeleiding of dan komt die bij leerzorg.

Directie: Of de klastitularis

LIn begeleiding: Ja de klastitularis. Maar in ieder geval het komt wel bij ons terecht. Als er bepaalde problematiek wordt vastgesteld dan komt dat bij ons terecht en dan gaan wij kijken van hoe kunnen wij die leerling daarin ondersteunen. Als wij merken dat is te zwaar dan betrekken wij daar ook het CLB bij maar dan gaan wij nog altijd als een team gaan bekijken, hoe gaan wij hier al school mee om. In de meeste gevallen worden de ouders daar ook in betrokken. Van kijk de school kan dit en dat en dit niet en dan is dat samen kijken wat er nog nodig is he om die leerling op te vangen.

Lieze Knezevic: Ook als de leerling vraagt de ouders hierbuiten te laten

LIn begeleiding: Nee, als de leerling zegt ik wil niet dat mijn ouders daarin betrokken worden gaan we dat zolang mogelijk niet doen. Dat is ook een beetje uit respect naar de leerling toe. Maar in sommige gevallen kunnen wij niet anders. Het is niet als ze naar het CLB gaan want daar is er beroepsgeheim. Maar in sommige gevallen, als er heir iets verteld wordt en de ouders beginnen ons daar expliciet vragen over te stellen dan moeten wij daar eerlijk in zijn. Maar wij zijn ook heel transparant naar de leerlingen toe.

Lieze Knezevic: Oke

LIn begeleiding: Als het niet moet dan doen we dat niet

Lieze Knezevic: Dus nazorg zouden jullie sowieso wel bieden.

LIn begeleiding: Uiteraard

Lieze Knezevic: Dat dacht ik wel.

LIn begeleiding: Jij dacht dat, ben je daar niet zeker van (lachend).

Lieze Knezevic: Jawel hoor! Ben eens aan het kijken naar de vragen maar soms wel moeilijk omdat er natuurlijk al veel gezegd wordt.

Directie: Ahja

Lieze Knezevic: Wat zien jullie als meerwaarde als jullie 1 duidelijk antwoord zouden bedenken naar de leerlingen toe maar dat kan ook natuurlijk naar jullie toe. Jullie hebben al bijvoorbeeld al gezegd dat het drempelverlagend werkt, dat is bijvoorbeeld al een meerwaarde

Directie: Het echte leven wel wat binnenbrengen in het onderwijs. Zowel voor ons als voor de leerlingen

LIn begeleiding: De empathie die je zal krijgen als je het echt komt vertellen zal veel groter zijn.

Lieze Knezevic: Het zal dan meer binnenkomen dan

LIn begeleiding: Ja zeker

Lieze Knezevic: Ja

Bettie Lernout: Denken jullie aan zaken die de ervaringsdeskundige voor die persoon een drempel zou kunnen zijn om hier voor een klas te komen spreken met een leerkracht

LIn begeleiding: Kan je die vraag nog eens herstellen.

Bettie Lernout: Opnieuw, welke drempels denken jullie dat er bij de ervaringsdeskundige zijn om naar hier te komen.

LIn begeleiding: De grootte van de klassen misschien, het aantal leerlingen die soms aanwezig zijn in de klas

Directie: Misschien ook wel wat onvoorspelbare reacties. Want wij kunnen ervan uitgaan dat en ik geloof dat wel he dat binnenkomen en empathie maar dat neemt niet weg dat er in de groep altijd iemand kan zitten die daar plots toch in onze ogen raar op reageren of een opmerking geeft. Die zegt van het is toch allemaal u eigen schuld. Stel je voor iemand die komt vertellen over armoede en hoe die daar in verzeild is geraakt. Ja dat kan altijd zij dat er een leerling zegt dat die dat niet gelooft. Of als je dat zo gedaan had had je dat niet voorgekomen. Maar ik denk dan dat mensen die ervoor kiezen om dat te doen dat dat mensen zijn die daar zelf psychisch wel wat tegen gewapend zijn. Want anders zou ik dat raar vinden mocht die daar zwaar een schrik voor hebben om dat voor een groep te doen. Of voor de reacties. Dan ga je je nooit profileren als ervaringsdeskundige. Het neemt niet weg dat dat kan gebeuren.

LIn begeleiding: Ik zit dan ook wel zo te denken van 'er zij wel een aantal klassen waar er een bizarre klasdynamiek is he' en leerkrachten kunnen zoiets hebben van 'ah misschien moeten we dat eens doen om ze bepaalde dingen te laten inzien'. Als die ervaringsdeskundige dan komt en die staat voor een klas die ze niet kennen, een uitleg te doen die wel vrij persoonlijk is en er zitten daar een aantal leerlingen die het helemaal niet zo nauw nemen en dat dan al een beetje in het belachelijke gaan gaan trekken of ervoor zorgen dat dat niet zo overkomt zoals dat is. Ja dan is dat wel weer een anderen. Maar dan denk ik ook wel van 'dat is iets dat je als leerkracht wel aanvoelt'. Dus dan zal je dat ook wel gaan doen bij klassen waarvan je weet van. Maar ja het is wel de derde graad he, dus cava.

Bettie Lernout: Wij hebben met een ervaringsdeskundige gesproken en die zei als ik zo bij een klas kom dan filter ik zelf al een deel van dat zeg ik wel en dat zeg ik niet. Want dat ze bij de volwassenen niet zouden doen. Denk je dat dat nodig is?

Directie: Ik denk dat dat inhoudelijk nodig kan zijn. Misschien zijn sommige thema's voor jongere mensen minder te vatten nog of gewoon door hun mindere levenservaring. Dat kan dat je zegt van dat ga ik niet vertellen want dat gaat te zwaar vallen. Ik kan dat mij wel voorstellen. En ook als je voor de groep staat en je voelt ook als leerkracht dat je denkt ik heb de groep niet mee of dat je al doende een paar dingen er dan niet bij zegt of wel bij zegt. Omdat je denkt als je het gewoon bent voor een groepje spreken dan pas je je verhaal soms op het moment zelf een beetje aan. Gebaseerd op de reacties die er komen of die er niet komen. Ik kan het mij wel voorstellen.

LIn begeleiding: Misschien kan dat ook wel een drempel zijn he. Je kan wel die opleiding van ervaringsdeskundige gevolgd hebben, je kan een ervaringsdeskundige zijn. Maar je moet het ook wel kunnen brengen naar de groep he. En ik denk dat dat voor de ene veel gemakkelijker zal gaan dan voor de ander. Dus je moet dat eerst proberen vooraleer dat je weet van dit lukt of dit lukt niet he. Dat is hetzelfde met een leerkracht he. Leerkrachten doen de opleiding om leerkracht te worden en ze moeten voor een klas staan en dan is het aanvoelen he, van jow lukt dat of lukt dat niet. En je moet ze meehebben.

Lieze Knezevic: Ja

Bettie Lernout: Ik kan je laptop niet goed zien

Lieze Knezevic: Mijn laptop is 5%

Lieze Knezevic: Over welk thema zouden jullie een ervaringsdeskundige willen laten komen. Wat leeft er bij jullie op school vooral.

LIn begeleiding: Wat ik de laatste tijd toch wel ervaar is dat er heel veel leerlingen, ale heel veel, toch wel een aantal leerlingen die in een depressie zitten en die depressie komt dan eigenlijk ook een stuk door het perfectionisme. Dus leerlingen die het echt wel heel goed willen doen en bij het minste dat dat dan niet zo is, is dat een tegenslag. En op een bepaald ogenblik zitten ze heel diep. Ja zo heb ik nu wel een aantal leerlingen. Dus een depressie dat is toch wel eentje om zeker aan te pakken.

En dan heb je ook nog, maar dat is meer drugsgelateerder, er zijn ervaringsdeskundigen die daar ook wel eens over kunnen praten, wat doet dat met een mens. Dat vind ik echt nog wel een belangrijke want dat is ook iets dat leeft he. Meer drugs dat is dan smoren, alcohol, sigarettenverslaving het is misschien niet zo erg maar pff het is toch wel alom aanwezig he.

Zijn er dan nog dingen? In de derde graad bso misschien zwangerschappen maar dat gebeurt al een keer maar niet extreem veel. Ik denk die depressies is iets dat heel heel heel heel hard leeft denk ik.

Lieze Knezevic: Dat is zeker interessant om te weten dan kunnen we dat eens vergelijken met de andere scholen.

Lieze Knezevic: Hoe gaan jullie daar op dit moment dan mee om, is dat dan CLB of leerlingenbegeleiding of,....

LIn begeleiding: Dat is meestal altijd de combinatie. Klastitularis,... Eigenlijk echt team is daarvan op de hoogte. Wordt opgevolgd door de leerlingenbegeleiding samen met het CLB en in sommige gevallen zijn daar ook nog bestaande organisaties bij betrokken. Bij sommige leerlingen heb je dan ook nog eens extra ondersteuning. Het CGG maar dat behoort eigenlijk tot het CLB dus je hebt 1 CLB verbonden aan een bepaalde graad, hier hebben wij er 2 maar die kunnen niet al die leerlingen opvolgen dus dan is dat met trajectbegeleiders die dat dan mee opvolgen

Lieze Knezevic: Ahja

LLn begeleiding: Schoolmoeheid dat is eigenlijk ook nog een heel belangrijke he. Psychische kwetsbaarheid, de motivatie om naar school te komen.

Bettie Lernout: Dus dat is hoe je omgaat met bepaalde problematieken dat er al leven maar doen jullie ook acties ofzo, bepaalde dingen die je onderneemt om het thema psychische kwetsbaarheid bij alle leerlingen onder de aandacht te brengen.

LLn begeleiding: Dat hangt ervan af hoe jij dat ziet, maar we zijn er wel mee bezig met zo het ook een beetje aangenaam te maken op school. Sinds 2 jaar ofzo hebben wij ook een leerlingenraad en binnen de leerlingenraad proberen de leerlingen dan ook activiteiten te organiseren om de pauzes iets aangenamer te maken. Ze zijn nu ook bezig met de aankleding van school. Om dat een beetje gezelliger te maken. Maar binnen leerlingenbegeleiding hebben we ook een werkgroep die bezig is met sfeer op school. Is dat dat je wou vragen?

Bettie Lernout: Het was een beetje een brede vraag he.

LIn begeleiding: Af en toe doen we wel een keer een activiteit. Het zou nog meer mogen he maar ook daar de tijd ontbreekt.

Lieze Knezevic: Ik ga eens kijken of er nog vragen zijn of we door kunnen naar het slot

Bettie Lernout: Ik denk dat we alles hebben gehad zo een beetje

Lieze Knezevic: Voor de zekerheid nog eens kijken of we niks vergeten,...

Lieze Knezevic: Oke dan kunnen we beginnen aan het slot. We willen gewoon nog eens vragen wat jullie visie is op ons project en of jullie ervoor zouden openstaan. Niet om het nu echt te doen he maar gewoon als vraag.

Directie: Natuurlijk, dat is wel een fijne invalshoek om daarrond te werken. Ook zo wat werk te verrichten om dat meer bekend te maken die werking. Dat dat kan

LIn begeleiding: Ik denk dat dat de dag van vandaag met al die wachtlijsten dat dat eigenlijk wel een heel mooie insteek is. Ik vind dat knap dat jullie daarop gekomen zijn en als dat iets meer bekend wordt denk ik dat jullie daar zeker nog reacties op gaan krijgen. Want we zijn natuurlijk altijd zoekende partij he. Leerlingen hebben het moeilijk, het is soms ook wel belangrijk om het soms ook wat door te

trekken, ook zodat leerlingen die het niet moeilijk hebben daar ook wel eens bij stilstaan. “oei dat bestaat oh oke”, we hebben bijvoorbeeld eens gehad met een leerling die ASS heeft. Dat is eigenlijk een problematiek en sommige leerlingen durven dat niet te tonen en er was 1 leerling en die heeft dat wel getoond samen met zijn professor en dat was zo mooi, die jongen heeft dat zolang tegengehouden maar door dat uiteindelijk in de klas te vertellen brengt dat wel wat teweeg bij die leerlingen. Dus dat is een belangrijk punt denk ik. Maar ook ja, die wachtlijsten, ik denk dat als leerlingen steun kunnen krijgen van andere leerlingen dat dat ook wel al kan helpen voor daarmee om te gaan.

Bettie Lernout: hebben jullie nog dingen waarvan je denkt tijdens jullie bevraging of onderzoek is dat zeker een belangrijk punt om nog eens te bekijken.

Lieze Knezevic: Voorstellen dat jullie hebben of nog vragen ofzo

LIn begeleiding: Ik denk dat het misschien wel interessant is, als je klaar bent met u proef dat het misschien wel fijn is om daar ook wel nog iets over te horen. Zo van, hoe moet ik het nu zeggen. Gewoon laat ons maar weten hoe het geweest is. En als je daar iets van binnen kunt steken mag je dat ook altijd doen, lijkt mij wel interessant.

Lieze Knezevic: Dat is rond juni he

Bettie Lernout: Ja hopelijk vroeger

LIn begeleiding: Jullie nemen nu een interview af en wij vinden het interessant. Als we daar dan niks meer van horen is dat ook zo een beetje jammer dus als dat dan afgewerkt is. Zijn er daar concrete acties aan verbonden is het misschien wel goed dat jullie ons daarvan op de hoogte brengen. Zodat wij ook meekunnen

Lieze Knezevic: Je zal zeker nog van ons horen

LIn begeleiding: Zeer goed Lieze

Bettie Lernout: Wij gaan werken aan een rapport uitschrijven en het is eigenlijk de bedoeling als alles goed loopt dat er eventueel een bachelorproject volgend jaar ermee aan de slag gaat. Waar dat jullie dan mee aan de slag kunnen.

Lieze Knezevic: Wij moeten het eigenlijk niet uitvoeren eerder op zoek gaan naar wat is het enzo
Directie: Eerder op onderzoek gaan

Lieze Knezevic omdat er zo weinig materiaal beschikbaar is online, ervaringsdeskundigen is niet zo heel bekend en er zijn niet heel veel wetenschappelijke artikels over. Daarom moeten we dus vooral aan de slag met interviews en gesprekken enzo met ervaringsdeskundige. Zodat we daarover ook kunnen schrijven.

LIn begeleiding: Hebben jullie dan ook al een interview gehad met een CLB medewerker

Bettie Lernout: Andere studenten, want we zijn me 6

Lieze Knezevic: We moeten allemaal 1 school doen, met 2

LIn begeleiding: Je had ook gevraagd voor iemand van het secretariaat maar ik weet nu niet ik denk dat dat voor het secretariaat vrij moeilijke vragen zijn. Omdat die daar eigenlijk minder in betrokken zijn he. Ik denk dat je met je interviews met de leerkrachten daar misschien iets kunt uithalen.

Bettie LErnout: Eventueel een brugfiguur maar ik weet niet of jullie dat hebben

Directie: Ja maar enkel in de eerste graad

Bettie Lernout: Leerkrachten sowieso

LIn begeleiding: Maar weet je wat het is, gebrek aan tijd he, dus nu kan ik dat vragen aan iemand van het secretariaat maar op zich gaat dat voor jullie geen meerwaarde zijn. Dan denk ik van het is beter dat ik wat gegevens doorgeef van bijvoorbeeld mvr Gimpe of misschien mnr Monbalieu want hij zit ook in de leerzorg. Maar als je wat verschillende mensensies wilt hebben dan kan da wel maar dat gaat wel online moeten denk ik

Lieze Knezevic: Ja dat kan ook online dat is niet erg, dan kan ik sowieso nog de 2 leerkrachten doen

LIn begeleiding: Ik zal je de gegevens doorgeven van mevrouw Gimpe en dan kunnen jullie afspreken wanneer jullie dat gaan doen oke. Ze ziet het wel zitten.

Lieze Knezevic: We zullen dat eens online doen

LIn begeleiding: Bij deze hoop ik dat we jullie een beetje hebben kunnen helpen

Lieze Knezevic: Ja

Bettie Lernout: Merci voor jullie tijd alleszins

Lieze Knezevic: Ja, dankjewel!

LIn begeleiding: Met 2 ben je altijd sterker he

Lieze Knezevic: Dat is waar dan kan je elkaar wat aanvullen

Contactpersoon 3: Anonieme leerling

Lieze Knezevic: Oke, hallo

Leerling: Hallo

Lieze Knezevic: Welkom

Lieze Knezevic: Oke, eerst en vooral ga ik beginnen met het project uit te leggen. Wij zijn dus met 6 studenten en wij doen ons bachelorproef over hoe kunnen we ervaringsdeskundigen inschakelen in

het secundair onderwijs derde graad in het thema geestelijke gezondheid. We hebben jou gekozen omdat je in de 3e graad zit en in een sociale richting en daar willen we ons op baseren.

Lieze Knezevic: Ik ga eerst een vraag aan jou stellen, weet jij wat een ervaringsdeskundige is.

Leerling: Nee

Lieze Knezevic: Oke, absoluut niet?

Leerling: Nee totaal niet. Een ervaringsdeskundige,... Nee eigenlijk echt nie

Lieze Knezevic: Een ervaringsdeskundige is dus bijvoorbeeld iemand die iets heeft meegemaakt waardoor die daar een ervaring in heeft en daarover uitleg kan geven aan anderen. Bijvoorbeeld iemand die een depressie heeft gehad en daarin ervaring heeft en dan in scholen gaan praten over hoe dat was,... Of mensen met een drugsprobleem die daarover gaan praten op scholen. Wij gaan ons vooral gaan baseren op psychische kwetsbaarheid bijvoorbeeld iemand heeft een eetstoornis gehad.... Iemand die dat heeft meegemaakt kan daar vanuit zijn ervaring uitleg over geven ipv dat de leerkracht dit zou doen. Heb je ooit al eens een ervaringsdeskundige in de klas gehad? Kan iemand zijn in armoede/alcohol,....

Leerling: Ik heb al iemand gehad in de klas die drugsverslaafd was, cocaïne. En nog allemaal andere dingen. Die heeft dan gewoon heel zijn leven verteld en hoe die daarin is geraakt. Wat de problemen waren, wat de oorzaken zijn,... En dat heeft ons allemaal echt geleerd van hoe je da allemaal moet doen om daar niet in te komen en wat de gevolgen zijn.

Lieze Knezevic: Dat is wel interessant

Lieze Knezevic: En komt die elk jaar terug of was dat 1 keer?

Leerling: Er zijn meerdere op mijn school die dat komen doen omdat ik ook in een sociale richting zit. We hebben ook iemand gehad die dakloos was, dat was in het 3de. En die van drugs was erna.

Lieze Knezevic: Dus dat is niet elk jaar hetzelfde, dezelfde persoon die komt. Is dat elk jaar een ander thema?

Leerling: Ja elk jaar een ander thema en vooral de oorzaken bekijken en hoe je eruit kan komen.

Lieze Knezevic: Is er ook iemand binnen de geestelijke gezondheid die over iets is komen vertellen

Leerling: Nee dat niet eigenlijk

Lieze Knezevic: Dan kunnen we over naar de volgende vraag. Wat is psychische kwetsbaarheid volgens jou?

Leerling: Psychische kwetsbaarheid,... wat is dat voor mij? Hoe moet ik dat uitleggen

Lieze Knezevic: Zeg maar gewoon, maakt niet veel uit als het fout is.

Leerling: Dat is als je het mentaal moeilijk hebt denk ik, dat je stuggelt met jezelf mentaal en niet weet wat te doen. Als ik aan psychische problemen denk denk ik vooral dat je hulp moet zoeken bij anderen en met zoveel mogelijk goede vrienden moet praten om u beter te voelen.

Lieze Knezevic: Ja psychische kwetsbaarheid is een kwetsbaarheid die je ontwikkelt waarbij je makkelijk gezegd niet goed in je vel zit

Lieze Knezevic: Welke thema's zijn bij jou en je leeftijdsgenoten actueel. Welk thema zou je graag aan bod laten komen. Je mag zelf kiezen, iets binnen psychische kwetsbaarheid. Je mag zelf een persoon kiezen die komt praten. Welke thema's zijn interessant voor u en u leeftijdsgenoten?

Leerling: Vooral over depressies en ja drugs.

Lieze Knezevic: Waarom?

Leerling: Omdat de derde graad al wat ouder zijn en soms al uitgaan en mensen die uitgaan naar OVP dat die wel eens drugs proberen. Die hebben daarna dan moeite omdat die verslaafd zijn en dan krijgen die ook wel mentale problemen denk ik.

Lieze Knezevic: Dus dat vind je wel interessant om iemand over te laten komen?

Leerling: Ja maar eigenlijk vooral depressie

Lieze Knezevic: Waarom

Leerling: Bij depressies zijn er zoveel gevolgen

Lieze Knezevic: Je vindt dat er daar eigenlijk nog te weinig informatie voor is bij de jongeren? Je vindt het belangrijk dat er weet is van gevolgen enzo.

Leerling: Ja ik vind dat de jeugd van nu niet echt weet wat een depressie is en hoe ernstig dat kan zijn en dat veel jongeren eigenlijk in een dipje zitten en als ze nu niet geholpen worden dat ze het later moeilijk gaan hebben en in een depressie kunnen komen.

Lieze Knezevic: Oke heel interessant. Waar vind jij op dit moment dan informatie over die thema's?

Leerling: Ik vind dat vooral op school want op school leer ik ook over de mentale gezondheid van kinderen. Vooral kinderen, ook over de problemen, thuissituaties ook over kinderen met gescheiden ouders. Dus ik lees daar ook al veel over en ken daar ook wel veel over.

Lieze Knezevic: Zoek je daar dan ook soms dingen over op om er meer over te weten te komen?

Leerling: Dat is iets dat mij interesseert dus ik ga er wel soms over lezen. Als er iets is in mijn boek kan ik het ook wel vragen aan mijn leerkracht

Lieze Knezevic: Waar kan je terecht als het niet goed gaat binnen of buiten de school. Bijvoorbeeld op school voel je je niet goed naar wie ga je dan.

Leerling: Ik zou dat eerst voor mezelf houden en kijken wat de problemen daarvan zijn. Als ik er nog steeds mee zou struggelen zou ik eigenlijk eerst mijn vrienden opzoeken en erover praten. Ik weet dat

di eer altijd zijn en mij zouden helpen. Als dat nog niet over is mijn gezin, mama, papa, broer en zus want ik weet dat ik met hen ook kan praten.

Lieze Knezevic: En op school? Zou je naar je leerlingbegeleiding stappen?

Leerling: Als ik problemen heb op school ga ik nooit naar leerkrachten of CLB gaan.

Lieze Knezevic: Oke, Als het goed is gaan we naar een volgend puntje. Dat gaat over de meerwaarde. Wij willen eigenlijk bijvoorbeeld een ervaringsdeskundige die een depressie heeft gehad en daar veel gevolgen van heeft gehad inzetten in het secundair onderwijs. Dus dan zou die ipv dat de leerkracht pure theorie geeft over een onderwerp zou er regelmatig een ervaringsdeskundige komen. Welke meerwaarden zie jij dan?

Leerling: Welke meerwaarde dat ik zie is de echte waarheid erachter. En wat die leerkracht verteld daarover is gewoon alle theorie en dat is redelijk saai en dan moet je dat studeren..... Dat komt niet echt door maar als er echt een ervaringsdeskundige komt zal die dat geloofwaardiger kunnen vertellen, veel meer over weten, en als we een vraag hebben zal die daar ook goed op kunnen antwoorden omdat die het zelf heeft meegemaakt. De leerkracht gaat gewoon de theorie vertellen
Lieze Knezevic: Bedoel je dan de echtheid van het verhaal? Dat het meer zal door doorkomen en je beter zal opletten bv?

Leerling: Ja als een deskundige komt ben ik eigenlijk meer geïnteresseerd en kan ik beter opletten. Omdat dat een deskundige is die echt in zo een periode is geweest. Dusja

Lieze Knezevic: Ja, das zeker waar. En hoe zou je dat dan zien? Als een ervaringsdeskundige in de klas komt zou je het dan bijvoorbeeld belangrijk vinden om op het einde plaats te maken voor vragen of als er leerlingen zijn met een depressie in de klas zouden die dan ook hun ervaring mogen delen? Of hoe zie je dat in werkelijkheid

Leerling: Nadat de deskundige heeft gepraat moet er wel plaats zijn voor vragen en dat is wel interessant. De deskundige weet daar ook perfect antwoord op. Dan leer je daar altijd over bij. De leerling mag ook zijn verhaal doen vind ik maar denk dat dat beter niet voor de hele klas is maar privé. Dat kan wel goed zijn maar zou kunnen tegenvallen denk ik, dat is mijn mening.

Lieze Knezevic: Kan dat dan triggeren voor andere personen in de klas. Stel er komt iemand spreken over eetstoornissen en iemand in de klas heeft dat? Zie je daar problemen bij of hoe zie je dat?

Leerling: Ik vind dat de leerling daar zeker eerst over moet geïnformeerd worden dat er iemand komt om daarover te praten en als die persoon daar oke mee is dan kan die daar wel bij zijn. Maar als die daar niet mee akkoord is dan mag de leerling wel uit de klas gaan. Want dat kan wel een serieus onderwerp zijn.

Lieze Knezevic: Welke meerwaarden zie je nog dat ervaringsdeskundigen kunnen bieden?

Leerling: Wat bedoel je?

Lieze Knezevic: Je hebt al gezegd het kan zorgen dat het verhaal meer doorkomt, zijn er nog zo zaken?

Leerling: Binnen de school? Wacht he, effe nadenken. Ik denk sowieso wel want het verhaal komt meer door. Dan leer je daar ook wel mee omgaan. Stel iemand heeft een eetstoornis dan kan je daar rekening mee houden he. Ook hoe je andere personen daarmee kan helpen. Het lijkt mij wel interessant dat die uitlegt hoe die eruit is geraakt enzo. Dan gaan er andere leerlingen rekening mee kunnen houden met elkaar.

Lieze Knezevic: Dus tips voor andere leerlingen lijken je wel handig

Leerling: Ja en ook informatie krijgen die we nog niet wisten.

Lieze Knezevic: Oke danku, we gaan het nu hebben over belemmeringen. Welke moeilijkheden denk je dat er zullen zijn wanneer de ervaringsdeskundige voor de klas komt staan?

Leerling: Euuuuhm, bijvoorbeeld als een deskundige praat over problemen ofzo en dan kan dat misschien wel fout binnenkomen bij sommigen, dat weet je nooit.

Lieze Knezevic: ahja oke

Leerling: Maar bedoel je moeilijkheden alleen voor de ervaringsdeskundige

Lieze Knezevic: Dat kan ook voor de leerling of zelf voor de school zijn

Leerling: Ik snap het. Moeilijkheden voor de school kan wel geld zijn maar een school kan zelf wel kiezen om er een te laten komen of niet. Moeilijkheden voor de leerlingen is dat dat misschien fout kan binnenkomen ofzo.

Leerling: Ik denk ook dat het een belemmering kan zijn om enkel het slechte te laten zien. Dus misschien ook letten op de minder zwaardere dingen bv dat di eer wel is uitgeraakt en dat het nu beter is bv.

Lieze Knezevic: Soms is het genoeg negatief he

Leerling: Ja inderdaad

Lieze Knezevic: Het volgende puntje is de nazorg. Je kent dat wss wel

Leerling: Is dat zo.....

Lieze Knezevic: De zorg erna, dus nadat de persoon komt spreken. Want als er leerlingen moeilijkheden hebben moet je daar wel zorg aan kunnen bieden na het gesprek. Er moet wel in bepaalde mate bijvoorbeeld een doorverwijzing zijn waar leerlingen terecht kunnen.

Oke dus hoe denk je dat er veiligheid gecreëerd kan worden in de klas om hierover te spreken. Het is natuurlijk niet gemakkelijk op jou leeftijd om alles te delen.

Leerling: Sowieso een goede band hebben met u klas, andere leerlingen en u klastitularis hoort daar voor mij ook echt bij en daar echt over kunne praten als 1 groep. Samen voor elkaar er zijn. En zeker zorgen dat er geen andere kinderen gaan roddelen. Gewoon samen sterk staan als 1 team

Lieze Knezevic: Dus je voelt u veilig als er zeker niet over gepraat wordt buiten de klas

Leerling: Ja Dan is er veel vertrouwen als er niks wordt doorverteld

Lieze Knezevic: En wat als dat niet is binnen de klas? Hoe kan je het dan bereiken die veiligheid?

Leerling: Als die sterke band er niet is in de klas dan zijn u beste vrienden wel belangrijk om te hebben. De hele goeie vrienden en vriendinnen. Daar is er zeker veiligheid, ik weet wel dat zij dat niet doorvertellen. Ik zou dus dat doen

Lieze Knezevic: Oke, wat denk je over nazorg na het gesprek met een ervaringsdeskundige? Stel je voor er is een super zwaar gesprek geweest over depressies ofzo. Hoe denk je dan dat je als leerkracht of ervaringsdeskundige voor de leerling kan zorgen. Dus na het gesprek

Leerling: Ja ik zou eerst als ik leerkracht was zou ik sowieso als de ervaringsdeskundige weg zou zijn met mijn klas alleen vragen als iedereen snapt wat er net verteld is. Ik zou eerst wat verduidelijken wat er gezegd is geweest en wat vragen over proberen beantwoorden.

Lieze Knezevic: Dus je zou eigenlijk een klein moment erna willen inplannen om nog eens kort een gesprek te hebben als klastitularis met de leerlingen.

Leerling: Ja en nog eens met de leerlingen over te praten

Lieze Knezevic: En als een klasgenoot ervan aangedaan is en die durft dat niet voor heel de klas te zeggen, denk je niet dat da een probleem zou kunnen zijn.

Leerling: Ja dat wel. Ik zou vragen als leerkracht hoe het gaat en ik zou denk ik als leerkracht wel zien als leerlingen terughoudend zijn dat er iets is. Dan zou ik na de les vragen of alles oke is en dat je het voor jezelf zou houden.

Lieze Knezevic: En wat dacht je ervan dat als de ervaringsdeskundige weg is om een klein infomoment te houden en zeggen als iemand hiermee worstelt kun je hier hier en hier terecht en dan wat emailadressen.

Leerling: Ja dat is wel een goed idee, zo gaan de leerlingen echt privé blijven en zo geholpen worden. Zonder dat iemand dat echt weet maar bij onze school iedereen kent Smartschool maar als je Smartschool opent heb je bepaalde lijnen zoals zelfmoordlijn, CLB, je hebt ook depressielijn en voor problemen heb je verschillende lijnen. Zowel om te bellen en mailen. Ik heb dat onlangs gezien en dat is wel goed. Echt nummers van alles, daar kan je naartoe

Lieze Knezevic: Dus dat vind je wel positief van u school

Leerling: Ja zeker want alle gegevens staan onder elkaar. En dat staat echt op iedereen zijn smartschool

Lieze Knezevic: Super, we gaan nu over naar het slot

Leerling: Top

Lieze Knezevic: Heb je nog opmerkingen voor ons project, tips die je ons kan geven?

Leerling: Tips die ik kan geven is moeilijk want ik ben wel veel jonger maar een tip is aan jullie veel succes als jullie dat gaan doen. Probeer het op een goede manier te doen.

Lieze Knezevic: We gaan het project wel niet zelf uitvoeren maar het schriftelijke deel wel. Dus dat is misschien een tip voor de jaren erna

Lieze Knezevic: Laatste vraag, wat zou je vinden als dit project in jouw klas zou gebeuren.

Leerling: Ik zou daar wel positief tegenover staan, ik zit in een sociale richting en later ga ik daar ook nog over leren. Dan krijg ik al een goed beeld van wat er allemaal bestaat in deze wereld en hoe je kan geholpen worden, welke tips?... Ik vind dat echt gewoon goed, als jullie dat doen ga ik veel beter kunnen opletten. Ik vind dat onderwerp ook kei interessant.

Lieze Knezevic: Oke dankjewel voor je actieve bijdrage, ik zie dat we ongeveer een halfuurtje bezig zijn dus dat we wel kunnen afronden. Dankjewel salut

Bijlage 7: Sofie Verstraeten (ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheid)

Datum: 24 oktober

Locatie: Online via teams

Marieke: Waar werk je?

Sofie: Ik heb ene vaste job als communicatiemedewerker bij VAB (expertisecentrum voor alcohol en drugs). Hier een job bijnemen als ervaringsdeskundige is wat te druk. Ik ga wel spreken voor scholen. In de Vives ga ik vaak mijn verhaal doen bij leerlingen verpleegkunde. Ik ben ook ingeschreven bij Te Gek waar ik ga spreken voor middelbare scholen.

Mijn specifieke kwetsbaarheid is Borderline. Bij Vives ga ik dan vaak hierover getuigen zodat ze de theorie wat kunnen linken aan de praktijk. Nu werk ik ook mee aan een vak rond de sociale kaart in het hoger onderwijs.

Ik ben momenteel nog niet aan de slag in het middelbaar omdat dit iets gevoeliger ligt. Dit is een jongere doelgroep die vatbaarder zijn voor wat gezegd wordt. In het hoger weten leerlingen vaak al meer wat mijn diagnose inhoudt doordat ze er al over leren. Voor het middelbaar ligt dit anders. Ik moet hier eerst een opleiding voor volgen binnen Te Gek. Te Gek werft ervaringsdeskundigen aan om te spreken binnen het middelbaar. Je moet hier een soort opleiding voor volgen omdat je je verhaal positief moet kunnen vertellen. Deze opleiding is niet verplicht.

Marieke: Waarom is het zo moeilijk om voor het middelbaar te praten?

Sofie: Ze zijn nog iets vatbaarder. Het kan zijn dat als iemand over verslavingsproblematiek spreekt dat ze dit zelf gaan willen uittesten. Daarnaast weet je ook niet wie er in de klas zit. Het kan zijn dat je

de jongeren triggert. Wat jullie willen doen is ook gericht op later en dan ligt dit wel anders volgens mij. Als ik spreek over gepest worden vroeger is dit een ander verhaal.

Marieke: Wat vindt u over het samen les geven met een leerkracht?

Ik vind dit wel goed. De leerkracht kan spreken over de theorie. Echt een verhaal horen van iemand is zeker een meerwaarde. Ik ben er voorstander voor.

Marieke: Kan je wat meer vertellen over opleiding?

Sofie: Ik heb de opleiding gevolgd aan Vives hogeschool. Dit is een 1jarige opleiding. Je leer alle basistechnieken over communicatie, je herstelverhaal schrijven, verschillende onderdelen binnen GGZ. Je leert er ook wat je drijft als ervaringsdeskundige. Er zijn in België ook nog 2 andere in Antwerpen in Leuven (3j). Dit zijn langere opleidingen.

Marieke: Vindt u de opleiding nodig om tewerkgesteld te worden?

Sofie: Dit vind ik een moeilijke vraag. Er zijn veel mensen die zonder deze opleiding al een goede ervaringsdeskundige kunnen zijn. Andere hebben dit sterk nodig. De opleiding staat nog in de kinderschoenen en alles is nog heel basis. Voor mij gaat het nog niet diep genoeg dus dit moet nog evolueren. Je leer er wel veel over het praten met patiënten, zelfontplooiing. Je leer er wel echt wat je wil doen. De 3-jarige opleiding is misschien nog iets beter om je klaar te stomen dan de 1-jarige.

Marieke: Wat zou je definiëren als ervaringsdeskundige binnen de GGZ?

Sofie: Mensen die hun eigen psychische kwetsbaarheden inzetten om anderen hoop te geven. Helpen om anderen te bevorderen binnen de GGZ. Langs de ene kant geef je patiënten van nu hoop en langs de andere kant kan je helpen de GGZ te bevorderen.

Marieke: Denk je dat er genoeg draagvlak is binnen scholen voor ons project?

Sofie: Ik denk dat dit wel kan. Het zal er wel vanaf hangen welke school. Vives staat hier bijvoorbeeld heel hard voor open maar ik denk niet dat dit overal zo is. Ik kan dit moeilijk algemeen zeggen. Zeker voor het middelbaar wordt het nu nog veel minder gevraagd.

Marieke: Is er budget binnen de middelbare scholen hiervoor?

Sofie: Dit weet ik niet. Bij hogescholen is dit met een vrijwilligersvergoeding (35 euro + treinticket of benzine). Ook met de opleiding gedaan te hebben is dit een vrijwilligersvergoeding. Een vrijwilligersvergoeding is volgens mij een goede start om te zien hoe dit werkt.

Marieke: Wat vind je van het idee dat we dit enkel binnen sociale richtingen willen doen?

Sofie: Voor mij mag dit breder maar ik snap het wel. Ze kunnen dit dan al meer koppelen naar latere studies en werkveld. Toch denk ik dat dit voor iedereen interessant kan zijn.

Marieke: Wat moeten we zeker vragen aan middelbare scholen?

Sofie: Hoe zien zij psychische kwetsbaarheid? Wat willen ze graag meegeven aan leerlingen? Wat zien ze dat er speelt bij de leerlingen om over te praten? Staan ze hiervoor open? Zijn hier financiële middelen voor?

Marieke: Zijn er thema's waarvan je denkt dat we ze beter niet aankaarten?

Sofie: Ik weet dat eetstoornissen spelen. Het is moeilijk omdat je voor een breed publiek staat. Ik denk dat je het algemeen moet houden: zelfzorg, zelfzekerheid, mentaal goed voelen. Dit is beter denk ik

dan wat iemand heeft meegemaakt of wat iemand zijn trauma's zijn. Een getuigenis kan wel maar dit moet goed afgebakend worden.

Marieke: Denk je dat er genoeg draagvlak is bij ervaringsdeskundigen zelf?

Sofie: Ik denk van wel. De ervaringsdeskundigen die ik ken staan daar zeker voor open.

Bijlage 8: Interviews Sint-Jorisschool te Menen

Contactpersoon 1: Directie

Contactpersoon 1: directrice

Interviewer: Bettie Lernout

Datum: Vrijdag 25 november (14:00)

Locatie: Sint-Jorisschool Menen

D = Directrice

B = Bettie Lernout

B: Ik zal beginnen met het project nog eens uit te leggen voor we beginnen. Het gaat dus over het inzetten van de ervaringsdeskundigen binnen de 3de graad binnen de richtingen die vallen onder het domein maatschappij en welzijn. Dus dan denk ik aan GWW, STW en verzorging binnen deze school. Ervaringsdeskundigen zijn mensen die zelf een problematiek hebben meegemaakt en die daarna hebben besloten om ermee aan de slag te gaan. Er bestaan ook opleidingen om ervaringsdeskundige te worden maar wij hebben beslist om ons niet te beperken tot mensen met de opleiding omdat dit een heel beperkte groep is en er lange wachtrijen zijn voor deze opleiding. Dus hebben wij besloten om te werken met ervaringsdeskundigen die de opleiding gevolgd hebben of er nu professioneel mee aan de slag zijn. Wij moeten dus onderzoeken hoe die mensen kunnen ingezet worden in een lessenpakket van de 3de graad en wat er daarvoor nodig is: wat de school nodig heeft om ervaringsdeskundigen in te zetten en wat de ervaringsdeskundigen op hun beurt nodig hebben om dit goed te doen werken.

D: Ja.

B: Ik weet niet of dit duidelijk is voor jou om te beginnen?

D: Ja. Het gaat dus om een soort zijinstromers dat je het hebt? Het zijn mensen die in die vakken zouden lesgeven?

B: Ja, het is wat moeilijk. Het gaat niet echt om...

D: Niet mensen die voltijds werken? Gewoon mensen die ingezet kunnen worden in die lessen?

B: Nee zeker niet om voltijdse lessen. Het is wel meer dan enkel een getuigenis brengen. We willen verder gaan dan enkel een verhaal vertellen. Het gaat om mee bepaalde lessen geven en via de eigen ervaring een meerwaarde bieden binnen bepaalde leerstof.

D: Ja oke, ik denk dat ik de relevantie er wel van inzie.

B: Er zijn verschillende meerwaarden. Het gaat vooral om verschillende vooroordelen weg te werken, het bespreekbaar maken van het thema zelf bij de jongeren en ook eventueel naar verder studeren een meerwaarde aan de professionele identiteit bieden. Het interview hebben we onderverdeeld

onder verschillende puntjes. Onder inleiding hebben we enkele vragen. Hebben jullie ooit al gewerkt met ervaringsdeskundigen?

D: Euh, ik zie wel dingen passeren. Ik denk wel dat dit zeker richting verzorging bijvoorbeeld, dat zij wel proberen om vaak richting het beroepsveld te gaan en dat zij dan gaan luisteren naar zaken. Maar ervaringsdeskundigen die zo echt mee in de les komen, systematisch, ik denk dat dat dan wel minder is.

B: Ja, maar wel eens een getuigenis van iemand dan?

D: Een getuigenis sowieso en toch ook wel tijdens de les een keer een aantal zaken. Maar het is natuurlijk ook wel, met de vele stages zit je sowieso wel met de ervaringsdeskundigen die binnenkomen, het feit dat ze ernaast staan.

B: En hoe loopt dat meestal die samenwerking? Degene die je nu al hebt dan met mensen vanuit het werkveld.

D: Wel, ik ben natuurlijk nieuw. Zelf heb ik weinig tot geen rechtstreekse contacten met mensen. Maar ik denk wel, als ik zo denk aan mevrouw X bijvoorbeeld, die in u bevraging kan zitten, dat zij wel goede contacten hebben en dat dat eigenlijk wel vlot loopt. En dat mensen in die sector denk ik wel getriggerd zijn om naar hier te komen. Ze voelen de noodzaak van goede krachten natuurlijk en komen dan echt wel graag tot binnen de school.

B: Ah ja oke. Dat is goed om te weten. Als jij het thema psychische kwetsbaarheid zou moeten omschrijven, wat valt daar dan onder volgens jou? Want dat is een heel breed thema natuurlijk.

D: Euhm, het eerste wat in me opkomt is dat het heel heel actueel is en dat het zoveel meer aanwezig is dan... Ik vind het soms een moeilijke. Soms denk ik dat de bespreekbaar misschien in bepaalde gevallen het wat te aanwezig maakt. Maar tegelijker, los van alles, zeker bij jongeren,... Ik hoor hier dingen waarvan we denken... Eigenlijk zouden we moeten zeggen 'chapeau dat je op school zit'.

B: Ja

D: En volgens mij, maar misschien klinkt dat zo meer als frustratie van een 30/40'er, maar ik denk echt waar dat die constante bereikbaarheid en dat constante zien van zaken die altijd, ja. Ik denk dat die sociale media wel een heel groot issue zijn in die kwetsbaarheid. Dat het nooit stopt he.

B: Ja, dat snap ik. Dat het nu misschien ook wel meer actueler is dan X aantal jaar geleden daardoor?

J: Ja ik denk dat wel. Ik denk echt dat wij, wij als ik in het middelbaar zat dan maar ik heb het vooral over jongeren. Waren we daardoor psychisch sterker? Ik weet het niet. Maar we hadden natuurlijk veel minder impulsen. Wij hadden ook mindere, en ik zie dat bij mijn kinderen soms, ik moet altijd denken... Ik geef altijd het Samson voorbeeld. Als ik Samson wou kijken dan moest ik, ik weet het niet meer, om 18u kijken op één of de vrt nu. Maar dan moest ik daar zitten. Ik kon onmogelijk met een video opnemen, dat was dan ook al not done. Maar nu is dat eigenlijk zot wat kinderen kunnen. De veelheid... Je kan naar een film en dan onthoud die, op Netflix onthoud die waar dat je zit en dan stelt die dingen voor en dan kan je ten allen tijden aan alles.

B: Ja

D: Ja daar moet je wel serieus wat weerbaarder voor zijn.

B: Ok. Dan is het volgende puntje draagvlak. Denken jullie dat er draagvlak is bij de leerkrachten om zo'n samenwerking aan te gaan met ervaringsdeskundigen?

D: Ja dat denk ik wel. Ik moet ze natuurlijk allemaal nog wat leren kennen en dat zal wat de tenneur van ons gesprek zijn. Maar ik denk dat wel. Als ik zo denk aan bepaalde leerkrachten nu die binnen die vakken staan dan denk ik dat zij zeker ook vragende partij zelf zouden zijn om de praktijk of om de ervaring binnen te brengen.

B: Omwille van die meerwaarde dan daar?

D: Ja.

B: Oke. Wat denken jullie als directie over het hele gegeven om ervaringsdeskundigen een plek te geven binnen het hele onderwijs?

D: Euhm. Ik zelf ben daar zeker in die richtingen een grote voorstander van. Omdat ik denk dat je meer en meer, juist om wat ik net zei... Jongeren weten meer en hoe echter het is, hoe meer dat ze het waarschijnlijk naar waarde gaan schatten. Als ik in het middelbaar zat, dan hadden we een handboek en als we een filmpje zagen, dat was één of twee keer in een jaar, dan waren wij kei hard onder de indruk. Maar nu zijn ze zo danig veel gewoon dat ik denk dat je met echte dingen moet afkomen.

B: Ja

D: En een extern iemand, ja dat doet het wel nog altijd he.

B: Ja oke dat is goed. Ik heb daarnet al wat geschetst wat wij denken dat de meerwaarde is, maar denk je nog aan andere dingen?

D: Ja ik denk inderdaad, het is raar zeggen, maar dat een vreemde of een extern iemand, onder het motte 'nieuwe bezems vegen schoon', dat is ook één. De echtheid, het feit dat het over echte verhalen gaat. En het breekt ook wel een beetje hun dag. Ja, ik denk dat leerlingen die voor die richtingen kiezen en dan het klassieke ASO dat start in Humane en dan in heel die poot, in heel dat domein van maatschappij in welzijn, denk ik dan dat leerlingen die daar zitten effectief kiezen voor mensen. En dat zij dus ook graag echte mensenzaken... Ik denk dan persoonlijk aan de pure wetenschappen. Ik ben 15 jaar titularis geweest van de wiskunde-wetenschappen, of dat een meerwaarde is dat een prof chemie dat komt uitleggen, neen. Of dat dat een ervaringsdeskundige is die met een erlenmeyer zit te draaien, neen. Het gaat echt wel om mensen die voor mensen kiezen he.

B: Ja inderdaad.

D: Dus dat lijkt me wel een meerwaarde.

B: Euhm, de vraag die ik wou stellen was 'hoe denk je dat draagvlak eventueel vergroot kan worden?' maar je zei eigenlijk al dat het draagvlak al heel groot is dus dan is het misschien niet nodig om het nog te vergroten?

D: Ho ja, ik moet ze natuurlijk nog leren kennen he. Ik heb gewoon het gevoel, waarom denk ik dat dat draagvlak cava is, omdat dat wel open mensen zijn. De leerkrachten in die richtingen waarmee ik al wat langer heb gesproken, ik heb het gevoel dat ze gewoon heel toegankelijk zijn en open staan

voor veel dus daar komt het van. Maar vergroten, ik denk dat je elk draagvlak voor iets vergroot door concrete tools, praktische uitwerking en kennis aan te reiken.

B: Ja

D: Als je zomaar zegt van 'ja, er zou eens iemand komen in je les'... Ja, ik denk dat je heel concreet moet werken.

B: Ja

D: Daarom, ja.

B: Oke, goed. Dan is het volgende puntje de randvoorwaarden. Wat denk je dat er nodig voor die ervaringsdeskundige effectief voor de klas kan staan. Wat denk je dat er daaraan vooraf moet gaan voor je effectief die les kan laten doorgaan?

D: Bedoel je dat dan om hen hier te krijgen? Om hen te overtuigen of?

B: Ja, vooral van op het moment dat je iemand hebt gevonden dat het ziet zitten. Wat moet er dan gebeuren qua afstemming met de leerkracht of eventuele voorbereiding van die ervaringsdeskundige of van de leerkracht?

D: Ja ik zou dat dan vooral bij die leerkracht en bij die persoon of personen steken zoals het meestal loopt in het onderwijs. Ik denk dat onze leerkrachten in die vakken zeker ook al op hun beurt ervaringsdeskundige zijn maar dan vanuit een andere insteek en dan zou ik hen samen zetten. Want het voordeel daarvan is natuurlijk ook dan zij hun klassen kennen. Ik zou ook altijd, het is een beetje te zien wie. Stel dat er iemand komt en, ik zeg maar iets, een psychiater bijvoorbeeld die het over zware problematieken heeft, dan zou ik die niet in september zetten. Dat lijkt me, wat randvoorwaarden betreft... We hebben nu gemerkt met een bepaald project, dat er iemand kwam en die had het over zelfdoding... Ja, dat kwam bij bepaalde toch op een bepaalde manier binnen. En misschien dat dat wel een voorwaarde kan zijn: dat de leerkracht zijn klas kan, zijn of haar klas.

B: Ja

D: Voor de rest denk ik dat er daar heel weinig randvoorwaarden zijn. We hebben natuurlijk onze lokalen dat erop uitgerust zijn en mensen die weten waarover dat ze het hebben dus voilà.

B: Ja, oke. Welke afstemming denk je dat er nodig is tussen de leerkracht en de ervaringsdeskundige precies?

D: Ik zou als leerkracht zou ik de voorkennis van bepaalde leerlingen schetsen: wat kennen ze over het onderwerp in kwestie, waar staan ze. Misschien, als het van toepassing is, zonder daar al te persoonlijk in te gaan en zonder de GDPR te schaden, zou ik daar misschien ook zeggen dat bepaalde dingen wat moeilijker kunnen binnenkomen in een bepaalde groep. Omgekeerd kan je natuurlijk ook werken he. Het gaat over de derde graad zeker?

B: Ja.

D: Dan vooral. Ik denk dat je met 5de, 6de, eventueel 7des omgekeerd het gesprek kan aangaan he. Als je weet dat er iets is. Dat betekent waarschijnlijk wel dat je op vrij goeie voet staat met de

leerlingen en dan kan je nog zeggen van 'kijk, zet je u achteraan, ga je naar buiten?' Stel dat er iets gevoelig zou zijn he.

B: Awel ja, het sluit wat aan bij de volgende vraag. Wat denk je dat er nodig is voor de leerlingen? Denk je dat er daar een voorbereiding aan vooraf moet gaan of hoeft dat niet perse?

D: Ik ben eigenlijk altijd een beetje... Ik geloof veel meer in nabeschouwing dan in voorbeschouwingen.

B: Ja.

D: Voor alle vakken dan eigenlijk hoor. Omdat je anders eigenlijk al op een bepaalde manier in een soort hokje duwt en misschien een bepaalde bril opzet vanuit jouw ervaring of vanuit iets. Ik zou misschien wel zeggen 'dan komt die en dat gaat daar over'. Maar voor mij zou het... Maar ik denk nu vooral vanuit mijn lespraktijk vanuit vorige jaar. Maar dan zou het voor mij mogen stoppen en dan zeggen van ja 'kijk, je gaat daar naar luisteren, luister daar met een open visier naar'. En dan ofwel met de persoon in kwestie als die dat ziet zitten ofwel achteraf... Ik denk dat nabeschouwing belangrijker is dan voorbereiding.

B: Oke. Dat is een interessant puntje. Vind je het belangrijk dat het binnen het team wordt besproken? Dat dat bijvoorbeeld, ja je hebt zo teams per vak denk ik. Vind je het belangrijk dat zo'n dingen aan bod komen?

D: Ja. Ik ben een grote voorstander voor sterke vakwerking. Dus als dat niet over zoiets gaat of om het even wat eigenlijk, over het toekennen van punten of examens,... Ik denk dat dat de meerwaarde... dat dat nog groter zal worden, de meerwaarde van vakwerkgroepen.

B: Ja

D: Ja omdat het wel wat complexer wordt de job. Ik denk dat heel veel jobs complexer worden in alle sectoren he. Dat er eigenlijk meer in teams wordt gewerkt. In de klas kun je het nog niet en ga je het waarschijnlijk niet kunnen en misschien wens je dat niet. Maar voor de rest ja, dat denk ik wel.

B: Oke, ja. Dan willen we graag ook wat vragen rond de belemmeringen stellen. Zijn er bepaalde knelpunten of moeilijkheden waar je aan denkt voor het werken met ervaringsdeskundigen waar je aan denkt? Bijvoorbeeld rond visie of integratie in het team of samenwerking ofzo?

D: Euhm... Ja ik denk inderdaad dat, stel dat er parallelleerkrachten zijn dat het misschien wel belangrijk is, maar dat is misschien je vorige vraag, dat het team besproken wordt. En dat je niet als je 2 klassen hebt, ik zag maar 2 GWW's naast elkaar, en dat de ene leerkracht iemand heeft kunnen versieren laat maar zeggen en dat op die manier kan aanbrengen en de andere niet. Dan zou een belemmering kunnen zijn dat het eventueel iemand is dat je kent. En ik denk ook wel een belemmering, stel dat het iemand is die nog nooit les heeft gegeven en die al lang in de praktijk één-op-één zit bijvoorbeeld, dat die persoon wel een klein beetje, ik zal het met een zwaar woord zeggen, gewaarschuwd mag worden over het huidige secundair. Weet je, de meest van onze klassen zijn fantastisch. Maar jonge gasten zijn toch, alle ik merkte dat tot vorig jaar ook wel al. Ik denk dat een aantal mensen die niet in het onderwijs staan toch schrikken als ze voor een klas staan.

B: Over welke puntjes heb je het dan?

D: Ho ja, dat leerlingen in het algemeen wel, alle wij, alle ik ben ook zo oud niet. Maar ik denk heel vroeger dan stond je vooraan en alleen al door het feit dat je vooraan stond, dan was iedereen stil he.

Je moest eigenlijk nog niet eens goed kunnen lesgeven. Maar je stond vooraan, je was meester of juf en iedereen was stil. Ja nu is dat helemaal niet zo. Ik denk zelf in de brave klassen, de brave aandachtige klassen, dat een aantal mensen die nog nooit hebben lesgegeven wel eens zouden zeggen van 'amai, ze durven toch wel'. En zo gewoon als je bezig bent, nu ik ben dat nu wel gewoon van vorig jaar, maar in mijn 5de jaar, als ik iets aan het uitleggen was en ze voelden de nood om iets te zeggen (het is nog een verschil als ze voortdurend zitten te praten), maar als ze de nood voelen om iets te zeggen geen enkele leerling geneert hem om eens vlug... Terwijl ja, misschien moet dat gewoon, natuurlijk niet met de 'let op, let op', maar misschien moet je dat wel eens kaderen dat dat euh...

B: Ze een beetje voorbereiden daarop?

D: Ja dat wel een keer zeggen.

B: Oke

D: Maar ik zeg dat eigenlijk iedere keer, want er zijn nu gepensioneerde leraren die inspringen door het lerarentekort, en dan zeg ik ook 'ja, open visier, ik ga niets meer zeggen maar weet he...'

B: Ja. Zijn er bepaalde dingen waar je aan denkt dat het voor jullie wat zou tegenhouden van de school uit? Dat je denkt van ho als ik daar of daaraan denk dan heb ik toch wel mijn twijfels bij heel het project?

D: Zolang dat het een project blijft en een soort extra binnen de lessen zie ik eigenlijk niet direct iets. Ik denk wel dat de leerkrachten het gevoel niet mogen hebben dat ze ergens als minder gezien worden. Dat lijkt me zo wel eentje. Want uiteindelijk iemand kan les geven over een bepaald onderwerp en ik zie er een meerwaarde in dat er een deskundige naast kan staan. Maar ik zie dat dan meer als een soort praktijkvoorbeelden en nieuwe inzichten. Maar het mag niet de bedoeling zijn dat de vakleerkracht in kwestie het gevoel heeft van 'oei ik sta hier maar naast'. Alle het is zeker niet vanuit een insteek dat zij het minder goed kunnen brengen. En misschien dat dat eventueel... Maar dan nog denk ik, als ik denk aan de karakters die ik hier al heb leren kennen, dat zij ook wel sterk genoeg staan en dat ze ervaring genoeg hebben op zich.

B: Ja.

D: Maar voor de rest, neen denk ik.

B: Ja oke. Dus echt grote knelpunten ofzo zie je niet echt?

D: Ja ik zie wel natuurlijk een knelpunt, ik weet niet in welke sector het niet zo is, maar ik denk dat heel wat ervaringsdeskundigen zeker ook binnen die bepaalde vakken overbevraagd zijn.

B: Ja.

D: Dus de praktische haalbaarheid, van ja kom eens efkes voor de klas staan, ja dat lijkt me wel een moeilijke.

B: Ja dat snap ik.

D: En dan ook ja naar, is dat dan uitgewerkt in een soort verloningsproject of is dat echt vrijwillig dat ze dat dan. Alle inhoudelijk zie ik er zeker euh. Maar om heel veel mensen te krijgen. Alle als je professionele hulp nodig hebt, en ik heb dan over psychologen en psychiaters, en je probeert erbij te

geraken. Ja je krijgt je er al niet bij he, zij die het nodig hebben. Dus dat lijkt me wel een veel groter knelpunt maar dat is dan maatschappelijk he, dat is niet vanuit school.

B: Ja dat budget is een goed punt dat je aanhaalt want dat is ook iets waar wij mee zaten. De vraag is eigenlijk is er daar budget voor vanuit de scholen? Want wij hebben zelf al een ervaringsdeskundige geïnterviewd en zij zegt 'ja wij zijn er voor opgeleid en dat is onze job dus wij willen niet vrijwillig naar alle klassen gaan' maar de meeste scholen geven ook aan dat zij geen budget hebben om die mensen te betalen dus vandaar de vraag hoe dat hier zit.

D: Ja ik denk, als je dat voor een bepaald item, stel dat je zegt van dat is nu echt euhm we kennen daar iemand. En in overeenstemming kan je natuurlijk altijd wel regelen he. Maar wij hebben natuurlijk, ik denk geen enkele school heeft een werkingsbudget om iemand systematisch te gaan betalen. Ja dat kan niet he. Ze mogen wel altijd interims komen doen en dan steek ik ze daar in. Dat kan wel. Maar ja, volgens mij is dat ook wel een knelpunt, ze vinden. En dan ook, ze op een. Alle er zijn natuurlijk mensen die hier komen. Maar als er hier mensen komen dan werken wij meestal met relatiegeschenken, een doosje pralines meestal. Maar dat zijn dingen die al gegroeid zijn he. En dat zijn ook meestal niet die mensen waar dat jij het over hebt.

B: En stel dat ze komen voor een les of 2 à 3 bijvoorbeeld, zou je daar dan voor openstaan om ze uit te betalen? Of stel dat dat niet mogelijk is, om ze dan bijvoorbeeld een cadeaubon van de Colruyt te geven ofzo?

D: Ja, we werken echt wel alle voor... Het is natuurlijk een school waar er ook stage in zit en waar je ook ergens wel je relaties moet onderhouden. We zorgen ook echt wel dat als er iets gedaan wordt dat er dan van die kleine relatiegeschenken he. Maar mocht je nu echt zeggen van je kijk dat is iemand die een grote meerwaarde kan zijn. Ik denk ook dat zo iets meestal zou komen vanuit een kennis of van een leerkracht en dan ga je in gesprek. Maar zolang het boekhoudkundig allemaal kan verantwoord worden, ja. Daar hebben we dan wel, ik zeg het, geen gigabudgetten maar daar zou er dan wel budget voor zijn.

B: Ja, dus je zegt van ja het kan wel maar dan moet het echt wel een grote meerwaarde zijn?

D: Ja, een meerwaarde zijn en sporadisch denk ik. Ja, je kan niet elke week iemand betalen denk ik.

B: Ja oke. Daarnet heb je het ook al even aangehaald over die nazorg. Hoe denk je dat er best wordt omgegaan na de les qua nazorg met de leerlingen? Want het kan wel zijn dat er bepaalde thema's binnenkomen bij de hun of dat ze zich daarin herkennen. Wat zouden jullie daar dan voor voorzien? Of wat bestaat er al?

D: Ja dan denk ik in het beste geval wordt dat opgenomen door de leerkracht binnen het vak he natuurlijk omdat dat vak zich inhoudelijk wel leent om dat bespreekbaar te maken. Ja, en komt er daar iets naar boven dat misschien wel moest naar boven komen maar dat het lange tijd niet deed, ja dan hebben we natuurlijk ook andere instanties. Dan hebben we natuurlijk ook een leerlingenbegeleiding en dan kunnen we ook aankloppen. Maar ik heb het dan nu ook over alle, stel dat er daar iets extremer naar boven komt. Maar ik zou het zoveel mogelijk binnen het vak houden, die nabeschuiving. En eventueel, ik denk dat heel veel mensen ook ruimte laten voor vragen maar dat is dan ook meer vakinhoudelijk specifiek. Ik denk dat het afhankelijk is. Als er meer vragen komen, dan zou ik inhoudelijk bij het vak blijven. Komt er iets ergers uit, ja dan ga je natuurlijk naar andere instanties he. En dan is het misschien niet slecht dat het uitkomt he.

B: Ja dat is waar. En nog een ander puntje waar we mee zitten is, stel dat leerlingen iets hebben van oh ik heb dat ook meegemaakt of ik wil daar ook graag iets over zeggen, hoe zouden jullie daar dan mee omgaan. Ik hoeverre ze iets zouden mogen delen binnen de klas of binnen die las dan?

D: Ewel, dan denk ik dat euh. Ik zou bijvoorbeeld absoluut nooit, maar dat wordt niet gedaan in scholen denk ik, een ervaringsdeskundige zonder iemand die de klas kent durven zetten. Dus ik denk dat dat cruciaal is dat er daar iemand bijzit. Zelf al gaat dat maar over een paar uren. Ik denk als leerkracht dat je u klas toch vrijstel kent en dat je ook de groep aanvoelt. Want ik denk dat of er nu een ervaringsdeskundige bijzit of niet, dat is een beetje een eeuwige strugel toch in klassen van ja wat kunnen leerlingen zeggen binnen de groep, hoe bescherm je hen binnen de groep? Want eigenlijk ja, in een ideale wereld, ik denk dat je dat ook wel gaat vinden, kunnen we alles aan iedereen zeggen. Maar die ideale wereld, daar zitten we ver van en daar gaan we nooit geraken. Dus in dat opzicht denk ik dat het gewoon belangrijk is dat je daar iemand bijzet die de groep kent.

B: Ja.

D: En natuurlijk, ja het is natuurlijk wat moeilijk om iemand gewoon de mond te snoeren, maar we hebben dat hier ook wel en in de voorbije jaren dat ik les gaf heb ik dat ook al moeten doen. Dat je probeert om met een boogje errond, of efkes toch wat stiller leggen. Sommige mensen zijn dan meegenomen in het verhaal en beseffen niet van ik zit hier in mijn klas waar ik het nog 6 maand mee moet doen he. Langs de andere kant, we mogen niet te stereotype zijn, nooit, maar ik heb enkele ervaringen met ASO richtingen maar ik gaf ook humane daarin en nu merk ik ook een aantal klassen in dat domein heb je wel vaak een groep waar er iets meer gezegd kan worden denk ik. Alle, dat het een iets veiligere groep is dan euh...

B: Ja. Dus begrijp ik het goed dat je zegt van we zouden het wel toestaan en dan voelen we tijdens het gesprek wel aan of we het moeten afremmen of dat het ok is binnen deze klasgroep?

D: Ja. Behalve natuurlijk als die ervaringsdeskundige zegt van ik ben heel beperkt in tijd. Soms heb je dat wel dat ze op voorhand afbakenen. Met onze presentaties is dat ook zo met de personeelsvergaderingen. Als iedereen zijn vragen heeft tussendoor ja... Dan zeg ik van kijk ik ga eerst mijn ding doen en dan kan je eventueel... Omdat dat anders niet werkbaar is. Maar dat is dan het praktische denk ik.

B: Ja. Welke andere instanties of personen denk je aan die binnen de school die nazorg kunnen voorzien.

D: Als het emotioneel is hebben wij ons ILB hier natuurlijk. Ik weet het niet of dat er al was in jouw tijd maar dat is hier via die leezorg en leefzorg.

B: Het zegt met niet direct iets.

D: Dus ILB leefzorg dat zijn mensen die daar apart zitten en die zorgen letterlijk voor het welbevinden en het emotionele van onze leerlingen. Stel dat er iets is dan gaan die naar daar. Eigenlijk, als het echt nodig is, ik ben directeur maar we hebben ook een pedagogisch directuer dus dan gaan leerlingen ook naar haar dan. Zo mogen ook naar mij komen maar in principe ben ik 2de in rang wat leerlingen betreft. Dus ja, ILB dat is dan Interne Leerlingen Begeleiding, mevrouw x onze pedagogisch directeur, stel dat zij voelen dat er iets is uitgekomen dan is het voor CLB of externe instanties. Wat soms ook wel eens nodig is.

B: Ja, het is wel goed dat je wel al de nodige instanties hebt.

D: Ja. Nu, als allereerste zou ik dan wel... Ik denk dat we klastitularissen ook niet mogen onderschatten. Voor mij is dat de lijn: klastitularissen eerst, dan ILB/pedagogisch directeur en dan extern.

B: Ja, dus echt van dichtbij vertrekken.

D: Ja.

B: Ik ging vragen hoe jullie omgaan met psychische kwetsbaarheid op school. Je hebt dus al die zaken maar zijn er nog andere dingen die jullie hebben of eventuele projecten om het onder de aandacht te brengen ofzo?

D: Ja, in de 3des is er nu sinds een paar jaar het project 'me, myself and I' en zij zijn eigenlijk 3 dagen (van woensdag tot en met vrijdagavond) lesvrij gemaakt. En zij werken 3 dagen rond vanalles. Rond zelfbeeld, het was ook in die 3-daagse dat er iemand rond zelfdoding is komen spreken. Dus er komen sprekers, er is een toneel, soms is het een film, het is een beetje afhankelijk. Dat is echt een werkgroep met leerkrachten uit de 3des vooral maar echt geïnteresseerde leerkrachten, ook onze opvoeder zit in dat project. Dus eigenlijk in dat 3de jaar staan ze daar heel erg bij stil en ik denk tussendoor dat er in alle jaren wel iets dergelijks zit maar daar is het echt heel groot uitgebouwd. En ik sta er ook 100% achter om dat in het 3de jaar te doen want dat is het moeilijkste jaar.

B: Ja?

D: Ik denk dat elke school op gelijk welk domein, in gelijk welk abstractieniveau... Dat 3de jaar is zo echt wel het zoekende jaar.

D: Door de overgang dan?

D: Ik denk het. Ik heb zo het gevoel van ja... Je kan in het 5de ook wel een moeilijke klas hebben. Maar als het echt over jaren gaat waar ze zo wat een plaats zoeken, ja. De verdeeldheid is ook veel groter. Ik heb maar 1 jaar een 3de jaar gegeven maar als je daar zo een mopje verteld en het is op het randje van aangebrand of het is een beetje dubbelzinnen, ja... De helft lacht, de andere helft staat te kijken. Het verschil is ook zo groot en ze moeten zo wat hun positie zoeken. Het schuift op hoor. Vroeger was dat het 4de-5de jaar, nu is dat echt wel het 3de overal. Ze worden een beetje sneller groot he.

B: Ja, dat is waar. Merken jullie doorheen de tijd veranderingen op op vlak van psychische kwetsbaarheid op school? Je hebt hier natuurlijk wel net voor een deel op geantwoord.

D: Ja, wat ik hier al zoveel heb gezegd, en ik zit hier nog maar 3 maand op school, maar jongeren denken in extremen. Ik hoor ze dat thuis trouwens ook zeggen. Ze hebben zoiets van: ofwel ben je mijn vriend en even zelf mijn beste, ofwel kan ik u echt gewoon niet zien. En wat dat volgens mij, ik moet dat dan ook zeggen en tonen. Ik probeer dat dan ook te zeggen hier maar ook thuis, maatschappelijk draait dat ook niet. Ik denk dat jij ook wel mensen hebt waarvan je zegt, liever niet. Maar dat hoeft niet he. Probeer daar dan, als je daar dan professioneel mee moet samen te werken, ja dan doe je dat. Voor de rest negeer je dat toch een beetje. Ja, zo draait de wereld he. Dus ik denk dat ze wel veel meer in extremen denken en dat ze ook minder weerbaar zijn. Dan ga ik toch even terugkeren naar die GSM. Het is ook omdat het nooit stopt he. Als er iemand tegen jou zei dat je een lelijke trui aan hebt in het 1ste middelbaar, ik kan me inbeelden ik ging daar waarschijnlijk wel die dag wat mottig van lopen maar 's avonds was het weg. Ik zag die persoon ook niet en het was ook helemaal weg. De dag erop weet je van ja dat slijt en weet je van ja ik heb een andere trui aan. Maar bij hen is

dat zo echt wel van je, het gaat ook niet meer over truien. Ze zijn hard tegen elkaar. Maar alles filmpjes, alle chats,... Het staat er en het blijft. Alles is veel zwaarder om mee om te gaan he.

B: Ja. Dan is er ook nog wat de vraag rond die afstand-nabijheid van die ervaringsdeskundige. Vind je het nodig dat die ervaringsdeskundige vooraf wat filter, eventueel samen met de leerkracht, van dit deel van mijn verhaal kan ik vertellen voor de klas en dat deel laat ik beter achterwege voor jongeren. Of denk je van het is beter dat ze het gewoon allemaal weten en er hoeft daar niet in gefilterd te worden.

D: Ik denk dat er in een klas waar dat je geen expliciete kennis hebt van extreme moeilijkheden zou ik geneigd zijn van niet te filteren want dat zijn uiteindelijk leerlingen die in een bepaalde job ook gaan afstuderen en dan ga je ook niet kunnen filteren natuurlijk. Het is natuurlijk iets totaal anders en het zit overal denk ik maar stel dat de papa net iets heeft meegemaakt of is gestorven door een zelfdoding, dan is dat wel een heel ander verhaal. Dan zou ik wel geneigd zijn... Maar dan denk ik, zeker in een 3de graad dat ik eigenlijk misschien eerst met die leerlingen in gesprek zou gaan.

B: Apart dan?

J: Ja, op voorhand. En eventueel zeggen van ja kijk, kan dit voor jou, zit je achteraan of is het echt niet mogelijk dat dat besproken wordt? Misschien kan die dan zelf die bepaalde les missen. Er zijn nog mensen die ziek zijn en dan ga je daar maar rond en is het belang voor de anderen er wel dat ze het hele spectrum horen. Maar ik denk dat het nooit de bedoeling kan zijn dat, als je iets weet, om mensen nog wat dieper te duwen op een slechter moment. Maar normaal gezien, ik zou zeker niet te veel censureren. Zeker niet over de echte wereld. Ik denk dat er al serieus wat gecensureerd wordt op andere zaken en dat ze daar dan misschien een vertekend beeld krijgen. Neen, ik zou zo eerlijk mogelijk zijn voor de rest.

B: We hebben het daarnet ook al even gehad over het delen van het verhaal van de leerling zelf. Hoe denk je dat dat in een veilige omgeving kan gebeuren? Of dat die veilige omgeving wat gestimuleerd kan worden op dat moment?

J: Door dat er iemand bijzit die ze kent. Cruciaal! En ik denk dan ook wel dat heel wat ervaringsdeskundigen dat ze dat dan misschien wel vrij snel aanvoelen. Het zijn natuurlijk allemaal andere maar als ze zo wat gebriefd zijn van 'niet schrikken, een secundaire klas'. Dat is al wat pittiger dan vroeger. Waarschijnlijk ook van wanneer jij er zat dus dat zou ik kaderen. Dan zit er nog een collega bij. Ik denk dat er zo al snel oogcontact zou zijn als iets niet ok is.

B: Ja

J: Ervaringsdeskundigen vallen ook altijd op hun pootje. Het doet me ook denken... Wij hadden 10/12 jaar geleden een gezondheidsdag en dan kwamen artsen maar ook psychologen. Dat was in de tijd dat het allemaal nog meer kon. Ze kwamen dan ook gratis 1 keer. Ze kwamen vertellen en we mochten dat voorbereiden. Ik was titularis van een 4de wetenschappen toen. Ze mochten vragen en ik filterde dat dan wat. Het was ook zo een beetje een klasje die een beetje ging proberen. Nu goed, we hadden vragen voorbereid. Een aantal gênante vragen maar die dokter is dat ook wel gewoon. En op een bepaald moment, één van de deugnietjes van de klas dacht van ik ga die dokter eens liggen hebben. Ik gaf toen 4/5 jaar les en eind de 20 dus ik was ook nog niet zo... Ik zat daar dan met mijn heel grote 4de wetenschappen. Ze waren met 26. En steekt 1tje zijn hand op en ik was al bang want het was al een filootje. En hij zegt 'dokter', zo met een afgestreden gezicht, 'sperma, is dat eigenlijk eetbaar'. Ja, dat was uiteraard niet voorbereid. De dokter wist dat ik dat had voorbereid met de klas en dan lijkt dat alsof ik zo ben van ja zeg het maar. Maar dan die dokter, ik zag zo de hele klas kijken, er zaten ook

brave meisjes bij die waarschijnlijk maar half wisten waarover het ging. En die dokter zei, ik vond dat legendarisch, 'ho ja, je gaat er niet van sterven maar het is misschien niet voor dagelijkse consumptie, volgende'. Op die manier had hij voor de rest, voor die brave, weer een veilige situatie gecreëerd. Door zijn antwoord duwt hij dat meteen in het doekje weer. Maar ja, dat zijn ook karakters he. Ik denk dat iemand bijzetten die de klas kent, dat dat cruciaal is.

B: Ja, je moet ook wel een beetje weten waarschijnlijk hoe je op bepaalde leerlingen moet reageren. Ik kan me voorstellen dat jullie wel merken dat geestelijke gezondheid bij bepaalde leerlingen wel een moeilijkheid is.

D: Ja.

B: Hoe gaan jullie daar mee om? Je hebt er wel al voor een deel op geantwoord dat het eerst voor de titularis is, dan het ILB en de pedagogisch directeur.

D: Ja, maar ik denk dat we eigenlijk in alle eerlijkheid, en ze zouden allemaal hetzelfde zeggen, maar dat we daar echt wel voor een vraagstuk staan. Ik denk aan het ILB. Wij als directie zijn met hen wel echt aan het kijken van hoe ver rijkt uw verantwoordelijkheid/wat moet je doen, wat kan je doen? Een aantal leerlingen die gaan daar niet door... Hun problematiek gaat gewoon te ver. En dan moeten wij ook als directie of zichzelf hen beschermen. Ik heb nu echt iemand die op een bepaald moment zich heel erg ziek voelde en die durfde niet naar huis te gaan voor ze een berichtje had gekregen van een leerling dan die geen domme dingen had gedaan. Dus dat zijn al dingen, dat gaat verder dan een schooljob eigenlijk he. Dus eigenlijk op een bepaald moment... We hebben het hier constant over ervaringsdeskundigen... Zij (verwijst naar ILB) zijn in principe geen ervaringsdeskundigen op het gebied van psychiatrie of psychologie maar dat wordt wel verwacht. Dus ja, dat is echt wel een heel groot vraagstuk momenteel. Soms begin ik te neigen, maar we kunnen ze niet vinden en niet betalen, maar eigenlijk zouden heel wat scholen misschien een interne hulpverlener van die aard moeten hebben. Maar ja... Onvindbaar uiteraard en onmogelijk, dat weet ik wel. Maar het gaat wel vrij ver.

B: Welke problematieken denk je dat er interessant zijn om aan bod te laten komen binnen een klas? Als we dan kijken naar het hele spectrum van psychische kwetsbaarheid.

D: Ik denk dat alles wel een... Het hoeven ook niet altijd psychologen of psychiaters te zijn. Ik denk dat iemand die als diëtiste werkt ook wel iets kan zeggen over eten en dergelijke want er leven daar ook wel wat ridicle ideeën rond, los van stoornissen. Ik denk ook rond weerbaarheid. Misschien zelf een soort timemanagement/focusmanagement omdat leerlingen het soms ook wel niet meer gebolwerkt krijgen en daardoor beginnen sukkelen eigenlijk. En het voor hunzelf niet kunnen uitmaken. En dan natuurlijk de klassiekers he. Misschien ook iemand, zeker, niet in elke klas misschien maar soms denk ik ook iemand uit het gevangeniswezen. Een vriend van ons is gevangenispsycholoog maar dat zijn echt wel interessante verhalen hoe die mensen dan soms plots misschien tot inkeer komen of net niet. En wat er daar gebeurt, hoe het er daar aan toegaat. Dat is wel ook een sector waar je minder aan denkt.

B: Oke, zeker interessant. Ik denk dat ik over de meeste belangrijke vragen ben gegaan. Dan heb ik nog enkele slotvragen. Wat is je visie over het project nu na het interview en het beantwoorden van de vragen?

D: Ik denk dat het sowieso een mooi project zou zijn. Ik ben een beetje hypothetisch in mijn formulering omdat je natuurlijk altijd vastloopt op het praktische he. En dat jammer genoeg binnen dat domein, je voelt dat ook wel, er is daar echt wel nood aan personeel he. Ze hebben echt mensen nodig. Maar ik zou het wel een mooi project vinden. En ik denk dat dat ook wel blijft hangen. Als ik

denk aan mijn middelbare schooltijd kan ik me wel nog een paar mensen herinneren en dat waren eigenlijk altijd zo'n mensen. En ook niet altijd getuigenissen. Dat je zo denkt... Of in de voorbije jaren, ja die dag van de gezondheid. Het zou natuurlijk schitterend zijn he dat je de praktijk nog wat meer binnenbrengt in een echte opleiding maar ja....

B: Heb je nog vragen of voorstellen of puntjes waar nog niet over gesproken hebben?

D: Neen, ik hoop dat ik iets heb kunnen zeggen voor u. Het waren niet mijn specifieke vakken. Ik zie er wel de meerwaarde van in.

B: Oke, heel erg bedankt voor u tijd!

Contactpersoon 2: Leerkracht 1

Interviewer: Bettie Lernout

Datum: Vrijdag 2 december (14:00)

Locatie: Sint-Jorisschool Mene

N = Leerkracht 1

B = Bettie Lernout

B: Merci in ieder geval om het interview af te leggen. Ik zal misschien nog eens beginnen met uit te leggen wat het project is. Het gaat dus echt wel over ervaringsdeskundigen inzetten in het onderwijs maar meer dan een getuigenis alleen bellen, of dat is toch de bedoeling. Dat ze echt wel mee les geven, vb. 2 of 3 lessen op een rij en dat ze vanuit hun ervaring een meerwaarde bieden. Als het bv gaat over de instanties in de gezondheidszorg, dat zij dat ook samen met de leerkracht uitleggen en aanvullen op de theorie met hun ervaringen en kennis. Het is dus binnen de 3de graad van het secundair onderwijs binnen de richting van mens en maatschappij denk ik dat het noemt nu.

N: Ja, het is vanaf volgend jaar de nieuwe benamingen.

B: Dus ja, ik denk dat dat een beetje het voornaamste is. Onze taak is echt wel om die randvoorwaarden te onderzoeken, dus wat hebben leerkrachten nodig, wat is er nodig van de directie, wat hebben de ervaringsdeskundigen nodig om dat allemaal te doen draaien? Van ons is het dus echt nog het onderzoek zelf.

N: Ah ja, het klinkt wel interessant.

B: Ja, dat denk ik ook. Ok, we hebben een paar vragen voorbereid. Hebben jullie ooit al gewerkt met ervaringsdeskundigen?

N: Ja maar wel vooral met getuigenissen. Dus we hebben al gewerkt, omdat ik ze in je mail zag staan, met psychische kwetsbaarheid...

B: Ah ja, dat ben ik nog vergeten te zeggen...

N: Ja, heb ik ook iemand, dat was ook een project om psychische kwetsbaarheid meer kenbaar te maken en wij konden daarop intekenen. Dus hebben wij iemand gehad die met verslavingsproblematieken die naar de klas gekomen is, en iemand met schizofrenie. Dus dat hebben we gehad. Maar dat is echt bij een getuigenis gebeven. Voor de rest, in de Verzorging doen wij wel ervaringen opdoen maar het is meestal: ofwel moeten we naar ergens gaan en dat ze het moeten ondervinden. Bijvoorbeeld met brillen werken en dat ze kijken naar doven en blinden en dat ze dan

eigenlijk die brillen moeten aandoen en een parcours moeten doen maar dat is niet echt waar jullie op focussen denk ik.

B: Ja, maar wel al eens getuigenissen enzo?

N: Ja, getuigenissen hebben we wel al gehad.

B: En hoe is dat dan gelopen?

N: Euhm... Dat hangt enorm af van de persoon dat je voor jou hebt. We hebben er ook al van armoede gehad. Dus we moeten ook wel voordien daar echt wel mee communiceren van wat is de bedoeling, wat wil jij, een beetje het niveau van je leerlingen ook inschatten. Omdat het bijvoorbeeld bij armoede was dat goed verlopen, bij verslaving ook maar die persoon met schizofrenie was veel te slim en die gebruikte een taal en het was eigenlijk enorm moeilijk om te volgen. Dus je moet eigenlijk eerst goed communiceren dat je een beetje op dezelfde golflengte zit. Dus dat blijft wel een uitdaging.

B: Ja, oke. Ja, wat een ervaringsdeskundige is... Misschien moet ik nog schetsen; dus binnen psychische kwetsbaarheid heb je opleidingen om ervaringsdeskundige te worden dus dat zijn mensen die iets hebben meegemaakt die dan beslissen om daar iets mee te doen. Maar wij hebben beslist om ons te focussen op mensen die de opleiding doen en ook op mensen die er nu professioneel mee aan de slag gaan maar niet perse de opleiding hebben gevolgd omdat er blijkbaar heel lange wachtrijen zijn en omdat we anders onze groep heel hard gaan beperken. Dus ja, het gaat over mensen met die opleiding maar ook mensen die er voor betaald worden die in een instelling ofzo werken. OK, is het project een beetje duidelijk dan?

N: Ja.

B: Ok, denk je dat er draagvlak is bij de leerkrachten om zoiets te realiseren?

N: Ik denk dat wel maar het zal gewoon moeten afgetoetst worden dan aan elkaar omdat je sowieso moet je in de meeste van die richtingen wel een project uitwerken. In de Verzorging heb je bijvoorbeeld rond dimensie dat je kan werken. Daar zou je ook ervaringsdeskundigen in kunnen betrekken. Dus je zou je project kunnen kiezen naar welke ervaringsdeskundigen dat je hebt. Bij mij, ik moet lesgeven over psychische kwetsbaarheid, beperkt dan, en dan zou je inderdaad wel hulp kunnen krijgen of het... Weet je wat, het blijft dan minder theoretisch denk ik. Ik denk dat zij meer kunnen vertellen van wat heeft er geholpen, waarom wel, waarom niet, en misschien dat dat wel meer blijft hangen dan dat je het gewoon puur theoretisch aanbiedt. Dus ik denk dat wel dat er daar een draagvlak voor is.

B: Door die meerwaarde dan?

N: Ja. Het gaat vooral om die meerwaarde denk ik. Wij ondervinden wel dat als wij veel babbelen dat dat niet blijft hangen. Dat dat wel is als je iets, hoe moet ik het zeggen, iets vatbaarder hebben. Dat zal meer blijven hangen.

B: Oke. Je hebt al kort gezegd wat je denkt dat de voordelen hiervan zijn. Maar los daarvan, wat denk je dat de meerwaarde is van zo'n persoon voor een klas te zetten?

N: Vooral dat ze meer gaan luisteren, misschien ook wel concrete vragen gaan durven stellen en misschien ook wel beseffen dat dat niet iets is dat dan niet heel ver van hun bed staat. Want als ik begin over psychische kwetsbaarheid krijg ik de zotste verhalen van, ho ja, het is precies of het

allemaal zotten zijn. Maar dat ze beseffen dat dat ook gewoon in het dagelijkse leven kan zijn. Dat dat misschien bij een nonkel of bij een familie... En dat ze het misschien meer, de psychische kwetsbaarheid, dat dat minder zwaar wordt en dat ze beseffen dat dat eigenlijk iedereen op een bepaald moment kan overkomen. Dus dat vind ik wel de voordelen daarvan.

B: Ja, oke. Er is een vraag: hoe denk je dat draagvlak kan vergroot worden? Maar eigenlijk zeg je al van er is eigenlijk al groot draagvlak voor...

N: Ja nu, ik weet nu niet of dat iedere leerkracht daar even open voor zal staan. Ik denk dat dat vooral ligt een ja... Dat dat met veel dingen te maken heeft.

B: Ja, het zal sowieso binnen een vak zijn zoals 'pedagogiek en psychologie' of ja, ik ben een beetje de namen kwijt, maar het zijn wel die vakken.

N: Ja, en ik denk dat de meeste leerkrachten die dat geven daar wel voor open staan. Ja, dat denk ik wel.

B: Oke, en dan los van de leerkrachten, denk je dat er binnen de school een draagvlak is?

N: Ja, hier zeker. Wij mogen hier veel proberen als we het kunnen veranderen qua doelstellingen en goed organiseren krijgen wij hier echt wel veel speelruimte.

B: Ja, ik heb ook al met J (directrice) een interview gedaan en ze was ook wel positief.

N: Ja, ik denk dat dat echt geen probleem zou zijn.

B: Wat zou je als leerkracht verwachten van die ervaringsdeskundige als die naast jou in de klas staat?

N: Dat we elkaar aanvullen. Dat het niet is van jij weet het, jij niet. Maar dat we elkaar kunnen positief aanvullen en dat het is van: jij hebt u persoonlijk verhaal maar ik kan het ruimer trekken. Ik weet ook dat er soms wel leerlingen zelf soms iets meegemaakt hebben en we komen dat meer en meer tegen, of in de familie. En dat ik dat dan kan aanvoelen van moeten we dat nu bespreken of niet. Soms is het gevoelig he ook, bepaalde onderwerpen. Maar dat we elkaar kunnen aanvullen, versta je? Dat het niet is van nu luisteren we naar die en nu luisteren we naar die. Maar dat het zo één geheel is. En voor mij zou het leuk zijn om ook bij te leren eigenlijk, van die persoon.

B: Ja, oke. En voor dat je daar kan staan in de klas en elkaar aanvullen, wat denk je dat er nodig is daarvoor om eigenlijk die afspraken te kunnen maken?

N: Ja, sowieso samenzitten. Als je dat niet doet denk ik dat dat niet goed loopt. En dat ik kan vertellen met welke klas heb je te maken, wat zijn de verwachtingen, wat kan jij mij bieden? En dan zoeken naar een manier dat dat lukt: is dat vertellen, is dat aan de hand van iets doen, is dat dat de leerlingen iets moeten opzoeken... En dan zoek je samen een manier om dat best aan te reiken.

B: Ja, oke. En zou je de leerlingen daarop voorbereiden?

N: Ja, alle ik heb al gezegd, we zitten meer en meer met leerlingen die ook al een rugzakje hebben. Dus soms moet je wel opletten want dat raakt wel soms gevoelige snaren. En ik denk dat we ons daar echt van moeten bewust zijn. Dat je niet moet zeggen van 'oh, we gaat het eens daarover hebben en luisteren'. En als ze willen mogen ze, maar we gaan nooit leerlingen forceren om dingen te vertellen. Maar we moeten ons wel bewust zijn dat dat kan een gevoelige snaar raken.

B: Ja, er is daar straks nog een vraag over maar ik zal daar dan anders straks op terug komen.

N: Ja.

B: Denk je dat het belangrijk is om daarover af te spreken binnen het team? Dat je dat bijvoorbeeld bespreekt binnen het team per vak?

N: Ja, tuurlijk. Want je zou kunnen, en wij doen dat wel in Verzorging en in GWW ook een beetje, dat we kijken van het 5de jaar is toch iets wat jonger dan het 6de, dat we de thema's die gemakkelijker zijn, bereikbaar, dat we die eerder in het 5de geven en de zwaardere in het 6de. En daar moet er dan wel overleg over zijn. Bijvoorbeeld een burn-out vind ik gemakkelijker dan bijvoorbeeld een depressie kan veel zwaarder zijn. En dat je dan wel moet kiezen binnen psychische kwetsbaarheid van wat rijken we wanneer. Omdat er ook wel een rijping moet zijn, vind ik, van de leerlingen.

B: Dus dat je wel echt afsprekt van: doen we het in het 5de of in het 6de of in het 7de eventueel?

N: Ja dat vind ik wel. Omdat ja, soms zijn ze te jong om dingen te snappen en soms doen wij ook bewust dingen op het einde van het jaar omdat we denken van ja, ze zijn alweer wat ouder. Ja, sowieso moet je dat afspreken.

B: Vind je het ook belangrijk dat, als er twee klassen GWW zijn bijvoorbeeld, dat die ook allebei dezelfde ervaring hebben?

N: Liefst. Wij proberen dat te doen maar soms zijn er.... We hebben nu een heel leuke, goeie klas 5GWW die voor alles open staat maar we hebben ook al klassen gehad... Vorig jaar was 6GWW veel minder. Dan probeer je wel, maar als je voelt dat die echt niet mee willen, geen openheid, dan is dat trekken en sleuren. We proberen maar het is altijd een geven en nemen ook. En ik geef les in het 7de ook en ik zeg altijd in het begin van: hoe meer dat jullie openstaan en ideeën geven, hoe meer dat ik ook... Dus het is ook wat geven en nemen omdat ze al volwassen zijn denk ik.

B: Ja, dus echt wel aanvoelen?

N: Ja, dat vind ik, ja... We proberen van niet... We gaan altijd vertrekken van, we geven iedereen hetzelfde. Maar als je echt vindt van, dat marcheert hier niet, dat vind ik dat je het moet kunnen loslaten ook.

B: Denk je nog aan andere voorwaarden? Dingen die zeker moeten gebeuren, dan vooral op vlak van leerkrachten of directie?

N: Ik denk dat je vooral niet altijd kan vastpinnen aan uren. Dat je ja... Wij kunnen wel zeggen van het is van 8 tot 10. Maar projectmatig werken is sowieso... Soms los daarvan. Ik denk dat dat een voorwaarde is. En dat je de klas erop voorbereid maar we hebben dat al gezegd.

B: Bedoel je van die uren dan dat je wat flexibel bent in uitlopen ofzo?

N: Ja, de meeste van die leerkrachten gaan daar ook geen probleem mee hebben. Er zijn leerkrachten die dat heel belangrijk vinden maar ja... Je kan niet zeggen van 'tsjak, tsjak tot dan' maar het is te zien wat er komt het op dat moment ook.

B: Ja, oke. Er is dan ook nog een puntje rond budget maar dat heb ik al met J (directie) besproken dus ik denk dat jou antwoord daar wat hetzelfde rond zal zijn van wat er beschikbaar is.

N: Ja, dat ligt bij de directie inderdaad. Daar heb ik niets over te zeggen. Soms kunnen wij wel dingen vragen aan leerlingen maar dat wordt nu ook door de Overheid een stukje beperkt wat we van leerlingen kunnen vragen. Ja, het financiële is altijd een moeilijk puntje.

B. Ja. Zou je weten waar dat je een ervaringsdeskundige kan vinden?

N: Nu voor het moment niet meer, vroeger was er een organisatie, maar mevrouw Vandaele kent die naam van die organisatie, waar dat wij konden naar mailen. En daar hadden wij die personen van gekregen. Ik zou proberen met het psychiatrisch centrum. Maar dat we ook wel, ja, hoe noemt die organisatie die met muzikanten en probeert psychische kwetsbaarheid... Ja ik kan nu niet op de naam komen?

B: Het is de figuranten niet?

N: Ja, de figuranten werken wij al met Verzorging mee samen. Maar algemeen over heel Vlaanderen... Te Gek bijvoorbeeld. Ja, Te Gek, als je daar naar mailt kun je ook wel... We hebben hier ook in het 3de jaar 'Me, myself and I', komt er ook wel eens iets van psychische kwetsbaarheid in voor. Ik denk dat je wel vlug aan organisaties... Als je wil, zal je wel iets vinden denk ik.

B: Ja, oke. Denk je aan knelpunten of moeilijkheden dat je denkt dat sowieso een moeilijkheid is binnen ons project?

N: Ja, het afstemmen, dat kan goed lopen, dat kan verkeerd lopen. Euhm... Inschatten van niveau vind ik ook wel echt belangrijk. Dat het op niveau van de leerlingen is. Maar anders, nee eigenlijk.

B: Ja.

N: En dat je het kan verantwoorden aan je doelstellingen maar dat lukt wel.

B: Vind je het belangrijk als je zegt, afstemmen op het niveau, dat je vooraf samen met die ervaringsdeskundige bepaald van die delen uit het verhaal gaan we filteren en die delen kunnen we wel meegeven?

N: Ja, ik denk dat je samen wel een beetje de focus moet vastleggen. Niet van: je mag dat niet zeggen. Maar wel van... En ik denk dat het daarom wel goed is dat je beide vooraan staat. Dat de ene kan opvangen of opvangen van wil je dat eens verduidelijken of als je ziet dat de leerlingen niet meer mee zijn, dat je ze weer kan meekrijgen. En jij kent de klas wel beter, die persoon kent die klas niet. Ja, ik denk dat je de focus wel moet afspreken.

B: Ja, maar niet perse filteren?

N: Nee, want soms verschiet je ook. Als je te veel filtert kan je het dingen niet vertellen die misschien ook wel goed overkomen.

B: Oke. Is er iets dat jou... Ja, het is wat samen met die knelpunten. Maar denk je aan dingen die jou of de school zouden tegenhouden om te werken aan zo'n langdurige samenwerking?

N: Nee, wij zijn in verzorging gestart vorig jaar met De Figuranten en dat is een immens project maar we geloven daar eigenlijk wel in. En dus, we zitten met 5 – 6 – 7. En worden er in 5, alle zijn er al een aantal dingen om ze los te krijgen. Volgend jaar zal er een voorstelling gemaakt worden rond dimensie denk ik, of zorg, en in het 7de zullen ze dat dan naar voor brengen. Dus ja, we zitten nu met De Figuranten samen en die doen dat eigenlijk enorm goed. Dus ik denk dat niet... Ik denk voor GWW dat we niet zo intensief kunnen samenwerken omdat dat ten nadele zal zijn van een aantal andere vakken en dat die leerkrachten dat niet zo tof zullen vinden, wat ik begrijp, want zij moeten ook hun doelstellingen halen. In Verzorging hebben we meer de ruimte daarvoor dan in GWW bijvoorbeeld. Ja... De tijd zal wel een belangrijke factor zijn.

B: Ja, en dat project van De Figuranten, zijn dat mensen die zelf een problematiek hebben doorgemaakt of is dat meer gefocust op het toneel spelen of een voorstelling brengen?

N: Ik denk dat het gaat rond dimensie dus ze hebben dat niet meegemaakt. Maar het is de combinatie van durven, uiten, Dus ze gaan ook durven spelen. Maar ik denk ook in de wereld komen. Dat het beide is. Dat het zo wel het proberen in te komen is, maar dat het ook het spelen is, het durven, naar voor komen voor een publiek. Het is ook een persoonlijkheidsvorming daarin.

B: Oke, dat is interessant. Ja, de meerwaarde heb je al toegelicht... Ja, er zijn verschillende rollen die een ervaringsdeskundige kan opnemen als die voor een klas staan. Aan welke rollen denk je dat die misschien het best inkruipt?

N: Ik denk dat dat enorm van de persoon zelf afhangt.

B: En van het thema misschien ook?

N: Ja, en van het thema. Want je hebt daar ook mensen in die, ja zoals we allemaal zijn... Die spreekvaardig zijn, maar ik heb er ook al gehad die, alle, het zijn geen leerkrachten he. Die niet duidelijk babbelen, die een beetje ja... Ik denk wel dat ze in die opleiding misschien wel leren om toch wat structuur in hun verhaal te brengen. Ik denk dat dat wel een belangrijke is dat er toch wel... Dat het niet zo van los, los is. Dat ze toch wel duidelijk vooraan staan, dat het niet is van ik heb hier een vriend en ik zal eens... Ja, we hebben al alle soorten ervaringsdeskundigen gehad. Misschien ook dat ze dat een beetje kunnen toetsen aan theorie, ik weet het niet. Ik weet niet wat ze in die opleiding leren, hoe dat ze het best overbrengen.

B: Ja. Ik denk dat die opleiding vooral gaat over het verbreden van hun problematiek naar psychische kwetsbaarheid in het algemeen en hoe je daar andere mensen mee kan helpen. Ik denk dat overbrengen daar zeker ook wel voor een deel inzit.

N: Ja, ik denk dat... Je mag dat niet onderschatten. Je hebt zelf waarschijnlijk ook al genoeg leerkrachten of mensen gehad, als er daar iemand staat die niet duidelijk babbelt of er zit geen structuur in... je bent weg he, je let niet op. Dus ik denk, naast hun ervaring, dat ze het ook wel een beetje moeten kunnen overbrengen. Ik vind dat toch wel belangrijk.

B: Ja, oke. Dan is er ook nog een deeltje rond die nazorg en eigenlijk de aandacht voor de leerlingen. Hoe denk je dat er best wordt omgegaan met jongeren die zelf een problematiek doormaken, die met een rugzak dan zoals je zegt. Hoe denk je dat zij best voorbereid worden op die les? En als zij eventueel iets willen delen tijdens de les, sta je dit dan toe of niet?

N: Wat wij al geleerd hebben, maar we hebben daar ook al een heel proces is, dat is een beetje ervaring. Dat je duidelijk moet zeggen dat er iemand gaat komen en dat het rond dat onderwerp zal

gaan. Maar als ze het moment zelf..., zie je ze verschieten en kunnen sommigen dat niet handelen. Dus voorbereiden en soms weten we wel een achtergrond, soms niet. En meestal zeg ik daarbij: 'kijk er gaat iemand komen over dat onderwerp, de bedoeling is dit en dat maar als je vindt dat je daar wat moeite mee hebt mag je wel een keer voordien daarover iets zeggen. Als je vindt van niet dan is dat niet nodig'. Dus ik geef ze de kans maar ik ga nooit verplichten. Als ik weet, we hebben het bijvoorbeeld al gehad over rouwen, als je weet van er is een mama overleden, dan ga ik echt wel die persoon rechtsreeks aanspreken van 'kijk we gaan het daarover hebben. Zie je dat zitten, gaat dat lukken of ga je daar moeite mee hebben?' Dus vooraf vind ik het al belangrijk. En dan tussentijds als je voelt van ze hebben het echt moeilijk ga ik ze niet dat in de klas laten vertellen maar ga ik ze met een vriendin naar buiten laten gaan. En achteraf zou ik het wel niet in de klas vragen maar wel persoonlijk laten opschrijven van: hoe is het geweest? Omdat niet iedereen dat wil met iedereen delen wat ik ook wel niet nodig vindt. Maar wel van heeft het je geraakt, waarom wel, waarom niet. En dan kan je wel, aan de hand van wat je leest, kan je wel nog naar die leerlinge toegaan.

B: Ja, maar je zou ook geen klassikale nabespreking doen eigenlijk?

N: Niet als het over psychische kwetsbaarheid gaat. Omdat er in elke klas wel iemand zit. Zelf al ervaring gehad, we hebben er ook veel die zelf al opgenomen zijn. Sommige zijn daar heel open over, sommigen niet. En ik vind dat niet iets dat je perse met iedereen moet delen. En als je dan in klas ben kan je wel eens vragen hoe het was. Dan ga je algemene reacties krijgen, dat kan je doen en dat zou ik waarschijnlijk ook doen. Maar ik zou erbij ook nog een persoonlijke evaluatie laten maken omdat ze daar wel meer gaan in durven zeggen dan in de groep.

B: En zodat je ook nog de leerling kan aanspreken die daarin aangeven dat ze het wel moeilijk hebben?

N: Ja, maar dat zou ik persoonlijk doen.

B: En je zou eigenlijk dan ook, als ik het goed begrijp, niet te veel ruimte zeggen voor gasten die zeggen van 'ik heb dat ook meegemaakt en wil nu graag mijn verhaal delen voor de klas'?

N: Als dat op een goeie manier kan zou ik dat wel doen. Want eigenlijk kan dat wel goed zijn voor de klas. Maar natuurlijk, als dat iemand is die daar begint te wenen... Het is te zien hoe die persoon is op dat moment. Als je voelt van dit is hier een meerwaarde en die kan dat vertellen dan zou ik dat zeker doen. Als ik voel van dat wordt hier te emotioneel en te zwaar beladen, uiteindelijk zijn het ook nog jongeren, zou ik ze naar buiten laten gaan. Ik vind dat heel erg aanvoelen. Het is daarom dat de leerkracht er zeker moet bij zijn vind ik. Het hangt af van het moment zelf en van hoe de leerlingen reageren.

B: Ja, oke. Je hebt al even gezegd van die jongeren of die leerlingen dan nog benaderen die aangeven dat ze het moeilijk hebben. Op welke manier zouden jullie hier binnen de school kunnen zorgen voor die nazorg.

N: We hebben het ILB sowieso en ik denk wel dat de leerlingen hier weten dat er daar wel een draagvlak voor is. Als er een probleem is weten ze dat ze dat kunnen bespreken, weten ze ook dat wij maar leerkracht zijn, dat wij vooral een doorverwijsfunctie hebben. Hun hart luchten kan altijd maar wij kunnen geen van die problematieken oplossen. We kunnen ze wel doorsturen van je kan naar daar gaan en een keer vragen hoe het is en of het gelukt is of niet. We gaan niet zeggen van we gaan dat hier oplossen. Dat kan niet. Je moet eerlijk zijn met wat je kan ook vind ik.

B: Denk je nog aan andere instanties buiten de school?

N: Wij werken samen met euhm..., alle ik kan er niet opkomen. Voor jongeren...

B: Het JAC?

N: Ja, maar daar zit som ook een wachtlijst. Maar voor volwassenen, want we hebben hier een aantal leerlingen die we ook doorverwijzen maar ik kan er nu niet opkomen... Er is een wachtlijst van een half jaar ook dus dat is het probleem.

B: Bij het JAC?

N: Nee niet bij het JAC. Bij euhm... ja waar volwassenen naartoe gaan en er is een jongerenwerking en een volwassenwerking. Ja, ik kan er niet opkomen. Maar hier wordt er doorverwezen. Soms als het nodig is gaan wij ook, alle ja... Dat is via het CLB zijn ze op de hoogte. In het CLB zit er een psycholoog. Die kan eventueel doorverwijzen naar psychiatrische hulp enzo. Dus we hebben hier wel de kennis om door te verwijzen.

B: Ja, oke. Hoe gaan jullie momenteel om met psychische kwetsbaarheid op school? Je hebt wel die instanties, maar heb je ook projecten? Je sprak daarnet al over 'me, myself and I'.

N: Ja, Me, myself and I zit bij de 3des denk ik. We proberen op school wel een leidraad te voorzien dat je wel ieder jaar iets hebt. Bij mij zit het soms in de lessen dat ik bepaalde onderwerpen... Ja, dat is eigen aan het vak dat ik geef. En soms vind ik ook, omdat ik stagebegeleiding doe, als je iemand individueel hebt dat er soms van feedback heel veel naar boven komt. Hier op school proberen we wel via, er is een groene leerkracht, er is een klastitularis, dat die wel probeert een band te hebben met de leerling. We doen ook van die cirkels af en toe. De ene leerkracht doet dat liever dan de andere... Maar dat wordt hier wel gesimuleerd. Er is dus wel een sfeer om daar aandacht voor te hebben op school.

B: Merken jullie doorheen de tijd veranderingen op op vlak van psychische kwetsbaarheid?

N: Ja, de weerbaarheid gaat wel echt naar beneden van de jongeren.

B: Hoe denk je dat dat komt?

N: Euhm... We hebben daar al veel over gebabbeld. Hoe moet ik dat zeggen... Dat kinderen vooral opgroeien in een maatschappij waar er veel aandacht is voor het 'ik'. Dus dat begint al in de kinderopvang van 'als je niet wil meedoen moet je niet'. Dus zou worden eigenlijk een beetje soms bepamperd, betutteld. Hier op school is dat ook van 'als het niet gaat'... Er zijn veel uitzonderingen wat soms mooi is en terecht maar we voelen dat sommige leerlingen niet meer de sterkte hebben en niet meer weten wat het 'normale' is van dat je eigenlijk gewoon moet maken dat je in orde bent, dat je moet dat doen, dat je moet op tijd opstaan, dat je... En dat het is met al dat 'ik moet mij goed voelen', dat ze eigenlijk niet meer weten wat er hoort of wat er eigenlijk verwacht wordt. Ja, het is moeilijk, ik weet het niet.

B: Maar je merkt wel een duidelijke evolutie met een paar jaar geleden?

N: Ja, en we moeten ook soms enorm opletten wat we zeggen of wat dat we doen. Ja, de weerbaarheid gaat echt naar beneden.

B: Bedoel je dan opletten wat zeggen voor een klas van bepaalde thema's dan of wat bedoel je daarmee?

N: Nee dat niet, de mondigheid is enorm vergroot. De mondigheid, maar ook soms op een goede manier. De eerlijkheid ook. Vroeger als iemand niet op tijd indiende, kreeg je allerlei redenen van 'ik heb me overslapen' ofzo. Nu zeggen ze gewoon flak af van 'ja, ik heb het niet gemaakt'. Dus ze zijn eerlijker, ze zijn mondiger. Bijvoorbeeld over biseksueel en alle seksen en genders. Die staan daar meer open in. Wij hebben daar meer moeite mee dan zij. Wij hebben hier ook een divers publiek, eigenlijk lukt dat wel. Dus ik denk dat de jongeren op dat vlak ruimer denkend zijn, maar als ze moeten omgaan met moeilijkheden of zelf dingen doen, zijn er velen die echt niet veel durven. Dus dat is heel raar: ze zijn mondiger aan de ene kant maar aan de andere kant is het van 'mevrouw', en paniekeren en stress, en het zal niet gaan...

B: Ja, het staat precies wat tegenover elkaar.

N: Ja, dus dat is heel raar. En heel wat leerkrachten ondervinden dat.

B: Oke, J (directie) haalde ook al van die mondigheid, van misschien moeten mensen daarop voorbereid worden voordat ze voor een klas staan. Sluit je je jouw daarbij aan?

N: Je, je verschiet daar echt van. Nu, ik heb al lang ervaring dus ik verschiet niet rap meer, maar inderdaad, ze zijn echt wel mondig. Ik heb wel geleerd, en ik hoop dat leerkrachten dat leren, van direct te reageren maar vooral op het gedrag wat ze doen. Niet van... Er zijn hier leerkrachten als er bijvoorbeeld één rookt of boertig is dat het is van 'ja en die doet dat' maar dan zeg ik gewoon van 'weet je dat je dat doet, stop daarmee' en eigenlijk werkt dat wel. Dus echt reageren op het gedrag zelf. En zeggen van dat is niet ok. En eigenlijk heb je dan niet zoveel misserie heb ik de indruk. Nu ik heb de leerlingen 3de graad, die zijn wat volwassener. De moeilijkere leerlingen zitten niet hier. Het 3de en 4de jaar zijn wel redelijk zwaar eigenlijk.

B: Ja, het is ook wel een beetje daarom dat we voor de 3de graad hebben gekozen.

N: Ja, die zijn rijper, krijgen een zekere rust, die puberteit is eruit. Iets jongere zijn te veel bezig met zichzelf en dit ging heel moeilijk zijn. Ik denk dat dat heel goed is dat je voor de 3de graad koos.

B: Hoe denk je dat er voldoende veiligheid kan gecreëerd worden in een klas om een verhaal te delen van die ervaringsdeskundige of van leerlingen zelf?

N: Ten eerste dat ze niet moeten vertellen, dat vind ik al een belangrijke. Ik ga nooit iemand verplichten om te babbelen. En ten tweede, sommige moet je beschermen dat ze niet alles vertellen. Je hebt beide. Je hebt leerlingen die direct zeggen 'ik heb al dat en ik heb al gesneden...' en dan zeg ik van 'owla, besef dat dit hier serieuze dingen zijn en dat je dat niet zomaar tegen iedereen zegt'. Dus veiligheid is niet alleen voor die persoon zelf maar ook voor de rest. Dus je moet zowel maken dat ze niet verplicht worden maar ook als ze iets willen zeggen, dat er daar niet mee gelachen wordt. En dat ze ook niet te veel zeggen want dan gaat er mee gelachen worden. Als zij het belachelijk zeggen gaat er mee gelachen worden dus dat ik ook veiligheid vind ik. Dus ja, je moet ze eigenlijk beschermen tegen zichzelf.

B: Oke. Je hebt al aangegeven dat bepaalde leerlingen wel struggelen met bepaalde zaken. Over welke thema's gaat dat dan, of wat zie je vaak terugkomen?

N: Dus de gender: daar hebben we al bepaalde leerlingen gehad die daar mee struggelen. Altijd de mishandeling, misbruik, is echt nog altijd aanwezig.

B: Seksueel misbruik dan of intrafamiliaal geweld ook?

N: Seksueel misbruik is zeker nog aanwezig. Verslavingsproblematiek bij ouders ook. En dan leerlingen die zichzelf niet graag zien. Die snijden, die een heel laag zelfbeeld hebben en die soms ook uit een heel warm nest komen maar die... En dan ja, niet kunnen omgaan met stress. Dat zien we heel veel. Dus met niets van druk kunnen omgaan.

B: Ja, en welke thema's denk je dat er, daarvan of andere, interessant zijn om dan rond te werken met die ervaringsdeskundigen?

N: Ja, dat is een goeie vraag. Ik zou niet weten welke ik er zou uitgaan. Ik zou het eigenlijk zelf niet weten.

B: Het kunnen er ook meerdere zijn.

N: Ja. Ik denk vooral, maar dat is meer, daar kun je geen ervaringsdeskundige geven, maar dat laag zelfbeeld en jezelf niet graag zien en toch... Dat valt samen met de wereld niet aankunnen, denken dat je niet veel waard bent, dat leidt tot zelfmoordpogingen bijvoorbeeld. Dat ja... Of depressie bij jongeren, ik zou het dan vooral bij ja... We hebben er toch echt wel een paar die we echt moeten stimuleren en 'geloof in jezelf'... Veel meer dan vroeger vind ik. Verslavingsproblematiek blijft ook wel belangrijk. Ik ben aan het denken wat nog... Ik vind die gender dat dat nu ook al meer in de media komt he, dat proces dat je kan doormaken. Ik denk dat er daar aandacht genoeg voor is. Ik denk vooral dat jezelf niet graag zien, dat dat wel speelt bij een aantal jongeren. En niet om kunnen met alle verwachtingen van de maatschappij: ze moeten werken, ze moeten goed studeren, ze moeten in iets goed zijn en ze kunnen dat niet aan. En daar struggelen heel veel jongeren mee, met de verwachtingen van de maatschappij.

B: Oke, dat is goed om te weten. Ja, dan heb ik wat de meeste vragen gesteld denk ik. Zijn er dingen waar jij nog aan denkt die misschien ook wel belangrijk zijn maar waar we het nog niet over hebben gehad?

N: Nee, ik vind het al heel serieuze vragen. Dus nee, ik vind het eigenlijk... Wat wij ook wel proberen met de richting GWW is toch wel organisaties toch nog gekender te maken. Want je denkt dat ze het weten en dat ze het gaan vinden met die GSM. Maar ze vinden het niet. Dus ik denk dat die ervaringsdeskundige dan met een bezoek aan iets ofzo dat dat ook een meerwaarde kan zijn. Want dat is heel raar. Als wij zeggen 'zoek iets op', ze zitten er hele dagen op maar ze vinden het niet. Dus de toegankelijkheid van als er iets, bel of je kan dat of maak het daar bespreekbaar of waar kan je informatie vinden... Dat lukt niet goed.

B: Ja, dus dat er ook wel wordt gefocust op de bestaande instanties?

N: Ja, dat dat moet blijven. Nu, dat is ook wel onze taak van het onderwijs. Dus ik geef niet alleen die taak aan jullie. Of dat zij kan vernoemen van ik ben al naar daar geweest en die hebben mij geholpen. Misschien kan dat wel blijven hangen dan.

B: Oke. En als conclusie: wat is je visie op het project na het beantwoorden van de vragen?

N: Dat ik dat een meerwaarde zou vinden, dat ik daar zeker aan wil meewerken en dat ik daar eigenlijk alleen maar positieve dingen in zie.

B: Oke. Merci voor het interview!

Contactpersoon 3: Leerkracht 2

Interviewer: Bettie Lernout

Datum: Maandag 5 december (10:00)

Locatie: Sint-Jorisschool Menen

E = leerkracht 2

B = Bettie Lernout

B: Ik zal misschien nog eens beginnen met het project uit te leggen. [Uitleg project niet uitgetypt] Ik weet niet of je wat mee bent nu, of het wat duidelijk is?

E: Ja, ik hoop van wel.

B: Hebben jullie ooit al gewerkt met ervaringsdeskundigen?

E: Wij hebben nog in de richting Verzorging samengewerkt met het Inloopteam. Dus hier Huizen van het Kind, Kind en preventie. En dan kwamen er dus één ervaringsdeskundige babbelen eigenlijk en dat was vooral over kansarmoede. Maar je hebt het vooral over die psychische kwetsbaarheid he? Dan wat hebben wij ook nog eens gedaan met een jaar GWW, dan zijn we naar Gent geweest en dat was dus ook over armoede. En dat was een tentoonstelling in Gent en eerst had je ook nog een gesprek met een meneer, dus eigenlijk een ervaringsdeskundige die zijn leven wat uit de doeken deed. Maar anders niet.

B: Hoe is dat gelopen die samenwerkingen die je al hebt gehad?

E: Voor de leerlingen komt dat binnen. De leerlingen hebben daar meer aan denk ik dan wij als leerkrachten. Want we hebben een paar jaar terug ook eens zo'n een nascholing gevolgd en dat was dan ook met ervaringsdeskundigen die kansarmoede uitlegden. Maar dat was dan enkel voor leerkrachten en die leerkrachten hadden daar heel weinig aan. Omdat wij meer waarschijnlijk de structuur willen van hoe komt dat nu, of meer het theoretische luik erachter dan eigenlijk de ervaringen. Terwijl dat voor de leerlingen soms heel erg binnenkomt.

B: En je hebt dat dan ook gemerkt, dat verschil van hoe het binnenkomt bij hen als zij dat vertellen?

E: Ja, omdat zij... Ze zijn jonger, ze hebben ook bijvoorbeeld leerkrachten hebben al eens wat levenservaringen of door ons domein ook al met aanraking gekomen met een aantal situaties wat dat jongeren nog niet gezien hebben. Dus ja, voor ons is dat, hoe zou ik het zeggen..., minder pakkend dan voor jonge mensen.

B: Ja, oke. Wat zou jij of hoe zou jij psychische kwetsbaarheid definiëren? Wat valt er daar allemaal onder voor jou?

E: Inderdaad ook kansarmoede, dus vooral dan het financiële luik maar ook naast dat ook mensen die heel weinig mogelijkheden hebben om zich te ontplooien. Maar ook psychische kwetsbaarheid, ik denk dat dat ook iets is met mensen die heel vatbaar zijn om bijvoorbeeld psychische aandoeningen... Ik weet niet of dat juist is he?

B: Ja.

E: Daar spreek ik eigenlijk wat over gasten die onvoldoende veerkracht of onvoldoende draagkracht hebben, die heel vlug uitvallen, die moeite hebben om zich in structuur... Die moeite hebben om bijvoorbeeld om dagelijks op te staan, om naar het werk te gaan. Dat zie ik eigenlijk ook een beetje als psychische kwetsbaarheid

B: Oke, goed. Ja, dat was zowat de inleiding. We hebben de vragen onderverdeeld in stukjes. Het volgende is dan draagvlak. Denk je dat er daar voldoende draagvlak voor is binnen de leerkrachten van hier om daar mee aan de slag te gaan, om dat te doen?

E: Ik denk dat dat enorm veel afhangt van het team waar dat je in... Je hebt hier de vakwerkgroepen waar dat je in zit. Maar ik denk van, alle, moesten ze dat hier zeggen 'oke, dat is goed dat je dat hier doet en wij willen ervaringsdeskundigen om inderdaad naar school te laten komen en om bijvoorbeeld een langer traject uit te werken', ja dan zou ik daar zeker voor open staan en ik denk ook een aantal van euh, ale hier he, van hier op school, en een aantal van ons team dan ook. Want we hebben het vroeger nog gedaan he.

B: Ja, dat is waar. Het is natuurlijk ook wel binnen de vakken, alle... Het is niet in een Franse les of in een les Wiskunde ofzo. Het is echt wel binnen die sociale vakken.

E: Ja.

B: Hoe uit dat draagvlak zich? Waarom denk je dat dat draagvlak er is?

E: Ho, omdat er toch een aantal collega's zijn die eigenlijk openstaan voor vernieuwing en die dingen willen uitproberen en dan zien we wel als het niet lukt. Ja, dan doen we het niet meer maar als het wel lukt dan kunnen we maar tevreden zijn en nog wat beter uitwerken en in een volgend schooljaar terug doen.

B: Ja. Wat denk je dat de meerwaarde is van die ervaringsdeskundige? Je hebt al kort gezegd van het komt wel meer binnen bij de leerlingen. Maar denk je nog aan andere dingen?

E: Als wij bijvoorbeeld les zouden geven over psychische kwetsbaarheid, ja dan gaan we dat opsommen bijvoorbeeld. Of van kansarmoede dat je zegt van ja Kind en Gezin die gaan een aantal criteria hebben en zoveel criteria van de zoveel, dan heeft het kind kans om op te groeien in een kansarm gezin. Ja, dat is zo het theoretische. En hoeveel is een leefloon en dit en dat. Maar ik denk dat we uiteindelijk voor de leerlingen, dat ze dan de theorie en de praktijk beter kunnen koppelen als mensen inderdaad zeggen van het leven in armoede of leven met een psychische kwetsbaarheid is zo en zo. Of dat je op muren botst, dat je onvoldoende hulp krijgt, of dat je gestigmatiseerd wordt... Ja, dan denk ik dat dat voor de leerlingen wel een verrijking is.

B: Ja, oke. Moesten wij toch botsen op bepaalde leerkrachten of scholen die zeggen van 'oei, dit gaat ons toch wat te ver', hoe denk je dat wij dat draagvlak zouden kunnen vergroten bij hun?

E: Ik ga eerst beginnen door te zeggen dat ik denk dat leerkrachten die al in die richtingen en met die vakken bezig zijn, denk ik dat die toch een bepaalde openheid hebben om bereid te zijn om een aantal dingen toch wel, ja... Om het belang ervan in te zien. Maar natuurlijk heb je altijd scholen of leerkrachten die zeggen van ja maar ja, nee ik hou me aan de vastgelegde paden of ik betreed de vastgelegde paden... Maar hoe ga je dan draagkracht...? Ho ja, ik denk door ze zodanig te motiveren

en te enthousiasmeren met een moeilijk woord om hen te zeggen van 'oke, ja we kunnen het eens proberen en dan zien we wel, dan evalueren we. En is het niet goed, ja dan laten we het zo.'

B: Oke, ja. Ik denk dat het meeste van draagvlak dan aan bod is gekomen. Dan is het volgende de randvoorwaarden.

E: Ah, mag ik nog eens terug gaan naar het andere?

B: Ja, natuurlijk.

E: Bijvoorbeeld zo ook van het aanspreken van eigenlijk werkstuurgroepen die boven de scholen staan. Bijvoorbeeld ik ben ook lid van een stuurgroep van maatschappij en welzijn en wij organiseren altijd één dag in het jaar, dus dat is de dag van maatschappij en welzijn, en dan is dat altijd met een thema. Bijvoorbeeld dit jaar werken we rond diversiteit. En er gaat inderdaad ook iemand komen van, die rond kansarmoede spreekt of ook ja, diversiteit heel ver. Dus eigenlijk zou je ook, ale, via dat kanaal leerkrachten in scholen kunnen warm maken voor dat.

B: Oke, en die stuurgroepen is dat binnen de scholengemeenschap?

E: Ja, dat is van het bisdom. Dat is 'DPP' van vroeger met 'samen'. Dat is dan Eekhout Academy, dat is samen met het bisdom maar ook met de universiteit.

B: Ah ja oke, dat is hier in de regio dan?

E: Ja, dat is in Kortrijk ofwel in Brugge. De Eekhout Academy dat zit daar in de universiteit van Kortrijk.

B: Ah ja, goed. Wat zou jij verwachten als je lesgeeft met een ervaringsdeskundig? Wat zou je dan verwachten van die persoon als die met jou in de klas staat?

E: Wat zou ik dan verwachten? Ho, ik ben nu aan het denken waarom dat wij dat minder goed vonden de vorige keer... Waarschijnlijk het euhm, ja maar dat is persoonlijk, zo het minder schoolse. Zo dat ze onmiddellijk beginnen in het dialect. Of ja, ik weet niet of het goed is wat ik zeg. Dat was eigenlijk wel een beetje wat we het minst aangenaam vonden. Dat ze onvoldoende bagage brachten. Nu, dat was de eerste keer dat we dat probeerden. Maar die keer met die organisatie en in dat museum, dan was dat eigenlijk echt iemand die dat constant deed. Dat was denk ik ook een stukje wat zijn inkomen. En hij vertelde wel zo een heel levensverhaal en wat er allemaal misgelopen was in zijn leven die leidde tot de situatie die het nu was en welke kracht dat hij dan gehad had of gekregen had door één of andere organisatie, dat hij nu eigenlijk als ervaringsdeskundige kan fungeren. Maar ga je nog eens uw vraag herhalen?

B: Wat je verwacht van die persoon?

E: Ja, dus vooral het praktische: uitleggen eigenlijk hoe is dat, leven met een psychische kwetsbaarheid. Dat eigenlijk vooral. Al die praktische dingen uitleggen: hoe moeilijk dat dat dan is, hoe moeilijk dat is voor de partner, voor de kinderen. Hoe moeilijk het ook is om uit die vicieuze cirkel soms te geraken soms van die kwetsbaarheid.

B: Wil je dan zeggen dat je het minder interessant vindt als ze heel de aanloop vertellen of net wel?

E: De aanloop vind ik wel ook belangrijk want wij denken soms ook te veel van oke, ja, dat is daarom en daarom. Maar als iedere ervaringsdeskundige eigenlijk de aanloop verteld naar zijn psychische

kwetsbaarheid dan kunnen de leerlingen zeggen van 'oke ja, het kan verschillende oorzaken hebben'. En kan het ook hun denken veel verruimen.

B: Maar dat ze ook wel benoemen hoe het nu is op de verschillende domeinen dan van hun leven.

E: Ja, ja. Dus hoe lastig het is op alle vlakken: financieel, onderwijs,... Zo al van die dingen. De sociale contacten: dat ze geïsoleerd worden. Dat ze aan niets kunnen deelnemen. Dat ze wat geweerd worden, dat bepaalde dingen niet toegankelijk zijn voor hen of dat de drempel te hoog is om er binnen te gaan.

B: Wat denk je dat er zou moeten gebeuren voor de les begint als voorbereiding met die persoon dan?

E: Samen met die persoon als voorbereiding?

B: Ja.

E: Ho, ik zou eerder voorbereiding doen zonder die persoon.

B: Met de leerlingen dan?

E: Met de leerlingen en eigenlijk een soort inleiding geven en uitleg geven maar heel kort. Niet te veel want anders gaan ze al beïnvloed zijn voordat ze luisteren naar de ervaringsdeskundige. Maar toch zo, ja dat ze weten wie er komt en over welk thema dat het eigenlijk gaat. En ook misschien eens uitleggen, maar ja dat kan die ervaringsdeskundige eigenlijk zelf he, uitleggen wet een ervaringsdeskundige is.

B: En wat denk je dat er nodig is tussen jou en die persoon als afstemming dan voor dat de les begint?

E: Ho, dat we inderdaad al een keer samengezeten hebben en dat ik mijn, de doelstellingen van de les uitleg, en dan ook eigenlijk van wat die persoon wil bereiken of hij wil bereiken of zij wil bereiken bij de leerlingen, waarom dat die dat hier komt vertellen.

B: Vind je het belangrijk dat dat op teamniveau wordt besproken met euh... per vak?

E: Ja, zeker he. Ja, soms is het ook zo dat als wij één iemand kunnen aanspreken en dat is interessant, dat we dan zeggen van ja, misschien kunnen we dat voor verschillende klassen doen. En omdat ja, als team moet je weten wat er gebeurt in de andere klassen he.

B: En denk je ook dat, als je bijvoorbeeld 2 klassen van 5STW hebt, vind je dan dat zij sowieso dezelfde ervaring moeten hebben?

E: Ja, of dat je misschien 2 ervaringsdeskundigen hebt, is dat het?

B: Nee, meer of dat als die in de ene klas komt, of dat die dan sowieso ook in de andere klas moet komen?

E: Ik denk dat wij dat altijd doen, zo van als er twee klassen zijn. Zo 5STW1, dan gaan wij dat ook in 5STW2 doen of we gaan ze samen zetten. Waarom? Waarschijnlijk omdat je denk van ja, dat kan heel interessant zijn en heel leerrijk zijn en heel boeiend dus ja, we mogen die andere groep daar nie van versteken of hoe moet ik dat zeggen. Dus dat ze de kansen krijgen om daarnaar te luisteren. Ja dan vind ik dat wel belangrijk. Maar natuurlijk gaan we ook gaan kijken naar het niveau. Ja, we kunnen

zeggen van 'ja, er komt een ervaringsdeskundige', maar we gaan dat enkel doen in bijvoorbeeld het 6de jaar of in het BSO enkel in het 7de jaar misschien omdat die 5de jaarkes misschien, ja, het is de problematiek is misschien nog te zwaar. Dus ja, daar kijken we ook wel naar.

B: Ja, oke. Denk je nog aan andere randvoorwaarden die er zouden nodig zijn voordat dat kan gebeuren?

E: Tussen de ervaringsdeskundige en de leerkracht dan?

B: Ja, in het algemeen een beetje.

E: Ho ja, dat de leerkracht al op voorhand goed weten of wat dat het eigenlijk zal gaan. Dat je kan inschatten. Dus wat er gaat overgebracht worden naar de leerlingen. Ik ga niet zeggen een goeie relatie, dat is..., dat kan niet het met die ervaringsdeskundige. Maar toch zo ja, een professionele relatie die je hebt met die persoon die zijn ervaring komt vertellen. En natuurlijk van, dat een randvoorwaarde kan zijn, van de leerling dat ze toch wel weten dat er respect moet zijn als ze luisteren.

B: Ja, oke. Een volgend puntje is zowat budget maar ik heb ook al een interview gedaan met J (directie) dus ik veronderstel dat zij dat wel een beetje heeft uitgelegd voor het Sint-Joris in het algemeen dan?

E: ja. Wat heeft ze daar dan van gezegd? Dat er niet veel budget is?

B: Het kwam erop neer dat ze het wel moet kunnen verantwoorden voor de boekhouding en dat het moeilijk is om die mensen echt uit te betalen ofzo maar als ze er echt de meerwaarde van inziet dat dat wel kan gebeuren en dat dat anders meer via relatiegeschenken zou gebeuren.

E: Ja, zo he. Een fles wijn of een doos pralines of een boekenbon.

B: Ja, inderdaad. Zou je weten waar je een ervaringsdeskundige kan vinden?

E: Ho, ik zou dan inderdaad denken aan dat inloopteam. Wij hebben ook nog met, maar misschien heeft mevrouw X. (leerkracht 1) daarover gebabbeld, want ze had me even nog aangesproken voor ze met u sprak waarschijnlijk. Vroeger bestond er een organisatie, maar ik weet niet door die besparingen en dan die corona, vzw Mentor. Daar werkten ze eigenlijk met ervaringsdeskundigen. Daarvan is er ook nog iemand geweest. Iemand die bijvoorbeeld, ho die had een psychiatrische aandoening maar wat gestabiliseerd en die is dan eigenlijk ook komen babbelen naar ons. Dus er bestaan wel organisaties waar dat je eigenlijk ervaringsdeskundigen... Je hebt ook scholen: bijvoorbeeld CVO Miras. Die werken daar ook mee. Die leiden eigenlijk mensen in armoede op tot ervaringsdeskundigen. Bijvoorbeeld er zit ook iemand van CVO Miras in die stuurgroep van Eekhout Academy.

B: Ja, dus je zou wel weten waar dat je iemand kan vinden?

E: Ja, ik zou ze wel vinden.

B: Denk je aan bepaalde knelpunten of moeilijkheden als het gaat over het hele project en over die ervaringsdeskundigen inzetten?

E: Aan problemen die zich kunnen voorzoen?

B: Ja.

E: Misschien de reactie van leerlingen soms. Ho, ik heb dat gehad als die ervaringsdeskundige babbelde in Gent. En dan was er een leerling, maar die was eigenlijk aan het babbelen met iemand anders, en dat kwam eigenlijk enorm raar over. En die man was dat dan, die was echt zo, even toch, alle tot we dat geplaatst hadden dat dat met iets anders was, maar toch eigenlijk zo op zijn ongemakken van alle, ik word hier nu uitgelachen. Zo een beetje de reactie van de leerlingen, dat wel. Maar andere problemen, ja, ik denk op niets. Of ja, misschien dat je uw leerlingen niet op andere ideeën kunt krijgen. Dat ze zo vasthangen van dat is het idee dat ik heb van mensen met een psychische kwetsbaarheid en ik ga daar niet van loskomen, ook al probeer je dat. Maar anders, ik denk het niet. De leerlingen hebben toch ook een beetje een open mind, meestal toch.

B: Is er iets dat jou zou tegenhouden om daarmee aan de slag te gaan?

E: Nee, niet direct. De organisatie misschien. En dat het natuurlijk lukt. Want als dat dan niet lukt of ja... Of dat je collega's niet mee wilt, die dan geen uren willen afstaan. Beetje zo ja, vooral organisatorisch. En als ze te veel geld vragen, dat het niet mag van de directie.

B: Ja, dat is een ander verhaal. Op welke manier denk je dat leerlingen hier en die ervaringsdeskundigen van elkaar kunnen leren? Eventueel zelf in beide richtingen...

E: Dat is ook moeilijk... Ho, in die richtingen is het natuurlijk de ervaringsdeskundige naar de leerlingen toe. Dat ze inderdaad hun idee en hun meningen verruimen en verrijken. Maar aan de andere kant, ja... Kan die ervaringsdeskundige eigenlijk ook voelen, ja, die kan ook vastzitten he. Bijvoorbeeld van ik word niet als vol aanvaardt door mensen in de maatschappij. Maar als die dan merkt dat dat wel tot een heel volwassen gesprek komt, kan die ervaringsdeskundige dat ervaren van je, eigenlijk moet ik ook een beetje loskomen van mijn idee van hoe de mensen naar mij kijken.

B: Ja, oke. Dat is interessant. Ja, en dan nog... Er zijn verschillende rollen die een ervaringsdeskundige kan opnemen als die voor de klas staan. Welke rollen denk je dat die best aanneemt en welke misschien net niet?

E: Ja, een rol... Mag ik vragen wat je daar dan precies mee bedoelt?

B: Ja, je kan bijvoorbeeld daar meer staan als leerkracht of meer als...

E: Ja, als lesgever of doceren van hoe zit dat hier nu en wat zijn de oorzaken en bij wie kan ik allemaal hulp vragen... Ho, ik denk meer dat je dat dan beter zo in een klasgesprek doet dat je zo een beetje naar hetzelfde niveau gaat. Maar wel van de leerlingen een grote luisterbereidheid en respect. Ja, en dat ze vooral eigenlijk wel vertellen hoe dat het in hun leven gelopen is. En eigenlijk doceren zou ik dan overlaten aan de leerkracht zelf.

B: Ja, oke. Hoe denk je dat er, als er jongeren zelf een problematiek ervaren, hoe denk je dat er daar dan best mee wordt omgegaan? Stel dat iemand bijvoorbeeld last heeft van depressie en een ervaringsdeskundige komt spreken over depressie, hoe denk je dat je daar dan het best mee omgaat?

E: Je kan dat niet weten. Want dat is altijd zo, wanneer dat we lesgeven over kansarmoede, over... heel heikele thema's zoals inderdaad depressie of zelfdoding, zo van die dingen. Dan kan het altijd zijn dat er een leerling in de klas zit die dat eigenlijk... Of bijvoorbeeld alcoholmisbruik, druggebruik,... Dan heb je altijd de kans dat er een leerling die dat aan de lijve ervaart of eigenlijk dagelijks meemaakt. En dan vraag jij hoe je dat kunt opvangen?

B: Ja.

E: Wat wij wel soms doen, als we dat op voorhand weten van de leerling, maar je weet dat niet altijd he, is dat soms dat we daar vlugger over gaan. Dus dat we dat, ja want het moet, je moet het aanhalen, maar we halen het vlugger aan of dat we achteraf bijvoorbeeld die leerling een keer persoonlijk aanspreken. Gaat het? Wat het niet te zwaar? Dus dat je eigenlijk ruimte laat voor een persoonlijk gesprek om eigenlijk die leerling wat op te vangen. Of je kan ze ook verwittigen. In feite kan je ze ook verwittigen. Als je het weet, kan je ook zeggen van er gaat iemand komen spreken over dat thema. En misschien ook de vrijheid geven aan die leerlingen van wil je erbij zijn of liever niet.

B: Ah ja. Op welke manier denk je dat er dan die nodige nazorg kan geboden worden voor alle leerlingen? Als het gesprek is geweest, hoe zou je daar dan achteraf mee omgaan?

E: Ah ja, zo een soort evaluatie zo of een reflectie van wat dat gesprek bij hun heeft nagelaten. Als ze nog met iets zitten in hun hoofd waar ze wel over willen praten in groep of eventueel eens individueel met een leerkracht. En zo echt wel eens vragen van, dat is hier nu wel geweest, heb je er iets uit geleerd, vond je dat nuttig. Zo een kort evaluatiemoment.

B: En welke dingen zijn er hier op school om leerlingen op te vangen die het moeilijk hebben.

E: Hier interne leerlingenbegeleiding maar dat was in jouw tijd ook wel.

B: Euhm...

E: Maar je bent daar nooit naartoe geweest. Nee, weet je? Aan de overkant van de studie. Interne leerlingenbegeleiding. Dus we hebben een groep leerzorg voor de leerlingen die moeite hebben met studeren of leerstoornissen hebben. En dan het lokaaltje ernaast heb je leezorg. Voor leerlingen die geen mooie manieren hebben, maar ook leerlingen die met zichzelf in de knoop zitten, waar het niet lukt. Daar kunnen ze altijd terecht. En dan hebben ze ook het CLB waar ze naartoe gaan.

B: En denk je nog aan andere instanties? Het CLB dan, maar stel dat je hier op school zegt van ja het gaat ons wel te boven, waar zou je dan naar doorverwijzen?

E: Ja, dienst geestelijke gezondheidszorg. Dat bestaat hier ook in Mene in de oude Leiestraat als ze nog niet verhuist zijn.

B: Ja, ik denk het.

E: Ofwel, ik denk als het zo, in sommige gevallen worden ook de ouders erbij geropen.

B: Ja. Hoe gaan jullie momenteel om met dat thema op school? Zijn er hier bepaalde projecten of dingen om dat onder de aandacht te brengen?

E: Maar je hebt daar ook al aan meegewerkt he in 5GWW, ik weet dat nog altijd, heb je het project armoede, kansarmoede. Dus daar werken we mee. Bijvoorbeeld hebben ze nu gedaan... Het presidium, zij hebben een hindernissenparcours gedaan en dat was voor Toemaatje, wat een organisatie is voor kansarmoede. Wat wij doen, ho, ik denk ook vooral in de richting verzorging proberen we dan eigenlijk naar instellingen te gaan ofwel, ik heb dat nog gedaan met de 7de jaars en dan gingen we naar Valkenburg. Dat is een PVT, een Psychiatrisch Verzorgingstehuis en daar was er ook een getuigenis van een vrouw die psychiatrische problemen meemaakte. Ofwel zelf op stap gaan ofwel de mensen hier krijgen. Maar voor het moment is het enkel denk ik rond dat project armoede.

Wat wij ook aan meedoen is bijvoorbeeld samenwerken met De Figuranten. Ik weet niet of je dat kent?

B: Ja, ik heb daar kort over gesproken met mevrouw X (leerkracht 1).

E: Ah ja. Dus ja, en wij werken daar nu mee samen. Maar dat is eigenlijk ook wel een organisatie die eigenlijk samenwerkt met jongeren in zo'n situaties.

B: Dat is hun hoofdtaak dan?

E: Dat is eigenlijk hun hoofdtaak maar... Ik weet niet door één of andere omstandigheid ben ik daar eens binnengeraakt. Dat was eens van het OCMW dat ze zo een budgetbeurs deden. En dat was eigenlijk in het gebouw van De Figuranten. Je moest dan een rol spelen, dus bijvoorbeeld ik ben Jan, ik verdien zoveel, ik heb dat van beroep,... En dan moest je kleren kopen, moest je een appartement huren, elektriciteit en allemaal... Werd je eigenlijk... En als je dan iets deed, dan kon je zo extraatjes winnen of zo. En dan ben ik zo in gesprek geraakt met die meneer van De Figuranten en zo is dat dan hier terecht gekomen in het school.

B: Ah ja. Merken jullie doorheen de tijd een evolutie op, op vlak van psychische kwetsbaarheid?

E: Dat het er veel meer zijn he dan vroeger. Dat he zowel naar kansarmoede, naar inderdaad psychische problemen en de minder veerkracht en draagkracht. Dat de cijfers veel stijgen.

B: En aan wat merk je dat?

E: Euhm... Aan wat merken we dat? Hier op scholen merken we dat maar ook eigenlijk aan de problemen dat de leerlingen... Alle, als je zo in een één-één gesprek zit met de leerlingen en ze vertellen iets over hun thuissituatie of over zichzelf, dat je merkt dat dit veel meer is dan vroeger. Maar ook in de actualiteit he, het staat vanboven.

B: Oke. Vind je het belangrijk, dat als een ervaringsdeskundige komt, dat die bepaalde delen van het verhaal filtert op voorhand met de leerkracht? Van dit gaan we niet zeggen en die delen van het verhaal vinden we wel belangrijk om aan bod te laten komen?

E: Ho, dat kan misschien zijn in het geval als je, zoals ik al zei, dat je weet dat er bijvoorbeeld leerlingen in de klas zitten waar dat bepaalde dingen dat die ervaringsdeskundige zou vertellen, dat dat misschien te hard zou binnenkomen of te confronterend zou zijn. En dat je daar dan bijvoorbeeld over kunt praten met de ervaringsdeskundige van dat moet je niet te straf belichten of niet te lang bij stil staan want dat kan te confronterend zijn of te kwetsend of te pijnlijk. Ja, iets van dat. Maar ik denk dus, alle, de voorbereiding is al heel belangrijk met de ervaringsdeskundige. Van wat ga je zeggen, wat ga je niet zeggen?

B: Maar als je niet echt weet van problematieken, zou je niet echt filteren dan?

E: Nee, eigenlijk niet. Want anders ga je ook die ervaringsdeskundige gaan beknotten he.

B: Ja. Hoe denk je dat er een veilige omgeving kan gecreëerd worden voor een klas voor die ervaringsdeskundige langs de ene kant, voor zijn verhaal te delen, maar ook voor de leerlingen?

E: Ik denk dat dat enorm afhankelijk is van klasgroep. Want als je... Ja, maar ik denk ook dat de leerkrachten dat vooraf al gaan doen. Van oke, een ervaringsdeskundige over dat onderwerp, ja dat

gaan we vragen voor die klas. Maar misschien zoals je zei, 5STW1 wel maar 5STW2 niet omdat misschien dat er daar in die klasgroep allerlei gepest wordt en dat die klassfeer daar niet goed is en dat de ene daar niet durft babbelen dat hij bijvoorbeeld zal uitgelachen worden door de andere. Dan zou ik daar ook geen ervaringsdeskundige laten komen. Maar als je weet van de klasgroep zit goed in mekaar, ze voelen zich goed bij elkaar, ze mogen zeggen wat ze willen zonder dat iemand hun gaat pesten achteraf... Dan, ja ga je nog eens uw vraag herhalen?

B: Hoe dat die veilige omgeving kan gecreëerd worden?

E: Ah ja. Dus ik denk dat die veilige omgeving creëren, ik denk dat de basis ga zijn eigenlijk hoe de klasdynamiek in elkaar zit. Dat vooral. En ja, een veilige omgeving, als je vindt van oke, die klasgroep kan dat aan. En ze dan goed voorbereiden. 'Er gaat iemand komen praten daarover en daarover.' En kan je misschien al eens voelen als er daar misschien al leerlingen zijn in de klas die daar al mee te maken gehad hebben, dat ze dat al eens naar boven brengen.

B: Je zegt die klasgroepen waar er zowat gepest wordt enzo, merk je dat nog altijd in de 3de graad ook?

E: Ja hoor.

B: Ja, oke. Ik dacht dat het daar al wat uitgegroeid ging zijn.

E: Nee dat is niet waar. Want ook zo dat enthousiasme dat ze dan hebben. We hebben nu bijvoorbeeld een paar weken geleden met de 5de jaar en 6de jaar op stap geweest. En hoe dat die klasgroep helemaal anders in mekaar zit. En hoe ze dan ook omgaan met hetgeen wat ze zien en horen. Dat is echt, dat was echt heel, dat was echt ongelooflijk om dat verschil te zien. Hoe beter de klasgroep in elkaar zit, hoe meer dat ze elkaar stimuleren om zo echt te luisteren en mee te werken en dingen te zeggen en niet bang te zijn. En de andere klas was zo 'pff wat is dat hier, ik vind dat niet leuk'. Zo wat benepen en zichzelf niet durven smijten. Dat een beetje.

B: Ja. Welke problematieken merk je dat leerlingen, ja zie je veel terugkomen nu bij leerlingen over psychische kwetsbaarheid dan?

E: Ja, het leven dat soms zo zwaar is voor hen. En dat ze niet goed weten wat ze willen. Dat ze ook geen richting hebben eigenlijk, zoals bijvoorbeeld welke studies ze willen doen, of ze hier wel goed zitten in die richting. Ja, eigenlijk echt zoekende zijn en die niet veel draagkracht hebben. Dat een beetje. En die dan uitvallen voor bepaalde tijd.

B: Ah ja, oke. En welke problematieken denk je dat er interessant zijn om over te spreken met een ervaringsdeskundige?

E: Die kansarmoede, heel belangrijk vind ik. Of sociaal kwetsbaar noemen we dat dan. Dat en vooral ook, ja inderdaad die depressie of burn-out, zo van die dingen. En misschien ja, kunnen ze dat dan ook wel zien van dat is iets van oke ja, die persoon heeft dat gehad maar mits goeie begeleiding lukt het toch wel om een quasi normaal leven uit te bouwen.

B: Ja, oke. Ik ben aan het denken. Omdat je nu al veel hebt gesproken over armoede. Wij waren in het begin van het traject aan het twijfelen of we het over psychische kwetsbaarheid gingen hebben of over armoede en dat hebben we gekozen voor psychische kwetsbaarheid omdat we dachten dat dit op meer leerlingen ging slaan dan die armoede. Maar hoe ik jou hoor vertellen, zeg jij eigenlijk van armoede is ook psychische kwetsbaarheid.

E: Ja, ik vind dat. Wat alle, ze worden volledig, ze worden gestigmatiseerd, ze worden bekeken van dit en dat. Ik had ook vroeger het idee van alle, mensen, ze zijn nooit op tijd, ze kunnen niet gaan werken,... Maar sommige mensen zijn daar niet toe in staat om iedere op hetzelfde uur op te staan en eigenlijk voor in dat stramien te werken. Dus na 2 of 3 dagen wordt het teveel voor hen. En natuurlijk, door dat dat niet lukt op dat vlak, komen ze eigenlijk in dat ding terecht van geen centen te hebben,... Zich niet nuttig voelen in de maatschappij. Want mensen gaan werken niet alleen voor hun geld, maar denk ik ook omdat ze voelen van hunzelf van, ik ben hier met iets nuttig bezig. Ik ben aan het zorgen voor mensen, ik ben les aan het geven, ik ben hier papieren in orde aan het doen voor iemand, ik ben een auto aan het afstellen,... Ja, dat vind ik eigenlijk ook. En vooral, van het culturele. Het kost allemaal veel te veel geld. Dus daar worden ze ook al buiten gesloten.

B: Ja, het is wel interessant. Het gaat dus echt wel hand in hand.

E: Ja, maar ik babbel waarschijnlijk een beetje, omdat ik met dat project armoede in mijn hoofd zit.

B: Ja, maar het is oke. Het is interessant. Ik denk dat we dan bijna aan de laatste vraag zitten. Hoe zou je omgaan met leerlingen die tijdens de ervaring in de klas iets hebben van 'oh, ik heb dat ook meegemaakt en ik zou ook mijn verhaal willen delen'. Zou je dat toestaan?

E: Ja dat zou ik zeker toestaan.

B: Tijdens dat de ervaringsdeskundige er is dan?

E: Ja, ik zou dat afspreken dan. Misschien de eerste keer niet want ik zou denken 'er gaat nooit een leerling dat zeggen'. Maar dan voor een volgende zou ik zeggen van je als er een leerling is die ook zijn verhaal wil doen dan zou ik het fijn vinden dat we ook die kans geven aan de leerling. Want dat is dan nog dichterbij de leerlingen als je jouw medeleerling hoort babbelen.

B: En zou je dat in elke klasgroep toelaten?

E: Nee, het is een beetje dat je moet voelen van is dat milieu hier veilig. Maar ik denk dat een leerling die zich niet veilig voelt in klas zal zeggen van ik zal hier eens mijn verhaal doen.

B: Ja, dat ze dat zelf wel een beetje aanvoelen?

E: Ja, maar het kan ook zijn dat je de leerling een beetje tegen zichzelf moet beschermen. Dat die dat misschien niet aanvoelt maar dat je ziet van, er zitten daar een paar figuren in die klas die daar niet gaan mee doen wat ze daar eigenlijk moeten mee doen. En dan kun je het ook misschien zeggen van ja... Of ja, proberen van 'kom, we gaan niet meneer of mevrouw laten babbelen'. Maar gewoon om die leerling te beschermen.

B: Oke, goed. Ik denk dat ik eigenlijk de meeste vragen gesteld heb.

E: Maar denk je ook niet dat het een beetje afhankelijk is van bijvoorbeeld het vak dat de leerkracht geeft van wat ze gaan vertellen. Bijvoorbeeld iemand die psychologie geeft gaat waarschijnlijk meer bezig zijn met het psychische van de mens en die kwetsbaarheid. Terwijl je, ik geef 'gezondheid en welzijn', het is meer het zorgende en de organisatie van alle hulporganisaties. Het is dat je weet, ja, dat ik dan meer gericht ben naar die kansarmoede.

B: Dat die focus wel wat verlegt wordt per vak?

E: Verlegt, ja. Dat het een beetje afhankelijk is, ja. Maar in feite is het een breed spectrum, psychische kwetsbaarheid.

B: Ja, dat is waar. Zijn er nog bepaalde dingen waar je aan denkt van, ik heb dat hier nu nog niet besproken maar dat is wel belangrijk?

E: Nee, niet direct eigenlijk.

B: Oke, cava. Dus ja, dan een beetje als conclusie na het beantwoorden van de vragen: zou je ervoor openstaan om daarmee aan de slag te gaan en waarom wel of niet?

E: Ik zou daar zeker voor open staan om daarmee aan de slag te gaan. Waarom wel, zoals ik al gezegd heb, dat het voor de leerlingen die het zelf niet meemaken, is dat soms, staat dat heel ver van hun leefwereld af. Het is enkel van de mensen die zelf eigenlijk van in zo'n situatie zitten, die daar eigenlijk kunnen begrijpen en weten. Maar als je leerlingen hebt, alle, ik zie dat met dat project, dat moeten ze bijvoorbeeld gaan zoeken naar hulporganisaties: voor kinderen bijvoorbeeld, armoede in het onderwijs, armoede dit of dat... En dan lukt dat niet omdat dat iets is waar ze in hun eigen wereld te weinig kennis mee maken. Dus ik zou dat zeker doen. Gewoon, ja, omdat ik vind dat het gewoon een deel is van het leven en dat ze ook kennis moeten maken met de dingen die minder vlot en goed verlopen.

B: Ja, eens vanuit een ander perspectief?

E: Ja, en dat het niet allemaal goed is. Zo een beetje.

B: Oke, cava. Merci voor je tijd.

Bijlage 9: Brugfiguur Menen

Geïnterviewde: Roy Silverans (brugfiguur)

Interviewer: Bettie Lernout

Datum: Dinsdag 13 december (14:00)

Locatie: Teams (online)

R = Roy Silverans

B = Bettie Lernout

B: Ik zal beginnen met het project nog eens uit te leggen. Ik weet niet of dat heel duidelijk is. [Uitleg project – niet uitgetypt] Ik weet niet of het wat duidelijk is?

R: Het is vrij specifiek ook. Maar natuurlijk voor je onderzoeksvraag, hoe specifieker je onderzoeksvraag wordt, hoe makkelijker je het jezelf ook maakt. Ik denk dat je dat wel weet. Nu, waarin kan ik daar in helpen?

B: We hebben een paar vraagjes voor jou voorbereid maar er was vanaf in het begin van het project werd er al gezegd dat het interessant ging zijn als we eens een brugfiguur te pakken zouden krijgen. En jij was de eerste persoon die op ons pad kwam waarvan dat we wisten dat je het misschien wel zag zitten via J (directie Sint-Joris) dan. Dus vandaar ben jij de gelukkige.

R: De gelukkige, ja nice! Nee, ik ben zeker bereid. Ik ga anders een vrij kort nu mijn kleine inleiding zeggen van wie ik ben en hoe ik tot hier geraakt ben.

B: Oke.

R: Nu, ik ga eerst zeggen, een brugfiguur dat verschilt eigenlijk natuurlijk... Iedere brugfiguur lokaal verschilt van elkaar. Hoe moet ik dat kort uitleggen? Soms wordt een brugfiguur ingeschakeld vanuit de politiek zelf, vanuit het lokaal bestuur dan, zoals bij mij. Brugfiguren worden ook projectmatig ingebed dus dat is dan in functie van een dossier dat ingediend geweest is bij de overheid of bij Koning Boudewijnstichting of dergelijke over een termijn van een aantal jaar. Of dat kan ook gewoon structureel ingebed zijn. Nu, bij mij is dat redelijk vanuit de politiek uit gekomen. Er was een idee om een brugfiguur in te schakelen. Zeker omdat de eerste steden die een brugfiguur hadden, namelijk Gent, Oostende,... omdat ze zagen dat dat eigenlijk een good practice was. Dat lukte wel relatief goed. Maar natuurlijk hangt het er een beetje vanaf met welke mentaliteit dat je stad ook een beetje zit. Het spreekt voor zich dat een brugfiguur in Brugge bijvoorbeeld 1 school voor zijn rekening neemt. Terwijl als we kijken naar Menen met een gemiddeld inwonersaantal van 37 000 dat dat iets anders is dan Brugge die er 392 000 of naar Gent die er 492 000 heeft nu. Misschien ondertussen al meer want de cijfers waarover ik spreek zijn 5 jaar nu. Dus ja, dat hangt af zo een beetje. Iedereen moet een beetje zijn eigen werkingsgebied ook bekijken van hoe gaan wij dat allemaal stellen. Je hebt brugfiguren die werken effectief op scholen, je hebt brugfiguren die werken via domicilie. Zoals bij mij, ik werk voor iedereen die woonachtig is in Menen. Dat doet er veel toe. Woonachtig en/of schoolloopt in Menen waar andere brugfiguren inzetten enkel op hun school. Nu, om te starten, het is nog maar sinds een jaar of 2 dat er hier brugfiguren zijn in Menen zelf. Natuurlijk moet er een engagement van de scholen ook uit zijn. Het is heel moeilijk om ergens binnen te geraken, zeker als brugfiguur omdat je het alom oud systeem hebt: je hebt het CLB en het onderwijs. Dat is decretaal beslist dat zij eigenlijk qua GDPR mogen zij alles met elkaar uitwisselen.

B: Ah ja, oke.

R: Ja, dat is een decreet. Ik weet niet meer welk jaar precies. Maar er is daar een decreet in dat zij eigenlijk mogen overleggen zonder toestemming van de ouders. Met het CLB en die zorgjuf samen. Nu, bij ons is dat meestal zelf op vraag van de ouders zelf of van het CLB met dan de goedkeuring van de ouders zelf. Nu, als brugfiguur, hoe begin je daaraan? Hoe heb je nu uw nieuwe instroom en waar ben je ook allemaal op actief? Enerzijds werd ik eigenlijk gelinkt in mijn geval aan het Sociaal Huis in Menen, dus het OCMW in principe. Het eigenlijke idee van een brugfiguur is eigenlijk om, hoe ik het zie dan toch, is eigenlijk om ervoor te zorgen dat welzijn en onderwijs wat dichterbij elkaar komen. Het zijn heel veel zaken waar het onderwijs nog geen zicht op heeft. En de dag van vandaag is het ook zo dat er heel veel meer opvoeding moet gebeuren, heel veel meer opvoeders zijn er ook op school, heel veel zorgcoördinatoren en dergelijke. En dat er eigenlijk ook een stuk wat meer armoede is. Vandaar zijn er heel wat brugfiguren nu bij ons. Hoe krijg je een instroom? Enerzijds via het onderwijs zelf: via de leerlingenbegeleiding en via het CLB. En op welke vlakken zijn dat dat wij actief zijn? Dat is eigenlijk op vlak van administratie, achterstand in de schoolfacturen, vrije tijd, ook zelf op het vlak van onderwijs: bijlessen en dergelijke. Allerhande wat het CLB bijvoorbeeld niet oppakt. Dus ik ga nog vlug iets duiden ook gewoon dat je dat zeker weet. Waarom brugfiguren als er CLB is. Dat is iets waar ze heel veel vragen bij stellen. Ik heb daar een drietal termen voor. Enerzijds er zijn heel veel CLB overbevraagd waardoor dat er bij sommige CLB's ook niet genoeg ondersteuning kan geboden worden. Anderzijds het CLB zet heel veel in op de student zelf maar niet op de context erom. Dus ik moet je niet vertellen als we kijken naar een, nu praktisch een klein voorbeeld erin. Jongere komt heel veel te laat op school. In het CLB en de school begrijpt de dingen niet zo goed. De school gaat zelf flankerend gaan werken. Nu als brugfiguur, als je ingeschakeld wordt, kan je ook op huisbezoek gaan. Wetende dat bijvoorbeeld beide ouders gaan werken of dat er een verslavingsproblematiek is. En die jongere of die student moet zijn 3 broertjes naar school brengen waardoor hij te laat is. En dan is die

brugfiguur er, heel praktisch, om die zaken te verhelpen. Dat zijn geen zaken waar het CLB kan op inzetten. Dus context is heel belangrijk omdat er een aantal drempels zijn dat we wegwerken. Dat is dan één ding. Het andere ding ook is dat wij als brugfiguur ook veel deelnemen in heel veel overleggen. Dus als ik dan zeg van vrije tijd: wij zijn aanwezig op het jeugd welzijnsoverleg, wij zijn aanwezig op het overleg van het flankerend onderwijs dus alles van NAFTA is dat dan of hoe ze het lokaal ook noemen, en we zijn aanvankelijk, ik toch, aanwezig op het LOP. Dat is het lokaal overlegplatform met alle directies van alle scholen in de regio. Doordat wij aanwezig zijn op heel veel van die overleggen, weten wij ook heel veel. Wij weten een aantal vormen die jongeren kunnen volgen via het overleg van dat flankerend onderwijs, wij weten dat het schoolsysteem gaat vernieuwd worden omdat wij in het LOP zitten waardoor dat wij eigenlijk de gezinnen vooral kunnen loodsen op alle verschillende eilandjes. Wij hebben een hele grote achterban van het Sociaal Huis bij ons. Is er een financiële problematiek? Kijken wij is er wel verhoogde schooltoelage? Kunnen wij nog aanvullende financiële hulp aanbieden? Stel nu dat dat nodig is of later in de tijd, er is een vorm van gezinshereniging, er moet een UIT-pas geregeld worden, dan kunnen wij daar als een soort van compagnon aanwezig zijn. Nu, heel veel gebruik ik eigenlijk, ik voorzie geen hulpverlening. Mijn hoofdactie is doorverwijfsfunctie. Nu, in het kader van wat dat jullie doen als jullie met psychische kwetsbaarheid werken denk ik vooral aan een Overkop Huis. Een Overkop Huis waar dat wij dan naartoe leiden want veel jongeren durven de drempel niet op of zien er een te hoge drempel in om alleen toe te komen. En dan ook hebben wij natuurlijk via het Sociaal Huis, kunnen wij zorgen voor een ELP. Dus die Eerstelijns Psychologen die nu onmiddellijk voor een tarief van 11 euro aan de slag kunnen gaan. Los van het structurele waar dat wij ingebed zijn: in het onderwijs en in al die overleggen en ook de huisbezoeken, doen wij ook nog, als wij signalen opvangen van de scholen, doen wij ook nog projecten. Projecten rond tewerkstelling, projecten rond relatie- en gezinsproblemen, werken wij dan samen met een CAW of met een jeugddienst of met dergelijke om dan eigenlijk jongeren op in te komen. Nu, het is ook niet de bedoeling om dat zelf helemaal alleen uit te werken. Meestal wat ik doe is dan bijvoorbeeld het leiden van de projecten en daar een jeugddienst, een CAW bij te betrekken en dat dan te delegeren, een beetje te verspreiden. Dat was dan in het lang eigenlijk al een beetje, sorry, mijn uitleg.

B: Nee, het is oke. Het is goed dat je het zo hebt uitgelegd want ik wist vooral het aspect dat je de context veel betreft enzo maar dat van doorverwijzen enzo was voor mij nog niet zo gekend dus het is goed dat je het nog hebt uitgelegd.

R: Ja, ewel, je moet het eigenlijk zien als euh... Pak nu Denemarken met al hun eilanden, heb je allemaal vanboven zo eilanden die verbonden zijn met snelwegen. De bedoeling van een brugfiguur is eigenlijk om, als je een eilandje vrije tijd hebt, een eilandje hulpverlening, een eilandje onderwijs,... Om ervoor te zorgen dat je om alle ankerpunten staat om een gezin te helpen. Zo kan je het visueel verstaan.

B: Ja, en de focus ligt echt wel op welzijn en armoede dan?

R: De focus ligt vooral eigenlijk op ja, vanuit onderwijs op welzijn en armoede, ja.

B: En jij bent in Menen verantwoordelijk voor de secundaire scholen had ik begrepen?

R: Ja, er zijn een 4-tal secundaire scholen waarvan 1 gemeenschapsschool en dan 3 scholen uit een scholengroep met elk hun eigen DNA. En voor die scholen per jaar maken wij een actieplan om te kijken, ja oke, wat gaan we doen voor deze school, hoe maak je u kenbaar, via oudercontacten, via zorgteams en dergelijke.

B: Maar jij bent de enige persoon voor die 4 scholen dan?

R: Ewel er is, sinds kort, is er een subsidiedossier uitgeschreven geweest in samenwerking met 1 gezin – 1 plan. Ik weet niet of je dat hebt gezien vanuit Kortrijk?

B: Nee...

R: Waarop dat er eigenlijk 4 voltijdse brugfiguren secundaire in onze regio erbij komen. Dat is een projectsubsidie van een 3-tal jaar waarvan één die mijn naaste collega wordt. Zoals ik al vertelde mag ik enkel werken vanuit mijn domicilie. Dus als er jongeren bijvoorbeeld van Wevelgem komen is dat al moeilijker.

B: Maar als ze van Wevelgem zijn maar ze gaan naar Menen naar school kan je ze wel helpen?

R: In principe ligt dat nogal moeilijk. Maar nu gaat ik een dichte collega hebben die alle steden errond ook doet waar dat ik dan eigenlijk goed kan werken met mijn collega.

B: Oke, dus dan gaat dat ook wat meer omvat worden?

R: Ja, inderdaad. En dan heb je er nog voor Kortrijk en in Kortrijk zullen de brugfiguren ingezet worden op de scholen met de meeste SES indicatoren. Dat moet je dan maar eens googelen. Dat is vrij technisch en saai ook voor u. Als je dat dan noteert kan je dat zeker gebruiken in je Bachelorproef. SES indicatoren, ze zullen daar vree warm van lopen.

B: Oke, dat is goed om te weten. Heb je al ervaring met het werken met ervaringsdeskundigen of heb je daar ooit al eens mee in aanraking gekomen.

R: Euhm, nu... Specifiek in het kader van psychische kwetsbaarheid of een psychisch ziektebeeld verlenen, dat niet. Maar voor dat ik brugfiguur kwam was ik jeugdwerken bij Habbekrats. Zij waren ook aanwezig in Gent op Edward Anseeleplein en daar waren er wel een aantal jongeren die eigenlijk vanuit een bepaalde problematiek heel veel naar Habbekrats kwamen, die dan ook eigenlijk als steward konden meewerken. Wacht, ik moet nu goed nadenken... En dat is zowat het enige dat ik als ervaringsdeskundige ook heb... Dat ik met iemand heb samengewerkt die ervaringsdeskundige zijn. Nu, ik weet wel een organisatie die dat heel veel doen. Overkop werkt bijvoorbeeld met hun Koproppers. Dat zijn bijvoorbeeld mensen die dan ook vanuit een bepaalde problematiek in Overkop komen en die dan van daaruit met vorming en ervaring aan de slag gaan met dezelfde doelgroep.

B: Ja, we hebben ook al contact gehad denk ik met Overkop. Denk je dat er draagvlak is bij de scholen hiervoor?

R: Ik denk dat er heel veel scholen heel zwaar gaan tegenwerken om een ervaringsdeskundige daar te zetten. Als je al ziet dat er iemand vanuit mijn functie bijvoorbeeld, als brugfiguur, heel wat moeite heeft om ergens binnen te geraken in het onderwijssysteem... Laat maar staan dat een ervaringsdeskundige dat gaat doen. Natuurlijk kun je, allé, sommige scholen gaan daarvoor open staan het. En ik denk eerder gemeenschapsscholen en scholen met heel veel culturen gaan daar al wat opener tegen staan omdat zij het heel druk hebben en omdat alle hulp welkom is voor een gemeenschapsschool. Ik kan nu natuurlijk ook wel zeggen dat de meeste scholen met een A-stroom, dat zijn dan nu voor het moment, de iets wat wittere scholen, nu nog, zij gaan daar heel wat minder tegenover staan. Zij zijn daar al minder open over. Nu, als we puur kijken naar extra ondersteuning gebeurt dat toch ook he. Want we hebben ook al ondersteuners nu bijvoorbeeld die aan de slag gaan en dat zijn ook een soort leerkrachten die een beetje ondersteunen in de klas. Ik denk dat je gaat moeten een goede afweging zoeken tussen een deel worden van het leerplan of niet. Ik denk niet. Ik denk niet dat je kan rekenen op bepaalde scholen om dat wel of niet te doen. Dat zou moeten vervat zitten in een leerplan federaal of via de overkoepelende organisatie van 'oke, we hebben een

ervaringsdeskundige die in het leerplan of een team, die in verschillende segmenten van Vlaanderen bijvoorbeeld...' Dat lijkt me haalbarer. Maar om lokaal zo plots iemand te zetten die vasthangt aan een school, lijkt me heel moeilijk om... Met de tijd misschien maar nu is dat nog toekomstmuziek denk ik.

B: Je zegt dat het moeilijker zal zijn om binnen te geraken bij die scholen waar er niet veel culturele verschillen zijn, ga ik maar zeggen, is dat dan iets wat je zelf ook merkt als brugfiguur?

R: Dat is iets dat ik merk omdat heel veel scholen met de dogma zitten of met het idee zitten, die doen ook hogere richtingen he, dat er bij hen minder problematieken zitten. Zij zien dan problematieken puur financieel maar er zijn meer problematieken in het spel soms dan dat er zichtbaar zijn voor een leerkracht.

B: Ja, dat is waar. Wat denk je dat leerlingen nodig hebben voor dat zo'n ervaringsdeskundige voor de klas kan staan? Denk je dat er daar een bepaalde voorbereiding voor moet gebeuren of een schets of iets in die richting?

R: Ja, ik denk dat er gewoon een hele grote link moet zijn met de theorie dat ze krijgen. Ik denk dat dat er een beetje voor zorgt dat ze ook misschien geïnteresseerd zullen zijn. Er moet een nauw verband inzitten en er moet een interactief iets aan vasthangen. Ik ga nu maar een voorbeeld geven. Iets tofs dat wij doen is bijvoorbeeld een budgetbeurs. Dat gaat uit van budget in zicht. En dat is bijvoorbeeld, dat kan nu zijn dat dat gegeven wordt door iemand die zelf in die situatie heeft gezeten, met een armoedeproblematiek bijvoorbeeld, en er wordt voor iemand een... [wordt afgeleid en geraakt draad kwijt]

B: Ja, ik denk dat ik die budgetbeurs zelf nog gedaan heb als ik leerling was. Bij De Figuranten was dat dan.

R: Ah ja, dat zou inderdaad kunnen. Je hebt dan een fictief personage maar dat kan ook gegeven worden door iemand die zelf in die situatie heeft gezeten om dan effectief nog een beetje dieper te kunnen duiken. Nu, hoe zit dat in elkaar? Je weet het al he... Je krijgt een eigen identiteit eigenlijk: alleenstaande mama, 2 kinderen, schuldenlast... Wat ga je kiezen? De duurdere producten? Je komt tot de conclusie dat goedkope 'bucht' om te eten, ik bedoel, ongezond eten goedkoper is dan gezond eten. Zo al zo'n dingen. In zo een dingen lijkt me dat wel ideaal om dat te plaatsen. Maar puur voor de klas staan... Ik denk dat er een goede link moet zijn met zowel de theorie als de ervaring van de deskundige. Alsook dat die niet, die ervaringsdeskundige gaat moeten een atypische leerkracht zijn onder het mom van: ik ga niet vooraan staan en zeggen hoe het in mijn leven geweest is maar we gaan er een interactief gedeelte in steken. Misschien meer een ervaringsdeskundige zien als een doe-leerkracht ofzo.

B: Ja. Wat denk jij dat er haalbaar is qua timing? Denk je dat 1 keer genoeg is of zeg je van ja nee, we zouden dan toch wel rond die 2 – 3 – 4 ontmoetingen gaan?

R: Euhm... Dat hangt er natuurlijk een beetje vanaf van welk thema dat je behandelt op school of wat je daarin vervat. Ik denk niet dat er in een leerplan plaats is... Meer en meer gaan ze dat er wel insteken voorbeeld in de economie: hoe verantwoord omgaan. Maar, het is een moeilijke vraag want alles moet eigenlijk vasthangen aan dat leerplan. En natuurlijk, als je dan inderdaad spreekt over 'hoe omgaan met budget', kan je dat wel faceren, maar in hoeveel keren, dat lijkt me afhankelijk van het leerplan en natuurlijk de ervaring van die mens. Want de ene heeft een jaar in de miserie gezeten en heeft bijvoorbeeld een 3-tal problematieken gehad, de andere heeft nog altijd problematieken,... Het is een beetje moeilijk om in kader te brengen in hoeverre dat die ervaringsdeskundige ook die ervaring heeft.

B: Ja, dus het gaat er wat vanaf hangen hoe ze dit in het leerplan kunnen verantwoorden?

R: Ja.

B: Ja, oke. Dan nog iets anders waar we mee zitten, maar ik weet niet of jij daar veel over zal kunnen zeggen, is een beetje het budgettaire. Omdat die ervaringsdeskundige wel zou moeten vergoed worden op een of andere manier voor wat ze daar doen. En de vraag is eigenlijk: denk je dat dat budgettair haalbaar is?

R: Ja, we leven in een tijd waar dat de helft die zijn werk doet zijn eigen dossiers moet schrijven he. Dus euhm... Wacht hoor, ik ga daar even moeten over nadenken... Ik ga eens zeggen, er zijn heel veel dossiers die je kan indienen voor een kortere termijn. Bijvoorbeeld van Koning Boudewijnstichting. Maar dat moet dan al een link hebben natuurlijk met die ervaring. Dat wordt niet iedere dag uitgeschreven. Soms zijn er wel subsidiedossiers waar je kan op intekenen. Vorig jaar, van 3 jaar... Ewel kijk, ik ga nu 1 voorbeeld geven. Ik ga eens kijken of het nog online staat: Talent for Teaching. Ik weet niet of je dat gezien hebt?

B: Nee, het zegt me niet direct iets.

R: Wel dat is nu niet... Ik ga dat direct eens mailen. Dat is waar dat er bijvoorbeeld subsidies worden uitgeschreven voor een student die wil proeven van het leraar zijn en hoe dat gaat zijn later. En de school krijgt daar 2000 euro voor dacht ik. Dat zijn zo wel zaken waar de ervaringsdeskundige wel nog kan op inzetten door te kijken van oke, kunnen we dossiers krijgen voor een aantal jaar en dat dan naar dienst Opgroeien doorsturen. Dat kan je doen, maar van de scholen af gaat er nooit budget zijn voor een ervaringsdeskundige. De helft van de scholen... Gisteren was ik nu nog bij vzw Krijgt. Ik weet niet of je dat kent?

B: Nee.

R: Vzw Krijt maakt eigenlijk een soort armoedeplan op per school. Iedere school kreunt nu al onder die besparingen en kan zijn school niet goed verwarmen of vernieuwen, laat staan dat ze daar nog een keer een extra persoon gaan induwen waarvan ze niet goed weten of dat gaat werken. Snap je?

B: Ja.

R: Er moet gelijk eerst een good practice zijn van zo'n project. Zoals ik zeg zo'n dossier dat je denkt van ok. Koning Boudewijnstichting geeft bijvoorbeeld 450 000 euro uit voor een 4-tal voltijdse equivalenten van 3 jaar ver. Dat is nu met de brugfiguren geweest. Er was een dossier uitgeschreven van agentschap Welzijn voor 490 000 euro en dan kun je daarop intekenen. Nu, natuurlijk, je moet dat niet op je eentje doen. Er moet daar een organisatie achter zitten. En dan kunnen ze daarvoor kijken. Als er vanuit bepaalde agentschappen een dossier wordt uitgezet voor specifieke ervaringsdeskundigen, dan is dat mogelijk. Zo niet, op je eentje zonder dat er iets van openheid vanuit het onderwijs, ga je het zeker niet krijgen.

B: Ja, oke. Het is wel heel interessant want het is eigenlijk heel logisch maar wij hadden zelf nog niet gedacht aan de piste van subsidies. Dus dat is wel een belangrijk puntje dat we nog zullen moeten meenemen.

R: Ja, je hebt een aantal departementen he. Dat is een beetje, hoe noemen we dat, spelen met de viool. Soms doe je al iets met je openbaar bestuur dat past binnen dat verhaal en dan is het gewoon copy-paste van wat je gaat doen en je hebt die subsidies binnen. Dus het is heel belangrijk dat je eerst kijkt dat je iets doorstuurt naar agentschap Opgroeien, of stel dat het iets te maken heeft met Welzijn, dat je ook departement Welzijn erbij betreft. Per legislatuur van de politiek heeft iedere... Welzijn,

Onderwijs... ze hebben allemaal hun pot. En Overkop is ook zo gestart trouwens. Iedereen haalt vanuit een bepaalde pot, dient een project in, dat project wordt goedgekeurd voor de komende 4 jaar en dan heb je eigenlijk ja... Hoeveel was het voor Overkop? Een miljoen of 2 zeker? Dat je dan met je stad op in tekent en dan sluit je een convenant af en een convenant is een afspraak met organisatie en stad.

B: Oké. Je hebt al een paar dingen gezegd maar denk je nog aan andere belemmeringen of knelpunten die het moeilijk gaan maken om die ervaringsdeskundigen in te zetten?

R: Ja, een beetje het stigma he. Sommige oubollige mensen die niet zo open-minded zijn gaan nog altijd het stigma hebben van je... Dat kan niet dat die hetzelfde zal zijn als ik. Ik denk dat er heel wat leerkrachten dat wel zullen hebben. En het grootste zijn de oude systemen. Er is wel één voordeel. Er komt een herstructurering van het onderwijs. Misschien moet je dat ook ergens insteken. Ik zal eens kijken of ik er iets van vindt...

B: Een nog andere herstructurering dan?

R: Ja, een terug een nieuwe. Ja, maar ik zou eens moeten kijken. Ik vind het niet terug maar normaal is er terug een... Ik denk ook vooral financieel. Er moet iets komen, je moet een grote organisatie hebben die gelooft in ervaringsdeskundigen om hun schouders daaronder te zetten en dan een aantal sub-organisaties die daarin meewerken. Ik denk dat dat de grootste opgave zal zijn om dat te doen lukken.

B: Ja, en van dat stigma, hoe denk je dat dat voor een deel weggewerkt kan worden?

R: Door te zorgen dat je kan aantonen dat het werkt. Niemand gelooft in die praatjes enal. Je bent daar niet zoveel mee. Het is zoals een brugfiguur, is het hetzelfde. Als ze zien dat er iets uitkomt dan komt er iets uit en dan zien ze van oke, we gaan daar moeten op inzetten. Ze hebben dat gezien en Gent, Oostende. Er komt een nieuw dossier: 490 000 euro voor bijvoorbeeld onze strijd. Ze moeten zien dat er iets werkt tegen dat ze er in willen investeren.

B: Ja, dat kan ik geloven. En dat sluit ook een beetje aan bij de volgende vraag. Wat denk je dat de meerwaarde is van het project en waarom?

R: Ik denk als dat... Van jullie project of project gewoon ervaringsdeskundigen in het onderwijs?

B: Van ons project.

R: Ja. De meerwaarde daarvan is denk ik dat er soms veel dieper zal kunnen ingegaan worden op een bepaald thema. We horen veel en het nadeel van een leerkracht is: een leerkracht weet van alles iets maar weet niet alles van één bepaald thema. Ik denk dat ervaringsdeskundigen heel veel weten over een bepaald thema. Maar ik vind dat dat dan ook wel theoretische moet onderlegt zijn. Je kan niet praten over budgetten en als ervaringsdeskundige dan bijvoorbeeld... Want dat kan ook positief zijn he ervaringsdeskundigen. Niet alleen in negatieve dingen. Bijvoorbeeld een ervaringsdeskundige die een eigen zaak heeft opgericht zoals bijvoorbeeld Youth Start, is ook zoiets. Waarin dat ze bijvoorbeeld iemand die uit zijn eigen een zaak heeft opgericht, die vanuit zijn expertise dat kan uitleggen maar dat moet theoretisch onderbouwd zijn, het moet nog kloppen. Het moet nog juist zijn als ze praten over enkelvoudige of dubbelvoudige boekhouding. Ik denk wel dat dat kan werken. Maar ja, ik denk dat er daar nog... Ik denk dat het heel belangrijk is hoe die opleidingen in elkaar zitten van die ervaringsdeskundigen, op dat vlak dan.

B: Ja, oke. Denk je aan bepaalde groepen leerlingen die daar mogelijks meer aan zouden hebben dan andere?

R: Euhm... Ja, als je het kijkt in het positieve van het verhaal: heel veel he. Omdat ze... Hoeveel jonge gasten zijn er niet die naar een auto kijken en als er daar dan een onderneming komt die nu bijvoorbeeld drie zaken heeft, en als zij ook dat kunnen verlossen, dat zij ook zien van oke, dat hij kan aantonen van vroeger was ik net zoals jullie. Ik woonde bijvoorbeeld in een rijk huis, mijn doel was om veel geld te verdienen en als veel jongeren dat dan zien, ik denk dat wel. Ik denk dat je ook moet opletten met dat verhaal als je praat over ervaringsdeskundige als je praat over middelengebruik enzo, heel veel gasten gaan geconfronteerd worden met iets dat bijvoorbeeld in hun thuissituatie ook zit. Er is geen een die zijn mond gaat open doen in die klas daarover. Niemand mag dat weten he. Want kinderen zijn heel loyaal naar hun ouders. Dus het hangt er ook puur een beetje vanaf van welk thema. Ik denk dat je dat heel genuanceerd moet aan de man brengen per thema van ervaringsdeskundigen van welk thema dat je dan gespecialiseerd bent: is dat in ondernemen, in middelengebruik of is dat in nog eerdere thema's waar een ervaringsdeskundige kan voor zijn. Ik denk dat dat heel veel goeie dingen kan doen maar ik denk dat dat ook heel wat moeilijkheden kan meebrengen. Maar dat is van die jeugdwerking ervan om dat vorm te geven natuurlijk.

B: Vind je het dan belangrijk als je bijvoorbeeld weet hebt van een leerling waarvan de ouders overmatig middelengebruik hebben, en er komt iemand over spreken, vind je het dan belangrijk dat er daar op voorhand over wordt gesproken met die leerling of een beetje wordt afgestemd?

R: Het is heel gevaarlijk om, ja, wordt afgestemd... Het hangt er vanaf he, heeft die jongere daar al over gesproken met jullie of niet? Je kan niet weten als zorgleerkracht weten wat er in dat gezin speelt. Want wij zijn dan ook in dat overleg, wij zien in de database waarvoor dat die mensen allemaal komen. Dus wij weten ook heel veel van bepaalde gezinnen. Maar je kan niet zeggen van ja 'er komt sebiert iemand spreken over drugs, wij weten dat je ouders allebei drugs nemen'. Ja, dat gaat niet he, die jongere gaat daarop toeklappen maar je kan bijvoorbeeld wel algemeen het thema al aanhalen in de klas, van we gaan daarover spreken en er komt daar iemand over. Mochten er daar nog vragen over zijn kan je gerust naar de brugfiguur of de zorgleerkracht gaan. Maar ik zou zelf niet de 1ste stap nemen naar specifieke gezichten in de klas. Dat heeft een omgekeerd effect.

B: Oke, dat is goed. Welke problematieken zie je vaak terug keren bij jongeren?

R: Veel terug keren bij jongeren...?

B: Ja, of welke problematieken zijn er actueel?

R: Heel veel bijlessen. Er is heel veel vraag naar extra ondersteuning met daar het enig probleem is dat heel veel leerkrachten dan ook die ondersteuning bieden na school. Dus dan weet je al, dat klopt hier niet he. De ene leerkracht die zijn job niet zo goed zou doen bijvoorbeeld, kan wel aan zijn student zeggen van 'ah, maar na school kan ik nog voor zoveel je verder helpen'. [krijgt telefoon]. Ja, I'm back...

B: Je was bezig over bijles.

R: Ja dat zijn de meest persistente vragen van jongeren en ook vrije tijd. Na de corona, heel wat gezinnen vinden de weg niet zo goed naar een sportclub of een jeugdvereniging of... iets in die branche. En als ze dan al iets vinden is het dan nog niet betaalbaar. We zitten met 5 jongeren... De gemiddelde prijs hier in Menen om te gaan voetballen voor iemand van 12 jaar is, zonder UIT-pas, 320 euro per per jaar. Doe dat maar maal 5 en dan zit je al aan een redelijk bedrag. Ook heel veel gezinnen met 5 kinderen hier in de streek ontvangen een leefloon. Je moet daar alles van doen. Dus je moet dan een beetje helpen voor die administratie voor UIT-pas en dergelijke. Dus dat zijn de meeste vragen.

B: Oke. En op vlak van psychische kwetsbaarheid, welke thema's denk je dat er interessant zijn om die ervaringsdeskundige over te laten spreken?

R: Ik heb heel veel studenten die nu kampen met ASS. Dus dat is wel misschien... Als het over zo'n zaken gaat, daar heb ik er 3 van, cases. Dan heb ik ook iemand met anorexia. Dat zijn allemaal zaken... Dat zijn allemaal enkelingen he, en scholen... Het zijn er nog veel die we niet zien he. Het enige, een voordeel van een ervaringsdeskundige kan misschien zijn dat ze zich op voorhand informeren bij iemand die nog niet durft hulp vragen. Bij veel mensen die bij mij komen zit het soms als te ver. Dus met dan een ervaringsdeskundige kunnen ze er al achteraf eens vragen ook, kunnen ze al eens naar die ervaringsdeskundige gaan met een aantal vragen.

B: Ja dat is waar. Je hebt daarnet ook al even gesproken over die verschillende culturen binnen scholen. Merk je daar verschillen in als het gaat over de omgang naar psychische kwetsbaarheid toe?

R: Ik heb de indruk, ik weet dus niet of dat zeker is, dat er heel weinig mensen van een andere cultuur bij mij komen voor psychische kwetsbaarheid. Nu, psychische kwetsbaarheid, dat gaat ver he. Dat is van anorexie tot ASS tot types OV3, op school mensen met een beperking... Psychisch kwetsbaar, puur op vlak van een ziektebeeld, ja ervaring leert dat euh... Bij mij heb ik er minder van andere nationaliteiten rond psychische kwetsbaarheid maar ik wil daarmee niet zeggen dat dat overal zo is.

B: Ja, oke. Welke inspanningen zie je in de scholen rond het thema? En merk je eventueel een verschil tussen verschillende scholen?

R: Ik heb nu meegeholpen aan een, ze noemen dat een groeidag in bepaalde scholen. Een groeidag is een dag waarop ze rond een specifiek thema werken en dat was psychische kwetsbaarheid. 'Wel in je vel' noemde dat, waarop dat ze ook naar een getuigenis luisterden van iemand met een burn-out bijvoorbeeld, dat ze vertrouwensspelletjes spelen om dan aan te tonen dat je moet vertrouwen hebben in elkaar... Vree praktische zaken. Rond psychische kwetsbaarheid doen ze ook heel veel aan extra ondersteuning. Dus er zijn ook ondersteuners die dat doen. Dus daar wordt er wel op ingezet. En dat is er ook nog steeds het flankerend onderwijs voor jongeren met motivatieverlies om naar school te gaan en bij ons noemt dat NAFTA. Ik vergeet altijd die afkorting... NAFTA-traject is een Naadloos flexibel Traject. Dat is eigenlijk om de schooluitval tegen te gaan en vroegtijdig schoolverlaten in het secundair onderwijs tegen te gaan. Dus dit zijn de 3 dingen waar ik nu meteen aan denk van ondersteuning.

B: Ja, oke. Merk je verschillen tussen die scholen? Tussen een A-stroom en een B-stroom bijvoorbeeld?

R: Ja, dat is... Veel meer gemeenschapsscholen zetten sneller in op NAFTA trajecten dan A-stroom scholen.

B: Ja, oke. Een A-stroom school is dan het college hier of?

R: Ja, je hebt bijvoorbeeld ook het VTI dat A-trajecten aanbied. Dat varieert een beetje waar ze voor open staan. Wat is een A-traject? Dat is zo vanaf handel, secretariaat talen, tot moderne, tot Latijn, tot dat... En dan heb je de B-stroom, dat is dan... Ah nee, A-stroom is ook effectief het hoge TSO en dan BSO's zijn dan meer de B-trajecten he, zo BuSo...

B: Ja, oke. Dan nog een puntje is de nazorg. Hoe dat leerlingen kunnen opgevagen worden na die les als ze het wat moeilijk hebben ofzo of als het wat dicht bij komt. Hoe denk je dat dit best aangepakt kan worden?

R: Ik denk dat dit best aangepakt wordt door eerst en vooral zorgleerkrachten die daar aanwezig zijn. Er zijn ook veel zorgleerkrachten die die titel krijgen maar die geen fuck weten wat ze aan het doen

zijn en dan meestal is het gewoon, sturen ze door naar de brugfiguur en dat ik ook zeker ok. Je moet niet iets doen dat je niet kan vindt ik. Dan sturen ze door naar de brugfiguur en dan kunnen wij kijken in dat thema van ok, wat is er nodig: heb je nog extra ondersteuning nodig op vlak van een psycholoog of op vlak van een bepaalde kans bijvoorbeeld Youth Start. Ik ben nu heel veel dat aan het aanhalen omdat ik daar gisteren mee heb samengezeten. Maar ik denk brugfiguren en zorgcoördinatoren is goede nazorg. Waarom? Zij blijven er doorheen het volledige secundair. Een leerkracht is er dat jaar maar wij zijn er van het 1ste tot en met het 6de middelbaar.

B: Ja, en die burgfiguren zijn nu zo wat aan het opkomen in de kleinere gemeenten ook dan?

R: Ja, de kleinere gemeenten... Nu, ik vind in een stad van 40 000 inwoners, dat is al een stad. Maar als je in Gent zit snap ik wel dat je zo denkt. Maar natuurlijk, als je gaat naar, waar is het waar ze die Lotto gewonnen hebben, Olmen ofzo iets, dat ze zo met 3 000 inwoners zitten... Ja, daar moet je geen brugfiguur steken want dat zijn scholen van 70 man he. Maar ik bedoel, de kleinere steden, zoals die van ons, zij aanvaarden brugfiguren maar dan direct voor een arrondissement: dus wij gaan ook verantwoordelijk zijn voor Lauwe, Rekem, Wevelgem, die zaken.

B: Ja, maar op dit moment is dat vooral in werking in grootsteden en grote gemeenten?

R: Ja, inderdaad. Ik denk dat ze er hebben in Gent, Antwerpen, Brussel, Oostende, Menen en Kortrijk nu ook.

B: Ah ja oke. Dus jullie zijn echt wel nog pioniers dan eigenlijk?

R: Ja, inderdaad. Mocht je daar iets van moeten gebruiken voor je bronnenonderzoek kan je veel vinden, ja, je kan daar nu veel over vinden. En als je daar nog hulp voor nodig hebt, kan ik je dat nog doormailen ook. Ja, maar het zijn er inderdaad nog niet zo heel veel.

B: Top. Ik denk dat ik de meeste vragen een beetje heb overlopen. Heb je nog bedenkingen of zaken waarvan je denk dat het nog niet echt besproken is geweest maar wel belangrijk is?

R: Euhnee... Ja, ik heb weinig zicht op wat jullie wel of niet al gedaan hebben of welke onderzoeken jullie al gedaan hebben dus ik weet het niet zo goed.

B: Wel op dit moment hebben we vooral al contact gehad met scholen: directie, leerkrachten, leerlingen en dan ook met enkele ervaringsdeskundigen zelf.

R: Ja, veel organisaties zoals Youth Start, Kompas, ELP's, ik zou daar ook vooral op mikken. Om dan een keer vooral te horen natuurlijk, maar het is nu mijn mening, maar ook de mening van de ervaringsdeskundige, hoe zien zij dat. Voor hetzelfde geld achten zij zichzelf allemaal niet capabel om dat te doen he. En dan sta je daar he... Bij mij was dat zo, mijn bachelorproef, dat ik zoiets had gedaan en dat ze uiteindelijk allemaal zeiden dat ze dat niet wouden en ja, dat was de conclusie van mijn bachelorproef. Nee, ik denk aan niets meer anders.

B: Oke. En nu na de vragen, wat is je visie op het project?

R: Ja, ik denk dat er heel wat werk zal nodig zijn om dat te doen maar ik denk, als er een gezamenlijke poele van ervaringsdeskundige komt voor Vlaanderen, voorbeeld een apart net waarop dat bepaalde scholen kunnen intekenen van oke, wij willen daarvoor en daarvoor. En dat je dan samen zit met bijvoorbeeld een team van 40 ervaringsdeskundigen die betaald worden via Welzijn en die dan kunnen gedetacheerd worden naar verschillende scholen, lijkt me een goed systeem en het meest haalbare. Maar ik zou niet te veel wroeten in dat onderwijs. Daar ga je niet te ver geraken. Je zal vooral moeten

je eigen weg zoeken en ik zeg altijd bijvoorbeeld iets opstellen met ene grote partner een samenwerking opzetten. En dan detacheren naar verschillende steden en gemeenten.

B: Oke. Bedankt voor je tijd en het beantwoorden van de vragen.

R: Geen probleem. Als er nog vragen zijn, zeker doorsturen!

B: Merci!

Bijlage 10: CLB-medewerker Gent

Marieke: Wij willen misschien eerst eens van u horen wat is precies u taak binnen het CLB?

CLB: Mijn taak is eigenlijk het CLB biedt begeleiding en ondersteuning aan leerlingen op school tijdens hun schoolloopbaan, elke school werkt samen met een CLB, wij doen van alles en nog wat. Wij hebben in ons team ook een verpleegkundig en een arts, zij doen de medische onderzoeken en de preventieve gezondheidszorg. Dan ook de psychologen zoals ik zelf, die begeleiden dan lln met psychosociale moeilijkheden, dat kan gaan van faalangst naar verontrustende thuissituatie, drugspreventie, vragen rond onderwijsloopbaan, richtingen, wij doen zeer zeer veel. Meestal is het wel een 1 op 1 gesprek met ene leerling. Wij doen weinig klasgesprekken. Dit is het voornaamste wat dat wij doen. Maar het is echt heel breed, het belangrijkste is dat wij eerstelijns hulp zijn en dat de drempel naar ons heel laag ligt. De leerling heeft hier toch wel meer hulp nodig. Wij doen enkel kortdurende begeleiding. Maar voor therapie verwijzen wij dan ook door

Marieke: Wat onderscheid je van de leerlingenbegeleiding?

CLB: Hoofdzakelijk doen wij hetzelfde, maar wij hebben beroepsgeheim en de zorgcoördinatoren niet. Als de leerlingen begeleiders merken van 'er is iets, maar hij wil hier niet meer over vertellen' is dat wel een ingangspoortje om naar het CLB te gaan.' Wij gaan vanuit CLB een draaischijffunctie hebben, wij functioneren als draaischijf tussen leerling school, ouders en externe hulpverleners. Wij gaan vaak in gesprek met alle partners, gesprek organiseren en echt die draaischijf ertussen. Die gaan minder echt zo afstemmen enzo.. dat is eigenlijk het belangrijkste verschil.

Marieke: Als er een leering bij jullie komt dan mogen jullie die informatie niet doorgeven aan de zorgcoördinatoren?

CLB: Ik vraag altijd op het einde van het gesprek 'welke info mag ik doorgeven aan de school' als zij zeggen dat ze niet willen dat de school ervan weet. Stel nu dat er een leerling bij mij komt die verteld dat ze schrik heeft dat ze een eetstoornis heeft, en ze wil niet dat de school hiervan weet. Dan is dat oké en de school weet dat ook. Natuurlijk de enige moment dat we het wel doorgeven als er acuut suïcidale signalen zijn. Als ik een inschatting maak en de leerling kan niet garanderen dat ze geen suïcidale poging zal ondernemen, dan mogen wij ons beroepsgeheim schenden en de ouders hiervan op de hoogte brengen. De school heeft meldingsplicht, alles wat tegen de school wordt verteld kan of moet gemeld worden aan de ouders.

Marieke: Dan ga ik beginnen met de vragen over ons thema echt, uhm ? Hoe zien jullie, een evolutie rond het thema psychische kwetsbaarheid, als CLB dan?

CLB: Ik vind dat wij daar een positieve evolutie in zien, in die zin dat ik vind dat er daar veel minder taboe op begint te komen. Er wordt veel meer over gesproken ook op school. Ik werk nu 2 jaar in het

CLB maar mijn collega's werken daar bijvoorbeeld al wat langer, die merken ook op dat vroeger CLB 'ah CLB en ik wil niet babbelen over wat mij overkomt' Er is in algemeen veel minder taboe rond, komt meer in kranten en televisie en whatever. Er begint meer en meer over gepraat te worden. Komt het dan ook meer voor is een andere vraag... dat weet ik niet. Vroeger werd er gewoon niet over gesproken en leek het alsof het er niet was. Nu lijkt het alsof het meer en meer tot uiting komt, maar er wordt misschien ook meer over gesproken.

Met corona heb je ook het gevoel dit is hier echt een booming bussines. Het is ook superdruk in het CLB, veel leerlingen die in gesprek willen. Komt het dan ook door dat het meer voorkomt? Ik weet het niet, tis meer dan voor corona.. Bon. Ik weet het niet, problemen komt dat meer voor of niet. Ik vind het een lastige.. maar stap 1 is al goed te zien dat er beter mee wordt omgegaan.

Ook bij ouders merk je dat ze ook veel meer mee zijn in dat verhaal. IK heb besproken met u zoon of dochter en we denken dat psychologische begeleiding, dit of dat. Alez bij de meesten vinden ze dat wel oke. Het gaat vlotter dan vroeger, dus dat is zeer positief.

Marieke: Dan ga ik naar de volgende vraag, uhm wat denken jullie dat er nodig is om veiligheid te creëren in de klas om te spreken over psychische kwetsbaarheid in het algemeen/ hoe wordt er al veiligheid gecreëerd nu?

CLB: Ik sta op 3 scholen, en ik sta op 2 ASO scholen en dan 1 TSO/BSO school. Uhm, maar eigenlijk pakken die dat alle drie op eenzelfde manier aan. Sowieso op school wordt er soms zo een themadag georganiseerd, dus er wordt daar wel over gebabbeld in de klas. Ik denk dat het heel belangrijk is om gewoon al bij het begin van het gesprek, uhm, een goede toelichting te geven over de bedoeling van het gesprek en het doel en dat wordt meestal dan ook wel gedaan en dan ook duidelijke afspraken maken. Het is belangrijk dat leerlingen er over durven spreken en hun mening geven en dan dat ze achteraf er mee uitgelachen worden en dat het dan wordt doorverteld aan leerlingen van ene andere klas, en die zaken ik denk dat dat belangrijk is dat er duidelijke afspraken over te maken. Soms helpt het om dan door de leerkracht te zeggen als ik merk dat dat doorgaat van klas tot klas, dan zullen er sancties aan gekoppeld worden. Ik denk dat dat wel nodig is, omdat je soms wel merkt naar vrienden van andere klas 'Weet je wat die gezegd heeft of dit of dat...' De ene klas is dat ook anders dan in de klas, in de ene klas is er al veel veiligheid in de andere totaal niet. Dat maakt het ook extra lastig. Goede toelichting en duidelijke afspraken dat is wel een goede eerste stap. En dan ene beetje kijken hoe het gesprek loopt en de leerkracht moet ene goede moderator zijn.

Marieke: Hoe ziet u de ervaringsdeskundige dan functioneren binnen de school/klas? Hoe zou dat voor u het meeste meerwaarde hebben?

CLB: Ik zie dat in mijn hoofd, dan zie ik dat echt dat een ervaringsdeskundige, inderdaad echt vormingen komt geven, of in bepaalde lessen in bepaalde leefsleutels dat die daar zo een lesje in komt geven. Zo zie ik het. Maar bon misschien ben ik daar te beperkt in... ik kan mij voorstellen dat er nog veel meer mogelijkheden zijn om die ervaringsdeskundigen te plaatsen.

Marieke Van Hove: Misschien heb ik at nog niet genoeg benadrukt en we gaan ons speciëren op mens en maatschappij, wel in alle stromingen maar vooral humane richtingen, wij willen die ervaringsdeskundigen inschakelen om de vooroordelen weg te werken. Of de onwetendheden aan de hand van een echte situatie te schetsen, vooral voor het bijbrengen van leerstof, maar een duidelijker beeld te geven van hoe zit dat nu eigenlijk in realiteit, een ervaringsdeskundige die inderdaad in de klas komt en naast een leerkracht staat eventueel.

CLB: Ik ging zeggen, ik denk dat het op zich wel goed is dat jullie dat specifiek op de derde graad richten omdat die ook echt al goed kunnen meedenken. Die pubers kunnen dat soms ook nog in het belachelijke trekken. In een derde graad kan je al wederzijds al wat info geven. Ik vind dat wel een goede doelgroep, ik denk dat je daar ook het meest effect gaan hebben.

Marieke Van Hove: Denkt u in de klas, dat dat een goede manier is?

Is dat haalbaar, waarom niet of waarom wel?

CLB: Ik denk dat dat zeker haalbaar is en een meerwaarde is voor de leerkrachten; Die geven wel lessen die in het handboek. Komt dat altijd even goed binnen? Ik heb toch niet het gevoel dat dat altijd even goed binnenkomt. Als die ervaringsdeskundige dat op een andere manier kan brengen, op een andere manier, een keer ene ander zicht op de situatie. Ik denk niet dat dat zo een probleem is om iemand tijdens de les eens uit te nodigen. Dat lijkt mij echt geen probleem.

Floor: Op welke manier kan de ervaringsdeskundige volgens jou dan vergoed worden? Want om een voorbeeld te geven, de directeur zei dan bijvoorbeeld bij 1 van de scholen "We geven een fles bubbel". Dat is dan wel een beetje riskant, om het zo te zeggen.

CLB: Ik vind dat wel een hele moeilijke.

Floor: Zou u dan eerder richting een vergoeding gaan in geld, of cadeaubonnen,... wij hebben daar binnen ons groepje ook zo allemaal wat verschillende meningen over.

CLB: Zo zot dat jullie daar ook allemaal zo over nadenken.

Marieke: Dat is een deel van de randvoorwaarden, die persoon gaat niet voor niks blijven komen. Hoe gaan we die dan vergoeden en hoever gaan we daar dan in.

CLB: Ik denk dat dat beiden zeker kan. Geld kan, maar komt dat dan van de school? ... Daar ga ik toch vanuit. En ik denk dat dat misschien wel het ding is 'Kan dit er nog bij voor scholen?'

Ik weet dat het voor scholen echt puzzelen is. Moet niet over veel gaan. Als je ze natuurlijk wil laten terugkomen... dan moet je misschien wel vergoeden. Ik denk dat mensen nog altijd het meeste worden aangetrokken door een vergoeding in de vorm van geld. Het moet niet super zot zijn, maar ook geen 5 euro. Je moet dan afstemmen met de school wat is er voor jullie haalbaar.

Marieke: Hoeveel keer zouden we een ervaringsdeskundige dan laten komen? Hoeveel van die vakken of materie is er wel om die ervaringsdeskundige dan in te schakelen?

CLB: Ik denk dat dat zeker te bespreken valt met de leerkracht van dat vak hoe dat die dat ziet. Ik denk dat het niet overvloedig mag zijn en ook niet te beperkt. Ik denk dat dat moeilijk is om daar een aantal op te plakken. Het ene thema wordt breder aan bod gebracht dan de andere thema's. Uhm, ik vind het moeilijk om daar zo een aantal op te plakken.

Floor; Na wat dat u nu zoal allemaal gezien hebt in het middelbaar, welke thema's zou jij vooral aanhalen.

CLB; Ik heb vaak al eetstoornissen aangehaald, ik voel aan dat er meer en meer leerlingen hiervoor bij mij komen. Na corona, heb ik over dit thema wel meer vraag. Dat vind ik gewoon een belangrijke. Waar ik ook een stijging in zie/merk in mijn gesprekken zijn depressieve stoornissen en suïcidale gedachten. Ik denk die 2 voor mij in mij scholen. Dat zijn volgens mij de meest belangrijke topics omdat door een ervaringsdeskundige dat wat te laten kaderen.

Marieke: Op een cijfer op 10, wat is voor u de meerwaarde voor een ervaringsdeskundige in te schakelen in een klas als medelesgever met een leerkracht, maar dan minder de theorie en meer het praktische.

CLB: Ik zou dat wel ene hoog cijfer geven, ik denk dat dat toch wel een 8 zou geven. Ik zou daar zelf wel veel belang aan hechten. Ik zou dat heel tof en interessant vinden moest er iemand met mijn leerkracht daarover lesgeven. Je hebt dan een leerkracht die het theoretische luik geeft en dan de ervaringsdeskundige ernaast die uit eigen ervaring kan spreken.

Ik merk ook op school, bijvoorbeeld ene politieagent die komt spreken over verkeersveiligheid en gevaren op sociale media. Je merkt dat die leerlingen daarvan onder de indruk zijn. Die geeft dan bijvoorbeeld aan "dat ongeval is ooit gebeurd..." "Dat komt binnen bij leerlingen; als ik vanuit mijn eigen ervaring kan spreken. Terwijl als je voorleest uit ene handboek, daar gaan ze wat lichter over. Ik vind het zeker een meerwaarde, ik vind het echt een interessant onderzoek. Floor heb jij nog vragen over de meerwaarde.

Floor: Ik vraag mij dan vooral af, wat dat jij dan zou zien als belemmeringen? Want ik vraag mij wel af, stel je staat voor een klas theorie en praktijk samen en er zit daar iemand die effectief een eetstoornis heeft en het gaat daarover, het is een enorm gevoelig punt, we moeten ook opletten dat wij niks aanwakkeren. Hoe zou jij dat zien?

CLB: Dat is een moeilijke grens, je moet ook maken door de dingen die gezegd worden dat je het ook niet aanwakkert. Ik denk juist dat een ervaringsdeskundige dat wat minder gaat aanwakkeren dan dat je het gewoon puur in theorie ziet. Als je uit eigen ervaring spreekt en aankaart wat zeker ook de valkuilen zijn, dat dat meer dan binnenkomen dan als ze dat gewoon lezen of van een leerkracht te horen krijgen. Ik vind wel stel dat er inderdaad een leerling in die klas zit met een eetstoornis en je weet dat dat een gevoelig topic is voor die leerlingen, of familieleden of ouders die met een eetstoornis kampen dan is dat natuurlijk lastig. Maar als je als school, CLB en zorgcoördinator weet dat dat zo is, dan zou ik dat wel op voorhand met die leerling bespreken en zeggen van 'kijk dat gaat aan bod komen'. Zorgen dat die leerling zelf kan beslissen. Als er niemand van weet en dat komt aan bod, is het ene ander verhaal. Het is belangrijk dat de leerkracht of de zorgcoördinator de leerling apart neemt in ene lokaaltje. Is wel belangrijk om er oog voor te hebben. Als ik aan mijn klassen denk is er praktisch in elke klas iemand die met die topic bezig is.

Marieke: Moet er dan een bepaald overleg zijn op voorhand tussen leerkracht en ervaringsdeskundige, oen over wat moet er op voorhand besproken worden?

CLB: Ik denk dat wel, zodat de leerkracht weet wat gaat die ervaringsdeskundige vertellen in mijn klas. En ook omgekeerd wat heeft de leerkracht al gegeven in de klas. Maar opnieuw, tijd zal hier zeker ook een rol in spelen. Ook als leerkracht aankaarten als hij of zij er weet van heeft dat er leerlingen in de klas het er moeilijk mee hebben. Maar ik zou wel een overleg doen.

Marieke: Welke belemmeringen en knelpunten zullen er misschien nog meespelen bij scholen?

CLB: Enkel het praktische luik, denk ik oprecht. Ik denk dat dat voor de scholen een meerwaarde zal zijn. Er zijn denk ik absoluut geen belemmeringen voor scholen. Enkel het praktische doen we dat tijdens de les, doen we dat een volledige dag,... ik denk niet dat het concept moeilijkheden zullen opleveren.

Marieke: Als alles duidelijk verwerkt is, waar halen wij die ervaringsdeskundigen, alles uitgeschreven hoe, of wat, dat scholen daar wel voor open zouden staan als ze er zelf niet veel werk meer aan hebben?

CLB: Niet omdat ze het werk niet in willen steken. Maar meer omdat ze er geen tijd voor hebben. Maar als alles mooi, als er zo een draaiboekje ligt van hoe of wat zie ik daar echt geen probleem in.

CLB: Ik denk dat dat op zich niet veel uitmaakt, ik denk wel als je aan de school de keuze gaat stellen van 'kijk je hebt de keuze tussen iemand die de opleiding heeft gedaan en niet'. Denk ik zeker de ASO-scholen liever die met opleiding zal kiezen. Maar op zich zal dat niet uitmaken. Een ervaringsdeskundige is een ervaringsdeskundigen. Ik denk dat dat gesprek met de leerkracht daar goed voor is, zo kan de leerkracht al eens schetsen zo is de klas.

Marieke: Hoe kan de school voor de juiste nazorg zorgen?

CLB: Ik denk dat het belangrijk is om toch nog eens een gesprek te doen, klassikaal kan dat hé. Gewoon klassikaal, individueel is daar ook geen beginnen aan. Napraten is heel belangrijk. En als je merkt als leerkracht die heeft dat er toch moeilijk mee. Toch eens naar luisteren of doorverwijzen naar ons. Maar napraten is daar minstens even belangrijk in.

Floor: Welke rol kunnen jullie spelen als CLB?

CLB: De eerste rol zal bij de school liggen, de leerkracht is daar ook bij. Wij als CLB zijn daar meestal niet bij. Of bij die klas is dat hard aangekomen... Of als je merkt als leerkracht dat de klas het er moeilijk mee heeft dan is dat zeker is dat wij zeker willen doen.

Floor: Jullie doen dat dan als CLB, klasgesprekken?

CLB: Dat is niet standaard maar als daar vraag naar is kunnen wij zeker kijken wat wij hierin kunnen doen.

Marieke: Hebben jullie daar de tijd en de ruimte voor om daar in elke school in te investeren?

Denkt u dat dat haalbaar is in elke school?

CLB: Dat is het weer he, weer dat praktische. Als ik denk aan de scholen die ik nu heb... Het is te zien in welke periode. Na de kerstvakantie is dat wel wat minder, gaat op en af. Dat gaan we moeten bekijken. Moeten we zeker ook in samenspraak doen met zorgcoördinator. Jij doet die klas, ik doe die klas. Is een hele goeie vraag. Want moet praktisch wel haalbaar zijn.

Floor: Wat is jouw visie op ons project na alles wat je nu gehoord hebt?

CLB: Ik ben echt benieuwd.

Marieke: Scholen gaan happig zijn op een goeie getuigenis online, denk jij dat dat even effectief is zo een getuigenis online?

CLB: Ik vind het zeker een goeie 2de optie, het online, ik verkies toch nog altijd iemand die live fysiek in de les aanwezig is. Je kan dan wel meer klemtonen leggen of dingen die leerkrachten aanbrengen. Ik vind het wel belangrijk dat die interactie met die leerlingen er is.

Het is wel een meerwaarde, maar ik vind juist het interessante de leerlingen die kritische vragen stellen.

Marieke: Hoe kan de ervaringsdeskundige van de leerlingen leren? En omgekeerd

CLB: Ik denk... ik vind het goed dat het in een derde graad is. Goh leren van elkaar, ik denk dat het belangrijk is of interessant als die leerlingen van de derde graad een kritische vraag stellen dan zou de ervaringsdeskundige ook op een andere manier kunnen denken over bepaalde zaken. En omgekeerd ook.

Marieke: Hoe zou jij dat zien als er een ervaringsdeskundige in het CLB komen?

CLB: Ik denk dat het in een klas makkelijker is. Wij doen ook geen groepstherapie of groep sessies. Het lijkt me voor het CLB een moeilijk verhaal.

Bijlage 11: Interviews Edugo

Contactpersoon 1: Directeur Edugo De Toren
Interviewer: Marieke Van Hove en Floor Laureyns
Datum: 17 november om 17u
Locatie: Secundaire school Edugo Oostakker

I: Eerst en vooral dankjewel om deel te nemen aan dit interview en om hiervoor tijd vrij te maken.

G: Geen enkel probleem.

I: Onze eerste vraag is of jullie als school reeds ervaring hebben met ervaringsdeskundigen? Zo ja, hoe verliep deze samenwerking?

G: Wij hebben reeds samengewerkt met mensen die ervaring hebben in een bepaald vak. Zo hebben wij reeds advocaten over de vloer gehad, een ondernemer, mensen uit de AA, mensen rond drugspreventie. We hebben dus ervaring met mensen die hun expertise delen.

I: Het gaat niet over bepaalde getuigenissen dan? of hoe zien we het voor ons?

G: Toch wel, de mensen van de AA en van de drugspreventie zijn er om hun verhaal te delen met de leerlingen.

I: Hoe verloopt dit dan?

G: Dat komt meestal op vraag van de leerkrachten, als ze zelf voelen dat ze het zout op de aardappel ontbreken. Ze hebben het gevoel dat de gepaste emotie, etc ontbreekt bij het brengen van hun leerstof.

I: Krijgen deze personen in kwestie hier een vergoeding voor?

G: Een vergoeding in geld ontvangen ze niet maar het gaat dan over een champagnefles, een bon, men krijgt eigenlijk ook niet meer dan dat.

I: Bieden de personen die hier langskomen om hun verhaal te delen een meerwaarde volgens jullie?

G: Ja, de collega's en de leerlingen geven duidelijk aan dat het voor hen echt wel de moeite waard is.

I: Als wij u even mogen corrigeren zijn dit inderdaad ervaringen die mensen brengen uit hun leven maar in onze ogen zijn advocaten bijvoorbeeld geen ervaringsdeskundigen. Ervaringswerkers zijn

mensen die in ons geval iets hebben meegemaakt binnen de psychische kwetsbaarheid. Zij hebben ene bepaald herstelproces doorgemaakt en hebben de beslissing genomen om hier in hun leven iets mee te doen en anderen ook te ondersteunen in een herstelproces. Daarnaast kan men ook als ervaringsdeskundige een opleiding doen om over meerdere domeinen binnen de psychische kwetsbaarheid “les” te kunnen geven.

I: Wat houdt voor u psychische kwetsbaarheid/ geestelijke gezondheid in?

G: Moet ik dat specificeren in domeinen of...?

I: Je kan dit algemeen opvatten of je kan het indelen binnen het domein psychische kwetsbaarheid.

G: Hier zou ik wat langer over moeten nadenken. Wij zien hier natuurlijk veel jongeren op school die psychisch kwetsbaar zijn omwille van allerhande situaties. We merken dat de hulpverlening hierbij zeer beperkt en moeilijk bereikbaar is. Er is mee vraag dan aanbod.

G: Ik vind het een moeilijk samenspel van complexe situaties. Vooraleer men kwetsbaar kan zijn moet er ook “de ander” zijn om hem of haar te kwetsen. Ik zal er ondertussen nog eventjes over nadenken.

I: Denken jullie dat er genoeg draagvlak is om ervaring met ervaringsdeskundigen te realiseren.

G: Zeker en vast. Dit omdat er vaak vraag is om met ervaringsdeskundigen te werken. Zoals reeds aangehaald merken de leerkrachten dat men bepaalde kwaliteiten ontbreekt om hun verhaal te kunnen doen. Men moet sommige leerstof binnen zodanig veel domeinen brengen dat er zaken zijn waar men als leerkracht niet volledig in thuis is. Het spectrum is enorm breed. Hiervoor kan iemand met ervaring binnen bepaalde domeinen wel een meerwaarde bieden enerzijds. Anderzijds kan het ook zijn dat men een problematiek opmerkt in de klas waar men op wil inzetten.

I: Wat kan een reden zijn dat er te weinig draagvlak is?

G: Sommige collega’s hebben niet graag een vreemde in de klas. Dit gaat vooral over collega’s die dikwijls op zichzelf zijn, ze houden liever van hun eigen structuur. Ze vinden het soms een beetje een bedreiging. Gemiddeld genomen verwacht ik dat er weinig problemen kunnen zijn op vlak van het draagvlak.

I: Wat verwachten jullie van een ervaringsdeskundige als die voor de klas zou staan? Wij zien het als een samenwerking, zo geeft de leerkracht bijvoorbeeld de theorie en brengt de ervaringsdeskundige de praktijk. Een goede samenwerking waarbij men elkaar aanvult.

G: Dat is in mijn ogen een complex model. Zo kan je hebben dat de ervaringsdeskundige voor een uurtje iets komt vertellen maar het kan ook zijn dat je wekelijks afspreekt om een paar uur voor de klas te staan waarbij men als duo voor de klas staat. Maar dat vraagt een andere mindset.

I: Zou dat werken volgens jou binnen deze school?

G: Dat is volgens mij heel complex. Ik denk dat dat veel tijd en planning vraagt van beide partijen. Moest je dit aan onze collega’s vragen of ze dit zouden zien zitten komt er daar denk ik al sneller een negatief antwoord op. Moest men gewoon een ervaringsdeskundige voor de klas zetten die zijn dingetje komt doen dan schept de leerkracht er nog meer uit op volgens mij en is het haalbaarder.

I: En wat moet er volgens jou dan juist afgesproken worden als de ervaringsdeskundige vooraan zou staan?

G: Er moest goed afgestemd worden wat de verwachtingen zijn van de leraar en er moet ook de openheid zijn dat men hun ding kan doen. Het moet niet op een specifiek doel gericht zijn. Degene die het komt brengen moet ook de vrijheid en veiligheid hebben om zijn of haar ding te brengen.

I: Volgens ons kan het bij jongeren van de derde graad een gevaar zijn dat er jongeren met dezelfde kwetsbaarheid in de klas zitten en dat we niet weten wat er in de klas speelt. Het is belangrijk om niets te triggeren met je verhaal. Denkt u dat het belangrijk is voor de ervaringsdeskundige voor wie men komt te staan?

G: Wij weten zelf niet goed als leerkrachten en als directie wat er allemaal in de klassen speelt. Een context moeten de ervaringsdeskundigen wel kennen en die kunnen wij hen ook meegeven maar wij weten niet wat er bij welke leerling aan de hand is. Je gaat nooit kunnen vermeiden dat de leraar als de ervaringsdeskundige dingen gaat zeggen die pijnlijk of diep kunnen binnenkomen. Wij weten niet goed wanneer het persoonlijk wordt. Er moet een nodige voorzichtigheid zijn, er is niets zo goed als leerlingen zelf tot inzicht laten komen dat er iets al dan niet correct is. Jezelf overtuigen door middel van beïnvloeding kan effectief wel positief zijn. Het gaat hier over een complex samenspel.

I: Denkt u dat geestelijke gezondheid als thema een goede keuze is om op deze school toe te passen?

G: Ik denk het wel omdat een leerkracht niet altijd geassocieerd wordt met iemand die zulke problemen kan hebben. Terwijl als er iemand zit vanuit een kwetsbaarheid kan dat wel makkelijker gebeuren. Kinderen die er de nood aan hebben zullen ook baat hebben bij de thema.

I: Zullen er volgens jou vooroordelen over psychische kwetsbaarheid weg gewerkt worden via deze weg?

G: Men zegt altijd lead by example en iemand die voor jou staat en zich kwetsbaar opstelt en die authentiek is kan dit effectief zijn. Het hangt er natuurlijk vanaf hoe ver je hierin gaat. Als je een extreem drugsverslaafde voor de klas zet waarbij het slecht afgelopen is dan is dat niet zo vanzelfsprekend en zou het beter zijn om iemand voor de klas te zetten die een bepaald traject heeft meegemaakt waarbij er een omslag te zien is.

I: Wat is er volgens u minimaal nodig om ons project te laten doorgaan?

G: Vanuit de school moet men de vraag goed oplijsten wat de doelstellingen en problemen zijn zodanig dat er kan afgestemd worden wat men komt geven.

I: Bij welke vakken zou u ervaringsdeskundigen binnen de geestelijke gezondheid inzetten op deze school in de derde graad?

G: Godsdienst, filosofie, cultuur & gedragswetenschappen, het gaat vooral om de sociale vakken. Nu onlangs zijn de namen veranderd van bepaalde vakken. Zo spreekt men momenteel over sociologie en gedragswetenschappen. Er zijn ook nog mogelijke keuzevakken waar het op zijn plaats zit.

I: Aan welke voorwaarden moet men nog voldoen om met dit project van start te kunnen gaan?

G: Een zicht hebben om een aanbod en faciliteiten waar scholen een beroep op kunnen doen. Wat kost het? Wanneer is men beschikbaar? Voorafgaandelijk overleg. Het blijft ook belangrijk dat de mensen die het brengen dit doen met een innerlijke motivatie. Men moet gedreven zijn. Zo merk ik dat het anders is als ik 1 maal een verhaal breng of dat ik het 4 maal na elkaar moet vertellen. De ervaringsdeskundigen zetten een soort van natural performance in.

I: Zou er voor een school een verschil zijn tussen gediplomeerde ervaringsdeskundigen en tussen ervaringsdeskundigen die professioneel aan het werk zijn maar geen diploma behaald hebben?

G: Dat is dubbel. Enerzijds hebben sommige mensen het in zich. Iemand die echt de ervaring heeft kan dat soms echt goed voor een groep brengen vanuit zichzelf en we moeten erover waken dat het niet inge oefend zit "om het zo te brengen". Als men 3 ervaringsdeskundigen voor de klas zet doet men elk zijn verhaal op een andere manier.

I: Het natuurlijke en authentieke moet er dus zeker inzitten?

G: Ja zeker! Als leerling merk je ook snel op als een leerkracht voor de klas staat als alles gebracht wordt met hart en ziel of dat het gaat om iemand die het moet doen.

I: Op welke manier kunnen leerlingen en leerkrachten en ervaringsdeskundigen van elkaar leren?

G: Ik denk dat naargelang het onderwerp veel collega's veel kunnen leren van de ervaringsdeskundigen. Dat hangt natuurlijk af van de vooropleiding en omgekeerd zal dat net iets minder zijn. De leerkrachten en leerlingen verwachten dat de ervaringsdeskundigen iets komen brengen en als dat klikt zou het kunnen dat men door voor en nabespreken leert van elkaar. In heel het proces is het goed om feedback te vragen van de leerlingen zonder in de valkuil te trappen van de moderne samenleving. Hiermee bedoel ik dat men niet constant zaken met invullen, bevragen, opschrijven,...

I: Op welke manier zouden jullie nazorg aanbieden op deze school?

G: We hebben daar de kanalen voor zoals een CLB of leerlingenbegeleiding. Maar natuurlijk hebben zij maar 24u op een dag. Dus als er meerdere leerlingen nazorg nodig hebben dan zou het kunnen dat de vraag groter is dan het aanbod. Wij zijn geen specialisten als leerkrachten, II begeleiding. Als we merken dat er gespecialiseerde hulp nodig is hebben we de correcte doorverwijzingen voor maar dan moeten we er rekening mee houden dat er binnen de gesubsidieerde hulpverlening lange wachtlijsten zijn.

I: Vind u het belangrijk dat het binnen de school en groter hulpverleningsaanbod is?

G: Wij zien dat als niet haalbaar, ik vind het onmogelijk om binnen alle hulpverleningsdomeinen iets aan te bieden. Het CLB heeft een vast moment dat ze hier zijn, er is bij ons niet genoeg vraag om hier constant op school te zitten als CLB.

I: Hoe werkt het CLB hier?

G: Ze hebben een vast moment in de week en werken met een tijdslot. Er zit een maximum op het aantal leerlingen die ze dikwijls kunnen volgen en het aantal mensen die af en toe eens langskomen.

I: Merken jullie doorheen de tijd verandering op op vlak van psychische kwetsbaarheid?

G: We merken in het wekelijks overleg met de leerkrachten dat de lijsten langer worden met kinderen die problematisch gedrag vertonen. Ten tweede merken we dat het binnen de problematieken zelf dat ze steeds complexer worden. Ten derde is het voor veel jongeren vaak zeer moeilijke tijden. Thuisituaties wijzigen veel meer dan vroeger.

I: Hoe gaan jullie daarmee om?

G: Luisteren doet al wonderen, er zijn leerlingen waarvan we de situatie kennen en waar we dan geregeld vragen hoe het gaat. Het feit dat men weet dat er iemand is die naar hen luistert doet al veel.

I: Hoe kunnen jullie ervoor zorgen dat de klas een veilige omgeving vormt waar iedereen zijn verhaal kan doen?

G: Er zijn collega's die groepsactiviteiten doen om de klasgroep te versterken. Als school moeten we ook een balans vinden tussen de bewaking van leerlingen die in hun veilige cocon zitten dat ze daarin kunnen blijven, maar anderzijds willen we ook wel dat de leerlingen hun verhaal kunnen doen aan de klasgroep als ze dat willen. Het is een moeilijke grens waar de leerkrachten een balans proberen te creëren maar dat is niet altijd makkelijk.

I: Over welk thema binnen psychische kwetsbaarheid zou u ervaringsdeskundigen inschakelen binnen deze school?

G: Ik ken de leerplannen hier niet genoeg voor. Maar persoonlijk zou ik gaan voor kinderen met problematische opvoedingssituaties. Maar intuïtief denk ik dat het niet zo belangrijk is over welk thema het nu gaat maar het is belangrijk dat leerlingen/ jongeren zien en merken dat wat hun zorg ook is er mensen zijn die bereid zijn hen te helpen. Het is van belang dat de jongeren weten dat wij er zijn. Het feit dat er een vangnet is is het allerbelangrijkste. Als het dan nog eens gebracht wordt door iemand die er ervaring in heeft kan dat sterkere signalen geven dan iemand die gewoon de leerstof voor de klasgroep uitlegt.

I: Dit was dan de laatste vraag, heeft u nog vragen voor ons of over ons project?

G: Ik wens jullie ontzettend veel succes.

I: Dankjewel en nog eens enorme dankjewel voor uw tijd.

Contactpersoon 2: Leerling 1

Interviewer: Marieke Van Hove en Floor Laureyns (I)
Datum: 13 december om 13u
Locatie: Online teams

I: Eerst en vooral zal ik nog wat duiding geven over wat ons project precies inhoudt. Binnen onze opleiding sociaal werk zijn wij nu ons bachelor project aan het uitvoeren. Dit gaat over ervaringsdeskundigen inzetten in de 3e graad van het secundair onderwijs binnen de sociale richtingen. Eerst en vooral zal ik de vraag stellen aan jou of je weet wat een ervaringsdeskundige is?

G: Ik denk mensen die vanuit hun eigen ervaring komen vertellen en daar hun werk van maken.

I: Ja inderdaad, maar dit is natuurlijk nog wat algemeen. Wij zullen ons richten tot ervaringsdeskundigen binnen de geestelijke gezondheid die te maken hebben met psychische kwetsbaarheid. Een voorbeeldje van een ervaringsdeskundige binnen de geestelijke gezondheid is iemand die zelf jarenlang met psychische problemen gekampt heeft die dan zelf aan de slag zou gaan in het cgg om kwetsbaren daar te helpen in hun herstelproces.

Nu, wij zullen het niet hebben over het cgg maar hoe we ervaringsdeskundigen kunnen inschakelen in de sociale richtingen bij jullie. Ons doel is zowel dat het een bijdrage kan leveren aan jullie toekomst als er wordt verder gegaan in de sociale richting en daaraan gekoppeld maken we ook psychische kwetsbaarheid bespreekbaar op scholen. Wat doe jij zelf van richting?

G: Humane wetenschappen.

I: Heb jij op school al les gehad of ervaring gehad met een ervaringsdeskundige?

G: Neen, dat hebben we nog nooit gehad.

I: Ik heb vanuit andere interviews begrepen dat jullie wel geregeld te maken krijgen met online video's van getuigenissen of ervaringen die mensen brengen. Wat vind je hiervan?

G: Ja maar we zien enkel in de les godsdienst zo eens een filmpje. In gedrag en cultuur hebben we dat nog niet gehad.

I: Vind je zelf dat de video's helpen om de theorie uit de lessen te verduidelijken?

G: Het maakt het vaak duidelijker en het is op een andere manier verteld dan dat de leerkracht het doet.

I: Wat is volgens jou psychische kwetsbaarheid?

G: Dat je het mentaal/ geestelijk moeilijker hebt en dat je vatbaarder bent om psychische stoornissen te krijgen.

I: Wij zien psychische kwetsbaarheid inderdaad ook als iets breed, jij omschrijft het nu ook redelijk breed. Dus stel dat wij een ervaringsdeskundige zouden laten komen naar school dan is deze persoon ook wel in heel veel delen van de psychische kwetsbaarheid thuis. Als dat iemand is die de opleiding gevolgd heeft dan worden zij er effectief voor opgeleid om uit meerdere domeinen uitleg te kunnen geven.

I: Merk jij rondom jou op school psychische kwetsbaarheid op? Om welke thema's gaat het dan vooral?

G: Bij ons op school wordt dat eigenlijk een beetje genegeerd. Ik heb zelf een vriendin die het heel lastig heeft en houdt daar eigenlijk geen rekening mee. Zo had iedereen het 2 jaar geleden enorm moeilijk met corona en vroegen we als klas een klasgesprek aan maar de leerkracht zei dat school geen plaats is hiervoor, als je je slecht voelt en je wilt erover praten kan je iedereen daarin meetrekken dus op school gaan we hier niet over praten. Er wordt hier op school dus echt niet veel aandacht aan besteedt en is men ook niet open om erover te praten. Nu heb ik wel een goede klastitularis maar alles hangt af van je leerkracht. We hebben ook een zorgcoördinator maar daar hebben we niets aan. En als je er iets tegen verteld wordt het tegen je gebruikt. Zo ken ik iemand die 2 jaar geleden is blijven zitten en ze had verteld dat ze het thuis heel erg lastig heeft. Ze kreeg haar rapport dat ze er niet door was en er stond op als het thuis niet goed gaat is het logisch dat je je best niet doet op school. Alles kan dus echt tegen je gebruikt worden.

I: Amai dat is heel jammer om te horen...

I: Welke thema's zijn volgens jou het actueelst binnen jouw groep?

G: Depressies en zelfverwonding.

I: Wat vind je zelf dat de school kan doen om deze problematieken op te volgen?

G: Het school moet in gesprek durven gaan hierover. Wij weten nu dat mijn vriendin problemen heeft omdat het onze vriendin is maar velen van onze klas weten dat niet en begrijpen haar ook niet als ze het dan moeilijk heeft. Ik vind het jammer dat ze niemand inlichten en het niet bespreekbaar maken.

I: Waar vind jij die informatie om beter om te gaan met problematieken zoals je besproken hebt?

G: Ik ga zelf naar een psycholoog dus daar heb ik veel aan. Maar ook online op sites zoals news news news, etc.

I: Waar kan jij terecht als je je niet goed voelt? Zowel binnen als buiten de school.

G: Op school zou dat de zorgcoördinator moeten zijn maar daar hebben we geen vertrouwen in. Er zijn ook een paar zachtere leerkrachten waar we bij terecht kunnen. En buiten school heb ik mijn mama en de psycholoog. Ik heb ook vriendinnen die naar het Jak gaan en die dat kennen dus ik weet wel een paar plaatsen.

I: Amai, wel goed dat je al zo een netwerk kent. Ik denk dat er veel jongeren zijn van jou leeftijd die daar geen idee van hebben dus dat vind ik wel goed dat je dat allemaal al weet.

I: Is het clb iets waar jullie aan denken om naartoe te gaan?

G: Wij weten dat dat er is maar dat is vaak zo onpersoonlijk dat we denken dat het beter is om zelf te blijven zitten met onze problemen.

I: Komt er iemand geregeld langs van het clb?

G: Neen, we krijgen 1 keer per semester een mailtje dat ze er wel zijn maar we zien daar bijna nooit iemand van.

I: Ja ik vermoed dat dat ook is aangezien er niet echt naar de leerlingenbegeleiders gegaan wordt want normaal gezien kunnen zij doorverwijzen en jullie in verbinding zetten.

G: Ik ben ook een hele tijd geleden zelf een naar het clb willen gaan maar ik moest super lang wachten vooraleer er iemand was die een afspraak kon maken en achteraf had ik het gevoel dat het beter was om gewoon niet geweest te zijn dan wel.

I: Damn, dat is opnieuw jammer om te horen....

G: Denk je dat ons project een meerwaarde kan bieden bij jullie op school?

I: Ja, bij ons wordt er echt niet veel bespreekbaar gesteld dus dat zou wel echt een meerwaarde kunnen zijn om te kunnen praten.

G: Dus als ik het goed begrijp is het vooral om open te kunnen praten over die psychische kwetsbaarheid en om het bespreekbaar te stellen?

I: Ja

G: Denk je dat ons project een meerwaarde kan zijn voor je toekomst in de sociale richting?

I: Ik denk dat wel omdat je dan ook gewoon een beter zicht krijgen op wat we volgend jaar willen doen of welke richting we uitwillen. Verhalen kunnen zorgen voor inlichting over wat we kunnen doen

G: Wat zou jij van een ervaringsdeskundige kunnen leren?

I: Ik denk vooral kennis en empathie, ze weten ook wanneer er een probleem moet afgesloten worden om naar huis te kunnen gaan of ze kunnen misschien mee aangeven als het tijd is om een probleem los te laten. Ik denk dat ik er ook veel van zou leren hoe je met bepaalde zaken moet omgaan. Ik zou er echt veel van kunnen leren.

I: Wat is volgens jou het verschil tussen een leerkracht die voor de klas staat en een ervaringsdeskundige?

G: Een leerkracht houdt zich enorm aan leerplandoelstellingen en wijkt ook niet makkelijk af. Zo hadden we vorig jaar een deeltje zelfmoord en preventie en werd dit droog verteld op de manier zoals

het in onze cursus stond maar het gesprek kon ook gewoon opengetrokken worden om erover te praten en ik denk dat een ervaringsdeskundige dat zou kunnen

I: Denk je dat het voor personen lastig kan worden dat het opengetrokken wordt? Zo kan een ervaringsdeskundige of groepsgesprek ervoor zorgen dat er misschien bepaalde zaken getriggered worden die er vooraf niet waren. Wat is jouw visie daarover.

G: Zeker binnen onze richting vind ik dat erover nagedacht moet worden. Zeker naar later toe in de sociale sector komen deze dingen ook aan bod. Zelf al studeer je wetenschappen je kan altijd mensen tegenkomen die met die problemen kampen en ik denk door er niet over te praten dat je het nog meer taboe maakt en dat het nog lastiger wordt. Als iemand zich al gehoord of begrepen voelt kan dit veel doet met iemand.

I: Ik hoor precies dat het echt nodig is dat er bij jullie een klasgesprek gevoerd wordt en dat er dingen echt bespreekbaar moeten gesteld worden.

I: In welke tijdspanne zou je een ervaringsdeskundige naar het school laten komen?

G: Ik denk dat dit over een trimester zeker iedere 2 weken laten doen zodat je genoeg tijd hebt om erover te chiquen maar dat het ook net lang genoeg is om er niet constant over te moeten nadenken en geconfronteerd moet worden. Ik dnek dat dit een trimester moet omdat je je er niet beter door voelt als je er eens 2 weken over gaat praten.

I: Zou je dat in klasverband laten doorgaan of ...?

G: Ja, in klasverband, maar hoe je moet omgaan met iemand in depressie heeft heel het school wel iets aan dus dat kan miss in schoolverband.

I: Wat zou er volgens jou een belemmering zijn als er een ervaringsdeskundige voor de klas staat?

G: Zoals jullie ook reeds aangehaald hebben, er zijn mensen die eraan gaan denken die er anders niet aan denken en die dan in de realiteit gesmeten worden. Daarnaast zijn er ook jongens in onze klas die er minder open over zijn en macho. Dit zeggen gewoon van je moet maar sterker zijn en dit kan wel voor problemen zorgen.

I: Als ik het goed hoor zijn er heel wat types in de klas. Hoe kan er volgens jou veiligheid gecreërd worden in de klas?

G: Ik denk door het eerst grootschalig en niet te diep aan te pakken. Ik zou ook de eerste sessies verplicht laten maken en de rest niet meer zodat de mensen die het wel willen horen kunnen blijven en de andere niet.

I: Voel jij je vertrouwt in de klasgroep?

G: Ik wel maar ik weet dat er zijn waar dit niet het geval is.

I: Hoe kan de school volgens jou de nodige nazorg bieden?

G: Er moet een gesprek zijn met een zachte leerkracht die naar onze ervaring kan vragen evt met een enquête. Daarnaast kan ze ook nog extra aanbod bieden of ze ergens kan helpen, het is volgens mij belangrijk om het na te bespreken.

I: Ik heb som wel het gevoel naar aanleiding van je antwoorden dat je de ervaringsdeskundige een beetje als een therapeut zou zien omdat je ook over sessies praat enzo. Maar dat is niet echt hoe wij

het zien. Je kan er achteraf misschien wel bij voor vragen of opmerkingen maar de rol van een therapeut zal die volgens ons niet opnemen.

G: Ik bedoel vooral dat de leerkrachten er meer op moeten ingaan en luisteren en hulp bieden. Zij moeten ons er over laten verder nadenken en vragen hoe wij het ervaren hebben.

I: Als ik het goed begrepen heb dan is een belangrijke randvoorwaarde voor ons project dat er een sterk team van leerkrachten is met een goede leerlingenbegeleider? Want momenteel vind je dat jullie die niet echt hebben he?

G: Inderdaad. Want ik denk niet dat het nut heeft om een ervaringsdeskundige te laten komen als je niet opgevangen kan worden of als er niet over gesproken kan worden.

I: Heb jij nog vragen over ons project?

G: Nee, ik vind het heel interessant.

I: Dankje, wel jammer om te horen dat het school niet echt open staat voor jullie problematieken.

G: Ja inderdaad, we hebben een leerkracht die psychologie gestudeerd heeft maar die geeft constant aan dat ze dat niet meer is en dat de focus op de les ligt. Daarnaast stelt onze leerlingenbegeleider maar die stelt niets voor. En onze graadscoördinator zegt gewoon dat we onze gedachten moeten opschrijven dus dat blijft ook heel oppervlakkig.

I: Oei, in jullie situatie moet dat echt niet leuk zijn, echt heel jammer om te horen.

I: Heb je nog toevoegingen aan ons project?

G: Nee maar ik denk dat het enorm zou helpen als dit op de scholen zou komen, ik weet ook van andere scholen dat dit project echt een meerwaarde zou kunnen bieden.

I: Oke, super dankjewel voor je tijd en veel succes nog met de examens en op school.

Contactpersoon 3: leerkracht psychologie

Begrijp ik dan goed dan voor een ervaringsdeskundige, ook iemand kan zijn zoals een moeder van een leerling die binnen een bepaalde setting werkt bijvoorbeeld?

Ja, die komt dan binnen de klas spreken.

Voor ons is een ervaringsdeskundige iemand die de psychische kwetsbaarheid, heeft meegemaakt, en in staat is om zijn eigen psychische kwetsbaarheid te kunnen overstijgen. Of aan de hand van een opleiding of al reeds capaciteiten heeft verworven in het professionele leven, wat denkt u daar dan van binnen ons project?

Dus het is eigenlijk iemand, die eigenlijk de stoornis heeft meegemaakt.

Het is dus niet persé onze bedoeling dat de ervaringsdeskundige enkel een getuigenis zal geven, maar effectief ook met de leerkracht samen de inhoudelijke leerstof zal kunnen geven en de ervaringsdeskundige zal zijn of haar verhaal en wel in verwerken.

Als je dan zegt, die persoon hebben dat traject gevolgd. Dat is dus dan eigenlijk een opleiding voor personen die binnen een bepaalde problematiek iets hebben meegemaakt en zich toch willen engageren om dat op een didactische manier te kunnen overbrengen. Want ik stel mij de vraag ga je mensen die een of andere problematiek hebben meegemaakt ga je die bereid vinden om een 2 jaar durende opleiding te laten volgen?

Stel nu een ervaringsdeskundige komt eerst naar deze school bijvoorbeeld, erna naar een andere school, ... zogezegd effectief met vaste uren binnen een school, het zou effectief hun job zijn dan, wat denkt u hier over?

Het idee is zeker mooi, maar de praktische invulling, het zijn drie lessen max die erover gaan, misschien als je regionaal gaat, over alle scholen heel is dat misschien anders.

Dus in jouw ogen is er te weinig stof en materie die gebracht wordt, om die mensen echt full-time in te voeren?

Voor zover ik het nu bekijk, vanuit mijn vakgebied dank ik persoonlijk als ik het heel ruim bekijk ligt vooral het 5de jaar het accent op mentaal welzijn. En in. Het 6de jaar zijn het vooral sociologische thema's die aan bod komen.

Stoornissen, en individuele conflicten : daar wordt ongeveer een 6-tal uur rond gewerkt. Erna wordt er overgeschakeld naar de sociologie.

Er is wel meer dan enkel humane, bijvoorbeeld de sociaal technische. Dat maakt wel uit. In principe wat ik nu geef stemmingswisselen enzo zitten eigenlijk niet in het leerplan. Ik geef dat eigenlijk omdat leerlinge dat interessant vinden. Het maakt veel uit denk ik waar jullie die ervaringsdeskundige zullen inzetten. Als die persoon echt wordt opgeleid en die gaat eigenlijk fulltime, nationaal, regionaal, hier lessen over geven dan moeten er wel opportuniteiten zijn. Maar ik denk dat er wel nog opportuniteiten zijn in andere richtingen binnen de 3de graad.

Ik denk dat je bijvoorbeeld bij de verpleegkunde, ook terecht kan. Moet het persé binnen het middelbaar onderwijs?

Je moet zeker eens kijken bij de onderwijskiezer bij alle richtingen maatschappij en welzijn.

Ons doel is, niet persé de mensen te treffen die met psychische kwetsbaarheid zitten, maar om de mensen te treffen en dat effectief mee te nemen in hun traject.

In de richting humane wetenschappen komt dat wel aan bod, wij zien ook verschillende instanties en organisaties. Wij gaan naar organisaties of zij komen naar hier. Het was wel anders met corona.

Ik denk dat er best al wat gedaan wordt naar organisaties toe en omgekeerd. Maar ik denk zeker dat het een kans op slagen moet hebben, dat het zeker een meerwaarde moet hebben.

Als jullie daar al zoveel over zien in de klas, hoe creëer jij dan een veilige omgeving waar iedereen alles kan vertellen aan elkaar?

Eens ze mij hebben leren ze me ook kennen, ik heb afspraken, wat in de klas wordt vertelt blijft in de klas. Staat ook op een blad. Als ze iets willen vertellen, als ze niks willen vertellen voor publiek geen probleem. Ik probeer ja, een veilig klimaat te creëren, van kijk tis aan de hand van uitspraken van leerlingen die zeggen mijn ouders zijn bijvoorbeeld alcoholverslaafd. Wil je dat zeggen wil je dat niet. Als ze het zeggen weet iedereen wel wat we hier hebben gezien in de klas, dat blijft ook wel gewoon zo. Ze moeten die vakafspraken bij wijze van spreken ondertekenen. Is dat een hard bewijs? Op zich niet, maar ze weten wel dat het niet mag. En als ze daar over willen over spreken maar niet echt in de klas, ze weten me altijd te vinden, ze weten van in het begin van schooljaar als ze nood hebben aan een gesprek. Ze kunnen wel ventileren. De leerlingen zijn zich er zeker van bewust, als ik met iets zit kan ik wel bij iemand terecht. Vaak is dat een leerkracht waar ze zich goed bij voelen.

Ik heb nu het 'voordeel' ik heb psychologie zelf gedaan, maar dat hoeft niet persé. De leerlingen al meegeven dat ze ergens hun verhaal kwijt kunnen. Moest je nu aan de leerlingen vragen binnen humane van 4 tot 6, of ze hun verhaal kwijt kunnen. Weten zij eigenlijk allemaal perfect van 'ja wij kunnen ons verhaal kwijt'. En onder welke condities gaan wij bijvoorbeeld met een spontane opmerking van ons medestudenten om, doen ze het altijd dat is weer iets anders. Maar vaak zijn dat zo ingrijpende verhalen, dat eigenlijk op dat moment iedereen eufiek stil wordt en dat bevordert eigenlijk die groepscohesie, dat vind ik wel. In een 4de jaar ligt dat nog anders. Maar naarmate ze ouder worden vind ik dat dat wel een band dat wordt versterkt.

Als die lessen gegeven worden bijvoorbeeld over die psychische kwetsbaarheden, of stel dat er effectief een ervaringsdeskundige voor de klas zou staan, die verteld zijn/haar ervaringen en die geeft mee les. En leerlingen hebben er op een andere manier moeilijk mee gekregen door die verhalen, of er komen verhalen naar boven. Hoe denkt u dat deze school ermee omgaat, om eigenlijk de nazorg een beetje te verzorgen van zo een (moeilijke) les?

Er zit altijd eigenlijk een reflectiemoment in. Eigenlijk na een lessenreeks, na afsluiten van een thema. Is het ook altijd de laatste 10 min of 20 min. Kunnen de leerlingen eens vertellen wat hebben we nu vandaag gehoord, even ventileren binnen de klasgroep. Ook omdat ik het zeker belangrijk vindt, ik heb dat nu wel gegeven, ik heb die getuigenis laten zien, op welke manier digitaal of in de klas. Ik wel weten op welke manier de leerlingen naar buiten gaan, daarom dat de leerlingen wel altijd een reflectie moeten doen. Soms op papier, wat neem je mee, wat zijn je bedenkingen. Maar soms ook mondeling.

Ik hou wel altijd achter hande, ookal krijgen ze de kans om dat binnen de les te bespreken, niet iedereen zal dat durven zeggen. Bij thema's die echt kunnen doorwegen, zeg ik altijd 'je weet als er iets is,...'

Stel dat ons project zou worden ingevoerd, denk je dat de school er budget voor willen zou vrijmaken. Zou u daar zelf budget willen voor vrijmaken. Denkt dat het effectief genoeg is om er budget voor vrij te maken (indien nodig, indien met niet vrijwillig aan de slag zou gaan)?

Op zich denk ik dat het wel moet kunnen om er budget voor vrij te maken, natuurlijk is het niet evident. Er zijn natuurlijk verschillende goede initiatieven, maar er zijn er vandaag de dag ook die niks kosten. En dan denk ik persoonlijk dat.. Wij proberen ook te kijken naar de kosten en vandaag de dag is het ook meer van anderen. Ik weet wel mensen die hier eens komen spreken, is dat eigenlijk voor niks. Als je dat natuurlijk hebt, .. Ik zeg niet dat het exact hetzelfde is met jullie ervaringsdeskundigen. Maar

bijvoorbeeld een getuigenis. Is mooi en leuk en aardig. Kan evengoed een digitale getuigenis gebruiken die even echt is en ook gewaardeerd wordt en echt gebeurd is en waardevol is. Maar natuurlijk als je dan moet kiezen ' je geeft de leerlingen elk een factuur van 5 euro' of een factuur van 3 euro. Het zijn de leerlingen die de prijs zullen betalen.

Op zich, eerlijk... maar natuurlijk als je dan gaat verderdenken, naar het bestand. Als je dan eerlijk gezegd ziet, bijvoorbeeld in de derde graad, uitstap verplicht naar Parijs 250 euro, er zijn mensen die dat niet hebben liggen, computers, schoolfacturen, cultuurtouren,.. Dat komt allemaal uit de eigen zak. En dan gaat er heel misschien van leerlingen gezegd worden. Het is leuk wij horen dat eens graag. Maar we gaan er wel niet voor betalen. Er zijn er ook veel die het ook voor niks doen; bijvoorbeeld organisaties die er tijd voor vrijmaken. Als die persoon gekoppeld is en die werkt in een bedrijf en dat bedrijf geeft een bepaalde som. En die persoon heeft een loon, zal het hem waarschijnlijk niet uitmaken, hij heeft zijn loon. Dan is de vraag welk bedrijf gaat die ervaringsdeskundige in dienst nemen om dat te gaan promoten. Alleen denk ik..

Die man of die vrouw moet natuurlijk vergoed worden en wie gaat naar wie kijken. Zoals ik nu zie denken jullie van ' een job weggelegd in onderwijs voor die ervaringsdeskundige 'maar welk bedrijf gaat een ervaringsdeskundige in dienst nemen. Doe maar, ga het daar maar eens gaan uitleggen hoe belangrijk dat is. Ik denk dat je daar ook wel zal over moeten nadenken. Misschien in jullie bevraging bij ervaringsdeskundige zelf, zouden zij bereid zijn dat na hun uren dat te gaan doen. Er zijn er wel, maar vrijwillig.

Ik denk persoonlijk dat het kostenplaatje een belemmering zou kunnen zijn om het uit te voeren, dat is dikwijls. Dat is het jammere eraan. Als je denkt aan al die organisaties. Alle verschillende, die hebben mensen in dienst, maar ja... ook weer afhankelijk van de steun. Mensen met een verslavingsproblematiek.. Alcoholverslaving drugsverslaving ,... wie gaat het komen,...

Stel nu dat het gerealiseerd zou worden, dat vraag natuurlijk voorbereiden tussen leerkracht en ervaringsdeskundige, of ziet u dat niet zo. Hoe ziet u die voorbereiding, wat is noodzakelijk..?

Ik denk zowat stage komen doen, daar gaat de leerstof rond. Maar ik denk dat er wel een grote puur qua theoretische dat er wel een overlap is tussen vakleerkracht 'als deskundige' en ervaringsdeskundige. Maar die ervaringsdeskundige, in mijn ogen die persoon is er toe opgeleid te mogen geven. Maar welke ervaring hij / zij dan meer heeft tov een vakleerkracht, dat gaat zijn ervaring bijvoorbeeld van die verslavingsproblematiek zijn. Maar de theorie, kennis over symptomen van verslaving of dergelijke meer, dat weet ik ook als vakleerkracht / als psycholoog.... dus

Voor mij persoonlijk is die ervaringsdeskundige zeker een meerwaarde als je kan zeggen, als het accent ligt op, hoe heb je dat ervaren, hoe heb je dat meegemaakt, maar om nu te zeggen dat zijn de specialisten, de symptomen zijn zo en zo. Daar heb je uw vakleerkrachten voor.

Je moet voor jezelf uitmaken, wat is de meerwaarde,... mensen wakker schudden dit bestaat. Eigenlijk ga je naar school voor de jeugd en die wakker te schudden in bepaalde sectoren, omdat dat belangrijk is om hen daarvan bewust te maken. Maar langs de andere kant in die scholen zitten al ervaringsdeskundigen in die theorie. Anders stond ik niet in dit vak.

Hoe gaat ik met de ervaringsdeskundige overleggen, niet dat ik dat niet wil doen. Ik ga een stuk van mijn kennis, geeft jij het of geef ik het? Want puur over de kenmerken en het theoretische aspecten. Ik word ervoor betaald, dus... ja ik snap dat je zegt we willen hem of haar meer laten doen dan alleen die getuigenis. Maar in welke mate zijn ze expert, stel ze tegen over een vakleerkracht die ook

expertise heeft ander stond ze in dat vak niet. Ik moet het vereiste diploma hebben om psychologie/sociologie te geven. Maar met alle respect, ik ben kritisch. Je moet durven stilstaan, die ervaringsdeskundige is iemand die de verslavingsproblematiek heeft gehad en dan ga je die naar de klas betrekken om een getuigenis te komen afleggen. En dat is de meerwaarde, dat kan ik niet vertellen, ik heb geen verslavingsproblematiek.

Zouden de leerlingen daarvoor open staan?

Ja dat denk ik wel, ze vinden dat interessante lessen. En een getuigenis komt altijd binnen. Maar op dit moment maak ik gebruik van die digitale filmpjes en dat werkt goed, dat komt ook binnen.

Denk je dat de leerlingen meer nood hebben aan thema's binnen de geestelijke gezondheid?

Vanuit mijn vak, is dat natuurlijk iets dat algemene leerstof is. Nu met die vernieuwing zit daar ook een maatschappelijke component in. Ik denk dat zij daar toch wel meer en meer worden op gewezen en ook de weg via dan bijvoorbeeld ook op scholen projecten die gebeuren dat denk ik wel. Kan altijd meer.

Zijn er volgens u op school veel leerlingen die kampen met psychische kwetsbaarheden en over welke psychische kwetsbaarheden.

Ja meer en meer, bijvoorbeeld ouders die uit elkaar gaan, werkdruk, niet aanvaard worden in klas, in het algemeen, zowat de klassiekers waar dat pubers mee kampen.

Heb je het gevoel dat er nu meer kan over gepraat worden, meer dan vroeger?

Ja dat denk ik wel, meer dan vroeger, er wordt voldoende informatie verschaft. Het is hier zeker bespreekbaar, ik denk dat alle leerkrachten zijn of haar steentje willen bijdragen. Het CLB enzo bestaat ook nog, daar kan je ook nog naar doorverwijzen.

Hebben jullie een goede sociale kaart om naartoe door te verwijzen?

De doorverwijzing gebeurt altijd via CLB, als er een probleem is probeer je zelf te luisteren en te polsen en geef je het door aan de zorgcoördinator. En dan een overleg afhankelijk van de problematiek met CLB. Als leerkracht zijn wij een aanspreekpunt. Wij kunnen als leerkracht hier en daar ook iets oplossen. De zorgcoördinator neemt het dossier op zich.

De zorgcoördinator staat in voor de communicatie met CLB en leerkrachten. Wat er vrijgegeven kan en mag worden.

Contactpersoon 4: Leerling 2

Marieke Van Hove

En wat houdt dat precies in? Ons project. Want ja, Dat is ook zo wat vaag. We zijn eigenlijk zo die de opstart van dat project. Zij moeten eigenlijk kijken, wat is er mogelijk, wat is er niet mogelijk en wij bedoelen met ervaring deskundige inschakelen dus dat we bijvoorbeeld in

bepaalde thema's, dus we doen het ook enkel binnen de richting mens en maatschappij maatschappij en welzijn dus humane psychologie vakken, zulke dingen in die vakken waar dat er wordt les gegeven wordt over geestelijke gezondheidszorg, psychische kwetsbaarheid, willen wij een ervaringsdeskundige binnen zo een les inbrengen.

Dat is eigenlijk waar dat waar dat we naartoe willen gaan en wij willen kijken in hoeverre dat dan mogelijk is of niet. Dus wij moeten een aantal Mensen interviewen. Leerkracht, we ervaringen kunnen en ook een enkele leerling, dus daarmee dat ik aan jullie wat jullie daarvan zouden denken, of dat jullie daar voor open zullen staan...

Marieke Van Hove 202019527

Dan ga ik zo binnen. Mijn vraagjes, is er ooit wel iemand komen spreken in de klas, zoals een ervaringsdeskundige?

Leerling

Bij ons niet, Maar ik weet alleen, Ik weet niet of dat door corona was. Normaal komt er bij ons een gedragswetenschappen is wel de bedoeling dat wij zelf contact opnemen met bijvoorbeeld een psycholoog of maar ja, gelijk dat je zelf zegt. Een andere ervaringsdeskundige dus normaal is wel de bedoeling dat wij een keer in onze ja in onze secundaire ding dat wij daar wel zo iemand te zien krijgen, Maar ik weet niet of dat dit jaar nog gaat komen.

Of dat dan ja bij ons ook corona eigenlijk gewoon iets kunnen doen gaan.

Marieke Van Hove

En wat voor u een ervaringsdeskundige wat valt daaronder?

Leerling

Gewoon eigenlijk gewoon zo iemand die?

Ja echt iemand het dat bepaald vak, dus bijvoorbeeld dat je dan een psycholoog hebt, of iemand die als over mentale welzijn, als het over mentaal welzijn gaat. Iemand die in instelling bijvoorbeeld helpt of bij mensen die sowieso al mentaal slechter zijn. Of ja, Iedereen die een beetje ja 'professioneler' te maken heeft met dat met die richting.

Marieke Van Hove

Ja, dat kan eigenlijk van alles. Thema gaat Misschien ook wel duidelijker. Daarom ook vraag hoe dat jij dat ziet.

Marieke Van Hove

Wij focussen op mensen die effectief zelf een kwetsbaarheid hebben gehad. Dus zelf een alcoholverslaving, zelf een eetstoornis bijvoorbeeld en die daarvoor bijvoorbeeld een opleiding hebben voor gevolgd.

Marieke Van Hove

Oké, wat is psychische kwetsbaarheid volgens jou?

Leerling

Ik denk dat we al een heel grote term is, ik denk dat dat iets kan zijn van dat echt door u opvoeding er is gekomen, dat dat een klein ding is hoe ouder hoe groter dat is geworden, of u niet goed in u vel voelen.

Bijvoorbeeld bij verslavingen dan daar dan bepaald effect heeft op je gedrag. En u ja u mentaal denken enzo.

Marieke Van Hove

En welke thema's zijn bij jou en u leeftijdsgenoten binnen de derde graad actueel. Welke thema's zouden er juist graag meer aan bod moeten komen binnen de lessen dan hè?

Leerling

Nu zijn wij heel vaak bezig, Alleen maar vooral in gedrag. Dan hebben wij hele tijd zo het sociale van de mens gezien en zo hoe dat de mens ja. Hoe dat je gedrag wordt bepaald. En normaal gaan wij nu ook nog een schriftelijk project ook moeten afgeven van mentale gezondheid of een bepaalde mentale ziekte, of een ding dat je dan krijgt.

Leerling

En, en ik denk ja dat wij eigenlijk wel heel interessant is. Iets is om nog meer over te leren kennen, omdat ik denk dat heel weinig mensen eigenlijk beseffen hoe ja, hoe groot die dingen allemaal zijn.

Marieke Van Hove

Ja.

Als je dan die onderzoeken zou doen?? Waar wil je dan die informatie halen dat in uw werk komt te staan?

Leerling

Het is echt heel hard te zien zo over welke ja tussen haakjes ziekte, zeg maar dan dat allee dat ik zou krijgen op bepaalde stoornis dat ik dan zou krijgen, want bij mij in mijn familie is dat een redelijk actueel onderwerp zo mentale gezondheid en door bijvoorbeeld mijn stiefpapa

die ook even een instelling heeft gezeten. Dus ik denk dat ik heel veel zo bijvoorbeeld aan dan zijn psychologen en de psychiater effectief daar over zou vragen. En dan heel veel dingen beginnen opzoeken.

Leerling

Voor eerst kijken wat ik daar in grote lijn over kan vinden en dan echt met bijvoorbeeld ja, die mensen zelf keer gaan praten als zij daar tijd voor hebben, natuurlijk.

Marieke Van Hove

De Mensen die zelf problematiek hebben had, ja.

Marieke Van Hove

Waar kan je terecht als het niet goed gaat binnen of buiten de school, kan je dan terecht dan ja, eerder eigenlijk op school bedoeld dan als er een probleem is dat je op school ervaart of inderdaad niet goed gaat in de klas of zo ja, dus kun je bij iemand terecht op school en weet je ook waar?

Leerling

Dat kan wel, er zijn er sowieso mensen nu echt voor open staan en mensen die taak op zich hebben gekregen, bijvoorbeeld de graadscoördinator/ leercoach/ welzijnscoach.. Maar ik denk bijvoorbeeld voor mij persoonlijk, ik zou daar niet snel naartoe gaan om dan heel allee heel weinig mensen die staan open voor hulp te krijgen van hun leerkracht omdat die persoon echt zoals een leerkracht is gezien en omdat je zo niet echt een ja een grote band hebt met die persoon.
En die band is ook al belangrijk.

Marieke Van Hove

Dus jij denkt aan de leerkracht voor hulp op school, niet aan iets anders binnen de school of is er niet echt iets anders?

Leerling

Maar ik heb zowel een CLB, denk ik dat ik daar ook wel voor naartoe kunt gaan. Maar dat wordt niet zo bij ons meestal als er een probleem is dat vaak: ga eens naar de graadscoördinator of praat eens met die. Mensen die dan bijvoorbeeld die titel op hun hebben gekregen van de school. CLB is ook wel een paar keer bij ons inschakelt voor mensen die zeggen van ja, ik voel mij niet goed dat wel, maar ik denk niet dat heel veel Mensen daar echt zo vrijwillig naartoe gaan stoppen.

Marieke Van Hove

Denk je dat dat een meerwaarde zou zijn. Stel nu dat er een ervaring deskundige in de klas over een bepaald thema in combinatie met de leerkracht komt spreken en los van het hoeveel keer en zo, want dat moet allemaal nog uitwerken, maar stel je dat dat zou gebeuren ofdat het nu veel of weinig is, denkt u dat daar een meerwaarde aan verbonden is voor voor de leerling? Dus echt puur voor jezelf.

Leerling

Ja, ik denk dat sowieso wel, want wij zien nu in de les wel heel veel zo ja videos van mensen die hun eigen mening of hun eigen ervaring over iets geven. En ik denk als we dan echt iemand hebben, personen gaan zien dat dan nog meer gaat binnen komen en dan kan je ook persoonlijke vragen stellen en ik denk dat je daar wel echt heel veel kunt halen.

Marieke Van Hove

Ja, dus je denkt wel dat er een groot verschil is? Een video dan een iemand persoonlijk?

Leerling

Ja, dat wel, want we kunnen wel vragen stellen aan onze leerkracht dan daarover, maar die leerkracht, die gaan zelf ook nooit in de mening van iemand die dat echt op dat vlak heeft meegemaakt. In dat probleem staat/ stond met zichzelf.

Marieke Van Hove

Waar zouden ervaringsdeskundigen voor jou een meerwaarde kunnen zijn binnen de school?

Leerling

Ik zou als het dan echt, bijvoorbeeld als die ervaringsdeskundige dan bijvoorbeeld alleen bij de humane richting en zo de psychologie richtingen en zo zou komen, zou ik dan sowieso lekker ook wel eens open stellen aan een groter deel van de school te doen omdat dat iets heel belangrijk is. Dus dat niet alleen de mensen die die bepaalde richting doen dat krijgen, maar bijvoorbeeld dan zij dat dan meerdere keren krijgen, omdat dat echt hun richting is of echt hun vak is. En dan mensen die economie doen, daar ook contact mee kunnen hebben. Dan zij ook een beetje weten van. A als er iets is, kan ik dat ook bijvoorbeeld eens vragen. Of dat mensen zelf aan het secretariaat of aan de graad coördinator kunnen zeggen. Van kijk, zullen jullie mij in contact kunnen brengen met zo iemand (ervaringsdeskundige) dat mensen daar ook eens mee zouden kunnen praten?

Marieke Van Hove

Inderdaad, we hebben er ook al aan gedacht die mensen kunnen hebben ingeschakeld worden voor hulp te bieden.

Leerling

Die hulp is is wel op een groter vlak, Maar ik vind zo de dingen over wat wij soms leren in gedrag bijvoorbeeld zo ja, mentale gezondheid. Dat is heel belangrijk en ik vind dat de mensen bijvoorbeeld. Ja, dan bijvoorbeeld economie weer, dat zij wel ook een keer daarover een ja een 'lesje' moeten over krijgen. Juist omdat dat zo belangrijk is. Juist ook om er minder taboe van te maken.

Marieke Van Hove

Welke moeilijkheden zullen er zijn indien die mensen voor klas staan?

Leerling

Ja, Ik denk als mensen, dus dan mensen zelf die dingen hebben meegemaakt, dus echt die die ervaringsdeskundige dan als zij al voor de klas staan. Als zij daar vrijwillig voor de klas willen staan en als zij daar zelf echt gewoon met de volle goesting zeg maar gaan staan voor lessen te geven daarover dat er redelijk weinig moeilijkheden door kunnen komen buiten als mensen bijvoorbeeld geen respect ervoor tonen, maar ik denk als je dat in een humane richting gaat doen, zal dat op zich geen probleem vormen. Wij worden allemaal redelijk hard, wakker geschud van wat er eigenlijk allemaal belangrijk is daarin denk ik niet dat er een teken van ja geen respect of daar zou tegen zal kunnen komen denk ik.

Leerling

Ik denk dat Ik denk dat dat echt nog dat dat niet zo heel veel moeilijkheden op zich gaat brengen.

Marieke Van Hove

Dus je denkt wel dat alle leerlingen, zeg maar wel respect gaan hebben voor zo iemand?

Leerling

Bij ons in de humane richting in onze klas denk ik dat dat geen probleem zal meebrengen. Ik denk dat dat een heel groot probleem kan worden als bijvoorbeeld alle 6dejaars in de studiezaal worden geplaatst. En een uur en half moeten luisteren naar iemand die de hele tijd over zijn eigen mening praat. Ik denk dat dat wel moeilijkheden met zich mee kan brengen, heel veel mensen hebben daar gewoon geen zin. Het is beter denk ik in de klas, als wij als leerling ook onze eigen inbreng ene beetje kunnen hebben. Want ik zou zelf ook niet graag kijken naar zo iemand, een uur en half met ene powerpoint van 30 slides.

Marieke Van Hove

Oké, en hoe denk je dat er veiligheid in de klas kan gecreëerd worden om hierover te spreken? Want ik kan me inbeelden dat dat niet voor iedereen even makkelijk is als er nooit iemand komt spreken en dat bij sommige mensen misschien wel bepaalde thema's hard

kunnen binnenkomen, is er bij jullie in de klas plaats daarvoor om daarover te spreken of ja, of dat je weet in andere klassen en hoe wordt die veiligheid gecreëerd dan?

Leerling

Bij ons is dat heel veel veranderd vorig jaar Omdat wij twee verschillende klassen waren en nu zijn wij samen in één klas gezet. Dat is eigenlijk iets wat dat een heel grote breuklijn heeft gemaakt in onze klas, omdat we echt ja ons deel van de klas. Alleen onze vriendengroep hangen zo hard aan elkaar en we zaten iedere donderdag zaten wij met heel de klas te blijven over iets wat wij hadden meegemaakt. Nog iets van een godsdienst bijvoorbeeld, dus dat was een heel goede band en nu dat dat samen gezet is dat iets minder, maar wij hebben wel allemaal gewoon nog even veel de respect voor elkaar. Wij gaan allemaal luisteren. En we gaan niemand verplichten om iets te zeggen, over hoe zij zich voelen of zo. Ik weet niet hoe andere klassen is, maar bij ons is dat wel. Ja, een veilige plaats, zeg maar? Ik weet wel van een paar mensen in de klas als zij zich slecht voelen dan ze dat ook echt niet gaan zeggen zij gaan niks willen zeggen hoe zij zich voelen, gewoon omdat zij zich niet goed voelen. Dus ik denk als men dan veiligheid wil creëren voor die mensen dat het misschien wle belangrijk is om achteraf te checken bij die persoon van 'alles oké'? Of eens iets vragen aan die persoon om bijvoorbeeld te praten.

Marieke Van Hove

Er wordt misschien niet altijd in grote groep gevoelens of meningen gedeeld, maar er wordt wel bij elkaar afgetoetst van 'Wil je er een keer over praten of zo? '

Leerling

Omdat er dan geen verplichtingen worden opgelegd.

Marieke Van Hove

Ja dat daar wel ook naar iedereen gekeken wordt, maar dat er niemand is verplicht om zijn mening te zeggen. Dus in dat opzicht is dat inderdaad een veilige plaats en nu spreek je vooral over dat jullie zelf veiligheid creëren, maar bijvoorbeeld de school en de leerkrachten creëren zij dan niet de veiligheid in de klas?

Leerling

Ik denk al een ding wel wekelijks worden gedaan is zo die groepswerken bijvoorbeeld dan echt gewoon de uiterste mensen bij elkaar zetten. Dat niet hele tijd dezelfde groepjes bij elkaar zijn. Dat is wel iets wat al een paar keer heeft geholpen. Maar ja, dat is niet bij iedereen dat dat kan helpen.

Er zijn een paar vriendinnen van mij die zijn blijven dubbelen, ze hadden gevraagd van ja mogen wij naar de andere klas gaan, want wij voelen ons echt niet goed in deze klas. En ze luisteren daar eigenlijk niet naar. Dat is iets kleins, maar dat kan wel heel veel verschil maken voor de mensen.

Marieke Van Hove

Een en bijvoorbeeld. Stel nu dat ons thema, dat ons thema ons project wordt dat dat effectief zou gebeuren.

En er heeft iemand het moeilijk met bepaald thema, hoe zou jij hoe denk jij dat de leerkracht? Er moet voor zorgen dat die persoon zich beter voelt door iets.

Ja dat er de juiste nazorg is voor die persoon, dus dat die persoon effectief wel zijn zijn babbel kan doen, maar dat hoeft niet per se in de klas zijn. Hoe denk jij dan een leerkracht op de school dat kan sturen? Maar dan vooral de leerkracht bij dat vak, hoe kan men ervoor kan zorgen dat dat die persoon erover kan spreken.

Leerling

Sowieso, eerst echt vragen of dat die persoon, welke soort hulp die persoon zelf echt wil. Of die wil eens wil spreken met iemand, of gewoon nog even wil luisteren naar iemand die daar over spreekt om te weten hoe andere mensen erover denken. Nu is het heel vaak dat er zaken worden opgelegd zoals jij moet met die persoon gaan praten met die grtaadcoördinator of met die van het CLB, ik denk dat de leerkracht zelf moet luisteren naar de persoon die zich slecht voelt; Maar luisteren wil je met iemand anders spreken, of iemand een uit een andere klas. Echt gewoon vragen stellen wat die persoon zelf wil. Kleine beetjes hulp kunnen altijd help, die hulp moet niet persé super groot zijn, kan even goed ook even luisteren zijn en alles op zijn tijd nemen en kijken hoe het verder gaat.

Marieke Van Hove

Okeee, wat denk jij dat je van een ervaringsdeskundige zou kunnen leren?

Leerling

Een kijk hoe dat die mensen zelf op iets, alleee op de wereld op de maatschappij, een ander probleem hebben, kijken. Ik denk dat wij dat wel heel veel uit die persoon gaan halen, niet omdat wij daar zoveel belang aan hechten. Maar ik denk dat het wel ook leerrijk is om te zien en te leren hoe je op bepaalde situaties moet reageren of met bepaalde situaties moet omgaan. Echt heel veel dingen eigenlijk.

Marieke Van Hove

Je denkt wel dat leerlingen daar veel uit gaan halen?

Waar zit dan het verschil met de leerkracht die de les geeft voor jou en de ervaringsdeskndige die vanvoor staat en die eigenlijk ook de les geeft maar op een andere manier dan?

Leerling

Bij ons, wij hebben echt vele het gevoel dat de leerkracht gewoon voor ons staat, terwijl die constant alles het boek, het leerplan overloopt, wij merken dat nu al, aangezien wij zo heel veel interviews te zien en veel experimenten te zien krijgen in gedrag bijvoorbeeld, wij merken dat wel dat wij daar heel veel leerstof uit halen en dat wij dat wel goed onthoude. Als wij dat ook zo met mensen echt kunnen doen, je gaat daar ook heel veel meer naar luisteren, als er een nieuw persoon voor je staat ga je er beter nr luisteren naar een leerkracht die je 7-8uur per week hebt.

Marieke Van Hove

Hoeveel keer denk je dat een ervaringsdeskundige best voor een klas komt?

Ik weet niet, elke maand, elke week, elke dag?

Hoe zou jij dat dan zien? Moet natuurlijk wel nog haalbaar blijven, dus... Hoe zou jij dat invullen?

Leerling

Ik zou dat niet heel vaak doen, want dan gaat het het zelfde worden dan bij een leerkracht, hoe vaker hoe normale dat dat gaat worden en dan wordt dat ook gewoon niet meer interessant. Persoonlijk zou ik ook kijken naar een klas hoe zij daar tegenover staan. Een beetje kijken naar het doelpubliek dat je krijgt, dat gaat zowieso wel het beste zijn. Het gaat moeilijk zijn, met al die mensen dan rekening te houden. Maar ik denk dat dat wel het meest humaan is om te doen.

Marieke Van Hove

Heb je nog opmerkingen over ons project?

leerling

Neen niet persé het is een leuk project.

Marieke Van Hove

Floor heb jij nog vragen?

